

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedevre 20 fillér.

Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:

WALTHIER GYÖRGY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi-utca 2. szám.

Hirdetéseket

kedvezményes feltételek mellett közlünk.

Szent István éve

A magyarok nagy apostolának, Szent István király emlékének hódolt ujévi rádiós beszédében a magyar miniszterelnök: Darányi Kálmán.

„Az 1938. esztendőt Szent István emlékének szenteli a magyar állam és magyar nemzet.”

„Szent István úgy áll előttünk, — mondotta Darányi, mint öreg, bölcs, jóságos szent király, amelynek őt az Egyház tanításaiból ismerjük. De ha életét vizsgáljuk a magyar állam alapítása és a nemzet szempontjából, akkor végig kell mennünk azon az uton is, amit ő mint kemény és acélos férfi járt be.

Az az ut pedig sok akadályon vezetett keresztül. Nagy energiával és keménységgel vívta meg harcait és messziblató szemmel rakta le birodalmának és a modern magyar államnak alapjait, akkor, amikor a királyi tanács szervezésével a mai alkotmányosság csiráját teremtette, amikor nem csak a püspökségek, hanem vármegyei rendszerű közigazgatási és katonai szervezetünk alapjait is megteremtette.

Kitűnő hadvezér, kemény katona. A belső ellenállásokat, a felforgató törekvéseket ma sokszor kegyetlennek látszó eszközökkel is elfojtotta, mert szeméi előtt csak a nemzet jövője lebegett. Éppen azért, ahol ez nem volt elkérülhető, nem habozott attól sem, hogy fájdalmas sebeket ejtsen a nemzet testen, ha ez volt a gyógyulás feltétele.

Szent István egészen sajátos, különleges magyar birodalmat alapított olyan nemzeti intézményekkel, amelyekhez hasonlót másutt sehohsem találunk.

Ha nemzetszervezési, kormányzási eredményeit összegezzük, kétségkívül meg kell állapítanunk, hogy a legnagyobb magyar politikai lángelmék egyike volt ő.

De népének igazi atyja is. Nem csoda, ha a nemzet

szorongattatása idején sokszor hangzott fel a vágyakozás: „Hol vagy István király, Téged magyar kíván.”

Ma is élő célkitűzései közül felemlitem honvédelmünk megszervezését és aktív külpolitikáját. Már akkor belátta, hogy a honvédelemre a nemzetnek minden áldozatot meg kell hozni, ha fenn akar maradni.

A magyar probléma lényege reánk nézve az, hogy történelmi hivatásunknak meg-

felelően a Duna medencében a magyarság faji és nemzeti egyéniségének megóvásával, a keresztény kultúra és az emberi civilizáció nagy értékeit megőrizzük és továbbfejlesztjük első királyunk elgondolása alapján.”

Örömmel közöljük Darányi miniszterelnök bölcs és megfontolt elmefuttatását, mert látjuk, hogy célkitűzéseiben a legragyobb magyar király szellemének áldoz, mely azt követeli, hogy ez a sokat szenvedett nemzet keresztény és magyar maradjon mindhalálig.

Európa Pestre figyel

Fontos külügyi tárgyalások színtere volt csonka hazánk fővárosa. Olaszország és Ausztria külügyminiszterei jöttek el hozzánk, hogy az évről-évre változó diplomáciai helyzet fontos kérdéseit megbeszéljék és összhangba hozzák a „római-egyezménnyel”.

Szükség is volt erre. — Szerbia az elmúlt évben baráti kapcsolatot létesített Hitler közbenjárására — Olaszországgal. Most úgy halljuk, hogy az új oláh kormány közeledik Mussolini felé. Gazdasági kapcsolataink is tágultak kissé, mindkét baráti államhoz, tehát ideje volt rendezni a kérdést: vajjon Olaszország új baráti kedvéért nem mellőzi-e az abessziniai nehéz időkben is hűségesen kitartó magyarságot?

Olaszország külügyminisztere: Ciano gróf Mussolini veje és bizalmasa, a leghivatottabb olasz külpolitikus nyilatkozni apósa szándékairól, terveiről és gondolkodásmódjáról.

Ugy látszik, érezte ő is az új diplomáciai helyzet okozta feszültséget és várakozást, mert amikor Nagykanizsán átlépte a határt, az alábbi nyilatkozatot tette a várakozó újságíróknak:

A titkos választójogról

szóló törvényjavaslat évtizedes politikai harcok után végre a képviselőház elé került. Darányi Kálmán miniszterelnök szavának állt ebben is: az elmúlt év végén betervezte hónapok, sőt évek fáradságos és körültekintő előkészítése után a titkos választójog törvényjavaslatát. A pártok megkezdték a törvény-

„Olaszország álláspontja ismeretes a magyar kérdésben. Ebből egy jöttöt sem enged. Az olasz nemzet szívébe zárta a magyar népet és mindig szeretettel gondol Magyarországra.”

Ez a beköszöntő melegebbé és termékenyebbé tette a tárgyalások levegőjét, mely a kölcsönös barátság, hűség, bizalom és szilárd célkitűzések jegyében folyt le.

A tanácskozások felölelték az összes politikai és gazdasági kérdéseket, melyek a három baráti államot közelebből érintik és azoknak eredményei a teljes összhangot és egyetértést mutatják.

Ausztria miniszterelnöke: Schuschnigg kancellár a legerőteljesebb támogatója volt a magyar kívánságoknak. Sokáig emlékeztetéssé maradt azon kijelentése a magyar földön élő osztrákok küldöttségének, hogy „Magyarország minden más országnál közelebb áll Ausztriához.”

Reméljük, hogy az egész világon élénk figyelmet keltő tanácskozás nemesak Magyarország fegyverkezési egyenjogúságát és a megszállott területeken élő „magyar kisebbség” jobb sorsát, hanem a magyar álmok és jogos kívánságok teljesülésének előbbrejutását is eredményezik.

javaslat alapos átvizsgálását, hogy a szükséges módosításokat megtehesék.

A bonyolult és zavaros európai politikai helyzet figyelmet minden komoly és a haza érdekét — minden pártpolitikai önző célokon felül értelmű — pártot és politikust, hogy a nagy horderejű kérdés megoldásánál a nemzet jövőjét és benső békejét tartsák mindig szem előtt.

Sziktalaj-javításról nyilatkozott a főispán

Dr. vitéz Ricsóy-Uhlarik Béla főispán kitűnő közgazdasági szaktudását és szociális gondolatvilágát dicséri azon tény, hogy a főispáni szék elfoglalása után állami kölcsön megszerzésével fokozottabb mértékben indította meg a digózási akciót.

A körösöntuli kiscgazdák közül sokan jutottak immár kölcsönhöz, amellyel hozzáfoghattak szikes területeik megjavításához.

Endrődön nem kell ismertetni a „digózás” (földterítés) előnyét. Ide hiába jönnének politikusok „fölvilágosítani a népet” e fontos közgazdasági kérdésről. Kinevetnék őket, mert még „francia zsebkendővel” jártak, amikor az endrői gazdák már végeztek a digózást. Az önkormányzat Wenckheim-uradalom föltisztjei öt év előtt jártak itt és vizsgálták Varju József gazdálkodó 25 év előtt kijavított megjavított szántóit. Tíz év előtt Vaszkó Pál gazdálkodó a vármegye törvényhatósági bizottságához nyújtott be indítványt a „digózás” elősegítésére.

Csak megerősíthetjük minden szavában Ricsóy-Uhlarik főispán szakelőadásának minden szavát, mellyel a javítási módszer létjogosultságát és fokozott gyakorlását hirdeti.

Tény és való az, hogy a helyesen megjavított földkat. koldankint 2—3, sőt 4 mázsával több szemtermést hoz, s így 4—6 év alatt a termésművelés amortizálja a javításra fordított összeget.

„A digózás a földtulajdonos részére a javítási költség amortizációja után pár év múlva nagyobb jövedelmet, birtoka értékének lényeges megnövekedését, jobb megélhetést, az államnak pedig a nemzeti vagyon és jövedelem növekedését és fizetőképesebb adózó polgárokat jelent. Szociális szempontból pedig a digózás a földmunkások részére hosszú évekre kiterjedő munkát biztosít, tehát ebből a szempontból is nemzeti érdek.”

Főispánunk érdeme az, hogy Darányi miniszterelnök segítő jóindulatát megnyerte a szik javítási akciónak.

„Egyenlőre — mondotta a főispán — csak az önként jelentkező kis- és törpebirtokosokat részesíthetem az akció előnyeiben. A holdankénti javítási költség 15%-át a gazda segélyképpen kapja az államtól. A kölcsön 85%-át pedig 4 percentes utólagos kamattal mellett 10 évi részletben fizetheti vissza.”

Reméli a főispán, hogy még nyolc évig, évről-évre meg tudja szerezni a kormánytól a szikjavításra szükséges összeget, s amellyel, hogy több száz hold jó földdel lesz nagyobb a termő terület, a később törlesztett összegék új felhasználásával állandó folyamata nyilhatik meg a szikesföldek javításának.

A közelebbi feltételeket az előjáróság ismerteti a jelentkezőkkel.

KATOLIKUS AKCIÓ

Készülődjünk!

Sebes szárnyon repül az idő és pár hónap múlva el-érkezünk a váravárt ünnepségekhez, amikor a világ minden tája Budapest felé tekint, hogy onnan lelkesítést, erőt, öntudatot, kitartást merítsen a nehéz, súlyos kereszttekkel tűzdelt földi élet túrhető átélésére ez egyetlen nagy értékének: halhatatlan lelkének megmentésére.

Ausztrália szigetvilágából, Afrika őserdőiből, Amerika tömördek államából, Kína, Japán és India missziós telepeiről éppugy, mint a vén Európa viaskodó, örökkön marokadó államaiból, tiz és tizezrek jönnek a Duna mellékre, hogy hitet tegyenek a világ Megváltó Krisztus mindent meg-hódító hatalma és egyesítő Anyaszentegyháza mellett.

Eljönnek és talán elszélednek a magyar tájakon, hogy lássák, milyen nép ez az Ázsiából ideszakadt, Szent Istvántól keresztvízre tartott, Jézust imádó magyar.

Testvérek! Talán egyetlen alkalom századokig, amikor megmutathatjuk és bebizonyíthatjuk a világnak, hogy itt nem pogány, istentagadó, istenkáromló, felforgató, állati sorban és hitetlen elmaradottságban vegetáló pusztuló népfaj teng-leng, hanem életerős, új évezred átélésére hivatott nemes néptörzs, amely a mindennapi életében valósítja meg a keresztény kultúra fel-emelő hatásait, amely a világ legtökéletesebb erkölcsi törvényeit éli át egyéniségében, családjában, amely közéletében a krisztusi szellem és szeretet örökérvényű parancsait valósítja meg.

Az 1938. esztendő a béke, megértés és szeretet éve legyen!

Ha rossz híreket és tapasztalatokat visznek el rólunk és tőlünk a világ 400 milliónyi katolikusainak képviselői, soha le nem moshatjuk nemzetünkéről, hazánkról a gyalázatot, amelyet balga nemtorodottságunkkal, konok hitelenségünkkel, örökös civakodásainkkal, lelki eldurvultságunkkal magunkról kiállítunk.

Ha nemzeti feltámadásról, boldogabb magyar jövőről álmodunk, akkor térjünk észre és mutassunk egységet a hitben, javulást erkölcsünkben, Krisztushoz térést a bűnbánat megtisztító erejében.

Az önmagára ebredt magyar pedig *készüljön és zarándokoljon* május havában Budapestre Krisztusához! Hadd lássa a világ, hogy nem pusztult el a magyar, hanem él és Isten kegyelméből élni akar vértáta, szent földjén.

Endrődiek! Mi is ott legyünk! Pár pengőt nem szabad sajnálnunk a szent ügy szolgálatától! Krisztus visszaadja bőven!

Hódolat az Eucharisztianak

Endrőd katolikusai a szentév emlékére maradandó alkotásban óhajtják megörökíteni vallásos áldozatkészségüket. Az endrődi öreg templomot négy színes ablakkal díszítik. — Özv. Uhrin Sándorné sz. Timár Emilia adományából Szent Béla püspök és Árpádházi Boldog Margit-, özv. Timár Józsefné sz. Mészáros Erzsébet áldozatkészségéből Árpádházi Szent Erzsébet nemes alakjait feltüntető művészi színes ablak szépíti templomunkat. A negyedik ablakot: Szent István első magyar király 900 éves emlékére — az Ő és Szent Imre alakjával az endrődi hívek közös adományából állítjuk.

A közel 3000 pengős adomány méltó kifejezője annak, hogy Endrődön még nem halt ki a régi áldozatkész katolikus érület.

A Szent István-ablakra a következők akadoztak: Varju József 30 □, özv. Hunya Mátyásné 20—, Kalmár Imre, Kalmár Károly, Rolk Istvánné, Uhrin Mátyás, Varju J. Imre, D. Timár Mihály, Uhrin Panni (szegény vízholdó) 10—10—, Mária-társulati tagok 6—, Mészáros Terézia, Paulis Istvánné, Véha Vendel, özv. Zlehovszky Pálné, özv. Gyuricza Jánosné 5—5, Timár Elekné 4.50 Szmola Pálné 4—, Pintér Györgyné, Pap Pálné, Pelyva János 3—3, Csik Gergelyné 2.60, özv. Timár Jánosné 2.50, Majoros Terézia 2—, többen perselyben 14.05 pengő. (Folytatjuk.)

Tudnivalók

Minden katolikusnak illik tudnia, hogy

1. A kongresszusi jelvény viselése a katolikus öntudat abc-je!

2. Hogy a kongresszusra két csoportban mehetnek fel a vidéki felutazók. Az első csoport május 25-től 27-ig, a másik csoport május 28-tól május 30-ig. A filléres különvona-

tokra, amelyek 75%-os kedvezményt adnak csak olyan menettérti jegyet adnak ki, amelyek vagy az egyik, vagy a másik turnusra szólnak.

3. Akik az egész időre mennek Pestre, Tehát május 25-től május 30-ig, azok a rendes vonalon 50%-os kedvezmény mellett utazhatnak fel.

4. Akiknek vasuti igazolványuk, vagy bérletjegyük van, azoknak nem kell „utazási igazolványt“ váltani, azok csak az 1 (egy) pengős tagsági jegyet kötelesek megváltani.

Akiknek másnemű utazási kedvezményük nincs, azok csak akkor kaphatják meg a kedvezményes vasuti jegyet, ha kiváltják és felmutatják az „Utazási igazolványt“. Ára 2 pengő 50 fillér. Ne sajnáljuk ezt a csekélységet, mert a rendezési költségek egy részét ebből kell fedezni!

Mennyi tehát az összes költség: utazási igazolvány 250, a tagsági jegy 1 pengő és a vasuti jegy Gyomától Pestre és vissza 75%-os kedvezménnyel 3 pengő 60, összesen tehát a 10 filléres jelentkezési díjjal 7 pengő 20 fillér.

5. Akiknek rokonaik vagy jóismerőseik vannak Pesten, szállhatnak oda. Akiknek nincs, azoknak napi 1—2 pengős díjért (minőség szerinti) biztosít szállást a rendezőség.

Tehát csekély pénzért olyan csodásan nagyszertű ünnepségen vehet részt mindenki gazdag és munkás egyaránt, hogy ezt sajnálni fukarság és oktalanság volna!

A jelentkezések továbbra is Főföldy Béla káplánnal történnek.

Endrődi népmozgalmi adatok az 1938. évben.

Az endrődi plebánia-templomban házasságot 118 tiszta katolikus és 7 vegyes vallású jegyespár. Más vallású templomban kísérelt meg házasságkötést három endrődi leány, s egy legény.

Született 263 gyermek. 134 fiú és 129 leány. Kereszttség szentségében részesült 131 fiú és 128 leány. A születések szaporodása 45. (Még mindig nincs fele sem az 1914-es születéseknek!)

Elhunyt 116 férfi és 85 nő, összesen 201. A múlt évi szaporodás tehát 63. Tüdővészben elhalt 28, bélhurutban 7. Nagy haladás az előző évekhez képest. Szentségekkel megerősítve állott Örök Birájá elé 135 felnőtt. Szentség nélkül hozzátartozói gondatlanságából 6, hirtelen halál miatt 7 felnőtt testvér.

A husvéti szentgyónást az anya-templomban 5100, a kondorostanyai templomban 950 katolikus végezte. Az évi szentáldozások száma Endrődön 48.800, Kondorostanyán 9054, összesen 57.854 volt.

A Szent Antal-perselyi hozadékából az év folyamán 884 pengő 89 fillért osztottunk ki a szegények és sokgyermekes családok között.

Ájzatosságok. Az Oltáregyesület január 23-án d. u. fél 4 órakor, a Jézus Szive Szövetség csoportvezetői január 30-án d. e. fél 9 órakor, a Legényegyesületek február 3-án d. u. 5 órakor, az Eucharisztikus Férfi-Liga február 5-én d. u. 5 órakor tartja havi ájzatosságát.

Endrődi népesedési adatok

dec. 15-től jan. 15-ig.

Kereszttség szentségében részesültek: Kiszely András földműves, leánya Mária Margit, Wagner György gépész, leánya Margit Olga. Farkas Elemér drótos, leánya Ilona, Galambos Vendel földműves, fia Vendel Lajos. Turcsányi Miklós földműves, leánya Mária Margit. Bula Imre földműves, fia Vince István. Juhász Máté földműves, leánya Margit Piroska, Hajagos István juhász, leánya Ilona. Dávid Mátyás földműves, leánya Irén Eszter. Porupcsánszki Miklós földműves, fia Boldizsár. Lapusnyik András földműves, fia Béla Géza. Timár Mihály tanító, fia Antal Mihály. Majoros Lajos napszámos, leánya Etelka. Farkas György ácssegéd, fia Béla Vendel. Rafael József zenész, fia József. Fülöp Vince földműves, leánya Ilona. Timár László földműves, fia László Béla. Czikkely Elek földműves, fia Elek István.

Házasságot kötöttek az Úr oltára előtt: Timar Janos cipész, rk. és Kurilla Anna rk. Timár Károly munkás rk. és Vaszkó Ilona rk. Hegedűs Vince cseléd rk. és Fülöp Mária rk. Rónai János csendőrörzsmester gör. kath. és Knapcsek Mária rk. Tögyi Imre földműves rk. és Nagy Mária rk. K. Szilágyi Sándor ref. földműves és Hanyecz Ilona rk. Sipos Imre kubikos rk. és Dávid Julianna rk. Balázs Mátyás munkás rk. és Buzza Etelka rk. Balog Péter földműves rk. és Varga Etelka rk. Hanyecz Elek bognár rk. és Véha Veronika rk. Salamon Sándor ács rk. és Látkóczi Cecília rk.

Elhunytak az Urban: Iványi Mátyás 30 éves, tüdőgümőkór. Csikós Mihályné Kajla Teréz 39 éves szervi szivbaj. Hornok Lajosné Porupcsánszki Etelka 53 éves, szivbillentyű elégtelenség. Varju Irén 4 éves, agyhártyagyulladás. özv. Gyurica Istvánné Timár Etelka 47 éves, véres-agyuta. Korcsmáros György 76 éves, szervi szivbaj. Csáky Béla 73 éves, szervi szivbaj. Ugrin Gabriella 13 napos, bélhurut. özv. Raduska Mihályné Hornok Mária 72 éves, szivizom el-fajulás. Gácsi Imréné Hangya Erzsébet 27 éves, tüdőgümőkór. Fülöp Mátyás 82 éves, agykori gyengeség. Rafael Béláné Suki Irma 38 éves, veselob. Kovács Erzsébet 2 hónapos vastagbélhurut. Turcsányi Mária 6 napos, veleszületett gyengeség Timár Erzsébet 4 hetes hörghurut. Varga István 35 éves tüdőgümőkór. Czikkely Dániel 52 éves, tüdőgümőkór. özv. Hanyecz Jánosné Hunya Mária 73 éves, érelmeszesedés, agyvérzés. Timár Antal Mihály 2 napos, veleszületett gyengeség. Farkas Imre 75 éves, agykori gyengeség. Timár István 92 éves agykori gyengeség. özv. Szakalos Istvánné Gácsi Borbála 89 éves, agykori gyengeség. Vinkovics Antal 62 éves, agyszélhűdés.

Eljegyzések. Knap Pál földműves Lapatinzki Elenórával. Alt Imre munkás Forgács Máriaival. Gubuznai István földműves Mészáros Ilonával, Bálint Lajos takács Dávid Eszterrel. Ötvös Mihály zenész Farkas Máriaival Majoros János nyug. csendőrörmester Hegedűs Nesztével. Timár Miklós fodrászmester Timár Eszterrel.

Külterületi istentiszteletek. Január 23-án, február 2-án és 13-án az Öregkerti kápolna iskolában, — január 30-án a csejti, január 13-án a tanítóföldi iskolákban mutatunk be szentmiséket mindenütt 9 órai kezdettel.

Mi az a jobboldali politika

Nemcsak nálunk, de más országokban is két csoportra oszlanak a különféle politikai pártok és frakciók: jobb-és baloldali csoportra.

Nálunk az előbbiekhöz tartoznak a Nemzeti Egység, a Keresztény Gazdasági-, a Kisgazda-párt, a Keresztény szocialisták és a nyilas, illetve kaszásokeresztesek.

A baloldalhoz tartoznak a liberálisok, a demokraták, a radikálisok, a szocialisták és kommunisták.

A liberális-kapitalista-demokrata frakciók közel száz esztendeig uralták a világot a gazdasági erők szabad érvényesítése alapján. Eredmény: a csekélyebb számu nagytőkés minden földi jót és örömet élvező csoportjával szemben a gazdasági versenyben letört kisemberek és proletárok százmillió nyomorgótömegei.

A radikális-pártok a liberálisizmus gyökeréből nőttek ki. Újjításokkal, reformokkal jönnek, de ezek nemcsak az anyagiakban, hanem a keresztény hit és erkölcsi törvények felforgatását is célozzák.

A két iker-testvér, (szociáldemokrácia és kommunizmus) a mai társadalom legnehezebb sorsát szenvedő munkástömegeken kíván segíteni. — Nem a társadalmi rend megformálásával és javításával, hanem annak teljes, még forradalmi uton való felforgatásával. A kapitálisták tőkeuralma ellen a magántulajdon megsemmisítését akarják. Mindent a szociális állam vagy a közösség tulajdonába akarnak „eltulajdonítani.” Az egyén dolgozhat, munkájáért megkapja a napi szükségletét, de házat, földet, vagyont nem szerezhethet. És mert a mai társadalmi rend alapjául az isteni tekintélyt és keresztény erkölcsi törvényeket vélik, hadat üzennek Istennek, vallásnak, a keresztény erkölcsi alapokon nyugvó házasságnak és családnak egyaránt. Eredmény: milliók legyilkolása, a művészet és tudomány százados kincseinek megsemmisítése, a vezetők diktatórikus, boldog élete, a nép-milliók állatias nyomora, az erkölcsök elfajulása, az ifju nemzedék teljes megromlása.

A jobboldali politikai pártok szintén két részre oszlanak. A szélső-jobboldaliak (nyilas-kaszás és horogkeresztesek) az egyéni jog és szabadság mellőzésével diktatórikus központi hatalom létesítésére törek-szenek. Kiméletlen harcot hirdetnek a tőke idegen fajú birtokosai ellen, de megtámadják a kereszténységet és annak isteni Alapítóját: Krisztust is, mert ez törvényeivel tiltja az erőszak durva elfajulását, s amikor társadalmi igazságot hirdet és követel, a felebaráti szeretet törvényével akarja áthidalni a társadalmi ellentéteket.

A haladó jobboldali pártok szilárdan ragaszkodnak az évezredek nemzeti alaphoz és a keresztény erkölcsök érvényesüléséhez politikában, gazdasági életben, kulturában, szociális gondolkodásban egyaránt. A nemzet életének fenntartása céljából a nép minden hasznos és munkás fiának közremunkálását és egyesülését kívánják a belső rend és egyensúly biztosítása érdekében.

Darányi Kálmán miniszterelnök a következőkben adja meg a jobboldali politika ismérveit.

„Minden elhatározásunkban és cselekedetünkben a közös nemzeti célok és érdekek: a magyarság egyetemes érdekei vezérnek.

Jobboldali politikánk az egyesek

tultengő gazdasági erejével szemben meg akarja védeni a széles néprétegeket. Meg akarjuk védeni a tömegeket olyan szociális politikával, amely a polgári terhek köteleességek és jogok egyensúlyát biztosítja. Egészségesebb vagyon és jövedelmi elosztást kívánunk, akár állami intézkedések és eszközök alkalmazásával is.

Meg akarjuk szüntetni a gazdasági erőknél azt az egyenlőtlen harcát, amely mellett az erők még erősebbekké, a gyengék még gyengébbekké válnak. Ehhez képest a kultúra áldásainak mentől nagyobb részeseivé akarjuk tenni a nép egyszerű fiát, fel akarjuk vértetni őt a tudás hatalmas fegyverével a nemzeti létért való nagy küzdelemben.

Ez a jobboldali politika a gazdasági és a szociális segítséget és gondoskodást állami feladattá teszi, mert az államélet minden megnyilvánulásának központjába keresztény magyar nép érdekeit és szempontjait helyezi.

A hosszú évszázadok alatt kifejlesztett önkormányzati szellem mindig egyesíteni tudta a hagyományok tiszteletét a haladás gondolatával, ez kívánja a titkos választás bevezetését is, amely nem a társadalmi rend felforgatására irányuló törekvéseknek akar nyitni, hanem amely a nemzetet alkotó nép részére biztosítja az alkotmányos jogoknak a nemzet érdekét szolgáló gyakorlatát.

Az önellátási törekvések által diktált igen szűk lehetőségek korlátai között az állam kénytelen szabályozni és sok részben előírni magát a termelést is. Állami befolyással kell irányítani az értékesítést és gyakran szabályozni az árakat. Ezt nem kifogásolhatják a baloldali irányzatok, mert ezek legszélsősége-sebb frakciói (a szociáldemokrácia és kommunizmus) magát az államot teszik meg a termelő eszközök tulajdonosává és olyanfokú állami beavatkozást és szabályozást irnak elő, amiről a jobboldali politika álmodni sem akar.

A tőke a gazdasági, sőt a nemzeti élet igen fontos tényezője. A tőkeképződés legfontosabb módja a takarékbetét gyűjtés, amely a kistőkét a hitelszervezetek csatornáin át juttatja a nemzeti gazdálkodás érhálózatába. Betétképződés nélkül nincs hitel, hitel nélkül pedig nincs megfelelő kereskedelmi és gazdasági élet.

Joggal követelheti azonban a kormány és a nemzet, hogy a hitelszervezet a gondjaira és kezelésére bízott tőkeállományt valóban a nemzeti termelés szolgálatába állítsa és ebbeni ténykedésében ne helyezkedjék ki-zárólag a rideg üzleti alagra.

Ugyanezt a mértéket állítja fel a jobboldali politika a nagy tőkével rendelkező magyar gyáriparral szemben is.

Joggal várhatja el az orszád dolgozó népe, hogy a gyáripari tőke a munkások és alkalmazottak szociális szükségleteit kielégítse és tekintettel legyen a fogyasztó réteg érdekeire is.

A jobboldali helyes gazdasági politika az önálló kisgazdaságok növelését, munkaalkalmak teremtését, a munkafeltételek javítását, a termelés minőségi és mennyiségi fokozásával a termelő és dolgozó néprétegek bevételének emelését kívánja.

Ugyanezért szem előtt tartja a

közterhek arányos és igazságos megosztását az alsó néprétegek terheinek könnyítése érdekében.

A szociális igazság kívánja, hogy az öregkori ellátás biztosítását ne csak az ipari, hanem a mezőgazdasági munkásságnak is biztosítsuk.

Emberséges munkabér, a jövőről való gondoskodás, egészségleges lakás, megfelelő étkezés, tanítás, beteggondozás biztosítása, öregkori ellátás a valódi keresztény nemzeti politika és jövődélem.

Az állami közmunkák fokozása, a telepítés, a fásítás, az öntözés, az utépítés, az ifjuság elhelyezéséről való gondoskodás mind a magyar jövő megalapozását szolgálja.

Ez a kormány és Nemzeti Egység jobboldali politikája.

A magyar nép bölcs megfontolás után láthatja, hogy életszükségletnek minden inozzanatjára kiterjed Darányi Kálmán reális, minden szél-sőségtől és fölösleges demagógiától mentes, valóban a nép egyetemes érdekét szolgáló jobboldali politikája. Adja Isten, hogy csonka hazánk és szegény népünk javára meg is valósíthassa nagyszerű programját!

Stefán Béla.

EGYESÜLETI - ÉLET

Az Eucharisztikus Női-Liga január 23-án, vasárnap este 7 órakor „tea-estélyt” rendez. Az est jövedelmét a Zöldkereszt segélyakciójára fordítják.

A Vöröskereszt Egylet endrődi fiókja január 6-án tartotta évi rendes közgyűlését Csernus Mihály apátplebános elnökletével. Megnyitó beszédében elnök meleg szavakkal emlékezett meg a fiókegylet két lelkes vezetőtagjának: özv. Vörös Ferencné és Bencze Sándor elhunytáról. Erdemeiket jegyzőkönyvben örökíti meg a közgyűlés. Jelenlést tett továbbá elnök a tudóbeteg szegények és a sokgyermekes szegény családok segélyezéséről, amelynek további folytatását határozta el a közgyűlés.

A titkári és pénztárosi jelentéseket, valamint a jövő évi költségvetést egyhangulag fogadták el.

Közgyűlés elhatározta még, hogy a szokásos Vörös-kereszt estélyt az idén is, február 16-án megrendezi a szegény tudóbetegek gyámolítására. Az estély rendezésére vitéz Baranyai István és neje vezetésével bizottságot küldött ki a közgyűlés. A nagyszerűen összeállított gazdag műsor nagy élvezetet ígér a bizonyára szép számu közönségnek.

Az Endrődi Katolikus Népszövetségi Kisgazda Kör

Január hó 9-én tartotta évi rendes közgyűlését. Apátplebános elnöki megnyitóját a pénztáros terjeszti elő jelentését, amelyből kitűnik, hogy a kör anyagilag igen szépen megerősödött, ami elsősorban a tisztikarnak az érdeme. Elnök bejelenti, hogy Varju J. Imre a kör világi elnöke betegsége miatt nem vállalhatja tovább a kör vezetését. Elévülhetetlen érdemei elismerésül örökös disztaggá választották. A jövő évi költségvetés tárgyalása után a Kör új vezetőjét választotta meg a közgyűlés. Világi elnök: Kalmár

Károly. Jegyző: Kovács Máttyás. Háznagy: Kiszely Imre. Gondnok: Varju Ferenc. Pénztáros: Hunya Antal. Ellenőr: Kajla István. Könyvtáros: Fehérváry Ferenc. Ügyész: dr. Tóth István. Számvizsgáló bizottsági tagok: Orbán József, Uhrin Máttyás és Uhrin Vendel. A választmány tagjai: Kalmár Vince, Alapy Andor, Vaszkó Pál, Varju Elek, Kalmár Imre, Gellai Imre, Vaszkó Máttyás, D. Timár Mihály, dr. Cseh József, Gellai Miklós, Hunya A. István, vitéz D. Timár Lajos, Varga Máttyás, Dinya Imre, Gellai István, Hunya E. Máttyás. Pótagok: Szabó István, Papp János, Uhrin Gáspár, Uhrin Lajos, Csuvar András, Szabó Vince, Gyuricza Béla, Timár János.

Elhatározta a közgyűlés Vaszkó Pál indítványára, hogy rádiót szereltet fel helyiségében.

Január 19-én rendezte a Kör szokásos évi vacsoráját. A Népház nagytermét hatalmas közönség töltötte meg. A kitűnő nyul- és bárány pörkölt ugyancsak izlett a vidám hangulatu magyaroknak.

Az Endrődi római katolikus Polgári Társulat

1938. január hó 1-én tartott tisztújító közgyűlésén a következő tisztikart választotta: Elnök: Kmellár Frigyes. Alelnök: Gellai József. Pénztáros: Liziczai József. Gazda: Timár Elek. Ellenőr: Venczák János. Könyvtáros: Bula János. Választmány: Alt Pál, Czikkely János, Gellai P. Mihály, Hanyecz Pál, Czmarkó György, Véha Imre. Az új elnökség nagy ambícióval fogott hozzá az utóbbi években lecsökkent taglétszám emeléséhez, s mint halljuk, a munka sikerrel folyik.

Az Endrődi Egységes Munkás-Otthon

1938. évi január hó 9-i évi közgyűlésen megválasztott tisztikarának névjegyzéke: Elnök: Hornok István. Alelnök: Fagyas Imre. Pénztáros: Csik Mihály. Gazda: Tóth András. Jegyző: Szalóki Antal. Könyvtáros: Nagy Imre, Ellenőrök: Huszár János és ifj. Német János. Számvizsgáló bizottság: Lipták Lajos, Bukva Pál, Gyuricza Imre. Vigalmi bizottság elnöke: Huszár János. Választmányi bizottság tagjai: Salamon Mihály, Orbók József, Kardos Elek, Gonda István, Balázs István, Német János, Kovács Mihály, Gonda Gergely, Gonda Elek, D. Timár Máttyás, Timár Vilmos, Timár Lajos.

A pénztárosi és számvizsgáló bizottság jelentése a Kör erőteljes anyagi fejlődéséről számol be. A rádió pedig nemcsak a tagokat, hanem szép számban másokat is vonz a heti kulturelőadások hallgatására. Elhatározta közgyűlés, hogy „munkáshelyező irodát” szervez és erre sürgősen felhívja a nagyobb munkaadók figyelmét. Elhatározták az Otthon könyvtárának a fejlesztését is. Az ifju munkás-gárda pedig az Otthon nagytermében január végén műsoros, táncal egybekötött estélyt rendez.

Az Endrődi Testedzők Köre

január hó 6-án tartotta tisztújító közgyűlését. Tisztikar: Elnök: Harsányi László. Ügyvezető elnök: Walthier György. Alelnök: dr. Csókási Béla. Titkár: Kovács József. Jegyző: Domokos Lajos. Pénztáros: Bukovi Benő. Intéző: Gyuricza Imre. Ellenőrök: Hoffmann Ferenc, Puskás László, Timár Imre, Alt László. Választmányi bizottsági tagok: Földi Béla, Csuvár József, Fehérvári Ferenc, Paróczai Péter, Barányi András, Giricz Imre, Timár Miklós, Varju Béla, Kovács Sándor, vitéz Baranyai István, Spielberger József, Kovács Mátyás, Paróczai Gergely, Hirschl Mihály. Főrendező: ifj. Kiszely Ferenc. Pályagondnok: Takács Lajos.

Az ETK az őszi szezonban a II. osztályu bajnokságban a 2. helyen végzett.

Január 21-én több kisebb jelentőségű ügy tárgyalása mellett Harsányi László főjegyző ismertette Endrőd társadalmi egyesületeinek és szervezeteinek közös kérelmét, hogy képviselőtestület adjon engedélyt a vármegye Főispánjának, Alispánjának, s a község Apátplebánosának megfellelt képe elhelyezésére a község tanácsstermében. A szikesterületek javítására utalt kölcsönök, a szegény munkások nagyarányú segítése és állami munkakalmakhoz juttatása körül dr. vitéz Ricsóy-Uhlarik Béla főispánnak elérhetetlen érdemei vannak. Hasonlóan házával gondolkodó Endrőd népe dr. vitéz Márku Barna alispánra is, aki az egészségháza létesítéséhez nagyobb vármegyei segély nyújtásával, s a mező-turi: kondorosi ut építéséhez nagy jelentőségű közegészségügyi és közgazdasági előnyököt biztosított falunknak. Figyelmes szeretetük kifejezését óhajtják nyilvánítani a társadalmi egyesületek Csernus Mihály apátplebános iránt is, aki a háború után fejlődésnek indult Endrőd ügyeinek előbbrevitelében önzetlenül mindig elől jár és a tanyai iskolák egész sorozatának megvalósításával lehetővé tette, hogy minden tanköteles közel kaphassa iskoláját. A képviselőtestület készséggel járult hozzá a kérelemhez, s a maga részéről, is kiveszi részét a falu népének ünnepléséből.

Kukoricavetőmag kiosztás.

A m. kir. földművelésügyi miniszterium Növénytermelési Hivatala f. év tavaszán nagyobb mennyiségű kukorica vetőmagot fog — részint nagygazdaságok, részint kisgazdák között — kiosztani, a gazdák előtt már általánosan ismert buzavetőmag akció mintájára. Az igénylők a kukorica budapesti tőzsdei alapárát kötelesek megfizetni, míg a q-kénti 3 P-s vetőmag felárat és a vasuti szállítási költséget az akció viseli. A vasuti költséget a gazdáknak kell kifizetniük és azt a hivatal a fuvarlevél ellenében megtéríti.

A kisgazdáknak az igénylést lehetőleg a községi előjáróság útján a vármegyei m. kir. gazdasági felügyelőséghez kell bejelenteniük.

A nagyobb gazdáknak — kik kukorica vetőmag szaporítására vállalkoznak — amíg a készlet tart, eredeti nemesített vetőmagot utal ki a

hivatal a budapesti tőzsdei ár és a hivatal által fizetett q-ként 6 P felárnak a fele, vagyis 3 P fizetése ellenében. A vasuti szállítási költséget a hivatal az akció terhére vállalja és a gazdaságoknak, melyek a szállítási költségeket előlegezni tartoznak, az eredeti fuvarlevél be- küldése ellenében megtéríti.

Az akció keretében a hivatal körzetbeosztás szerint „F” kompolti lófogú, Lovászpatonai lófogú, Paduai fehér és Putyi kukoricafajtákat fog kiadni. Ezekben felül kipróbálásra kerül az u. n. heterosis kukorica, amely az eddigi kísérletek szerint a lófogúknál is többet terem.

Részletesebb felvilágosítást a m. kir. Növénytermelési Hivatal és a vármegyei gazdasági felügyelőségek adnak.

Házavató ünnepélyét tartja február 6-án az „Endrődi Földművelő-Egylet.” Az elnökség meghívta az ünnepségre a vármegye Fő- és Alispánját, akik készséggel tettek ígéretet az ünnepségen való megjelenésre. Az új körhelyiség megáldása említett napon déli 1/2 12 órakor történik.

A KÉPVISELŐTESTÜLET múlt év december hó 21-én tartotta 1937 évben utolsó rendkívüli közgyűlését. Ezen a közgyűlésen az idők folyamán betelt és nehezen megközelíthető **dögtemető** kérdését rendezte olyképen, hogy hullavermek létesítését határozta el, abból a célból pedig, hogy a dögtemetőbe a legesőbb idő esetén is közlekedni lehessen, elhatározta, hogy a ló-vásárteret kicseréli a kirakodó vásártérrel, illetve ezeket a vásárokat kölcsönösen áthelyezi és ut céljára Rójik Imrétől megfelelő területet vásárol. Az **egészségvédő-ház** felállítását folytán a **megfigyelőház** hivatását veszti, mert a megfigyelést a jövőben a **járványkórház** helyiségeiben fogják ellátni s így a megfigyelőház eladásra kerül. Elrendelte a hadiözegek és árvák segélyalapjának 674 pengőt kitevő kamatának kiosztását. Elfogadta azt a megállapodást, mellyel Homoki Józsefet a töie uccaszabályozás címén elvett területért kártalanította. A Pogány és községsori iskolák, valamint a Grósz Zoltán féle fatelep mellett kutakat vízemelőkészülékekkel rendelte ellátni, javítás alá kerül a Sugár uccai és az Arpád uccai Norton kut.

A **Körös hajózása** ügyében a kiküldött bizottság jelentését és az előjáróság memorandumát, melyben kikötők építését a gabonaraktár felállítását kéri meg a Földművelésügyi Minisztériumtól, elfogadta és jóváhagyta s utasította az előjáróságot, hogy a küldöttség mielőbb járjon el ebben a fontos ügyben illetékes helyeken. A kataszteri birtokcímek egyeztetésére 100 pengőt megszavazott. Elvileg kimondotta, hogy a szegényellátás érdekében szociális gondozó nővért fog alkalmazni. Tükory Józsefet a község kötelékébe felvette. Jóváhagyta két újabb tenyészbika és három tenyészkan vásárlását, a révzugi községi földeknek haszonbérbeadását. Január 8-án tisztújító széklet tartott a képviselőtestület, melyen a Makai József nyugdíjazásával megüresedett irodatiszti állásra 33 szavazattal ifj. Dinya Vilmos helyettes irodatisztet választotta meg. Az új községi tisztviselőnek kívánjuk, hogy Endrőd község érdekében sokat és hasznosat dolgozzon s ebben őt az Isten kegyelme segítse.

Horthy Miklós kormányzó a közeli hetekben Lengyelország elnökének vendége lesz. Elkiséri útjára Kánya Kálmán külügyminiszter is. A lengyelek nagy örömmel várják a magyar államfőt.

Főispánunk újabb ruha és fonásra alkalmas fehér fonál adománya érkezett a községhez. A ruha adományt a Szegényügyi Bizottság osztja szét. — A fonalat a fonászszonyok úgy kapják, hogy a feldolgozott készanyagot két harmadát vissza kell szolgáltatni, egyharmada pedig a feldolgozóé lesz. — Jelentkezni lehet Orbók Józsefné és Tóth Józsefné tanítónőknél.

Már most felhívjuk a Jézus Szíve Szövetség tagjait, hogy a nagyobb első napjaiban három napos lelkigyakorlatot tart a tagok részére egy Jézus-társasági atya. Részletes időpontot és napirendet a jövő számunkban közlünk.

A belterületi tempiomba jönni nem tudó öregeket és beteget, január 31-én, a külterületeket február 1-én látjuk el szentségekkel. Jelentendők a sekrestyében.

Február 2-án rendes időben tartjuk az ünnepi istentiszteleteket.

Február 3-án reggel fél 8 órakor szolgáltatók ki „Szent Balázs püspök áldását.”

Közművelődési előadások. A Kat. Legényegylet polyákhalmi és öregkerti csoportja 1938 január 6-án és 9-én jól sikerült előadást rendezett. A polyákhalmiak kísérő számul Deli Lajos „Egy fertály föld” című vidám tanulságos háromfelvonásos tanyai történetét adták elő sok elevenességgel, vidám humorral és ambiciózus játékkal. A szindarabot Szabó Elek rk. tanító irányításával Szujó Miklós legényegyleti elnök rendezte, ügyesen és ötletesen.

Az Öregkerti Gárdonyinak „A bor” című népszínművét adták elő. Az alapos betanulás és sok igyekezet Paróczai Gergely rk. tanító és a legényegylet tisztikarának érdeme.

A Nemzeti Egység vármegyei láborozása.

Ünnepnapja volt január 16-a Gyula városának. Ősi falai között ödvözölte a kormány képviselőtében **Marschall Ferenc** földművelésügyi államtitkár, **Szinnyei-Merse Jenő** képviselőt, a Nemzeti Egység országos társelnökét, a vármegye összes Nemzeti Egységhez tartozó képviselőit, a Nemzeti Egység központi titkárait, s a vármegye valamennyi Nemzeti Egység szervezetének vezetőit.

Endrődről Kalmár Imre elnök és Klinghammer László főtitkár vezetésével 15-en jelentek meg.

Reggel fél kilenc órakor dr. **vitéz Ricsóy-Uhlarik Béla** főispán vezetésével szentmisét hallgattak a megjelent előkelőségek, majd átvonultak a Katolikus Polgári-Kör nagytermébe, ahol főispánunk megnyitotta a vármegyei választmányi gyűlést. A felmerült közérdekű ügyek és helyi szervezkedések alapos megbeszélése képezte a gyűlés programját, amelyhez a vármegyei szervezetek veze-

tőin kívül a képviselők is hozzá szóltak.

Délelőtt tizenegy órakor kezdődött a vármegyei nagygyűlés a Gömdöcs-népkerti pavillon nagytermében, mely szűknek bizonyult a több ezer hallgató befogadására.

A Nemzeti Egység hódító erejét és hatalmas fejlődését mutatja azon jelenség, hogy amikor a gyűlést megnyitó gyulai szervezet elnöke: **Schneider Mátyás** üdvözölte a megjelent előkelőséget, különösen **Marschall államtitkár** és **Uhlarik főispán** nevének említésekor percekig tartó viharos éljenzés és tapsorkánnal köszöntötte őket a nagygyűlés óriási tömege.

Pongrácz Jenő gróf gyulai és dr. **Bud János** ny. miniszter, a csabaiak képviselője tartottak rendkívül nívós, a kormányzat irányelveit és tevékenységét kimerítően ismertető beszédek a hallgató közönség éber és állandóan fokozódó figyelme mellett.

A nagy éljenzéssel fogadott beszédek után s magyar agrár-politika egyik kiváló vezéregyénisége:

Marschall Ferenc államtitkár tartott mindenkit lebilincselő, állandó helyesléssel kísért magas színvonalu beszédet.

„Egy párt fontosságát az dönti el, mondotta beszédében Marschall, hogy **mennyire tudja programjában a nemzet érdekeit megvalósítani.** A **Nemzeti Egység** nemcsak pártot akar szervezni, hanem a nemzetet akarja megszervezni, mert nem a nemzet van a pártért, hanem a párt a nemzetért.”

A nemzetszervezés nagy munkájában találkozunk **közömbös** emberekkel, akiknek fontosabb egy disznótoron való megjelenés, mint gyermekei jövőjével és nemzete ügyeivel való törődés.

A másik **a színtelenek** csoportja. Ezeknek csak a kabátjuk, meg a kalapjuk van ott, ahol megjelennek és legfontosabb számukra, hogy nevük a megjelentek között az újságban szerepeljen. **Van egy másik csoport, amelynek tagjai nagyon is színesek:** vagy vörösek, vagy zöldek, vagy fehérek, nekünk azonban se piros, se fehér, se zöld internacionálé nem kell, hanem igenis kell piros—fehér—zöld magyar nacionalizmus. Nekünk ezerszázalékosan magyaroknak kell lennünk: külföldön még a szocialisták is elfordultak a nemzetköziségtől. Egy további típus a **konjunkturalisták** csoportja, akik saját érdekeik és üzleti előnyök biztosítását várják a szervezkedésektől. Nekünk azonban nem a profit, hanem a teljes testvéri és hazaszeretet cementjével kell kikövezni a nemzet boldogulásának útját. Ezerszázalékosan magyaroknak kell lennünk. Ezer éve él ezen az alapon a magyar és csak úgy remélhetünk újabb ezer évet, ha történelmi eredményeink útján megmaradunk. Sokan ajánlanak nemzetmentő recepteket; ezek nem mind őszinték, de **vannak olyanok is, akik nyíltan bevallják,**

hogy az uralmat akarják átvenni. Ebben az európai hangzavarban mégis azt látja, hogy tisztán emelkedik ki a tanítás, hogy a nemzet számára egyetlen biztos lehetőség, ha az ősi alapra áll vissza, ha igazán keresztény és magyar. *Magyarnak lenni annyit jelent*, mint sorsközösséget vállalni ezzel a nemzettel, felelősséget vállalni minden ténykedésünkért. *Kereszténynek lenni annyit jelent*, mint a magyar gazdasági, társadalmi és politikai életben az evangélium tanítását gyakorlatilag megvalósítani. (Nagy taps.)

A jó szociálpolitika, a nemzeti alapon haladó, szociális tartalommal telt népies agrárpolitika. Ezen a téren már történt egy és más. A nemzeti lét, vagy nemlét kérdése ennek a politikának a megvalósítása. Nem lehet feltámadásról beszélni akkor, amikor a buza mázsája 7 pengő, a tengeri 2.50 és a sertés kilója 50 fillér. Nem lehet a gazdasági helyzet kialakulását a kereslet és a kínálatra bízni, mert ez azt jelentené, hogy a kormány a szervezett keresletnek szolgáltatná ki a szervezetlen kínálatot. Önálló agrárpolitikát kell folytatni, hogy megmentsük a gazdát. Ez munkásérdek is, mert csak az anyagilag erős gazda tud megfelelő alkalmazást és jövedelmet biztosítani mezőgazdasági munkásoknak. Tehát a 20 pengős buzában nemcsak pénzügyi, hanem szociális gondolat is van.

Magyarország kormányzójának elhatározásából megindult az Alföld öntözésének munkálata és éppen ebben a vármegyében indult meg ez a munka, mely hivatva van az Alföld képét teljesen megváltoztatni.

Az utolsó hét legnagyobb jelentőségű eseménye, hogy a miniszterelnök benyújtotta a mezőgazdasági munkásság biztosításáról szóló törvényjavaslatot. Óriási érdeke az országnak, hogy a mezőgazdasági munkásság 25—30 évi kemény munka után ne legyen kénytelen koldusbotot a kezébe venni, vagy ne szaporítsa a községek szegényalapjának terhét. Az első magyar és keresztény feladat volt, hogy ez megvalósuljon.

Nem lehet kockáztatni a magyar jövőt. A vasárnapi szónoklatokból elég volt. Intézményesen meg kell oldani, hogy minden szegény embernek jusson egy darabb kenyér. Ez az igazi nemzeti, igazi magyar és igazi keresztény politika. A nemzeti célok megvalósítása csak a legteljesebb nemzeti összefogás útján érhető el. Nem épül fel soha a ház, ha mindenki más irányba hordja a téglát, mi pedig házat akarunk építeni, hogy az ne trianoni viskó, hanem az ezeréves határok közé visszakivánczó erős ország legyen. A mozdonyon csak egy vezető akarat és irányítása érvényesül. Célunk az, hogy a magyar mozdony ne álljon meg Baján, hanem menjen Ujvidékig, ne álljon meg Sátoraljaújhelyen, hanem menjen Kassáig, ne álljon meg Gyulán, hanem menjen

Kolozsvárig, Brassóig, hogy ne 9 millió trianoni rabszolga tengődjön a szűk határok között, hanem legyen 20 millió független magyar.

Óriási tapsvihár követte az államtitkár mindenkit megrázó beszédét.

Ezután dr. Tóth Pál tartotta meg beszédét, melynek elején rámutatott arra, hogy az a boldog ország, melyben nem tulsok a gazdag ember, de nem tulsok a szegényember. Mi ilyen országot akarunk.

A szegénykérdést nem lehet jótékonykodással megoldani. Az államnak meg kell látni minden polgári otthont és nyugodt életet kell biztosítani. Szeressük egymást bármilyen legyen a ruhánk. Aki jobban szereti a hazát, mutasson példát a többieknek.

Schneider Mátyás elnök zárószavaiban megköszöni a felszólalóknak nagyérdemű beszédeit, a hallgatóság figyelmét és az ülést bezárja. A közönség a Himnusz eléneklése után lelkes hangulatban oszlott szét a mindvégig lebilincselő gyűlésről.

A nagygyűlést követően, az Egyesült Katolikus és Polgári Körben 200 terítékes bankett volt, melynek ünnepi hangulatát dr. vitéz Ricsóy-Uhlarik Béla főispán felszólalása csak emelte, amikor rövid, nemesveretű beszédben a kormányzót elvitte. Utána dr. Tóth Pál mondott beszédet. Különös öröme szolgál, hogy eljött közénk a földművelésügyi minisztérium vezetője, Marschall Ferenc államtitkár, akiben a legnagyobb érték szép lelke, ez a szép lélek viszi előre munkájában és bizonyos, hogy diadalra jut. Bár nem az a rangja és címe, amely végzett munkája után megilletné. A munka orozslánrésze az övé, legyen a dicsőség is övé. Az egész békésmegyei Nemzeti Egység szervezet nevében kinánja, hogy Isten adjon neki áldást és erőt a további munkához.

Marschall Ferenc államtitkár felszólalásában reflektált dr. Tóth Pál ama szavaira, melyekkel alludált az ő rangjára. Ebben régi barátság megnyilvánulását látja. *Egy címnek és rangnak van birtokában, melyet nem ajándékozott senki, melyre legbüszkébb és ez a magyar földnek alázatos szolgálata.* Ezért nem jár diszruha, sem csillogó csillag, de szív kell hozzá, mely összedobbanjon a magyar föld lelkével, amely a magyar hazát és a magyar jövőt jelenti. Üzletben, műhelyben, katedrán, oltár előtt, bármilyen szerszám legyen a kezünkben, éreznünk kell, hogy Magyarországon agrárföldön vagyunk. Aki ezt nem érzi, megtagadja önmagát, mert *az ország boldogulásával van összekötve.* Husz évvel ezelőtt sokan fogadkoztak, hogy a jó Isten csak egyszer segítse ki a magyar nemzetet akkori helyzetéből, majd megmutatják, hogy kell összetartani. Sajnos, sokan elfelejtették akkori ígéretüket. Nem lehet oly kicsi darab kenyérünk, hogy azt meg ne tudnánk osztani. Ezt a gondolatot szeretné belevinni a köztudatba. Itt nagy mulasztások vannak. Ne legyünk egymástól el-

ragadtatva, ha mi nem becsüljük meg egymást, nem becsül meg más benünket.

Hosszantartó nagy taps követte az államtitkár felszólalását.

Majd Bud János ny. miniszter, Csizmadia András és Szinyei-Merse Jenő képviselők, Csomós János földmunkás és mások mondottak lelkes, hangulatos köszöntöket.

Végül dr. vitéz Ricsóy-Uhlarik Béla főispán mondott köszönetet az ismételt felhangzó üdvözlő szavakért. Érti és tudatában van, hogy működésének sikere a vármegye népének megértő támogatásától függ. Azt kéri, hogy amily odaadással és szeretettel dolgozik ő a vármegyéért, olyan mértékben támogassák a jövőben is. Poharát Békésvármegye közönségére üritette.

Az ebéden résztvevők még sokáig együtt maradtak tárgyalva a nagy-szerűen sikerült ünnepség felemelő eseményeit.

Az endrői küldöttség tagjai különleges megtiszteltetésben részesültek: a főispán vendégei voltak.

Ugari Máté kiscgazda levele „kül-komájához“ Balai Zsigához.

Drága egykomám, Zsiga!

Nem is gondoltam édes egykomám, Zsiga, hogy ott künn a ballai legelőkön is olyan szép hosszú levelet tudjanak farigcsálni, mint a Te kacskaringós irásod. Megtudta azt a Valkér igazgató, azt elkérte, had olvassák mások is, ezért közölte a lapjában. Ugy gondolom, hogy nem veszed rossz néven a publikálást?

Már hetek óta készülök, hogy válaszoljak leveledre és megbeszélésünk szerint tájékoztassalak a község belpolitikai életéről, de ismered oldalbortám erkölcsös erélyességét, szokása szerint most sem ismert sem irgalmat, sem kegyelmet, hanem furtonfurt ellátott tennivelőkkel. Most odaát Lajos sógoréknál beszélük meg a falu ügyeit, így hát nyugton vagyok és bele is fogok a nagy mesterségbe.

Azt se tudom, hogy melyikkel kezdjem. Hát folytassuk ott, ahol te elhagyta. Ami erányos és jótestű főfő-pártfogónk, a Kasnya képviselő urunk nem mutatta magát azóta, hogy meghallgattuk szavátját. No de nem is csudálom. Szegény ember, még a karácsonyi ünnepeket is szörnyű nagy munkában tölthette, mert hogy együtt csinálta Darányival a titkos választói jogot. Mikor aztán Darányi elment „nyaralni“ a Hómannel, hát bizony csak reá maradt a sok tennivaló. De el is készült vele. Ugy-e, hogy igazat mondt, csakugyan beteresztette újév előtt Darányi a választói javaslatot? Bizony nem könnyű munka az a képviselői állás. Különösen, ha olyan odaadással töltik be, mint a mi követünk. Szegény ő is úgy van, amikor le kell jönnie a kerületbe, mint az egyszeri pap, aki akasztófa alá kísérté a halálraítelt betyárt. Rettentő melegen süttött a nap. A Tisztelendő ur ugyancsak izzadt és törölgette a homlokát. A betyár, aki megszokta az időjárást, oda se nézett. Egyszer csak azt megkérdezte a lelkiatyát: Ugyan mitől izzad anynyira Főúr, hisz az én nyakamra készítik a kötelet, nem a magáéra! Könnyű neked, válaszolta a Páter.

Te ott maradsz, de nekem ebben a szörnyű hőségben még vissza is kell jönni. — Lenn a panaszokat hallgatni, fönn dolgozni, nagy munka ám.

De most hamarosan várjuk. Rögtön értesítelek Pál bácsival, mihelyt megírja. Nagy dolog készül ugyanis a faluban. Képet csináltatnak a főespánról, az alispány urred, meg a főpapról. Hát ugy gondoljuk, hogy az ünnepi beszédet mégis csak ő mondja. Bár ugy halljuk, hogy az öreg Kovács doktor ellenlábasodik, mert hát ő akarja leleplezni a pap képit. Meg is kérdezték az apáturat, hogy mit szól a dologhoz? Azt mondta, hogy ő is ugy van, mint az egyszeri báró, akitől megkérdezték, hogy „boldog házas-e!“ Azt felelte nagy szomoruan, hogy „igen, én házas vagyok, a feleségem pedig boldog.“

Hát azt hallottad-e, hogy a héten nagy perpatvar volt a falu közepén. Az öreg sógor évek óta nagy szorgalommal járt Szoboszlóra a ralomját gyógyítani. Az elmúlt napokban azonban a vadászok vacsoráján olyan tudományos magyarázatot adott a szoboszlai tündérek „piros körmeinek“ szépségéről, hogy az egyik rossz máju vadász cimborája elmondta a bácsi feleségének, aki aztán jól ki-oztotta a festékek minémüségét alaposan ismerő vén kecskét. Az idei szoboszlai utból aligha lesz valami. Az öreg szörnyen elkeseredett és panaszkodik is, mint az egyszeri szobaleány, hogy „jaj, Nagysága kérem, egész éjjel nem tudtam aludni, mert csipett a poloska.“ Igen, válaszolta epesen a háziasszony, akkor nem panaszkodik, amikor a levélhordó csipi meg!?

Azt sem hallgathatom el, hogy a vasárnapi gyulai Nep gyűlésen Endrőről is sokan beutaztak. Napok óta mást se hallunk a faluban, mint a Marsal államtitkár szörnyen tanulságos dikcióját. Akik ott voltak, csak lóhátról beszélnek velünk, mert hogy a Főespány ur vendégei voltak, azt ő fizette az ebédet, bort, mindent. Az egyik főatyamestert a guta környékezte, amikor ezeket hallotta. Ugy járt szegény, mint az egyszeri ember, aki borzasztóan kellemetlen anyósát várta nagy reszketve az állomáson, azt egyszer csak ujságolják, hogy ne várják a vonat, mert vasuti szerenczétlenség történt sok halottal és sebesülttel. Nagy boldogan megy haza, hogy immár megszabadult élete rémétől, s otthon várta az anyósa sürgönye, hogy a következő vonattal érkezik, mert az előbbiről lekéssett. Hát ilyenféle érzese lehetett a jó lakmározásról elmaradt atyafinak is.

Máskülönben csak vagyunk csendesen. Eppen csak még annyit írhatok, hogy valami csudás dologról írnak a pesti ujságok, már pedig azok nem hazudnak mindig. Egy angol kálomista pap feltalálta, hogy étel-ital nélkül is meg tud élni az ember. Két hét óta csak levegőből él. Megkérdeztük az Apáturat, hogy mit szól hozzá? Nagy politikusan azt felelte, hogy ő is olvasta, ajánlotta is a Káplán uraknak a próbát, de azt felelték, hogy a farsangban, a disznóvágások idején már mégse próbálják meg, megoztán ők engedelmességből csak a főnöküket követik. Hogy az öregpap megkezdi-e a koplaló kurát, még nem tudjuk?

De már hallom az anyjuk kopo-gását, sietek is befejezni a tudósítást. Még a farsangban kimegyek hozzátok. Abból a jó kúrtiból hagyjál egy kicsit nekem is! Addig is ölel hűséges komád:

Máté.

KÖZGAZDASÁG

Mezőgazdasági munkások

öregségi biztosításáról szóló törvényjavaslatot újévi ajándéknak hozta Darányi Kálmán. — Fél százados kívánságok, jogos követelések válnak valóra. Dicséret és elismerés illeti a kormányt, hogy amíg a békeidők szerencsés anyagi erejével rendelkező kormányzatok nem tudták tető alá hozni e rendkívül fontos kérdést, ugyanakkor a trianoni csonka ország anyagi nehézségekkel küzdő kormánya talál módot és utat segíteni az ország legelhagyottabb rétegén: a földmunkásság elaggott, munkaképtelen öregjein. Nem tudnak sokat és teljesen kielégítő nyugdíjat biztosítani, de annyit mégis, hogy kolduskönyérre ne szoruljanak azok a tízezrek, akik emberöltőn keresztül viaskodtak a mindennapi kenyér előteremtésével, de öreg napjaikra — minden takarékoság mellett sem — tudtak félretenni a nehéz gazdasági és szociális viszonyok miatt. — Darányi Kálmán — méltó utódja nagynevű elődjének — a munkásházák építését megkezdő Darányi Ignácnak. A magyar nép hálája lesz a legszebb emlékszóba alkotó szociális munkálkodásának.

A németországi munkások

szegődtetéséről téves hírek vannak forgalomban. Következik ez abból, hogy a szokásos munkás szegődtetések a községben teljesen sikertelenek, mert mindenki Németországban óhajt munkát vállalni. A káros következmények megelőzése céljából endkivüli komolysággal figyelmezteti a hatóság munkavállalókat, hogy mindentéle téves hírek ne üljenek fel, mert ezzel nem csak saját maguknak, hanem az endrői munkások jó hírnevének is végül a hazai mezőgazdaságnak is ártalmára vannak. A tényállás az, hogy Németországban a múlt évi arányban és számban fognak Endrődről munkásokat kivinni, elsősorban azokat, akik már a múlt évben kint voltak és ott köteleességüket a német hatóság megállapítása szerint megfelelően teljesítették is. *Mindössze tehát arról lehet szó, hogy 8—10 érdemtelen, vagy visszatérni nem akaró munkást fognak kicserélni, illetve fölvenni.* Azt is tudomásul kell venni, hogy senki sincsen megbízva Németországba kiszállítandó munkások toborzásával s aki ilyet hirtel, vagy cselekszik, szélhámoskodik és kihágást követ el. A munkáskiszállítást kizárólag a Földmívelésügyi Minisztérium eszközli a gazdasági felügyelőségek és előjáróságok útján.

Hozz áldozatot kongresszus ügyéért! Vedd meg a kongresszusi jelvényt.

AZ Endrői Gyümölcsstermelő Egyesület

f. hó 23-án, azaz vasárnap tartja d. e. 11 órakor a község háza tanácstermében évi rendes közgyűlést, melyre a tagokat és érdeklődőket szívesen meghívja ezuton is az elnökség. A közgyűlés tárgyát az elnöki jelentés, a pénztári, szertári jelentés és a védekezési teendők megbeszélése fogja képezni. Felhívja az elnökség a tagokat, hogy mult évi tartozásaikat és f. évi tagdíjaikat Hunya A. István pénztárhoz a közgyűlés napjáig befizetni iparkodjanak.

Mult hó 29-én a vármegyei gyümölcsstermelési intéző színes vetített képekben ismertette a legelterjedtebb gyümölcsfabetegségeket és az ellene való védekezést a Korona mozgó termében. A nagyon élvezetes és hasznos előadást keveser látogatták meg, holott ez a nagyértékű bemutató előadás a vármegyében még egészen újdonság s minthogy csak egy példányban áll a sorozat rendelkezésre, a mulasztást termelők alig tehetik jóvá.

A Vármegyei méhészegyesület

m. hó 27—28—29 napjain a központi leányiskolában a méhészek és tanítók részére értékes előadás sorozatot rendezett, melyen a vérbeli méhészek hűségesen kitartottak és tanultak. Kevésbé mondható ez az intelligenciára, akiknek kedvéért elsősorban engedélyezte Főispán Ur a tanfolyamot és viselte költségeit. Azt a célt óhajtotta Főispán Ur elérni, hogy a méhészet alapelemeivel a falu vezetők, elsősorban a tanítók megismerkedjenek, hogy ezt a nemzetgazdasági szempontból nagy jövőt jelentő gazdasági mellékhaszonvétel minél szélesebb körben népszerűsítsék s ezzel a nemzeti vagyongyűjtését fokozzák.

Hálás köszönetet kell e helyen ismondani azért a gondoskodásért és különös halánkat kell nyilvánítani Darida Károly vm. méhészeti egyesület elnökének, aki önzetlenül és fáradhatatlanul végezte terhes kötelességét s emlékezetes, népszerű és oktató előadásaiival a mindig nagyszámú hallgatók figyelmét állandóan lekötötte.

Gazda-kamarai napokat

rendez minden héten a tiszántuli Mezőg. Kamara f. hó 1-től kezdve. Az előadások minden héten szerdán d. u. fél 5 órától fél 7 óráig tartanak a község háza tanácstermében. Ezekre az előadásokra minden gazda és munkás szívesen látott vendég, teljesen díjtalan. A már megtartott 2 előadás igazolja azoknak közérdekű szükségességét, mert olyan tárgykörben mozognak az előadások, és olyan kiváló előadók szerepelnek a programban, hogy a gazda és munkás közönség csakis kárát vallhatja ezeknek az előadásoknak semibe vevésével.

Tájékoztatásul itt közöljük a hátralevő előadások programját.

Január 19-én az „Agrár sajtó“, január 26-án „A mezőgazdasági érdekképviselőtről“, előadó: Varga László kamarai titkár. Az előbbi előadást Krafcsik Ödön kamarai előadó tartja. Február 2-án „Takarmánytermelésről“, előadó: Bernárd Géza kamarai előadó. Február 9-én Dr. Székely Győző tanár beszél a „Kisgazdaságok berendezéséről“, február 16-án Vadányi Miklós tanár beszél a „Az istálló és műtrágyázásról“, február 23-án Kachmann Kurt tanár beszél „Az éjszülött állatok ápolásáról“, március 2-án Vadányi Miklós tanár beszél „Az őszi buza ápolási munkáiról“ és március 9-én Krafcsik Ödön előadó „A szervezési ügyekről“ tartandó előadásával bezárja az előadás sorozatot.

Gabona és állatárak

A schweizi buzaszállítás a buza árak némi emelkedését eredményezte az elmúlt hetekben. Az utolsó napokban azonban némi ellanyhulás mutatkozott. A buza ára pesti paritásában (20 kilós) 21.60, az árpa 16.50, a zab 16.70, a tengeri 13.20 körül mozgott. Az állatpiacon a borjú ára 8—10 fillérrel csökkent, a sertés ára változatlan maradt. A ferencvárosi sertésvásáron a darabonként 130—140 kilós fiatal szedett sertésért 104—106 fillért fizettek. Az endrői gazdák Mezőtúron próbálják hizóikat értékesíteni, ahol 2—3 fillérrel többet fizetnek érte.

Rövid hírek

A világgiacon emelkednek a terményárak. Különösen a tengeri szilárd. — *Decemberben 35 és fél vaggon vaját vittünk külföldre. — Január 1-én életbe lépett a magyar-cseh kereskedelmi szerződés. A megállapodás 40.000 darab hizott sertés kivitelét teszi lehetővé. — A hasított sertés (kétfelé vágva tisztán 100 kg.) kivitele Németország felé ismét megnyílt. — A vöröshagyma minimális ára mázsánként 20 pengő, a fokhagyma ára Makón 13 pengő. — Olaszország felé ősz óta 1360 vaggon burgonyát szállítottunk.*

„Zöldmező Naptár“ címen kitűnő gazdasági utmutatót ad kezünkbe az Országos Zöldmező Szövetség. Nem hiányozhat egyetlen modern gazda asztaláról sem. Ára 1 pengő. Megrendelhető Kovács Sándor körzeti főtitkár útján, a község házában.

Gyümölcskivitelünk 1937-ben
Összkivitelünk 216.631 mázsát tett ki 9.408.591 pengő értékben. Az 1936. évi kivitelhez képest 4 millió pengő csökkenést mutat. Szilvából kivitelünk 47.926 q-át, kajszinbarackból 56.459 q-át, őszibarackból 8176 q-át, cseresznyéből 9604 q-át, meggyből 9223 q., eperből 434 q., ribizkéből 1660 q., egresből 3186 q-át. Lényegesen növekedett a görögdiñnye kivitelünk. 1936-ban 42.405 q-át, 1937-ben 60.065 q-át exportáltunk. Sárgadinnyéből 9090 mázsát vittünk ki, ugyanannyit mint előző évben. Összkivitelünk legnagyobb mennyiségét — 40%-át — Ausztria vásárolta tőlünk.

A rézgálic árát kisebb tételekben 60 és fél fillérben állapította meg a Földmívelésügyi Minisztérium.

HIRDETÉSEK

ENDRŐD-GYOMAI
TAKARÉKPÉNZTÁR R. T.
ENDRŐD

Fiókintézet: Gyoma. Tel.: Endrőd 2.
Folyósít rövidlejáratu mezőgazdasági kölcsönöket. Elfogad felmondás nélküli betéteket a legmagasabb kamat mellett.

Népházi Szövetkezetben kitűnő friss árukat olcsón kap.

Ha jól akarsz vacsorázni keress fel a „népházi kisboltost“.

A legjobb bort a Népházban ihatod. Próbáld meg

Nagy választék

Órákban, ékszerekben, diszórák, diszébresztők, disztárgyak, szemüvegek

Javítások szakszerűen és felelősség mellett készülnek.

Endrődön

(Schwartz-ház.)

Az Endrőd-Gyomai Takarékpénztár R. T. mindenféle

gabonaneműt

magas piaci áron
Vásárol!

A Katolikus Népszövetség Temetkezési Segítőpénztára

útján mindenki könnyíthet az elhalálozás miatt jelentkező gondon, megnyugvást szerezhet magának és családjának.

Íratkozzék be tagul

Tagfelvétel és a díjak befizetése az Endrőd — Gyomai Takarékpénztár Rt.-nél Endrődön. Tag lehet minden 14—65 év közötti egyén.

Orvosi vizsgálat nincsen!

Legkisebb havidíj 50 f.

„Az Egyházmegyei Hatóság 1238/1934 sz. engedélyével.“

Szerkesztésért és kiadásért felelős:
WALTHIER GYÖRGY

Főmunkatárs:
CSERNUS MIHÁLY

Kongorác János könyvnyomdaja Törökszentmiklós. Telefon 21.

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedevre 20 fillér.
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:
WALTHIER GYÖRGY
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi-utca 2. szám.

Hirdetéseket
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

Endrőd ünnepe

Amikor a nép ünnepel

A Hármás-Körös legnagyobb falujának 15000 lakosa ünnepelte egy szívvel-lélekkel február 6-án.

Már a kibocsátott meghívó élénk bizonyossága annak a nagyszerű összhangnak és együttérzésnek, melytől indítatva a falu népe ünneplését megrendezte.

Ötvenkét társadalmi egyesület és testület — Endrőd község népének képviselőiben — „az érdemek és a tekintély megbecsülésében rejülő erkölcsi erőtől indítatva, egyhangu elhatározás folytán és a lakosság minden rétegéből összegyűjtött fillérekből, példaadás és hagyományos okulás céljából a későbbi nemzeteknek,“ olajfestményekben örökítették meg

dr. vitéz Ricsóy-Uhlarik Béla
főispán,

dr. vitéz Sarkadi Márky
Barna alispán

Csernus Mihály apát-plebános urak arcképeit és azokat Endrőd község tanácsstermében fényes és lelkes ünnepségek között helyezték el.

Az érkező Főispánt és Alispánt, akik nejük és a vármegye több vezető főtisztviselője kíséretében érkeztek, a gyomai állomáson 24 frontarcos élén dr. Tóth Libor üdvözölt.

A hosszú kocsisokkal érkező előkelőségeket az endrői templom előtt az összes egyesületek küldöttségei és mintegy 3000 főnyi közönség várta és kísérte a szűknek bizonyult nagy templomba, ahol Csernus Mihály apátplebános mondott ünnepi hálaadót, szentmisét és mondott gondolatokban gazdag szent-

beszédet a krisztusi hit öntudatos megvallásáról és annak helyes átéléséről.

Szentmise után a Kisgazda Kör adott 200 teritékes villásreggelit a vármegye két vezető főtisztviselőjének tiszteletére, délelőtt 11 órakor pedig a Földmívelő-Egylet új nagytermének felavatási ünnepélyére vonultak a vendégek. Előbbi helyen Kovács Libor elnök a munkások százainak élén pedig Gyuricza Imre munkáselnök üdvözölte a főispánt és kíséretét.

Az egyházi szertartást Csernus Mihály apát végezte. *„Legyen e ház a katolikus hitnek erős vára, amelyet sem tévtanok, sem istentelen áramlatok lerombolni ne tudjanak, legyen a hazafias érzésnek és gondolkodásnak szikla-bástyája, ahová az internacionalista eszmék és destruktív irányzatok behatolni még próbálkozni se merészeljenek, legyen a tisztaerkölcsnek és munkástartó együttérzésnek tiszta otthona, ahol mindig Krisztus békéje uralkodjék.“*

Az egyházi szertartás után mintegy 300 főnyi munkástömeg élén Csernyecz Mátyás munkás üdvözölte a Főispánt és Alispánt Egyszerű, keresetlen, de őszinte szavakkal ajánlotta fel az endrői munkásréteg közreműködését a nemzeti irányu, keresztény erkölcsi és szociális alapokon nyugvó kormányzati irányzathoz. *„Az endrői munkásság az elmúlt inséges esztendő alatt ráeszmélt arra, hogy mindennapi kenyerének, megélhetésének és jobb jövőjének biztosítását nem lidércfények kergetésében, hanem a szociális gondolkodásu és munkásszerető Főispántól képviselt*

irányzat segítségével remélheti,“ mondotta általános helyeslés mellett a munkásság szóoka.

Ricsóy-Uhlarik főispán meleg szavak kíséretében fogadta el a magyar munkásság felajánlott jobbát. *„A nemzettest akkor egészséges és erős, ha annak minden tagja ép. Darányi Kálmán kormányának szociális és népjóléti politikája éppen arra irányul, hogy a nemzettestet leggyengébb tagját, a munkásosztályt erősítse, mert enélkül közgazdasági fejlődésről beszélni nem lehet. A telepítés, a Körös szabályozása, az öntözési munkálatok megindítása, az öregkori nyugdíj létesítése — elsősorban a munkásság érdekében történtek. Reméli, hogy a munkásság tárgyilagos és komoly elhatározása állandó és kitartó marad, amelyet ő azzal kíván viszonzni, hogy a legnagyobb erőfeszítéssel és a lehetőségek teljes kihasználásával fogja támogatni a munkástársadalom minden jogos és méltányos kívánságát.“*

A nagy éljenzéssel fogadott beszéd után a község házához vonult a falu nép. A közgyűlési terem falán már ott függött a három közéleti férfi nagyszerűen sikerült képmása. A kitűnően sikerült képek Fölföldy Mihály szegedi festőművész alkotásai.

Az ünnepeket Hunya Mátyás gazdálkodó vezetésével 30 tagú diszküldöttség hívta meg az ünnepségre.

A község háza termei és széles folyósója nem tudták befogadni az óriási tömeget.

Az ünnepséget *Kalmár Imre bíró* a Nemzeti Hiszekegy elimádkozása után rövid üdvözlő beszéddel nyitotta meg. Rámutatott arra, hogy Endrőd az elmúlt 20 év alatt többet fejlődött, mint azelőtt 100 esztendeig. Azóta létesültek minden irányban kövesutjai,

betonjárdája, villanyvilágítása, országos vására, tizenegy külterületi iskolája, polgári iskolája, kulturháza, egészségháza és más értékes intézményei. Ezt az értékes alkotó munkát kívánja Endrőd népe megköszönni azoknak, akiknek legnagyobb érdemük van a község fejlesztésében. Majd *dr. Tóth István ügyvéd*, megyebizottsági tagot kérte fel az ünnepi beszéd tartására.

Méltóságos Főispán Úr!

Ha valaki ma végignézi Endrőd község ünneplő népén, akarata ellenére is azt kérdezi önmagától, hogy ez az ünnep őszinte-e vagy csak a tényleges hatalom előtt való meghajlás egy jobb jövő reményében. Aki azonban ismer bennünket, tudja rólunk azt is, hogy mi meggyőződésünk mellett akkor is ki szoktunk tartani, ha abból reánk előny nem származik. Endrőd népe, amikor Méltóságod arcképét olajfestményben örökítette meg, ezáltal tanácskozó termét díszítse, ezt nem egy jobb jövő reményében, hanem egy boldog múltért teszi.

Az endrői nép lelke pár év óta, Méltóságod főispánsága alatt, kellemes átalakuláson ment keresztül. Ezt az átalakulást elődei is kívánták ugyan, de elérni nem tudták, hogy ez így bekövetkezett, mi azt Méltóságodnak köszönjük és ez azért is történhetett meg, mert bennünket nem a napi politika szemüvegén keresztül nézett. Tudjuk jól, hogy az inséges időkben Méltóságod két kézzel sietett segítségünkre és anyagiakkal aránylag sokkal bőkezűbben látott el, mint más községeket, de engedjen meg, hogy mi ennél sokkal többre értékeljük azt, hogy elhozta közénk a békét. Ebből azt is láthatjuk, hogy az országnak mai vezetői, akiket Méltóságod méltóképpen képvisel, amikor egysegről beszélnek, nem álmodoznak és nem a levegőben járnak, mert erre éppen a legjobb példa ma az endrői nép, és ha az élen továbbra is olyan emberek lesznek, mint Méltóságod, akkor a sokat emlegetett magyar betegség a széthúzás ismeretlen marad.

Amikor én ma az endrői nép nevében, melyből magam is származom, szerencsés lehetek Méltóságodat üdvözölni, ezt azzal a kérelemmel teszem, tartson meg bennünket hű katonáinak és amikor

Endrődre jön, úgy jöjjön, mintha haza jönne, mert ez a nép meg tudja érteni Méltóságod eszméit, tud szeretni, tud bízni, tud lelkesedni, de tud kitartani is. Isten hozta Méltóságos Főispán Úr!

Méltóságos Alispán Úr!

Egy nép önmagát becsüli meg, ha az átlagon jóval felüli képességű vezetőjét szeretettel vesz körül. Mi ma Méltóságodat ünnepljük és szeretettel vesszük körül. Ha visszanézünk pár évvel ezelőltre, Endrőd község történetében azt látjuk, hogy a megnem értés ideje alatt Méltóságod, magasan felettünk állva, olyan sok jóval halmozott el bennünket, hogy ma azt kérdezzük magunktól, mivel érdemeltük ezt meg. Abban az időben egy kövesút épült a határunkon keresztül, pedig tudjuk azt, hogy súlyos befolyások érvényesültek az út irányának az eltérítésére, de Méltóságod az endrői nép érdeke mellé állt. A pár évvel ezelőtti kétségbeesztő nyomor idejében iparkodott minden könnyet letörölni és a nyomor enyhítésére annyit adott, amennyit csak adhatott. Ez csak nagyon kis része annak, amit Méltóságod értünk tett és mi ezzel szemben tudjuk azt, hogy az akkori időben sok fáradságot és munkát okoztunk Méltóságodnak.

Amikor Méltóságodat Endrőd község ötvenkét egyesülete nevében, mert nálunk összesen ennyi van, tehát minden egyesület nevében, mély tisztelettel üdvözlöm, arra kérem, hogy mint ahogy a múltban is a rosszat elfelejtette, ezután is csak a jót lássa bennünk. Isten hozta, Méltóságos Alispán Úr!

Méltóságos Apátplebános Úr!

Elfogódottan állok ezen a helyen, ahol éveken keresztül igen nehéz harcok volt. De ez az idő elmúlt, az endrői nép megtalálta önmagát és megértette azt az alkotó munkát, amit a köz érdekében kifejtett és kezdi már érezni annak áldását is. Tudja már az endrői nép, hogy Méltóságod méltóképpen fog sorakozni elődei, az endrői nagy alkotó plebánosok sorába. Nem kell már az erőskezű endrői papnak szégyenkeznie az endrői nép miatt, mert ma ez a nép példát mutat, olyan példát, amelyre az egész vármegye figyelhet. Amikor én Méltóságodat, mint egyik híve, nemcsak kimondottan a hívei, hanem az egész község népe nevében üdvözlöm, arra kérem, legyen az endrői népnek továbbra is jószágos vezére és falunknak hűséges polgára. Isten éltesse Méltóságos Apát Urat!

Dr. Tóth István állandó helyeslésekkel és éljenzésekkel kísért beszéde után *vitéz dr. Pánczél* József vármegyei főjegyző köszöntötte a vármegye tisztikara és törvényhatósági bizottsága nevében a kitüntetett ünnepeket. „Az endrői nép közbizalmának és közszeretetének nagyszerű megnyilatkozása nemcsak a kiváló közéleti

ünnepekre nézve mindennél értékesebb kitüntetés, de dicséretreméltó erkölcsi és kulturális emelkedettségét jelenti a község népének is, amely ily felemelő és az ország minden közületének példaadó módon, lélekben, felfogásban egységesen és öntudatosan tud ünnepelni, s hálóját kifejezni.“

Majd Harsányi László főjegyző vette át megőrzés végett költői szárnyalású beszéddel a három arcképet.

A kötelesség és feladat, melyeknek teljesítésére az endrői összes társadalmi egyesületek és körök — tehát Endrőd község közönsége nevében — dr. Tóth István rendezőbizottsági elnök felhívott, előttem egyrészt nagyon természetes, felette kedves, másrészt pedig szent és komoly dolognak tűnt fel.

Az a ténykedés, hogy a nagy nyilvánosságnak, az örök emlékezetnek most átadott három darab festményt előljáróság nevében megőrzésre, gondozásra és örök megbecsülésre hivatalos állásomból és hivatásomból kifolyólag átvenni szerencsés vagyok, — elsősorban is természetes dolog. Természetes pedig azért, mert a község előljáróságának kötelessége nemcsak a törvények és rendeletek végrehajtása, hanem az is — és talán ez az igazi jegyzői, faluvezetői hivatás, — hogy a közóhajnak, a közkivánságnak a törvényes kereteken belül megfelelően és eleget tegyen. A mai lélekemelő ünnepség és az eseményeknek ezt megelőző láncolata kétségtelen tanúbizonyságai egy igazi és valódi közóhajnak — annak a közóhajnak, melyet egy párját ritkító megmozdulás, egy csaknem 15000 lelkes község minden rendű és rangú lakosa szívének összedobbanása teremtett meg. Megteremtette olyan módon, olyan tündöklő, ragyogó erkölcsi emelkedettségben, amely előtt nekem — idegenből ide származott embernek — az elismerés zászlaját a legmélyebben meghajtani, úgy vélem, jogom van.

Az az Endrőd község, amelyről néhány évvel ezelőtt — miért, miért nem, az okokat nem keresem — messze vidéken, nemcsak a megyében, sokat, rosszat és bizony becsúrló dolgokat beszéltek, — 1936. év végén magára, öntudatára ébredt és az azóta eltelt több, mint egy év elvezetett a meleg fajttestvéri szeretethez, a megértéshez, az egymásrataláláshoz, — a mai nap meghatóan meleg kézzorításához, amelyet ország és világ előtt dokumentálnak rajongó szeretettel vezető nagyságai s azok érdeműs munkálkodásainak őszinte és méltó

megbecsülésével. Mindez pedig fontos azért, mert ennek a mai ünnepe eredményező mozgalomnak s amely végeredményben az endrői lelkek megbékülésének befetőzését jelenti, — nem volt ellenzéke. Állítom azt is, hogy hivatalos és hatósági beavatkozás eddig a pillanatig nem történt, mert ez az első aktus, amikor ebbe a nagyszerű lelki szerverkedésbe, megújulásba a hatóság, vagy hivatal belekapcsolódik.

Egy ilyen — a most vázolt körülmények között megnyilvánuló közóhajnak tehát eleget tenni, megfelelni igen természetes kötelessége bármely községi előljárónak.

De felette kedves dolog is ez nekem s amikor ezt mondom, kissé haza beszélek, igazolni akarom magamat. Amikor ugyanis idejöttem abban a nehéz időben és figyeltem az endrői nép lelkét fent és lent, — nem sokára értékes tapasztalatokra tettem szert. Ezek azok az endrői erények, mely az általános műveltség magasabb fokában, — a mélyebb itéletben, — a tradíciók és erkölcsök jobb megbecsülésében, — a mostoha viszonyokat és minden nehézséget legyűrő vasszorgalommal nyilvánulnak meg és amelyek eredményezik az endrői kisgazda társadalomnál a középosztály kitermelő képességet, — a szegény endrői, országot és világot bejáró munkásoknál pedig azt a patinás zománcot, melyről lepattan minden vörös, vagy barna internacionális szenny.

Ezeket a megfigyeléseket láttam a mai napon glóriás fényben megvalósulni.

Végül szentnek és komolynak mondtam a feladatot. Szent és komoly az a megbízás, amikor egy nagyközség lelki egységben vezető férfiainak hervadhatatlan érdemeit, közéleti erényeit az utókornak — talán örök időkre — okulásul és méltó elismerésül megörökíteni akarván, az e célból készített becses és művészi festményeket, — itt a község házában és nem máshol — akarja elhelyezni s azok megőrzését és gondozását kéri.

Az endrői előljáróság szent kötelességének fogja mindenkor ismerni, hogy azokat a hatalmas erkölcsi erőket, melyek ennek a három darab kedves arcképnek megfestéséhez és a mai emlékezetes naphoz elvezettek: u. m. vezető nagyjaink iránt érzett szeretetet, rajongást, ragaszkodást, közéleti érdemeik őszinte megbecsülését, a köteles és hivatali hatáskörüket messze túlhaladó gondoskodást, nemes szívűségüket, az önzetlen fáradozást, az anyagi és erkölcsi áldozatkésztséget, a tekintélytisztelést, a testvéri egymásratalálást, a magyar fajszereget, a megértést és az állandó megbékélést — minden időben, minden erejével és minden rendelkezésre álló eszközökkel ápolni, erősíteni és az emberi lehetőség szerint megővni s megrögzíteni fogja és akarja.

Amikor a képeket Endrőd község előljárósága nevében a község őrzetébe átveszem és a megőrzés tekintetében a mindenkori előljáróság képviselőjében mintegy szent fogadalmat teszek, nem tudom elmulasztani, hogy lelkem impressióit kifejezésre ne juttassam. Az én szívem és lelkem úgy érzi és látja, hogy a tanácsterem falára ünnepelesen most elhelyezett három becses festmény aposztrofálja a három isteni erényt: a magyar hitet, a magyar reményt és a magyar szeretetet.

Főispán Ur Óméltósága derűs képében látom a hitet, az endrői nép magyaros hitét, mert ez a néo Óméltóságán keresztül hisz, rendíthetetlenül hisz a magyar államiságban, szent István koronájában s annak mindenre kiterjedő éltető melegében. Hiszi erősen, hogy amíg az államhatalom olyan exponenseket küld a végekre, mint Óméltósága, nem szabad jövője felől kétségbe esni. — Hiszi azt a sokgyermekes endrői kisgazda és hiszi a kérges tenyerű endrői munkás.

Alispán Ur Óméltósága keményebb vonásaiban látom a magyar reményt, a kétségbeesés és megalkuvás és a nyílt, nagy szemekből a bátor biztatást, — a benne megszemélyesült törvényhatóság biztatást, hogy őrt állanak a mostoha sorsu falvak felett hogy az ő méltósága, hivatala az a biztos, széles lépcső, melyen át — ha felnézünk, közeledünk a szent koronához — el nem szédülünk és soha nem csalódunk.

Az endrői Főpap, az Apát Ur Óméltósága beszédes ajka ugyan miről is beszél? Beszél a magyar, a krisztusi szeretetről. Beszél a kincsről, a mennyei vagyonról, mely ha meg van, mindent bírunk és a fájdalom könnyei is gyöngyszemekké válnak, de ha ez nincs meg, semmink sincsen, koldusok, szegények és nyomorultak vagyunk és leszünk. Hallom a hangját, látom erélyes gesztusát, amikor Krisztusra, a feszületre mutat, amelynek tövébe helyezte első szent királyunk a szent koronát, de amely elveszíti minden csillogását, drágaköveinek minden ragyogását, ha rá nem sugárzik minden magyar ember szívéből az igazi szeretet!

Ugy érzem, hogy ez a magyar hit, magyar remény és a mindent megbocsájtó magyar szeretet varázsolta ide ezeket a képeket!

Hitet teszünk mellette mi, endrői előljárók, hogy megőrizzük nemcsak a gyönyörű és kedves képeket, hanem az erkölcsi erőket is, melyek létrehozták, mert ettől reméljük ennek a küzdelmes életet folytató községnek megújulását, előrehaladását és rajta keresztül édes Hazánk mielőbbi feltámadását.

Az ünnepeket meghatott, hálás szavakkal mondtak köszönetét a kitüntetett ünneplésért, mely annál értékesebb és lélekbemarkoló volt, mert sem az ünnepség kezdeménye-

HIREK A NAGYVILÁGBÓL

Dr. LINDENBERGER JÁNOS apostoli kormányzó több heti pihe-nőre a nógrádverőczi „Migazypapiothron“-ba érkezett.

HALÁLOZÁS. Dr. Kiss László orosházi főszolgabíró 52 éves korában rövid betegeskedés után, a halotti szentségekkel megerősítve elhunyt. Békésvármegye egyik legkiválóbb főtisztviselőjét gyászolja az elhunytban, aki hosszabb ideig a gyomai járásban is általános közszereletben működött. Dr. Sorbán Jenő főszolgabíró vezetésével Gyomáról 29. Endrődről 32. törvényhatósági és képviselőtestületi tag vett részt régi, népszerű főbírájának a temetésén, melyet Csernus Mihály apátplebános díszes segédlettel végzett.

ATHELYEZÉS. Dr. Lahmann György tanfelügyelőt a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Pécsre helyezte át. A vármegye tanügyi szervei és a tantestületek fájó szívvel vesznek búcsút a kiváló szakferfiutól.

MEGBIZATÁS. Békésvármegye alispánja a megüresült orosházi járás főszolgabírói hivatalának ideiglenes vezetésével Bakoss József vármegyei tb. főjegyzőt bízta meg.

MEGYEGYÜLÉS. Február 28-án tartja Békésvármegye első évnegyedi közgyűlését. A tartalmas tárgysorozatú közgyűlés igen népesnek mutatkozik különösen azért, mert ekkor töltik be a megüresedett orosházi főszolgabírói állást. Komoly helyről nyert értesülés szerint — hangadó orosházi vezető férfiak dr. Sorbán Jenő gyomai főszolgabíró átvitelét tartották kívánatosnak korábbi ottani értékes működése és szeretetreméltó modóra alapján. Illetékes lényezők felhívására dr. Sorbán Jenő azonban kijelentette, hogy mert értesülése szerint egyes pályázók felekezeti kérdést csinálnak a választásból, ő nem akarja fegyverzaj és vallási villongás árán elfoglalni azt a széket, amelyen a hozzá vér és lelki alapon nagyon közelálló dr. Kiss László oly kiváló eredménnyel működött. A gyomai járás aggodalommal figyelte az eseményeket, mert félt kiváló főbírája elvesztésétől, de most ily nemes uri gesztus és előkelő magatartás után még jobban szívébe zárja és büszke rá. Mint értesülünk, három pályázó küzd a többség elnyeréséért. Bakoss József vármegyei tb. főjegyző, másodjegyző, dr. Marschal Ferenc békési főszolgabíró, akit az evangélikus vezető emberek óhajtanak Orosházára átvinni és dr. Haviár Lajos Viktor vármegyei árvaszéki ülnök. A harc a két előbbi pályázó között dől el csekély különbséggel. A vármegye hangulatának ismerői Bakoss győzelmét várják.

ELŐLEPTETÉS. Az orosházi csendőrszaksz (Endrőd is ehhez tartozik) volt parancsnokát: Györkös Károly csendőrszázadost őrnaggyá léptették elő. Szeretettel gratulálunk!

KOMMUNISTA BÜNPERT tárgyal a szegedi törvényszék Sáranytanácsa. A tárgyalás egy teljes hónapot vesz igénybe, mert 120 vádlottja van a bűntudgynek, akik Szemenyei László vezetése alatt Gyulán és Orosházán folytattak kommunista szervezkedést.

HUSZONHAT ÉVI FEGYHÁZAT kaptak ifj. Bíró János 25 éves és Szarvas Béla jászberényi legények, akik Somló István nagykáta legényt minden indok nélkül, tisztán virtuskodásból az országuton agyonverték.

Felhívás a munkásokhoz. Endrőd község előljárósága felhívja a munkásokat, hogy németországi munkálatokra senki se jelentkezék többé, mert a munkáslétszám már megállapítást nyert, a létszám a sok jelentkező közül összeírattott. Csak nyolcvan munkást szállíthat Endrőd. Ez a szám betelt. A többiek hazai munkaadókkal szerződjenek és biztosítsák idei keresetüket.

Ne virtuskodjunk. A békéscsabai büntető járásbíró Veres Mihály csabai legényt 20 napi, Czípó Pált 10 napi fogságra és az ügyvédi költség megfizetésére ítélte, mert orvul boxerrel fejbeverték Kliment János joghallgatót.

Hétfői fegyháza ítélte a szegedi kir. Tábla Varga Sándor nagylaposi legényt, aki a múlt év nyarán agyonszurta Kajla Mátyást. — Hát érdemes volt kioltani a föld legnagyobb kincsét, Isten legértékesebb ajándékát: felebarátunk életét? — Legények okuljatok!

Ilyet se hallottunk. Romániában egy Knelit nevű német fiút, aki addig csak németül beszélt, oláhu csak néhány szót tudott, fejberugott egy ló. Szerencsére nem volt halálos a rugás, de amikor operáció után a fiú beszélni kezdett, elfelejtette német anyanyelvét és csak oláhu beszélt. Ugyálszik a baleset mégis abnormalissá tette.

Köszönetnyilvánítás

Ez uton mondok hálás köszönetet mindazoknak, akik felejtethetetlen emlékü unokabátyám dr. eleméri és ittebe Kiss László volt gyomai, majd orosházi járási főszolgabíró temetésén résztvenni és ezáltal nemcsak az elvesztése felett érzett fájdalommat enyhíteni, de a végtiszességek komor pompáját emelni szívesek voltak

Dr. Sorbán Jenő
főszolgabíró

Órából — harang. Nehai Márkly Gyula hittestvérünk értékes aranyórát évek óta hűségesen őrizte gyászoló hitvese. Nemrégiben elhatározta, hogy férje emlékére föld-birtokuk közelében maradandó emléket állít. Értékesítette az aranyórát és annak árából a décspaskumi iskola mellett csengő hangu harang hirdeti Márkly Gyuláné emlékeztetését elhunyt férjéről.

Mindenek főzőnő kerestetik a békési róm. kat. plebániára. Jelentkezés levélben az igények megjelölésével. Békés.

ORVOSOK A VÁDLOTTAK PADJÁN. Tragikus haláleset foglalkoztatta nemrégiben Békés község községét, néhány nap előtt a Törvényszéket és legújában a vármegye közigazgatási bizottságát. Egy szegény szülőnőhöz négy orvost hívott kétségbeesett férje. Csak órák multával, többszöri hívásra, ment el az egyik községi orvos, az asszonyon azonban már segíteni nem tudott, a szegény elvérzett. A gyulai Törvényszék nem jogerősen két orvost elítélte, kettőt felmentett a vád alul. A közigazgatási bizottság ülésén dr. Ricsóy-Uhlarik Béla főispán kijelentette, hogy a bűnvádi eljárással nem záródott le a békési orvosok ügye. A bíróság elé állított négy orvoson kívül fegyelmi eljárás indult még három másik békési orvos ellen, akikhez az elvérzett nő hozzátartozói becsöngettek, de nem juthattak be hozzájuk, mert a csengő rossz volt.

Hogyan szerezhető meg a Károly-csapatkereszt igazolvány? A hadügyminiszter előreláthatólag ismét lehetővé fogja tenni a Károly-csapatkereszt igazolvány megszerzését. Az igazolványra igényjogosultsággal bír az, aki a világháborúban a csapatnak harcra kijelölt részeinél legalább 12 heti arcvonalbeli szolgálatot teljesített és igazolja azt is, hogy ezen idő alatt harcban résztvett. Szükséges két tanu... skü alatt letett vallomása, amelyből mindezt kiderül. Ha emléklapos tiszt, vagy volt parancsnok az igazolót, akkor szükséges tisztai nyilatkozat is, amelyet a másodparancsnok előtt kell aláírni. Akik sebesülés következtében hadirokkantak lettek és emiatt nem teljesíthettek 12 heti frontszolgálatot, az igazolványt a rokkant egyéni lapjuk csatolásával kérelmezhetik, a hadifogságba esettek pedig kérvényükhöz a fogolytábor leszerelési igazolványát kötelesek csatolni. A kérvények a honvédelmi minisztériumhoz címzendők, a hadifogolytábor leszerelési iratok, a sebesülésekre vonatkozó igazolások a Haborus Veszteségeket Nyilvántartó Hivatalnál (Budapest, V., Honvédtutca 28.) szerezhetők be.

Békésen iszogatnak a békési magyarok. Hála Istennek, akad még jó gyomor. Tömegesen is. Erről ad hiteles statisztikai kimutatást Z. Bereczky békési fogyasztási adóellenőr jelentése. Eszerint 1937 folyamán 339 ezer liter borital fogyott el Békés vármegye kicsiny, de italkedvelő területén. Ehhez járul még, 50 fokosra átszámítva, 61 ezer 800 lityi pálinka s mindössze 41 ezer liter árpalé, világos, barna, vegyesen. Hogy vizital tekintetében mennyi a fogyasztás, arról nem szól a statisztikai tudomány. Ezt rövid uton csak a hosszúlépések segítségével lehetne kiszámítani.

Tiszteld a temetőt. Folyó hó 9-én tárgyalta a Gyomai Kir. Járásbíró Madari István és Csahóczki László bűntudgyét. A múlt év utolsó havában kimentek az endrőd-gyomai temetőbe, s ott felszedték a sirkereszteket és odahaza tüzelés céljára felhasználták. A járásbíró Madari Istvánt 30 napi elzárással, Csahóczki Lászlót pedig 15 napi elzárással büntette meg a kegyelet-hely megsértése és lopás miatt.

Esperantó levelező tanfolyamot indit az Eucharisztikus Világkongresszus Esperantó albizottsága olyan érdeklődők számára, akik a szóbeli tanfolyamokon nem vehetnek részt. A vezetőség súlyt helyez arra, hogy olyan tárgyak kerüljenek be gyakorlásra, melyek az Eucharisztikus kongresszus alkalmával ideérkező külföldiekkel a társalgást nagyban megkönnyíti. A tanfolyam 13 hétig tart, hetenként kétszer kapnak a résztvők lecke, a dolgozatot elkészítik, elküldik és kijavítva visszakapják. A tanfolyam díja 2.— P, melyet előre kell beküldeni a jelentkezés alkalmával levélbélyegben, továbbá minden egyes lecke visszaküldésére 20 fillér válaszbélyeg kell mellékelni. Jelentkezési cím: Jézus Szive Szövetség eszp. szak. Budapest, VIII. Mária-u. 23. I. em.

A Kínai-Japán vérengzés tovább tart. Japán folytatja hódító hadjáratát Kína déli tartományai ellen is. A sokkal gyengébben felfegyverzett és hiányosan képzett kínai katonaság egymásután veszt el csatáit.

A spanyol fronton a nemzetiek visszahódítottak valamit az elmúlt hetekben elfoglalt Teruel melletti állásokból. Mint a lapok írják, most kommunista szovjet tisztek vezetése alatt zárt csapattestekben sunegáli négeresapatok mennek a vörösök támogatására. Teruel mellett segít nekik az angol önkéntesekből álló „Attlee-különítmény is“.

300.000 pengő értékű örökséget hagyott hátra Faulder Anna, 71 éves angol vén lány. Végrendeletében kikötötte, hogy a női nemhez tartozó hozzátartozói csak akkor juthatnak hozzá az örökséghez, ha hivatalosan bizonyítani tudják, hogy nem dohányoznak.

Rövid ismertetés „Az Isteni Ige Társasága“ c. könyvről. „Az Isteni Ige Társasága“ címen most jelent meg egy könyv, mely a kőszegi Szent Imre Missziós Szeminárium és a budatétényi Názáret-Missziósház révén nálunk is ismert egyik modern missziós szerzetesrendnek, az Isteni Ige Társaságának küzdelmei keletkezését, gyors fejlődését és mai elterjedését mutatja be. Az alig hat évtizedes rendnek ma már az egész világon vannak missziói. Azonkívül a kivándoroltak között fejt ki kiterjedt munkásságot. A könyv bepillantást enged a rend nagyarányú tudományos működésébe is. Egy vázlatos térkép szemlélteti az 5000 rendtagot és 4000 missziósnövendéket számláló rend elterjedtségét. 22 oldal mélynyomású képmelléklet pedig a rend misszióstelepeit mutatja be szemléletesen. (A könyv ára szép kartonkötésben, offset-nyomású cím-táblával I. P. Kapható: Szent Imre Missziós Szeminárium, Kőszeg.)

A legnagyobb csoda.

Egy pap és egy úr beszélgetnek egymásközött a csodákról. A közelben ül egy „felvilágosodott“ férfi, aki, hogy a beszélgetőket nevétségessé tegye, hangosan kérdi:

— Ugye az volt a világon a legnagyobb csoda, mikor a zsidók a „kiszáradt“ Vöröstengeren száraz lábbal mentek át?

— Oh nem. Még ennél is nagyobb csoda volt az, hogy Baiaam számára megszólalt anélkül, hogy kérdezték volna, — felelté a pap az utasok hangos derűllésége közben.

Külpolitikai hírek. Mesébe illő ünnepek és nagy fényel fogadta Lengyelország államfője és testvére népe csonka-hazánk és nemzetünk méltó képviselőjét: Horthy Miklós kormányzót. A lengyel lapok valószínű dicshimnuszokat zengtek kormányzónk szeretetreméltó egyéniségének és különös örömét fejezték ki a lengyel népnek azért, mert olyan ország államfőjét láthatták vendégül, amely országgal soha háborút nem viselt, sőt ezer év óta mindig testvéri szeretetben élt a lengyel. Bizton hisszük, hogy a látogatásnak nagy külpolitikai eredményei lesznek. A 36 milliós lengyel nép Magyarországhoz hasonlóan ütközőpont a két szélsőséges, diktatórikus módon kormányzott nagy birodalom: Németország és Oroszország között. A germán-szláv henger összemorzsolással fenyegeti mindkét népet. Legfontosabb érdekünk tehát, hogy csonkaságunkban olyan hatalmas, új erőre kapott nemzet álljon testvérszeretettel mellénk, mint a lengyel. Mindkét ország „Mária-országa“. Katolikus állam. A hittestvéri szeretet is egymásra utal bennünket. Adja Isten, hogy álmaink megvalósuljanak és közös határ mellett, erős gazdasági és politikai kapocs csatolja eggyé a két történelmi országot.

Diktatura Romániában. Károly oláh király trónja és szerinte országa érdekében „mestervágást“ csinált. Pár óra alatt menesztette új, zsidó-üldöző miniszterelnökét: Góga Oktaviánt, a görögkeleti pátriárcha vezetése alatt új kormányt nevezett ki, amelyik a kiirt parlamenti választásokat bizonytalan időkre elhalasztotta, a közigazgatás élére katonai parancsnokokat rendelt, szóval parlamenti ellenőrzés nélkül, önkényuralmat vezetett be „Nagy-Romániába“. Hogy szegény, sokat szenvedett magyar testvéreinkre milyen sors vár, még nem tudjuk, de jót alig remélhetünk.

Hitler német államfő és miniszterelnök titokzatos megbeszélést folytatott a napokban Schuschnigg osztrák kancellárral. A tárgyalásról bizonyosat még semmit sem tudnak a sajtó-organumok. Egyesek szerint a német szocialisták enyhébb kezelését kívánta Hitler. Mások azt sejtik, hogy az erősen szervezkedő és Ottó császár visszahívását sürgető osztrák legitimisták propagandájának mérséklését sürgette a német államfő. Hogy mi az igazság, nem tudjuk.

Vármegyénk népe a Főispán mellett. — Nem adjuk más vármegyének! Az egyik gyulai ellenzéki lap híradása kapcsán több fővárosi lap is hírt adott arról, hogy a kormány dr. vitéz Ricsóy-Uhlarik Béla főispánunkat Somogyvármegye főispánjává óhajtja kinevezni. — Nem volt módunk illetékes helyen cáfolatot nyerni a vármegye egész közönségét megdöbbentő hírről, de nem akarunk hitelt adni annak. — Darányi Kálmán miniszterelnök bölcsen tudja, hogy Békésvármegye egyike az ország legnehezebb megyéinek. A

lakosság egy-egy harmadban katolikus, evangélikus, református. A nagy latifundiumok mellett az ország agrárszocialista munkásságának főszéke Békésvármegye. Képtelennek és eredményében katasztrófálisnak tartanók az olyan kormány-intézkedést, mely a vármegye népét, annak minden rétegét összefogó erejét s a kormány politikáját biztosító népszerű bázisát akarná megsemmisíteni. — Hogy az elmúlt években a vármegye régebben ellenzéki tömegei Darányi Kálmán kormányzását megértő figyelemmel és vonzódással kísérik, az a kormány átütő gazdasági és szociális munkássága mellett jórészt Uhlarik főispán lebilincselő modorának, egészséges szociális tevékenységének és alkotó erejének köszönhető. Az ő távozása végzetes volna a Nemzeti Egység megyei szervezeteire. — Örömmel halljuk, hogy a vármegye összes pártvezetői felirattal fordulnak Darányi Kálmán miniszterelnökhöz és szilárd ragaszkodásukat fejezik ki Főispánunk személye iránt.

A közmunkaváltság ára Békésvármegyében. Békésvármegye törvényhatósága a községi közmunkaváltság árát legutóbbi közgyűlésén a vármegye területére az 1938. évre a következőket állapította meg: 1 (egy) kézinapszám váltság ára 2 (kettő) pengő, 1 (egy) ígásnapszám váltság ára 6 (hat) pengő. Megállapította a törvényhatósági bizottság, hogy a váltság áraknak a fenti mérvben való megállapítása a költségvetés realitása érdekében szükséges és indokolt (e nélkül a törvényhatóság a tervbevett munkálatok költségeit biztosítani nem tudná) másrészt a megállapított váltság árak megfelelnek azoknak az összegeknek, amelyeket a törvényhatóság fizet az utépítéseknek alkalmazott napszámosoknak és fuvarosoknak.

A Krisztus elleni gyűlölet már örületté fokozódott. A spanyol katolikus püspöki kar pásztorlevelet bocsátott ki, amelyben pontos, számszerű adatokkal alátámasztott megdöbbentő képet rajzolnak a spanyol vörösök vallásellenes pusztításairól. A pásztorlevél megállapítja, hogy a valenciai kormány uralma alatt 20000 templomot romboltak le Spanyolországban és a papoknak 40, de egyes vidékeken 80 százalékát is meggyilkolták. Körülbelül 300.000 spanyol alattvalót pusztítottak el vallásos meggyőződése miatt. A spanyol püspöki kar pásztorlevele ezekkel a száakkal végződik: A „Jézus Krisztus és a Szent Szűz elleni gyűlölet már örületté fokozódott.“

Három hónap alatt 1980 kivégzés! A lengyel lapok moszkvai jelentése szerint vasárnap orosz hivatalos jelentést adtak ki az utóbbi időben végrehajtott kivégzésekről. A hivatalos jelentés szerint a Tuhacevszki-féle összeesküvés leleplezése óta eltelt három hónap alatt 376 hazaárulási bűnpöri folytatnak le és 1980 vádlottat ítéltek halálra. A halálraítéltek majdnem valamennyien vezető szerepet játszottak a kommunista pártban s főleg a párt gazdasági szervezeteiben viseltek felelős tisztségeket. A szovjetországi bonatörösi vezetőinek és alkalmazottainak majdnem 80 százaléka a vádlottak padjára került.

Egyesületi hírek

Az Endrödi Ugari Katolikus Népkör folyó év január 30-án tartotta tisztújító közgyűlését. A tárgyszorozat letárgyalása után közgyűlés közfelkiáltással választotta meg az új tisztikart.

Egyházi elnök: *Csernus Mihály*, ügyvezető elnök: *Bula Vince*, alelnök: *Fekécs István*, jegyző: *Tóth György*, péztáros: *Oláh Gáspár*, gazda: *Gubucz Gergely*, ellenőr: *Kulik Gellért*, könyvtáros: *Hornok András*. Választmány: *Timár Miklós*, *Timár Bálint*, *Iványi Imre*, *Bula János*, *Vaszko Mátyás*, *Vaszko Elek*.

A décspaskumi „Katolikus Népkör“ f. év január 30-án tartotta évi rendes közgyűlését. A zárszámadás és jövő évi költségvetés letárgyalása után a közgyűlés új tisztikart választott.

Az Egységes Munkásotthon ujonnan épített kulturtermének avatóvacsoráját rendezte meg február 13-án, amelyen a községi előljáróság képviselő Kalmár Imre birón kívül az intelligencia számos tagja, s több társadalmi egyesület küldöttsége, valamint a tagok igen nagy számban vettek részt. Hornok István munkáselnök hazafias érzéstől lelkes beszédben üdvözölte a megjelent vendégeket, majd Fehérvári Ferenc leventefőoktató köszöntötte magaszárnyalású beszéddel Magyarország Kormányzóját. Közkívánatra még Csernus Mihály apát mondott nagy derűtséget keltő humoros felkötőt az endrödi katolikusán érző és élő munkáscsaládokra.

Vöröskereszt-estély. Endrőd vezető társadalmi rétegeinek legkedvesebb mulatságát rendezte meg régi tradíció alapján — a helyi Vöröskereszt vigalmi bizottsága vitéz Baranyai István vezetése alatt. Nagyszerűen összeállított humoros műsor kitűnő előadásban szórakoztatta a szép számban összegyűlt közönséget. Majd Farkasinszki Imre hírneves zenekara szólította táncra a kitűnő hangulatu „fiataláságot“, akikkel nemes versenyre keltek a háboru előtti vöröskereszt-bálak ezüsthaju, de ifju lelkü délceg „öreg-lovagjai“ is. Külön dicsőreget érdemelnek az egyesület női tagjai, akik éjfél tájban kitűnő buffet-ről gondoskodtak. Az est tiszta jövedelmét a tüdőbetegek tejszegélyezésére fordítja az Egyesület.

A „Stefánia Szövetség“ helyi fiókja is megrendezte szokásos farsangi mulatságát. Alapy Andor elnök vezetésével a Népház szépen díszített nagyterme fogadta a szép számban megjelent közönséget. A vezetőség értékes tárgyakat gyűjtött a tombola játékhoz, mely nagy derűtséget és a nyerőknek kedves perceket szerzett. A vidám és kitűnő hangulatu társaság a késő reggeli órákig hódolt Karnevál Ófelségének.

Leánykérés.

— Aranka kisasszony, legyen a feleségem!

— Nem tud okosabbat?

— Okosabbat tudok, de az nem jön hozzám.

Endrödi népesedési adatok január 15-től február 15-ig

Kereszttség szentségében részesültek: Hegedüs Vince földmunkás fia Vince László. Timár Vince ács fia Imre Lajos. Gyuricza Vince földmunkás fia Nándor. Juhász Imre gépkezelő leánya Erzsébet. Giricz Imre borbély fia Imre Zoltán. Uhrin Vince földműves leánya Franciska Gizella. Hunya Maté földműves fia István János. Pintér Gábor földműves leánya Irén Regina. Liziczai György földmunkás fia János Imre. Fekécs Lajos földmunkás fia Lajos András. Vaszkó Imre napszámos leánya Irma Pirocska. Kurilla Ágoston napszámos fia Balázs.

Házasságot kötöttek az Uroltára előtt: Timár Miklós borbély rk. és Timár Eszter rk. Alt Imre földmunkás rk. és Forgács Mária rk. Knap Pál földműves rk. és Lapatinszki Eleonora rk. Lacsny István tanító rk. és Vörös Klára tanítónő rk. Gubuznai István földműves rk. és Mészáros Ilona rk. Ötvös József zenész rk. és Farkas Mária rk. Bálint Lajos takács rk. és Dávid Erzsébet rk. Majoros János nyug. csendőrmester rk. és Hegedüs Neszte rk. Katona Lajos földműves rk. és Kovács Jusztina rk. Martinák János gazd. cseléd rk. és Vári Mária rk. Varju Imre földműves rk. és Szmolai Mária rk.

Elhunytak az Urban: Nagy László 3 hónapos, tüdőlob. Balog Ignác 72 éves agyszélhűdés. Timár Gergelyné Sóczó Erzsébet 34 éves, méhen kívüli terhesség. Timár Pálné, Fülöp Erzsébet 80 éves, szivbillentyű elégtelenség. Özv. Hegedüs Imréné, Adamcsék Ilona 72 éves, tüdőlob. Nemes Lajos 51 éves, szervi szivbaj. Frolyó József 79 éves, agykori gyengeség. Dávid Imre 78 éves, gyomorrák. Giricz Antalné, Gellai Margit 39 éves, vesebaj. Özv. Kovács Mihályné, Árvay Mária 76 éves, agykori gyengeség. Suhanyeczki Lajos 70 éves agyszélhűdés. Hornok Antalné, Gyebnár Etel 44 éves, szervi szivbaj. Barjék Veron 19 éves, tüdőgümőkór. Hegedüs Józsefné, Szakálas Anasztázia 31 éves, tüdőgümőkór. Kulik Pálné, Kopcsék Veron 80 éves, agykori gyengeség. Alt Viktória 13 éves, szivhártyagyulladás. Hanyecz János 68 éves, szerviszivbaj. Hunya István 47 éves, szivelsorvadás. Özv. Pelok Jánosné Bula Viktória 70 éves, szervi-szivbaj. Rafael Rozália 5 éves, hörgőhurut. Bella Magda 1 és fél éves hörgőhurut. Tóth Imre 6 hónapos, hörgőhurut. Jakus Pál 73 éves agyszélhűdés. Papp István 82 éves, agyszélhűdés. Gyetvay Gergely 5 éves, tüdőlob. Novák Julianna 5 hónapos, tüdőlob. Gyuricza Sándor 38 éves, általános gümőkór. Poróczai Ottó 5 hónapos, tüdőlob.

Eljegyzések: Kurilla József földműves Szebelédi Rozáliával. Kovács Miklós gazdálkodó Kiss Erzsébettel. Nenbort Pál kubikos Fagyos Erzsébettel. Gellai Imre napszámos Hanyecz Angelával. Farkas Mátyás földműves Kovács Máriával. Szabó Vince napszámos Vaszkó Jolánnal.

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedévre 20 fillér.
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:
WALTHIER GYÖRGY
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi-utca 2. szám.

Hirdetéseket
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

ÚJ KORSZAK ELŐTT!

Darányi Kálmán nagy gazdasági és pénzügyi programja!

Március 6-a új életet és fejlődést jelent a magyar közéletben. Darányi Kálmán miniszterelnök győri beszédében olyan nagyszabású programot adott az országnak, hogy a külföldi lapok véleménye szerint is „*még nem volt magyar politikai program, amely ilyen reális formulázásban fogta volna össze az ország nagy politikai, gazdasági és társadalmi kérdéseit.*”

Európa közvéleménye a beszéd hatása alatt áll.

Berlini lapok szerint Darányi beszéde nemcsak magának a magyar nemzetnek szól, hanem sok tekintetben a szomszéd államoknak és az európai nagyhatalmaknak is.

Örvendtes a nagyszabású programnak azon célkitűzése, hogy a beruházásoknak hasznát elsősorban a falu népe látja!

Bizonyára mindenkit érdekel a lenyűgöző hatása, rendkívüli beszéd, azért közöljük olvasóinkkal.

„A társadalom, a nép millióinak közös lelkére, közös akaratára, közös cselekvésére van szükség. Ez a nemzeti egység harcot hirdet az ellen a helyzet ellen, amelybe nemzetünket méltatlanul juttatták, de harcot jelent azok ellen a nyíltan vagy titokban működő erők ellen is, amelyek meg akarják bénítani ennek a nemzetnek a tisztánlátását és meg akarják bontani a magyarságnak egy évezred történeti kohójában kiforrott egységét és ezáltal erejét.”

Határozott állást foglalt Darányi a bal- és jobboldali tülkölések ellen, amelyek veszélyeztetik a magyar nép boldogulását, gyarapodását, egészségét, kulturáját szolgáló kormányzati program megvalósítását. — Higgadt komolysággal ismer-

tette a „zsidókérdést” is. Igazságos helyzetet kíván teremteni, amely kiküszöböli a zsidóság aránytalan befolyását a nemzeti élet kulturális és közgazdasági területein.

A külpolitikai helyzet ismeretése, s a nemzet egyenjogúságának határozott követelése után a gazdasági javulás eredményeit tárta elének a miniszterelnök.

— Az államháztartás helyzetét megjavítottuk és az állampénzügyi egyensúlyt helyreállítottuk.

— Pénzünk vásárló erejét megóvtuk.

— A nemzeti jövedelem emelkedett.

— A mezőgazdaság helyzete javult és az agrártermelés jövedelmezősége helyreállt és fokozódott. A javulásnak tényezői: a mezőgazdasági cikkek árjavulása, az agrárkultúra fejlesztése, a mezőgazdaság erőteljes anyagi támogatása, a gazdatartozások rendezésének előrehaladása. Mindezek eredményeként a mezőgazdasági lakosság vásárlóereje emelkedett.

— A telepítést megkezdettük és az önálló gazdasági kisgazdaságok megteremtését és szaporítását célzó birtokpolitikát elindítottuk.

— Az iparosodás lendületesen fejlődött és az ipari termelés növekedett. Ennek keretében az ipari dolgozó munkaslétszám emelkedett és a munkanélküliség enyhült.

— A tőkeképződés megindult, különösen a takarékbetétek emelkedtek.

— Az államháztartás javulása elsősorban az állampénzügyi egyensúly helyreállításában jelentkezik. Az államháztartás

mérlege ugyanis 1934/35. évben (a kölcsönbevételek nélkül) 70.4 millió pengő deficitel zárult, amely az 1936/37. költségvetési évben 1 millió pengő feleslegre fordult.

— Állami beruházásokra az állam évről-évre mind nagyobb összegeket tudott fordítani. Az

Három és félezer kilométer új út

— A beruházások és közmunkák sorában igen fontos szerep jut az útépitéseknek. E munkáknál lehet a legtöbb földmunkást foglalkoztatni és a föld népének munkanélküliségét leghathatósabban enyhíteni. Az állam az 1933/34. költségvetési év óta, beszámítva a folyó költségvetési év előirányzott munkálatait, elsőrendű közutat épített 43.5 millió pengő költséggel. A vármegyei és városi

1933—34. költségvetési évben az összes állami beruházásokra 38.7 millió pengő fordított, míg ez a beruházási összeg az 1936—37. költségvetési évben már 51.2 millió pengőre emelkedett, sőt a folyó évi költségvetési évben összesen 90.5 millió pengő ért el.

tervezési hatóságok nagyrészt lényeges állami hozzájárulással 44.71 millió pengő költséggel építettek utat.

Összesen az öt év alatt 3525 km. hosszúságú úttal gyarapodott közúti hálózatunk.

A fenntartásra fordított összegekkel együtt az utakra összesen 104.43 millió pengő volt fordítható.

Huszonkét százalékkal emelkedett a nemzeti jövedelem

A Magyar Gazdaságkutató Intézet számításai szerint

az 1934—35. költségvetési évben a nemzeti jövedelem 3620 millió pengő volt, míg 1936—37. költségvetési évben 4400 millióra növekedett,

ami 22 százalékos emelkedést jelent. Ebből a mezőgazdaság jövedelme a szóbanforgó évek alatt 1081 millióról 1450 mil-

lióra emelkedett, ami 34 százalékos szaporulat. Az ipar részesedése pedig a nemzeti jövedelemben 1166 millióról 1460 millióra emelkedett, 25 százalékos növekedéssel.

— A mezőgazdaság pénzbevétele ugyanezen négy esztendő alatt 674 millió pengőről 950 millióra növekedett.

78 ezer gazdacsaládot mentett meg a gazdatartozások rendezése

— A mezőgazdaság jövedelmezőségében beállott javulás legfőbb tényezője a mezőgazdasági cikkek árainak emelkedése.

Errenézve utalok a következőkre: — A tiszavidéki 78 kg-os búza 1934. évi átlagban 13 pengő 26 fillér volt, 1937-ben pedig 20

pengő 51 fillér; az emelkedés 55 százalék. A fiatal könnyűsértés ára ugyanezen időközben kg-ként 73 fillérről 1 pengő 7 fillérré emelkedett; a javulás 47 százalék. Az ökrök ára kg-ként 54 fillérről 91 fillérré javult, 69 százalékos emelkedéssel. A szarvasmarhahizlás jövedelmezőségének indexszáma 1934. évi átlagban 117, 1937. évben 140, a javulás 20 százalék. A sertés-hizlás jövedelmezőségének indexszáma 88-ról 100-ra emelkedett 14 százalékos javulással.

A mezőgazdaság helyzetének javulásában kétségtelenül szerepe volt a mezőgazdasági alapból juttatott támogatásnak. Ez az 1933-34. évi költségvetési évtől a folyó költségvetési év január 3-ig összesen 226 millió pengőre rugott. Ebből az összegből 136 millió pengő a gyáripár és a kereskedelem külön-szolgáltatásából folyt be a mezőgazdasági alapba, (mint szénadó, részvénytársulatok hozzájárulása, kartellilleték, textilipari adóváltás, a textilgyárak külön hozzájárulása, stb.) Ez az eredmény mutatja, hogy a mezőgazdaság közérdekű támogatásának terheiből kb. évi 26-27 millió a nagyobb jövedelmezőséget élvező ipari és kereskedelmi vállalatokat terhelte, amivel nézetem szerint a helyesebb jövedelemelosztás felé történt elég jelentős lépés.

— A mezőgazdaság helyzetének általános javulása mellett

Egymilliárd fölé emelkedett a külkereskedelmi összforgalom

A külkereskedelem rohamos megjavulását a következő adatok mutatják: A behozatal 1934. évben 345 millió pengőt, ugyanezen idő alatt a kivitel 404 millió pengő ér-

tékéről 588 millió pengőre,

a külkereskedelmi összforgalom pedig 249 millióról 1937-ben 1064 millióra emelkedett,

amire 1931 óta nem volt példa.

Negyvenháromezer hold föld hét és félezer családnak

— Gazdasági és szociálpolitikánk egyik legfontosabb célkitűzése tudvalevőleg a birtokpolitika. Ennek körében

1936 július 1-e óta letelt másfél év alatt a földművelésügyi kormány és a kultuskormány alapítványi kezelése és felügyelete körében 7363 kistérségi családnak juttatott 43.000 holdon önálló gazdasági lehetőséget.

— Az Országos Földhitelintézet

parcellázó tevékenysége révén pedig az utolsó évben kb. 15.000 kat. hold jutott kisgazdák kezére. — Végül a gazdasági javulás kétségtelen tüneteként utalok arra, hogy a betétképződés ismét elég erőteljesen megindult.

A Pénzüntézet központi kötelekibe tartozó összes pénzüntézeteknél 1934-ben a betétállomány 1400 millió pengő volt, amely 1937. év végén már 1600 millió pengőre emelkedett.

Többéves program az erőteljesebb gazdasági, szociális és honvédelmi politika érdekében

A kormány a legközelebbi hetekben több évre szóló részletesen kidolgozott programmal és ennek

megvalósítása szolgálatában álló törvényjavaslatokkal fog az országgyűlés elé állani.

Egymilliárd pengő az ötéves program főösszege

— A program főösszege 1 ezer millió, azaz kereken 1 milliárd.

Ennek az összegnek a nagyobbik része közvetlenül és részben köz-

néhány szóval meg kell emlékeznem a gazdátartozás rendezéséről is. Ez a rendezés 78 ezer védett gazdacsalád súlyos anyagi helyzetét enyhítette lényegesen. Ezek közül 55 ezer gazda tíz holdon aluli és 12 ezer gazda tíz és husz hold közötti birtok felett rendelkezik. Az összes védett gazdák közül 67 ezer a legszerényebb anyagi viszonyok között élő kisgazda.

A gazdaadósságrendezési akció révén az egész magyar mezőgazdaság kamatterhe, amely 1931-ben még 225 millió pengő volt, 1936-ban 80 millióra csökkent, ami 64%-os teherkönnyítést jelent.

— A gazdasági helyzet javulásából kivette részét az ipar is, amit a következő néhány adattal kívánok megvilágítani:

Az ipari index 1934-től 1937-ig 101-ről 141-re emelkedett (plusz 40%). A gyári és kézműipari munkáslétszám 490.000 főről 30%-os növekedéssel 640.000 főre szaporodott. A hatósági munkaközvetítő intézeteknél kimutatott

munkanélküliek száma ugyanezen idő alatt 13 százalékkal csökkent

A magánalkalmazottak száma 167 ezer főről 11%-os emelkedéssel 186.000 főre növekedett. A gyári és kézműipari, valamint a bányamunkásság évi munkabérösszege 616.4 millióról 785.2 millióra (plusz 27%) emelkedett.

vetve honvédelmi célokat fog szolgálni, ide értve a légvédelem céljaira szükséges kiadásokat is. Azért mondom, hogy részben közvetve, mert a közlekedési hálózatnak, a vasutnak, a hajózásnak, az utaknak a kiépítése és a posta és távírdai hirszolgálatnak a tökéletesítése,

a honvédelem szempontjából is nélkülözhetetlen.

— Arra a körülményre is kifejezetten rá szeretnék mutatni, hogy minden honvédelmi célokkal kapcsolatos rendelés munkát ad. Munkások ezrei dolgoznak a gyárakban, úgy hogy

ezek a rendelkezések szociális szempontból nagymértékben hozzá fognak járulni egy állandósítottabb helyzetnek a megteremtéséhez és a telkeknek megnyugtatósához, amelyben mindig nagy szerepe van a biztos kenyérnek.

— A program közvetlen gazdasági és szociális célkitűzéseiről bővebben kívánnék megemlíteni. Ujból utalnom kell elsősorban a közlekedési hálózatnak a fejlesztésére, amely mint említettem, végyesen

honvédelmi és gazdasági célt szolgál.

A részletekből csak egyet szeretnék kiragadni, nevezetesen, hogy a program keretében gondoskodunk a bekötő utak egész hálózatának kiépítéséről. Ezt a problémát a magyar életből ki fogjuk küszöbölni és

Körülbelül 5 évre van szükség

— Ennek a programnak a végrehajtására az ország gazdasági helyzetével józanul számotvetve,

több esztendőre van szükség.

— A programot oly gyorsan fogjuk végrehajtani, amint csak a kö-

a magyar falut az elszigetelődésből ki fogjuk emelni.

Előreláthatólag 15 millióval többet fordíthatunk a telepítés folyamatának meggyorsítására. Tekintélyes összegeket fordítunk továbbá a mezőgazdasági értékesítés előmozdítására szükséges előfeltételek megteremtésére. Hűtőházak, szállítószerkezetek, raktárak, rakodók építésére, nemkülönben

a mezőgazdasági oktatás céljait szolgáló létesítményeknek, mintatelepeknek, iskoláknak, előadótermeknek építésére és felszerelésére.

— Biztosítjuk a program keretében a már ismert öntözési program céljaira szükséges összegeket s külön fedezetet teremtünk más kisebb jelentőségű vízügyi beruházások lebonyolítására.

A falu egészségügyi és szociális helyzetének emelésére meggyorsítjuk az egészségügyi szervezetnek a kiépítését és ami felmérhetetlen fontosságú, az egész magyar vidéket, ahol ez még nem történt meg, egészséges ivóvízzel fogjuk ellátni.

Végül és ennek döntő fontosságát külön ki szeretném emelni, a program keretében igen jelentős

100 milliót megközelítő összeget biztosítunk annak a célnak a megvalósítására, hogy a mezőgazdasági hitel problémáját közelebb vigyük a megoldáshoz.

Erre később még egyszer kitérek.

rülmények engedik; józanul és lelkiismeretesen mérlegelve a helyzetet,

úgy látjuk, hogy kb. 5 éves időszak az, amellyel, mint a végrehajtás periódusával számolnunk kell.

Hatszázmillió pengő a vagyon egyszeri megterhelésből

— Programunk a fedezet szempontjából olyképpen épül fel, hogy

az összegnek nagyobb részét, mintegy 600 milliót a vagyonnak egyszeri különleges megterhelésével teremti elő.

Ezt a megterhelést is fokozatosan építi fel; aránylagosan a legnagyobb terhet a nyilvános számadásra kötelezett vállalatokra fogjuk hárítani, de ezenkívül a terhek viselésébe bele fogunk vonni minden egyéni vagyont is, ahol természetesen szociális és gazdasági szempontokat különleges figyelemre fogunk méltatni. Így mindenekelőtt:

mentesítjük ezen megterhelés alól az 50 000 pengőt meg nem haladó vagyonokat.

A kisemberek, a középosztálynak anyagilag gyengébb rétegei, így érezzük, eleget áldoztak az utóbbi évek kríziseiben, hogy most méltán kiméletben részesülhessenek.

A vagyonnak ez a megterhelése

figyelemmel lesz a gazdasági viszonyok alakulására

és figyelemmel kell, hogy legyen arra a helyzetre, amelyben mezőgazdaságunk van és amely indokoltá teszi, hogy a mezőgazdasági jellegű vagyon megterhelésének fokában méltányosságot gyakoroljunk. Végül

ez a megterhelés progresszív lesz,

tehát a kisebb vagyonokat aránylag kevésbé fogja sújtani, mint a nagyobb vagyonokat.

Anélkül, hogy végleges számokat, illetőleg magamat és kormányomat lekötöhetném, tájékoztatásul közlöm, hogy az átlagos kulcs a magánvagyonoknál nem lesz magasabb 8 százaléknál, — a progresszió folytán a kisebb vagyonoknál természetesen ennél kisebb, a nagyobbaknál ennél nagyobb — és igyekeznünk arra, hogy a földbirtokok megterhelése az átlagos 5%-ot ne haladja meg.

A belső kölcsön összege:**400 millió**

A vagyonnak a megterhelését, amelyet fentebb vázoltam, természetesen nem lehet egyszerre érvényesíteni.

Évek során át részletekben való befizetés formájában tervezzük a lebonyolítást,

amely felosztásnál a gazdasági indokoltság mérvéhez képest a program lebonyolításának időtartamán túl nyúló időtartamot is állapítunk meg, esetleg 10 esztendő. Ilyen módon az egy-egy esztendőre eső teher jó gazdálkodás mellett a jövedelemből is fizethető lesz.

Kereken 400 millió az az összeg, amely a vagyon megterhelésének összegén felül a program lebonyolításához szükséges.

Ezek a kölcsönműveletek a program lebonyolításának időtartamára szétosztva, nem oly terjedelműek, hogy bizalommal ne nézhessünk azoknak sima lebonyolítása elé, különösen, mivel bizonyos likvidtartalékokkal máris rendelkezünk.

Minthogy a vagyon megterhelésének adminisztrációs lebonyolítása bizonyos időt vesz igénybe, a prog-

ram végrehajtásának megkezdésével pedig várakozni nem kívánunk,

a legközelebbi hetekben az első kölcsönművelettel a nyilvánosság elé fogunk lépni.

Az igazság szelleme, amelyet az egész vonalon érvényesíteni fogunk, megkívánja azt is, hogy a nem vágyonból eredő, úgynevező nem fundált jövedelmek az adó alá vonása tekintetében új intézkedésekkel és a rendszernek olyan megváltoztatásával lépünk fel, amely lehetlenné teszi a paragrafusok útvesztőiben való elbúvást.

Ennek a programnak a végrehajtását

a pénzügyi műveletek sorozata fogja kísérni.

És hogy ezek a műveletek simán bonyolódhassanak le, ahhoz

szükségünk van jól funkcionáló, erőteljes hitelszervezetre, hogy új hitelet indulhasson meg elsősorban a mezőgazdaság javára, a mezőgazdasági termelésnek fejlesztésére.

A magyar falut kell előtérbe állítani

A gazdasági program körvonalainak a végére értem s innen legyen szabad még egy visszapillantást vetnem a program egészére és Önök elé idéznem ennek

a programnak a vezető gondolatát; a magyar falunak, a magyar gazdának a talpraállítást, megerősítését a fejlődése, gazdasága előfeltételeinek a megteremtését.

Mindnyájan egyetértünk abban, hogy a következő 5-10 esztendőre

a magyar falunak kell az ország gondoskodásának, törődésének, erőfeszítéseinek előtérben állania

A családapa is, ha az egyik gyermeke gyengébb, betegesebb, annak adja az izesebb, az erőt adó falatot, annak vet puhább ágyat, annak vesz orvosságot és az egészségesebb, erőteljesebb, a jó testvér ezt jó szívvél látja nem irigyli, sőt a maga gondoskodásával és szeretettel még csak segíti apját a gyengébb testvér talpraállításában. Legyen ilyen jó testvér most a város. Mindnyájan büszkék vagyunk a mi szépen fejlődő városainkra és különösen remek fővárosunkra. De ma úgy érezzük, hogy akkor, amikor

a hazai erőknél egy egészségesebb, egyensúlyozottabb gazdasági helyzet teremtése érdekében való koncentrálására van szükség

és amikor az igényeknek a sorrendjét kell megállapítanunk,

ebben az 5-10 esztendőben a városnak szerényen, de jószívvél hátrább kell állania.

Igényeinek ezzel a mérséklésével

fogja a legnagyobb szolgálatot tenni a magyar falunak.

Most érinteni kívánok még néhány szociális vonatkozású kérdést.

A kormány egyik feladata továbbá

az értelmiségi munkanélküliség csökkentése.

Ezekután pedig kiragadok még néhány olyan kérdést, amellyel a kormánynak és a törvényhozásnak mielőbb foglalkoznia kell:

A parlamenti tárgyalás ütemének meggyorsítása, amiben teljesen egyetérték a képviselőház jelenlevő igen tisztelt elnökével.

Új sajtótörvény, sajtókamara beiktatásával.

Nyomdaipar engedélyhez kötése és szabályozása.

A munkaközvetítés és cselédközvetítés állami irányítása.

Az idegenellenőrzés élére kormánybiztos kinevezése.

Az új földszerzések feltételeinek megállapításánál a nemzeti és népi szempontoknak a mainál erőteljesebb kidomborítása.

A közigazgatást érintő vagyoni jogi deliktumok (sikkasztás, hűtlen kezelés, vesztegetés) hatásosabb üldözése.

Házasság előtti orvosi vizsgálat kötelező bevezetése.

A falusi népegészségügyi szervezet tökéletesítése.

A középiskola és a gazdasági szakoktatás szervezetének teljes kiépítése.

A diákszociális kérdések méltányos megoldása.

A gazdasági termelés okszerűbbé tétele.

A mezőgazdasági hitelek fejlesztése.

A mezőgazdasági munkások és cselédek öregségi biztosításának végrehajtása.

Olyan kérdések ezek, amelyeket érintenem kellett, mert ezekkel je-

lentőségükhöz képest halaszthatatlanul foglalkoznunk kell.

Ezen az úton akarjuk vezetni az országot, magyar Testvéreim! Az egész magyar nemzet jövőjéről van szó s nem csak pártpolitikáról. Kérem Isten segítségét és a Ti támogatásotokat.

Községi ügyek

A képviselőtestület február havi gyűlését február hó 25-én tartotta meg és ez alkalommal régen vajudó és nagy fontosságú ügyekben döntött.

Véglegesen rendezte a kondoros-tanyai különböző utúgyeket. Megszünteti az ugarak határáról a földutat a Véha malomig és az u. n. szentesi utat s a felszabaduló területeket utmenti birtokosoknak eladja, de a Dávid Jánosné földjén a gyomai határra új utat nyit. Az u. csabai utnak vitéz Harmati István földjétől kezdődőleg eredeti szélességében kitűzeti, új utat nyit délfelől az utolsó düllőig, özv. Iványi Jánosné tangájától a Kalmár Imre féle földön már meglevő ut folytatása képen. A kisuccát érdektől átveszi és berendezi. A dögtemetőhöz a lóvásártéren és a Roik Imre földjén keresztül új utat nyit, hogy a dögtemető mindenkor megközelíthető legyen. Ugyancsak hozzájáró utat vásárolt a Bradák örökösöktől az ujjonon nyitott kocso-hegyi kuthoz. Az ugar utnál kimagadt darab földet eladta.

Az Országos Népegészségügyi Alapból orvosi lakás építésére és az egészségvédőház felszerelésére 16.000 P államsegélyt kapott a község azzal a feltétellel, hogy telket és összesen 4.000 P hozzájárulást felajánl az építéshez. Ezt a kívánalmat a közgyűlés örömmel teljesítette.

A Katolikus Legényegylet halgazdasági terveit jóakarattal tárgyalta, de abban érdemi határozatot nem hozhatott, miután az egyesület még végérvényes alapszabállyal nem bír. Véglegesen rendezi a cigánytelepet s e szerint az üres portákat arra érdemes szegény munkásbereknek használatba adja s amennyiben a juttatott 3 év alatt szabályszerű lakóházat épít, jogosult juttatott a portát 30 filléres □-ölenkénti egy-ségáron megváltani. Ha pedig valaki 4, vagy több gyermekkel rendelkezik, az előbbi feltétel teljesítése után ingyen jut a porta birtokába s azonfelül a mellette levő 100 □-öles portát a már jelzett áron és feltételek mellett megvásárolhatja. A Martinák-féle perköltségeket magára vállalta s meghallgatta a Köröshajózás ügyében eljáró küldöttség jelentését. A küldöttséget február 19-én fogadta Marchall államtitkár Ur, aki Főispán Ur és Csernus Mihály apát Ur részletes felvilágosításai után a rakodónak államköltségen való megépítésére határozott ígéretet tett.

A gabonatárház ügye későbbi időpontra marad.

Özv. Kociha Andrásnénak a kis-ovodában levő lakást f. évi augusztus 1-ig átengedte, Szabó Elek né sz. Kovács Etelka rokkantsági járadékát megállapította.

A fásítás nemcsak szépészeti, hanem rendkívül fontos közegészségügyi és közigazgatási érdekeket szolgál. A község nagy költséggel az utóbbi években tervszerűen eszközölte a fásításokat. Különös figyelemmel van a szegény lakosság szociális igényeire is, amikor a selemhernyó tenyésztés előmozdítása érdekében évről-évre nagy számban ülteti ki az eperfákat éppen a szegény lakosság által lakott területre. Megdöbbenéssel kell megállapítani, hogy lelketlen kezek ezt a törekvést kegyetlenül hátráltatják a kiültetett fáknak kitördelésével. A régi sporttelepen egy éjszaka február 7-ére virradó éjjel több mint 100 drb. eperfát törteltek ki elvetemült kezek s így ezt a zsendülő erdőt teljesen visszavetették. A községnek tette-mes anyagi kárt, a szegény lakos-ságnak pedig egy évi keresetét vették el.

Minden jóérzésű embert felkérünk arra, hogy a kiültetett fákra, mint közkincre vigyázzanak és a fatördelőket méltó büntetésük végett ki-méletlenül jelentsék fel a hatóság-nek. Az előjárás útját ad annak, aki nyomravezeti a már említett nagymérvű fatördelés tettesei-nek kikutatását.

A Gyümölcsstermelő Egyesület tavaszi védekező munkáját megkezdte s kéri a gyümölcsstermelőket, hogy a megjelenő permetezőket saját és a köz érdekében jó szívvél fogadja s munkájukban támogassa. Újból figyelmeztet a vezetőség, hogy csakis megtakarított, lekapart, lehernyózott és lemozott fákat lehet csak eredményesen bepermetezni. Aki a hernyózást f. hó 15-ig lelkiismeretesen nem teljesíti, azt a hatóság szigorúan megbünteti. A hernyózást házról-házra ellenőrzik s ugyanígy a kertekben is.

A képviselőtestület tavaszi rendes közgyűlését f. hó 8-án d. e. 9 órakor tartotta s ezen a közgyűlésen tárgyalta az összes múltévi számadásokat, azokat egyhangúlag jóváhagyta és számadó közegeknek a felmentvényt a szokásos óvások előtt megadta. Örömmel állapította meg a képviselőtestület, hogy a község háztartásában még a múlt évben is több mint 40.000 P-t ki-

tevő szenvedő hátralék csaknem teljesen kiegyenlítést nyert és hogy a házikezelés révén tetemes jövedelemtöbblet juttatott a község, amely sok hasznos beruházást és előrehaladást tett lehetővé.

Az indítványok során egyhangúlag elfogadta az előjáróság hivatalos indítványát, melyben özv. Kociha Andrásné gyomavégyi ovónőtől nyugdíjazása alkalmával melegen elbucuzott. Az Öregszőlősi Szent Imre Kör azon indítványára, hogy az utépítésnél fennmaradt kövekből sárrázatot építsenek, — utasította az előjáróságot, hogy megfelelő kérelemmel forduljon Alispán Ur Ömeltőségához.

Az Ugari Népkörnek a bacsalaposi ut kezdőszakaszának kövel való burkolása tárgyában Bula Vince által beadott kérelmére a közgyűlés elvileg azt a határozatot hozta, hogy kész ezt a törekvést a község támogatni, ha az érdekelt birtokosok okiratban megfelelő, legalább 50%-os hozzájárulást biztosítanak akár pénzben, akár természetben. Hogy ez a hozzájárulás megállapítható legyen, utasítja az előjáróságot, hogy megfelelő műszaki munkálatokról és költségvetésről gondoskodjon s azt érdekelttel közölje.

A kir. pénzügyigazgatóságnak azt a kérelmét, hogy a vágóhídon hidmérleget állítson fel a község a huszorgalmi adó pontosabb kezelése érdekében, fedezet hiányában teljesíthetőnek nem találta.

Az Öregszőlősi Szent Imre Körnek az utak és járdák ügyében beadott indítványát a képviselőtestület nem tárgyalta, miután ezen a téren minden intézkedés megtörtént.

Ujra alakult a Darányi kormány

Az ország új közigazgatási programjának végrehajtása után kívánatossá tette, hogy Darányi Kálmán bevegje a kormányába azokat a kiváló szakfőriakat, akik az 5 éves tervet vele együtt elkészítették.

Kimaradt a kormányból: Dr. Lázár és Fabinyi miniszterek.

A kormány tagjai lettek: Marschall Ferenc földművelésügyi miniszter, Dr. Mikecz Ödön igazságügyi miniszter, Reményi Schneller Lajos pénzügy miniszter, Dr. Imrédi Béla tárcanélküli közigazgatási miniszter.

Elsőrendű kiváló férfiak, akiknek működése elé nagy reménységgel tekint a magyarság.

Vármegyei közgyűlés

Békésvármegye törvényhatósági bizottsága február 28-án tartotta évnegyedes közgyűlését, melyet dr. vitéz Ricsóy-Uhlarik Béla főispán nagy tetszéssel fogadott beszéddel nyitott meg. Statisztikai adatok pontos ismertetésével ismertette a kormány legutóbbi szociális, közegészségügyi és gazdasági tevékenységét, s a vármegye békés, nyugodt társadalmi és gazdasági állapotát. A közgyűlés tüntető éljenzéssel szak-

totta meg többször a Főispán beszédét, mintha ezáltal akarná kifejezni azt az általános és őszintén átértett nagyrabecsülést, melyet jószágos főispánja iránt érez.

A tárgysorozat pontjai egymásután simán zajlottak le. Egyedül Karácsony András békési református lelkész azon kijelentése okozott tüntető felzúdulást, amikor „református proletár hiveiről“ beszélt. Itt nincsenek felekezeti különbségek, süvöltötték százan és százan Karácsony felé. Itt magyar testvérek vannak. Az alispáni jelentésre adott válaszában Márky Barna alispán védte meg diplomatikus formában Karácsony. „Bizonyoságot tesz, mondta Márky alispán, hogy „ennek a keresztény felekezetről nem tapasztaltam még olyan tendenciát, mintha vallási hovatartozandóságát előtérbe kívánta volna helyezni.“ És melyik részéről tapasztalta Alispán ur, kérdezte Csernus Mihály apát. Az Alispán bizonyára nem hallotta — a tüntető éljenzés alatt — a közbeszólást, mert nem adott rá választ. Ugy sejtjük, hogy az orosházi főszolgabírói állás betöltésénél kirívóan megnyilatkozott „egyházfői beavatkozás“ váltotta volna ki Alispánból a tanulságos nyilatkozatot.

Az alispáni jelentés után az endrői munkások indítványát tárgyalta és fogadta el nagy lelkesedéssel a közgyűlés. Az érdekes indítványt itt közöljük:

Méltóságos Főispán Ur!

Alulírott bizottsági tagok alázattal kérjük, hogy tovább ismertettett javaslatunkat a február 28-án tartandó közgyűlésen tárgyaljék és a tárgysorozatba beiktatni méltóztatnék.

Félszázada annak, hogy a kenyeret termelő és a társadalom alappilléret képező földműves szegénység az államhatalom szociális védelméért kiált.

A háboru előtti boldog idők tehető, de kényelmes korszakában sü-

ket-fülekre talált a nehéz sorsban küzdő mezőgazdasági és kubikus munkásság segély-kiáltása.

Annál megnyugtatóbb és elismerésemelő cselekedet volt dr. Darányi Kálmán földművelésügyi miniszter ur Öngyméltóságától, hogy a trianoni szűk keretek és nehéz anyagi viszonyok között is, ha nem is teljesen kielégítően, de a lehetőség határáig méretezetten új, korszakos jelentőségű törvényt alkotott, mely az állam régi adósságát kívánja törleszteni azon társadalmi réteg iránt, mely 3 milliós létszámánál fogva az ország legerősebb tényezője, a magyar faj fenntartásának biztosítója, de ugyanakkor számarányánál fogva, s a világháboru tanulsága szerint is, vitéz és eltántoríthatlan védője a magyar földnek és határoknak.

Békésvármegye egyik főfészke az agrár-munkás tömegeknek. Helyénvalónak tartjuk tehát megbízó munkástársainknak nevében is, hogy a Törvényhatóságon keresztül

„mélyseges hálánkat és őszinte tiszteletteljes ragaszkodásunkat nyilvánítsuk azon férfiu iránt, aki a magyar mezőgazdaság intézményes és szemmel látható megsegítésén felül alyai jóindulattal gondolt a magyar föld verejtékező rabjaira és öreg korukra megmenteni kívánja őket a koldusbottól.“

Kérjük ezen indítványt tárgyalás alá venni és a hozott határozatot dr. Darányi Kálmán miniszterelnök ur Öxelenciájának felterjeszteni.

Mély tisztelettel:

Endrőd, 1938. február 22.

Polányi István Gonda István
Uhrin György

megyebizottsági tagok, földmunkások

A közgyűlés végül nagy szótöbbséggel Bakoss József volt gyomai tb. főbíró az orosházi járás főszolgabírájává választotta. Gratulálunk!

Mivel Krisztust nem tudják újra megfeszíteni, követőit kinozzák és gyilkolják

Serédi biboros megrendítő böjti szózata

Serédi Jusztinián dr. biboros hercegprimás a nagyböjt alkalmából főpásztori szózatot intézett hiveihez, melyet vasárnap fogtak főgyeházmegeje minden templomában felolvasni. Ebben a körlevélben a biboros főpásztor Krisztus istenségének hitét eleveníti fel a lelkekben, mint fontos és időszerű igazságot, főleg azért, mert napjainkban Krisztus istenségét új oldalról támadják: a fajelmélet szempontjából.

Krisztus személyével kapcsolatban feltűnő — mondja a főpásztori szózat — hogy közel kétezer évvel halála után egyfelől lángoló szeretettel, másfelől ádáz gyűlölettel veszik körül. Miként életében, ezek és ezek hagyják el ma is szeretetből mindenüket és áldozzák fel életüket és miként akkor, a fellázított tömegek, ma is halált kiáltanak reá. Mivel pe-

dig őt újra megfeszíteni nem tudják, követőit kinozzák és gyilkolják.

Voltak nagy emberek, kiket kortársaik szerettek és gyűlöltek. Mikor azonban meghaltak, a szeretet és gyűlölet érzelmei elsimultak körülöttük. Hogy Jézust még ma is milliók szeretik és milliók gyűlölnek, ennek magyarázata az, hogy nem halt meg, hanem él és uralkodik.

— Ma sokan azért szeretnék őt száműzni — folytatja a főpásztor, — mert mint ember egy népnek tagja volt. Botránykoznak az ő zsidó voltán és ellenszenvüket, gyűlöletüket a zsidó néppel szemben az ő személyére is átvicszik. Elfelejtik, hogy amíg Ádám nemzeti vagy faji különbség nélkül minden ember ősatya, hasonlóképpen Krisztus a természetfeletti rendben az egész emberiség feje.

Őt nem lehet megtagadni

örök és ideig való életünk veszte nélkül. Nemcsak az egyénekre végzetes a vele szemben való hitetlenség, hanem a közületekre és államokra is.

Ha az ő tanítását maradék nélkül követnék az emberek, megszűnnének a szociális bajok és már itt a földön is megvalósulna a főkéletes társadalmi rend és béke és az azzal itt elérhető legnagyobb boldogság.

A Leányclub táncestélye.

Hushagyó kedden rendezte az endrői Leányklub hagyományos műsoros táncestélyét. A farsangtól elbucuzó fiatalságot színes szepertin szalagokkal hangulatosan fel díszített terem, izlésesen megterített asztalok és Dógi Gyula teljesszámú bandája várta. A hangulatot a klubtagok rövid, de annál ötletesebb műsora fokozta. Az erkölcsileg s anyagilag jól sikerült estély a 11 óras harangszóra végetért. A fiatalság teljes fegyellemmel hagyta abba a táncot s vonult haza.

Keresztény kormányzat és irányzat vezérelve a keresztény erkölcstan lehet. Ez pedig égbekiáltó szánzándékos gyilkosságnak minősíti az élő magzat megölését! Krisztus tanítása szerint az ember testből és lélekből áll. E kettő egyesülése képezi az élet folyamatot. Mivel pedig a magzat fogantatásától kezdve él és fejlődik, világos, hogy mindkettő eleme a test és lélek egyesült benne. Aki tehát a magával tehetetlen, önmagát védeni nem tudó, de élő magzatot előremegfontolttsággal megöli, súlyosabb büntetést érdemel, mint az a gyilkos, aki élet-erős, magát védenitudo embertársát öli meg. A régi törvény erre nem ad lehetőséget a magyar bíróságnak. Ezért kíván a nép felháborodott lelkiismerete és keresztény erkölcsi felfogása új, szigorú törvényt a fenevadák kiirtására.

HIRDETÉS.

Tudatom, hogy f. hó 16-án este 8-tól 9-ig elsötétítési és riasztó, f. hó 23-án d. e. fél 11 órától fél 12 óráig nappali riasztó gyakorlatokat tart a légoltalmi szolgálat. Minthogy ezek a gyakorlatok föltétlen fegyelmettséget követelnek meg a cél elérése érdekében és semmiféle látványosságot nem nyújtanak, szigoruan felhívom a lakosság figyelmét, hogy a riasztó harangszóra azonnal tartsa magát az alábbiakban vázolt teendőkhöz, és mindaddig tartózkodjon az előirástól eltérőleg cselekedni, míg a nagyharang nem jelzi a gyakorlat befejezését.

1.) A légi veszélyt a nagyharangnak a sűrű és gyors félrevereése jelzi. A légiveszély megszűnt — jel — a nagyharanggal rendszeren való harangozás.

2.) Riadó esetén a nyugalom föltétlenül megörzendő, szabadban utcákban a csoportosulás kerülendő, mert a céltalan futkosás a bombánál is nagyobb kárt tehet. Térj nyugodtan otthonodban, az utca teljesen kiürítendő. A rendőrségnek büntetés terhe alatt engedelmeskedni kell!!!

3.) Bármilyen közlekedési eszközt használsz, azt azonnal hagyd el, a lovakat fogd ki, vezesd a legközelebbi udvarba, vagy kösd az ut-széli fához! Minden jármű az ut baloldalán hagyandó, a lámpák eloltandók, a fékek meghuzandók.

Az endrődi Zöldkereszt Actió tevékenykedése

A Belügyminiszter Úr 172.000/936 sz. rendeletével alakult Zöldkereszt (u. n. egri norma) a múlt évben is szép sikerrel dolgozott a nyomor enyhítésén. Működésére a következő adatok szolgálnak felvilágosításul:

Állandó havisegélyben részesített: 1936 évben 72 személyt, 1937-ben 86 személyt. Alkalmi segélyt adott cca 150 esetben. Karácsonykor és Husvétkor az Egyház segítő-egyletével együtt a Zöldkereszt végezte a ruhasegélyezést. Ruhasegélyben mindig a sokgyermekes szegény szülők gyermekeit részesítettük.

Bevétel volt készpénzben 2452 P 14 fillér.

Természetbeniek ellenértéke: 1936 évben 1224 P 14 fillér, 1937 évben 1283 P 18 fill. összesen 2507 P 32 fill.

A bevételek részben a kivett legkisebb adományok befizetéséből származtak, részben egyesek nagyobb adományából, ilyenek voltak:

A Főispán Úr ruhaanyag, cipő és élelem adománya, Tantestület és Papság, községi tisztviselők pénz-adománya, Endrődi Ker. Rt. és Endrőd-Gyomai Takarékpénztár Rt. adománya. A kisebb adományok közlését a jövő számunkban kezdjük meg.

1937. VIII. hó 1-étől tovább folyt a segélyezés a régi megállapítás szerint december hó 1-ig, amikor az állandó havi segélyeseket újból állapította meg a szegényügyi bizottság. Most havisegélyben részesül: 66 személy. Vidéki ellátás havi 12 kg. liszt és 1.60 kg. szalonnából áll. Kenyér segélyt azok kapják, akik nem tudják megsütni a lisztjüket.

1937. évben karácsonyi segélyben részesült 281 személy, ebből élelem segélyes 81 személy, 200 pedig iskolás gyermek volt, akik ruha és cipő segélyt kaptak. Karácsonyi segélyben az részesült, aki az ingyékataszter szerint már 1938. jan. 1-én ellátatlan és legalább három tizenkétéven aluli gyermeke van. Segélyezést pedig a következőképpen állapította meg a Szegényügyi Bizottság: Egy családra: 4 kg. liszt, 4 kg. burgonya, 1/2 kg. köles minden gyermek után, azonkívül 1 vagy két kg. bab, vagy borsó. A háromnál több gyermekes családok pár kg. segéllyel többet kaptak.

Az újabb adakozás beszédese most folyik. A Szegényügyi Bizottság ezúton is felhívja azokat, akik még nem fizették be a rájuk kivett buza- vagy pénz-adományt, hogy most már haldéktalanul fizessék. Az élet sorsüldözöttjei napról napra jönnek hozzánk, de kérésüknek csak úgy tudunk eleget tenni, ha a község társadalma is hozzájárul munkánkhoz. A nyomorultak, az árvák segélyért esedező könnyes sikoltása nem szabad, hogy visszhang nélkül maradjon azoknál, akiknek Isten földi javakat adott.

Közgazdasági rövid hírek

Veszedelemes kártevője és nagy ellensége borsó- és lencsetermésünknek a zsiszik. A két különböző és igen tápláló hüvelyesféle fogyasztása az utóbbi időben azért csökkent nagy mértékben, mert a borsó és lencse is erősen zsiszikes. A háziasszony nem szívesen vásárolja az olyan borsót vagy lencsét, amely sok lyukas szemel tartalmaz, de óvatos a vásárlással a külföld is, sőt nemcsak óvatos, hanem tartózkodó is. Kivitelünket máris erősen veszélyezteli a borsó és a lencse zsiszikesége. A német egészségügyi hatóságok ujabban csak olyan lencsét engednek forgalomba hozni, amely legfeljebb egy százalékban tartalmaz zsiszikes, megrágott, illetve kirágott üres szemeket. Eddig Németország volt lencsetermésünk legnagyobb felvevő piaca. A német piac évenként 40-50 ezer mázsa magyar lencsét vásárolt. A német rendelkezés rendkívül veszedelemes a magyar lencse értékesítése szempontjából. Sok baj van a borsó értékesítésével is. Az igényesebb országokba gyengén zsiszikes borsót sem lehet exportálni. Ha tehát ezen a téren nem történik megfelelő gondoskodás és intézkedés, borsó- és lencsetermésünket csak rendkívül nyomott áron, állati takarmány céljaira tudjuk majd értékesíteni. Kétségtelen, hogy a zsiszik nekezen irtható, de módot kell keresni, hogy borsó- és lencsetermésünket ettől a veszedelemes és nagy károkat okozó kártevőtől távolartsuk.

A Központi Statisztikai Hivatal közzétette az ez év január havi külkereskedelmi adatokat, amelyek szerint kiviteli többletünk 15.8 millió pengő volt. — **Megszigorították** az exportált vágómarhák minőségi ellenőrzését. A Külkereskedelmi Hivatal intézkedésére február 15-től Bécsbe kizárólag füljeggyel ellátott elsőrendű minőségű szarvasmarhák szállíthatók. — **Németországnak** 5000 darab sertést szállítunk. — **Változatlanok** a világgia gabonaárak. — **Az ideai pulykakampányban** angol viszonylatban 343 vagon pulykát szállítottunk a múlt évi 247 vagonnal szemben. — **Közel 200 vagon** vöröshagymát és burgonyát exportáltunk az elmúlt héten. — **Tojásexport** német, osztrák és angol viszonylatban megindult. — **A növekvő tojásárakat** egyenlőre jó áron felveszi az angol piac. — **Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat** jelentése szerint 1937-ben 6.4 millió pengő volt a háziipari cikkek kiviteli értéke, ami az előző évvel szemben 28% emelkedést jelent. — **Emelkedett** Magyarország borkivitele Csehszlovákiába. — **A berlini magyar-német gazdasági tárgyalások** eredményeként ismét több ipari cikk átvételére köteleztük magunkat, amivel szemben főleg a borszállításunkat növeltük, de megnagyobbodott a vaj, tojás, méz, sajt stb. élelmiszeri cikk kerete is. — **Donner** miniszteri tanácsos londoni exporttárgyalásai lehetővé fogják tenni ipari kivitelünk fokozását. — **A Külkereskedelmi Hivatal** lehetővé tesz 500 vagon rozsnek Csehszlovákiába történő kivitelét. — **Német-**

országi tojásexport kontingensét 300 vagonra emelték. — **Liszt** kivitelünk a gazdasági év első felében összesen 314.910 q volt. Ez természetesen csak csekély hányada a gazdasági év folyamán kivitelre váró mennyiségnek. — **A legnagyobb** magyar kiviteli tétel Lengyelországba a tökmag. — **Növekszik** Magyarország tojás kivitele Angliába. — **Hir** szerint Lengyelországgal sikerült megfelelő ármegállapítást létesíteni, aminek alapján 50.000 q tengeri szállítású Lengyelországba. — **Másfél** millió pengővel növekedett az elmúlt évi szesz kivitel. — **Bécsben** kifogásolják a magyar sertések minőségét. — **Aláírták** a magyar-belga kontingensmegállapodást. — **Tárgyalások** vannak folyamatban az Olaszországba való sózott szalonna szállításokról.

Legkisebb napszámber megállapítás

Az adonyi járás munkabér megállapító bizottsága 1938. február 18-án tartott ülésén foglalkozott a napszámber megállapításával és a járás területére érvényes legkisebb napszámberet a következőképpen állapította meg:

	I. csop.	II. csop.	III. csop.
március 1-31-ig	1.40	1.20	0.65
április 1-30-ig	1.60	1.40	0.75
május 1-31-ig	1.90	1.60	0.85
június 1-30-ig	2.20	1.70	0.95
július 1-31-ig	2.50	1.80	1.15
augusztus 1-31-ig	2.20	1.70	0.95
szept. 1-30-ig	2.—	1.50	0.85
október 1-31-ig	1.90	1.50	0.75
november 1-30-ig	1.50	1.30	0.65
december 1-31-ig	1.30	1.10	0.65

A csoport beosztás a következő: I. csoportba a 18-60 év közötti teljes munkabírásu férfiak (kaszás, zsákoló), II. csoportba a 15-60 év közötti nem teljes munkabírásu férfiak és a nők, III. csoportba a 12-15 év közötti mindkét nemű gyermekek tartoznak. Fenti napszámberet 1938. március 1-től 1938. december 31-ig bírnak joghatállyal, mint a legkisebb napszámberrel. Munkaidő napfelkeltétől napnyugtáig tart a szokásban lévő pihenőkkel megszakítva. Fenti napszámberet nem vonatkoznak kaszálás, szénkénegezés, permetezés, napszámberbe vállalt aratás, kubikos és földmunkákra, melyekért 20%-kal magasabb napszámber fizetendő.

Gabona- és állatárak

A napokban megindult a kivitel Svájcba, ami a belföldi forgalmat megelénkítette. A 80 kilós tiszavidéki búzáért 21.20-21.45 fillért fizettek. Az árpa 16-16.50, a zab 16—, a tengeri 12.70-es áron kelt.

A sertésvásárról szilárd irányzatot jelentettek. Prima szedettsertésekért (fiatal 130 kilón felül) 104-106, 110-120 kilós fiatal hizókért 101-103 fillért adtak a ferencvárosi sertésvásáron.

VÁSÁROK. A gyomai tavaszi vásár igen lányhának bizonyult. Nagy felhajlás volt, de az idegen vevők gyéren voltak. Oka ennek az volt, hogy a gyomai vásárral egybeesett az orosházi vásár is, ahová pedig szívesebben mennek a nagy vásárlók.

HIRDETÉSEK

ENDRÖD-GYOMAI TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T. ENDRÖD

Fiókinzet: Gyoma. Tel.: Endrőd 2. Folyósít rövidlejáratu mezőgazdasági kölcsönöket. Elfogad felmondás nélküli betéteket a legmagasabb kamattal.

Népházi Szövetkezetben kitűnő friss árukat olcsón kap.

Akár ÉKSZERT!

Akár ÓRÁT!

KLEIN-órák

MINDIG JÓT AD!

Szemüvegek díszáruak. Javítások felelősség mellett. Schwarcz-ház. — Hirschl rőfös mellett.

Az Endrőd-Gyomai Takarékpénztár R.-T. mindenféle gabonaneműt magas piaci áron **Vásárol!**

ÓRÁT, ékszer, díszáruak, szemüveget

feltűnő

OLCSÓ

ÁRON

árusítok!

Szakszerű óra és ékszerjavítás felelősség mellett

Gruber Mártonné

órák és ékszerész.

(Gyuricza-ház)

A Katolikus Népszövetség Temetkezési Segítőpénztára

utján mindenki könnyíthet az elhalálozás miatt jelentkező gondon, megnyugvást szerezhet magának és családjának.

Iratkozzék be tagul

Tagfelvétel és a díjak befizetése az Endrőd — Gyomai Takarékpénztár Rt.-nél Endrődön. Tag lehet minden 14-65 év közötti egyén. Orvosi vizsgálat nincsen!

Legkisebb havidíj 50 f.

„Az Egyházmegyei Hatóság 1238/1934 sz. engedélyével.”

Szerkesztésért és kiadásért felelős: **WALTHIER GYÖRGY**

Főmunkatárs: **CSERNUS MIHÁLY**

Kongorácz János könyvnyomdája Törökszentmiklós. Telefon 21.

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:
WALTHIER GYÖRGY
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi-utca 2. szám.

Hirdetések
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

Allelúja! Hála legyen az Istennek!

A gondolkozó ember megrendülve áll a mindeneket teremtő és fenntartó Isten hatalma és titkai előtt.

Micsoda félelmetes Erő, mely mindenható tekintélye védelmében még egyszülött Fiának sem kegyelmez, hanem Kálváriára hurcolja, hogy elégtelt adjon a lázadó emberiség tengernyi bűnéért, oktan és hálátlan megbántásaiért.

És mily végtelen Irgalom és Jóság, hogy legyőzi az ember legfélelmetesebb ellenségét, az engézetet, elmulást jelentő halált és éppen akkor biztosítja számára a feltámadást és örök életet, amikor az emberi gonoszság és elvetemültség bitófára szegzi a világ üdvösségét: Jézus Krisztust!

Nagy vagy Isten! Nem vesztesz el senkit, akit alkottál és irgalmas szeretetedbe fogadod, aki Benned bizik!

Ezerkilencszáz esztendő megdöbbenhetetlen bizonyága annak, hogy a feltámadt Krisztus hite és erkölcsi törvényei egyetlen mentsvára — a rövidlátás és sötét kétely utvesztőin ténfergő embernek.

Az idő felvetett nagy embereket. Egy-egy ország vagy világrész „tücsök-parányjai” hangos ciripeléssel hódolnak a „lángész”, a „hóditó”, a kiváló egyéniség előtt. És mi a vég? Evtizedek, századok múlva halvány emlékek maradt csak fenn a felfújt emberi nagyságoknak. A kezdet és a vég kurta határmesgyei szűk korlátok közzé szorították az emberi lángészt és hatalmat. A fák nem nőnek az égig!

Krisztus istensége, nagysága, végtelen szeretete és jósága ma is ugyanaz, mint első husvétnapján volt. Sőt azt mondhatjuk, hogy minél tisztábban lát az ember, s minél jobban műveli ki gyakran ködös elméjét, annál inkább belátja a hitetlenség hiábavaló erőlködését és gyűlölködő, lelketvesztő fanatizmusát. Állandó harc és békétlenség, zavart, keserű nyugtalanság, végül egy szűk koporsó nem elégítheti ki a boldogságra vágyó embert.

A Golgotha sziklasírjából — a természetfölötti élet örök tavaszának balsamos illata áradt szét — e bűn-miazmás világba. A feltámadásból: a lélek szabadságharcából — Istennel boldog békekötés, a lelkiismeretben derű, az élet rögös munkatérén hivatásszeretet, kötelességteljesítés nemes érzése és megelégedettség fakadt.

A bűnbánat könnyáradatában megtisztult lelki oltáron diadalmasan trónol a feltámadt Krisztus és győzelmes szava csodásan cseng a lélek húrjain: „Ne félj! Én meggyőztem a világot. Aki eszi az én testemet és issza az én véreimet, halált nem lát mindörökké!”

Isteni szó és ígéret, megpecsételve önmaga föltámadásának hitelességével: az igazság megdönthetetlen valósága! Ezért csendül boldogan 400 millió katolikus ajkáról:

Allelúja! Hála legyen az Istennek! o—ly.

A kormányzó intő szavát

hallgatta figyelemmel csonka Magyarország felzaklatott kedélyű népe. Mint hosszú szárazság után a felhők üdítő permete, hullott a hazábólcs Vezérének atyai komoly intő szózata a dermedt lelkekbe. Megfontolt, határozott, céltudatos, kemény beszéd volt. Erősítést kaptak tőle azok, akik nehéz fáradságos munkával, tiszta előrelátással irányítják az ország szekerét, de irá-

nyitást nyert — reméljük hosszú időre — a nép is, hogy ne egyéni érdekeket hajszoló, kalandos tervek veszélyes ingoványaira jusson, hanem bizony felelősségteljes hivatásuk teljes tudatában cselekvő, rátermettségüket eddig is bebizonyító alkotmányos tényezők lelkiismeretes vezetésében.

A kormányzói beszédet bő kivonatban közöljük, hogy azt olvashas-

sa és tanulságait megszívelve követhesse a falu és tanyavilág népe is.

Magyarország volt eddig a közelmúlt években a maga szűkre szabott határai közt a belső rend és nyugalom szigete.

A legutóbbi napokban azonban valami sajátságos bizonytalanság érzés, sőt aggodalom lett urrá sokaknak a lelken.

Hogy mi az oka annak a nyugtalanságnak és izgalomnak, amely itt sokakon erőt velt, azt józan észszel bajos megérteni, mert valójában nincs semmi ok.

Ausztriának Németországgal történt egyesülése ránk nézve nem jelent mást, csak azt, hogy egy régi jó barátunk egyesült egy másik régi jó barátunkkal. Ennyi az egész, egyéb a mi szempontunkból nem történt. Az egyesülés évszázados óhaja volt a németeknek.

Hogy ez az esemény a mi határainkon belül mégis ilyen hullámokat kavart fel, annak inkább az a magyarázata, hogy azok, akik a városban szeretnek halászni, ezt az alkalmat használták fel a céljaiknak megfelelő nyugtalanság felidézésére.

Pedig ez hiábavaló kísérlet! Mert pillanatokra terjedő izgalmat rémhírek terjesztésével fel lehet idézni, de arra nézve megnyugtathatók mindenkit, hogy a rendet és a nyugalmat ebben az országban büntetlenül nem fogja megzavarni senki!

Nem volt könnyű ezt a nemzetet talpraállítani, fenyegető katasztrófától megóvni. Nehéz feladat volt véderejének alapját lerakni, pénzügyeit rendbehozni. Mindez azonban Isten segítségével mégis sikerült.

A miniszterelnök úr nyilvánosságra hozta azt a tervet, amelyet öt év alatt, de reméljük még gyorsabban meg fogur' valósítani.

Első helyen áll a közt honvédségünk kiépítése, de hoz ezenkívül általános jólétet is, mert munkát fog adni mindenkinek és hatalmasan meg fogja indítani az ország gazdasági vérkeringését.

Ennek a tervnek ezt a nagy jelentőségét a rémhírterjesztők iparkodtak aláásni. De hazug hírekkel csak pillanatokra lehet megzavarni a közhangulatot, mert a józan belátás, amely a mi fajunknak egyik legjobb tulajdonsága, felül kell hogy kerekedjen a rosszakaratú szülte me-séken.

Mi, magyarok szabadságszerető nép vagyunk. Nem is tudnánk élni

szabadság nélkül, de visszaélni a szabadsággal nem szabad. A szabadság biztosítéka az alkotmány; de ugyanez a biztosítéka annak is, hogy az államügyek vezetéséhez csak olyan férfiak juthatnak, akik hivatottságukat és rátermettségüket kimutatták és ezzel az alkotmányos tényezők bizalmát megnyerték. Nem elég, hogy valaki önmagát kinevezze világme-gváltónak és frázisokkal, jelszavakkal ügyes demagógiával a tömegek, sőt esetleg ingatagabb jellemű intelligensebb csoportokat is félre tudjon vezetni.

A legnagyobb belső rend és nyugalom föltétele a hadsereg. Ha ez a szerv egészséges, az ország minden polgára nyugodtan élhet.

A mi népünk kitűnő katonai rátermettsége mellett a hadsereg értéke annyi, mint a tisztikar értéke. A mi tisztikarunk pedig elsőrangú. Az utóbbi időben akadtak egyesek, akik azt hitték, hogy ezt a tisztikart is meg lehetne környékezni és politikamentes egységét meg lehetne bontani

Ezeket figyelmeztetem: el a kézzel a hadsereg közeléből! A tisztikar tudja, hogy a hadsereg pártok felett csak az egész nemzeté lehet.

A magyar politikát mindig megbízhatóság, előkelő gondolkodás és magas erkölcs irányította. Ehhez tartjuk magunkat a jövőben is. Ettől eltérni és forradalmi módszerekhez nyulni — nem engedek.

A legfontosabb, hogy az ország-építő munkából mindenki iparkodjék a maga részét kivenni azon a helyen, ahová hivatása rendelte.

Itt van a helyzet kulcsa és csakis itt, nem pedig az utcán és demagóg szövegekben. Különösen fontos ennek a belátása ma, amikor külpolitikailag is kezd a helyzet lassacskán tisztulni.

A nagyközönség legokosabban teszi, ha a felelős kormányzatban, amelyről nem teheti fel, hogy tájékozatlan, éppen úgy megbizik, mint én.

Hogy a tervbevelt, áldozatokkal járó hatalmas országépítő munkát elvégezhessük és az meg is hozza azt a nagy fellendülést, amit várunk tőle, ahhoz úgy a politikai, mint a gazdasági életben nyugalomra és bizalomra van szükség. Ilyen kis ország ilyen nagy feladatot csak komoly összetartással képes megoldani.

Súlyosan vét hazája ellen, aki ezekben az időkben széthúzásra izgat

KATOLIKUS AKCIO

Fehérvasárnap.

A fehér lelkek ünnepe. Az élet zsengei, kicsiny iskolásfiúk és leányok járulnak első szentáldozáshoz ezen a napon.

Még az élet elején vannak ezek a kilencéves gyermekek, de az életút pora már az ő lelkükre is rátapad. Ezért kell megtisztítani, megújítani a lelküket és táplálni az Élet Kenyerével.

Az éjszakára nappal, a télre tavasz, felhők után nap; természeti törvény az, hogy időnkint minden megújul. Miért ne ujulna meg tehát az emberi lélek? A gyermekek lelke is? Miért ne hozna új lelki tavaszt magának az örök tavasz hónapból? Hiszen az Úr parancsolja és figyelmeztet: „ha nem eszitek az Ember Fiának testét, nem lesz élet ti bennetek.”

Kedves Szülők! Ti sokat fáradotok és dolgoztok gyermekeitek mindennapi kenyéréért. Pár percnyi tördést és fáradást ne sajnáljátok a megújuló, hihetetlen kis lelküktől sem. Menjetez hát most is együtt a gyermekkel, adjatok jó példát nekik, megemlékezve az Úr Jézus szaváról: ha nem lesztek olyanok mint a kisdedek, nem mentek be a mennyek országába.” F. B.

Istentiszteleti rend:

Nagyszombaton d. u. 6 órakor feltámadási körmenetet tartunk.

Húsvétvasárnapján reggel 7 órakor húsvéti bárány, sonka, tojás és kalács szentelés. A szentmisék 1/2 8, 10 és 1/4 12 órakor kezdődnek.

Húsvéthétfőn a szokásos ünnepi istentiszteleteket végezzük.

E napon a varjasi és polyákhalmi iskolákban mutatunk be szentmiséket.

Fehérvasárnapon reggel 7 órakor az első áldozók járulnak a legméltóságosabb Oltáriszentséghez. — Délután 10 órakor a csejti és öregkerti iskolákban mondunk szentmisét.

Április 25-én: Szent Márk evangélista napján buzaszentelési körmenetet tartunk a Kálváriához.

Április 28-án este 7 órakor kezdődik az **Iparosok háromnapos lelkigyakorlata.** Kérjük iparostestvéreinket, hogy ne csak a jelentkezők száz iparos, de valamennyi endrői iparos vegyen részt a lelki és erkölcsi megújodást ígérő triduumon.

Május 1-én, a lelkigyakorlat utolsó napján általános **Eucharisztikus ünnepet** tartunk. Előző szombaton este szentimádást végzünk, elsején közös szentáldozáshoz járulunk, délután 11 órakor pedig Eucharisztikus ünnepélyt rendezünk a polgári iskolai új tornateremben.

Május 8-án 9 órakor az öregkerti kápolnás iskolában szentmisét és zászló-szentelést végzünk a „Hangya Szövetkezet” jubiláris ünnepségén.

Május 9-én az endrői templom

felszentelésének évfordulóját tartjuk. A tanítóföldi iskolában május 8-án, a varjasi és polyákhalmi iskolákban május 15-én mondunk szentmiséket.

Májusi ájtatosság. Május 1-től kezdve a hónap minden napján este 1/2 7 órakor litániát tartunk a B. Szt. Mária tiszteletére. Minden vasárnap és csütörtökön szentbeszéd előzi meg az ájtatosságot. E hónapban a szombat délutáni litánia elmarad. **A Mária-társulat tagjai,** valamint a **leány-egyesületek** e hónapban lehetőleg naponként járuljanak a szentáldozáshoz!

Tudnivalók az Eucharisztikus Kongresszusra utazóknak

1. Akik a kongresszusi különvonathoz az év elején utazási igazolványt váltottak, azok május elején Fölföldy Béla káplántól megkapják a különvonati jegyet. Ezek az utazók 75 százalékos vonati kedvezményt élveznek.

2. Akik eddig nem jelentkeztek, de még fel akarnak utazni a kongresszusra, azok váltsanak utazási igazolványt nevezett Káplán úrnál, mehetnek a rendes, menetrendszerinti vonatokon, de ezeken csak 50 százalékos menetdíjkedvezményben részesülnek.

3. Egy-egy utazási igazolvány 2 pengő 50 fillér.

4. Az utazási igazolványok névre szólnak és azzal május 20-tól aug. 25-ig terjedő időben, de mindig 8 napon belül egyszer lehet csak felutazni Budapestre.

5. Akik fényképes igazolvánnyal utazhatnak (vasutasok, köztisztviselők), azok nem utazási igazolványt, hanem csak tagsági jegyet váltanak 1 pengős áron.

6. Az utazási igazolványok és tagsági jegyek is csak állóhelyre jogosítanak a kongresszus ünnepségein. Akik külön ülőhelyet akarnak, azok sürgősen jelentkezzenek Fölföldy Béla káplánnál.

7. Mindenki nagyon vigyázzon a kongresszusi különvonati jegyére, azt el ne veszítse és jól jegyezze meg a vonat számát és visszaindulási idejét, mert ha jegyét elveszti, vagy más vonatra száll fel, vagy a vonatról lekésett, csak rendes áru menetjeggyel utazhatik haza.

8. Május 8-án d. u. fél 4 órakor Fölföldy Béla káplán utasításokat és magyarázatot ad az utazás körülményeihez; a polgári iskolában. Minden zárandok vegyen részt a gyűlésen!

9. A zárandokok körmenete harangzúgás mellett indul a templomból a hívek kísérete mellett és ugyanugy jön is vissza.

A vasuti kocsizakaszokban az utazási időt énekléssel és imádsággal töltjük el, mert nem látványosságot néző kíváncsi tömeg, hanem Krisztus udvarlására sielő zárandokok buzgó serege vonul a fővárosba.

Nézz keresztény az Oltárra *

MOLNÁR JÓZSEF.

I.

Nézz keresztény az oltárra,
Ott van a te Istened.
Leszállt a menny Királya,
Szenteld neki életed.
E szentség a lélek kincse,
Lehull a bűn rabbillincse,
Ha őt gyakran élvezed,
Megtartva a szent hitet.

II.

Krisztus hite gyujtsd fel lángra
A keresztény sziveket;
Hogy minden ajk hön imádja
Jézus tested' s véredet!
Drága Szentség, hit csodája,
Légy lelkünknek oltalmára,
Hogy a bűn ne sértse meg
Soha édes szivedet.

*Zenéje Apáczay Istvántól.

Egyesületek havirendje

Húsvétvasárnapján d. u. fél 4 órakor az Oltáregyesület, húsvéthétfőn d. u. fél 4 órakor szent Ferenc III. rendje tartja havi ájtatosságát.

A Jézus Szive Szövetség Női csoportja április 24-én d. u. fél 4 órakor. — Férfi csoportja április 30-án d. u. fél 6 órakor, — a Leány csoportja május 5-én d. u. fél 6 órakor tartja havi ájtatosságát a polgári iskolában. *Nemcsak a csoportvezetőket, a tagok megjelenését is kérjük!*

„Kölcsönözz egy bűnt!”

Mosolygásra ingerlő és kedves kis történet az, amit az egyik afrikai néger misszionárius jegyzett fel.

Két kis fekete legényke készült a missziós iskolában egymás mellett a szentgyónásra. Épp a lelkiismeretvizsgálatot végezték. De bármennyire törték kis fekete fejüket, egyetlen bűnnek nyomára sem tudtak rájutni. Valósággal csepegni kezdett már az izzadság róluk, hogy mi lesz a gyónásból, ha nincsen bűnük. Az egyik kis fekete odaosont a társához és fülébe sugta neki:

— Te, Bob! Akárhogy keresem is, nem találok egy bűnt sem a tettem között. Mit csináljak? Adj nekem egyet kölcsön a te bűneid közül és majd azt gyónom meg a Páternek.

A másik gyerek szomorúan nézett rá:

— Szívesen adnék neked bűnt az enyémből, Jimmy, de bajban vagyok, mert nekem sincs egy sem. Hát mit csináljunk?

Végre aztán kisütötték, hogy elmennek a Páterhez és elpanaszolják neki bajukat. A jó misszionárius könnyekig meghatva hallgatta a feketebőrű, de hófehérlelkű gyermekeknek naiv szomorúságát. Rá gondolt azokra a sok ezrekre és milliókra, akiknek fehér a bőruk, de fekete a lelkük, mert azon a lelken csak úgy nyüzsög a legszörnyűbb pokoli feketítő: a bűn.

Az igazságügyminiszter benyújtotta a zsidókérdés megoldásának javaslatát

A képviselőház elmúlt ülésén nagyon jelentős események történtek:

a pénzügyminiszter benyújtotta a jövő évi költségvetést, amely állami pénzügyeink teljes egyensúlyát bizonyítja,

ugyancsak ismertette a győri programot, amelynek minél előbbi megvalósítására a kormány rendkívüli meghatalmazást kér az országgyűléstől.

Az igazságügyminiszter benyújtotta a társadalmi és gazdasági élet egyensúlyozásáról szóló törvényjavaslatot, amely hivatva van az ugynevezett zsidókérdés megoldására.

E javaslat szerint sajtóban, színházban és filmvállalatoknál csak a kamarák tagjai működhetnek, a tagoknak csak 20%-a lehet zsidó. Az ügyvédi, orvosi és mérnöki kamarákba csak 5% zsidó vehető fel, míg a kereskedelmi és ipari vállalatoknál az értelmiségi foglalkozásuaknak csak 20%-a lehet zsidó. A vállalatok a keresztyén munkások számát nem csökkenthetik, s ha mégis elbocsátásnak valakit, helyette csak keresztyén munkást vehetnek fel. A rendeleteket megszegő vállalatokat a kormány át is veheti. E rendeletek a magyar társadalomban megnyugvást keltenek és

helyrebillentik az egyensúlyt, amelyet gazdasági, művészi és sajtóügyeink terén a zsidóság tulságos térfoglalása a keresztyén nemzeti elemek rovására megzavart.

A kormány azonban nem elégedett meg a bejelentésekkel, hanem a 33-as bizottság által már több rendeletet letárgyaltatott és a hivatalos lapban is közreadott.

Az első rendelet a kereskedelmi áruk ellenőrzéséről szól.

Az első végrehajtási rendelet a kartellárúk árának emelését engedélyhez köti. Intézkedik árkormánybiztos kinevezéséről és annak hatásköréről.

A „tüzifa kormánybiztos” hatáskörébe tartozik a külföldi tűzifa behozatalával, a behozott és belföldön termelt tűzifa bejelentésével, nyilvántartásával, szállításával, elosztásával és forgalombahozatalával kapcsolatos ügyek intézése.

Megjelent a 2240/1938 M. E. sz. rendelet is, amely szerint a 3 millió pengőt meghaladó saját tőkével rendelkező pénzintézetek, valamint az összes biztosító magánvállalatok kötelesek a Pénzügyintézeti Központ elnökének előzetesen bejelenteni azoknak a nevét és pontos személyi adatait, akiket a jövőben bármilyen minőségben alkalmazni kívánnak. Az alkalmazás vagy megbízás ellen a Magyar Nemzeti Bank elnöke és a Pénzügyintézeti Központ elnöke indoklás nélkül kifogást emelhet. Be nem jelentett személyt, vagy akivel szemben kifogás emeltetett, alkalmazni, vagy megbízni tilos.

A 800/1938 P. M. rendelet a Pénzügyintézeti Központ felülvizsgálata alá rendeli a huszmillió pengőt meg nem haladó saját tőkével rendelkező összes pénzintézeteket.

Mindkét rendelet a „zsidó-törvény” végrehajtását célzó reális, komoly intézkedés.

Az elhelyezkedés kapuja nyílik az eddig álláshoz jutni nem tudó magyar ifjúság előtt. Aki szorgalmasan tanult és szakszerűen képezte magát, akinek van mersze és kedve megfogni a dolog végét, most munkaalkaalomhoz és biztos megélhetéshez juthat.

Egy hónappal előbb ismertettük Darányi Kálmán korszakos jelentőségű győri programját, most látjuk, hogy a Miniszterelnök valóban „gyorsvonati-tempó”-ban lát hozzá a terv végrehajtásához. Ez az igazi nemzet és fajvédő, ez a valódi közgazdasági és szociális politika. A szavak kábitanak és elhangzanak, de a cselekedet mindennél hangosabban beszél és vonz!

Endrődi népesedési adatok febr. 15-től április 10-ig

Keresztség szentségebe részesültek: Katona Máté földműves leánya Marika, Koloh János napszamos fia Vincze Bálint, Timár Lajos földműves leánya Irén Katalin, Szujó Vince földmunkás fia Bálint, Hunya Lajos földműves fia Béla, Szabó Endre fia Endre, Ungi János gazd. cseléd leánya Margit Jolán, Szabó Lajos földműves fia Lajos József, Katona Gergely csizmadia leánya Mária Terézia, Hritz Imre földmunkás fia Imre János, Látókóczi Bálint földmunkás fia Lajos, Hegedüs Máté földmunkás leánya Margit Etelka, Uhrin György földműves leánya Katalin Bernadette, Gubuznai Imre bognár fia Imre Zoltán, Gyuricza Mihály földmunkás leánya Margit Veronika, Sztaricskai Czmarkó Mátyás konyhakertész fia Mátyás, Hanyecz István földműves leánya Ilona Veronika, Kuvilla Imre földműves fia Imre Gergely, Dinya Vilmos földműves leánya Olga Margit, Nagy József napszamos leánya Margit Erzsébet, Pelyva Mihály napszamos fia János, Sóczó Mátyás földműves fia Vendel Benedek, Kovács Gergely földmunkás fia Sándor Gyula, Roik Mihály zenész fia Mihály György, Matyucz György zenész fia Gyula Mátyás, Neubort István földmunkás leánya Irén, Pelyva Mátyás földműves fia József, Hornok Imre földmunkás fia Lajos, Barják Imre földmunkás leánya Hermina, Melis György földműves fia János, Uhrin Imre földmunkás fia Ede, Kupeczki Mihály földmunkás fia Mihály, Dógi Béla zenész leánya Ilona, Forgács István földmunkás leánya Jolán, Neibort Pál munkás fia Pál, Katona Mihály földműves fia Imre, Fülöp Máté földműves fia Máté.

Házasságot kötöttek az Ur ol-tára előtt: Kurilla József földműves rk. és Sebellédi Rozália rk., Neubort Pál kubikos rk. és Fagyas Erzsébet rk., Kiss Károly zenész rk. és Jovi Jolán rk., Gellai Imre napszamos rk. és Hanyecz Angéla rk., Farkas Mátyás földműves rk. és Kovács Mária rk., Szabó Vilmos napszamos rk. és Vaszkó Jolán rk., Beszédes Sándor nyug. csendőr ref. és Gyuricza Margit rk.

Elhunytak az Úrban: Gellai Eszter 26 éves, gümös hashártyalob, Bela Alajos 10 hónapos, tüdőlob, Árvai János 24 éves, tüdőgümőkór, özv. Dávid Györgyné Hornok Veronika 62 éves, gümös aghártyalob, Hunya Béla 6 napos, veleszületett gyengeség, özv. Frolyó Józsefné Uhrin Terézia 77 éves, vesebaj, özv. Fülöp Istvánné 88 éves, agykori gyengeség, Szujó Bálint 10 napos, hörkhurút, Dinye Mária 21 éves, tüdőgümőkór, Csik Józsefné Papp Erzsébet 82 éves, tüdőlob. Barthmann János 1 és fél éves, tüdőlob, özv. Hanyecz Istvánné Iványi Eszter

48 éves, önakasztás, özv. Uhrin Mihályné Gyuricza Mária 90 éves, agykori gyengeség, Timár Frigyes 32 éves, vesebaj, Najbort Pál 3 óra, veleszületett gyengeség, özv. Sóczó Györgyné Dávid Mária 77 éves, szervi szivbaj, Kurilla Jolanta 1 és fél éves, hörghurut, Farkas Pál 90 éves, tüdőlob, Gyuricza István 23 éves, tüdőgümőkór, özv. Hanyecz Istvánné Timár Agota 78 éves, szerviszivbaj, Tóth Lajos 18 éves, önakasztás, Katona Pál 72 éves, önakasztás, Pap György 62 éves, agyszélhüvés, Katona József 71 éves, agyszélhüvés, Vaszkó Jenő 15 éves, tüdőgümőkór, özv. Gubacz Lajosné Vaszkó Veronika 77 éves, agyszélhüvés, özv. Mátuska Istvánné Timár Terézia 86 éves, agykori gyengeség, Gircz Imre 83 éves, agykori gyengeség, Erdőháti Mihály 88 éves, agyszélhüvés, Juhász Erzsébet 2 és fél hónapos, hörghurut, Bukva Robinzonné Kurilla Angyal 48 éves, agyszélhüvés, özv. Timár Gergelyné Timár Mária 67 éves, agyszélhüvés, Kurilla Margit 9 hónapos, tüdőlob, Dávid Jánosné Timár Viktória 68 éves, szivszélhüvés.

Eljegyzések: Koloh József földműves, Hegedüs Mária Magdolnával. Gircz Antal földműves Gyuricza Franciskával, Hegedüs Péter gazd. cseléd Czikkely Etelkával, Timár Gergely Kovács, Kovács Máriával. Hajdú Ferenc kereskedő, Hornok Máriával, Uhrin Vendel községi irodatiszt Duda Klárával, Hunya Imre Lajos földműves Véka Ceciliával.

A drágakövek

Egy vándor eltéved a Szahara pusztaságában. Élélme kifogyott és megitta az utolsó csepp vizét is. Három napig bolyongott étlén, szomjan. Végül egy oázishoz ért. Néhány pálmából állott az egész, de azok is tikkadtak voltak már. Lázasan vánszorgott, de erőt adott neki a remény, hogy ott majd forrást talál.

Szinte szaladt a forráshoz, de rémülten látta, hogy teljesen kiszáradt. A forrás mellett egy utasnak a málhája volt. Régóta hagyhatta már ott, mert vastagon bevonta a porréteg. Bizonyosan az is vizet keresett itt és nem találván, otthagya csomagját, hogy maga teher nélkül tovább vánszorogjon.

A vándor átkutatta a csomagot. Egy bőrcsákot is talált benne. Azt hitte, hogy valami élelmiszer lesz. Föltépte a kötést és a zacskóban drágagyöngyök, drágakövek csillogtak eléje. Megmérhetetlen vagyont tartott ott a kezében. A vándor azonban csalódottan dobta el a drágaköves zacskót. Így sóhajtott föl:

— Mit ér ez, amikor nem vehetek rajta még egy korty vizet sem, pedig enélkül elpusztulok.

Otthagya a talált kincset, sőt mellé dobta még a maga cökmökjét is. Tovább vánszorgott aztán abban a reményben, hogy egy másik oázisra akad és annak csörgedező forrásánál enyhitheti szomjuságát.

*

Vándorok vagyunk mi is ezen a földön. Annak minden kincséért meg nem vehetjük az égi, életet adó, tiszta üdítő vizet. Ezt az égi táplálót, a kegyelmet, Isten adja meg a feléje törekvő, vallásos életet élő és az erények útján járó embernek.

Beszámoló az Endrőd-Gyomai Takarékpénztár rt. 1937. évi rendes közgyűléséről

Az Endrőd-Gyomai Takarékpénztár rt. a gyomai járás egyetlen önálló pénzügyintézete, igen nagy érdeklődés mellett tartotta meg 1937. március hó 27-én, 44-ik rendes évi közgyűlését. Csernus Mihály apát-plebános, elnök, ki az intézet élén több mint egy évtizede áll, nagy hatással ösmertette az intézetnek az utóbbi időben beállott öröndetes fejlődését, köszönetét s nagy meglepetését fejezte ki a részvényeseknek, kik az elmúlt évben is kitartó bizalommal voltak az intézet iránt. Mint az igazgatósági jelentés is mutatja, ezen hitelszerve járásunknak — mint a múltban — az elmúlt évben is hivatása magaslatán állott, mert minden egyes hitelkényt, mely az előírásoknak és az óvatos vezetésnek megfelelt, nyomban kielégített és így 178 tételben 90 ezer pengőnyi új kölcsön folyósításával állott gazdátársadalmunk rendelkezésére, miáltal újból és újból lehetővé tette azt, hogy kisebb emberek is földet és házat vásároljanak. Az intézet iránti bizalom megnyilvánulását mutatja az is, hogy a takarékbetétek állománya 1937. évben újból emelkedett, még pedig 11 százalékkal.

Az intézet 2.033.— P tiszta nyereséget mutatott ki, melyet azonban nem használtak fel osztalék fizetésre, mivel az óvatos vezetés azt parancsolta, hogy a gazdasági élet rendjében várható változások, valamint a gazdaadottságok rendezése még terhelket róhat a hitelszervekre, a nyereség tartalékolandó, s így azt az 1938. évre vitték át.

Mindenki tisztában van azzal, hogy az intézet igazgatósága és vezetősége, nagy körültekintéssel és előrelátó óvatossággal önzetlenül vezeti e 100.000.— P alaptőkéjű régi pénzügyintézetet, mely mindenkor csak a helyi gazdasági érdekeket szolgálta. Feltétlenül megérdemli tehát a további bizalmat és támogatást, mert ha az intézet továbbra is előre halad a fejlődés útján, az csak elsősorban községünk, és annak minden lakója jól felfogott érdekeit, jó létét és jövő boldogulását mozditja elő!

Az intézet ügyvezető-igazgatója: vitéz Baranyay István, ki nagy szakértelemmel vezeti a takarékot és a legnagyobb előzékenységgel áll a nagy közönség rendelkezésére!

Missió Ujkigyóson

Zahoray József szentszéki bíró csorvási plébános és Regős András kondorosi adminisztrátor három napos lelkigyakorlatot tartottak az ujkigyósi hívek részére. A lelkigyakorlaton a hívek igen nagy számban vettek részt, úgy a fiatalok, mint az idősebbek közül. A lelkigyakorlat Április hó 3-án nyert befejezést. É napon a hívek igen nagy számban járultak a szent áldozáshoz. Nagymise után a központi iskolába gyűltek össze a hívek, ahol HARSÁNYI LÁSZLÓ endrődi főjegyző lélekbe markoló, katolikus öntudattal telített beszédet mondott, a nagy számú hallgatóság élénk figyelmével és lelkes tetszése mellett. Délután a Katolikus Legényegylet tartotta alakuló gyűlését és nagy taglétszámmal meg is alakult.

H I R E K A N A G Y V I L Á G B Ó L

Dr. Antal Istvánt igazságügy-miniszeri államtitkárrá nevezte ki az ország kormányzója. Jászberény követe nagyhírű jogász, s a jobb-oldali politika erős oszlopa. Kineveztetését örömmel olvastuk.

Dr. vitéz Ricsóy-Uhlarik Béla főispán, sorra járja a NEP megyei szervezeteit. Legutóbb Szeghalmon és Körösladány községekben vett részt impozáns, nagyszerű gyűléseken. Megelégedéssel láthatta a főispán, hogy Darányi Kálmán pártja még az ellenzéki körzetekben is hatalmas fejlődésnek indult. A közgazdasági fellendülés, a munkásság érdekeinek felkarolása — minden dikciónál és demagógiánál erősebb fegyver és meggyőző erő a világosabban látó falu népénél.

Ujiráz község katolikus népe Biharvármegyétől önálló községgé leendő szervezését kérte. Buday László plebános népes küldöttség élén adta át a lakosság kérvényét a vármegye főispánjának. Jogos és méltányos Ujiráz 1400 lakosának kérelme. Mindeztideig Csökmőnek adóztak anélkül, hogy valamit kaptak volna vissza a hosszú időn át beszovaltatott közterhekből. Sem orvosa, sem patikája, sem jegyzői kirendeltsége nincs a községnek. Egyetlen, pár száz méternyi járdáját is dr. Lindenberger János apostoli kormányzó és a váradi káptalan áldozatkészségének köszönheti. Most a Káptalan 61 család részére házhelyet ad a rendkívül szaporodó ujirázi népnek. Elérkezett az idő, hogy a szépen fejlődő község adófilléreit ne Csökmő, hanem a saját fejlődésére fordítsa.

Olvassuk és terjesszük az Uj Élet Regénytár füzetait!

Dr. Bornemissza Géza miniszter résztvett és hatalmas beszédet mondott a szegedi Katolikus Legényegyletek nagygyűlésén. Közel 3000 legény hallgatta nagy épüléssel a hitvalló katolikus miniszter megrázó erejű, magasan szárnyaló beszédét. Örömmel közöljük e hirt, hogy végre nemcsak protestáns gyűléseken halljuk megszólalni a kormányzat képviselőit, de megszólalnak és erős hangot adnak katolikus érzésüknek a mi gyűléseinken is.

Németország felé megindultak a munkásvonatok. Az első nyolcszáz mezőgazdasági munkás elindulásánál megjelent dr. vitéz Ricsóy-Uhlarik Béla, a vármegye főispánja és neje is, akiket a munkások lelkesen megéljeneztek. A főispán elvegyült a munkások közzé, figyelmeztette őket, hogy takarékoskodjanak és minél több pénzt hozzanak haza családjuknak. Maradjanak jó magyarok, kitartó, szorgalmas, józan munkaerők és jó keresztények, ne hozzanak szegényt a vármegyére.

Waltner Mihály csabai ortodox saktort a gyulai törvényszék 100 pengő pénzbírságra ítélte, mert gondatlanul járt el Stein Dávid fiának metélésénél, s a gyermek vérmérgezésben elpusztult.

A spanyol vörös irányzat végnapjait éli. A nemzeti csapatok hatalmas menetben, győzelmesen nyomulnak előre, s egymásután szórják szét a köztársaságiak seregeit. A menekülő vörösök ezrei vagy Franciaországba menekülnek, vagy megadják magukat a győzelmes nemzeti csapatoknak. Még a francia lapok is azt írják, hogy néhány napon belül megszűnik a vörös uralom a sokat szenvedett és rengeteg vért áldozott szerencsétlen országban. A rubel hiába gurult. Moszkva terve, hogy Spanyolország meghódításával onnan indítják meg Nyugat: Európa bolsevizálását, csődöt mondott.

Az angol-olasz megegyezés befejezés előtt áll. Eden rövidlátó külpolitikáját, mely Olaszországot bekenyszerítette a német szövetségbe, s ezzel Ausztria függetlenségének feladásába, jövötteni iparkodik Chamberlain angol miniszterelnök. Mint hírlik, Franciaország is csatlakozik az angol-olasz szövetséghez, hogy közös együttműködéssel az európai békét biztosítsák és megmentsék a kis államokat a meglepetésektől. Kérdés, hogy a három nagy hatalom együttműködése mennyiben segíti elő a magyarság nemzeti vágyainak teljesülését.

A gyulai törvényszék özvegy Kovács Bálintné tiltott műtét miatt négy évi fegyházra ítélte. — Ez már valami. — Az ilyen, vagy még súlyosabb büntetések talán kedvüket veszik a gyilkos bestiáknak.

Miért nem viseled még az Eucharisztikus Jelvényt? Talán szegyenled Krisztusodat? A Népházi Szövetségben kaphatsz még, vedd meg és viseld büszke öntudattal!

A Kuria Kunc Ferenc mezőgazdasági munkást, a Böszörményi-féle Nemzeti Szociálista Magyar Munkáspárt vezető tagját az állam és társadalom törvényes rendjének erős szakos felfogatására irányuló vétség miatt tizhónapi fegyházra ítélte, s a párt százharminc tagjára kirótt kisebb büntetést jóváhagyta.

Pelyva Ferencné endrődi munkásszonyt súlyos vérzéssel szállították a gyulai közpórházba. A 24 éves fiatal asszony néhány nap múlva meghalt. A boncolás megállapította, hogy tiltott műtét áldozata lett. Halálos ágyán bevallotta, hogy Szabó Mátyásné gyomai asszony oka a tragédiának. A csendőrség előtt Szabóné tizenhét hasonló bűncselekményt ismert be. Letartóztatták. *Szigorubb törvényt* kell hozni az elvetemült gyilkosok számára. Akik életet ontanak, életükkel fizessék meg vadállatias kegyetlenségüket!

Ausztriában (német vezetés és irányítás alatt) vasárnap tartotta népszavazását. A befejezett tények természetesen más eredményt nem is hozhattak, minthogy a lakosság 99%-ban „igen”-nek vagyis a Németországhoz való csatlakozás mellett döntött. Más szempontból megérthető a dolog. Ausztria a békekötés által koldusszerepre kárhoztatott. Maga erejével és a győző hatalmak segítségével soha nem remélhette régi nagyságának visszaszerzését. Ugyanazon faj, mint a német, közös a nyelvük, szokásaik, ennél fogva könnyen ment a beolvadás a haladást, jobb sorsot, biztonságabb fejlődést ígérő nagy német birodalomba. Ha a német nemzeti szocialista szélsőséges vezetők nem bántják ősi katolikus vallását az osztrák népnek, nem lesz baj velük. Ha megkezdik itt is a németországi receptet, akkor sokan visszasírják a szegény, de független, lelkiismeretben és vallásgyakorlatban szabad Ausztriát.

Törökországban 6240 százéven felüli egyént számláltak össze. 3985 nő és 2255 férfi. A magas kort elérték annak köszönhetik a hosszú életet, hogy Kisázsia klímája rendkívül egészséges és az itt lakók a pálínának még a hirt sem ismerik. Bort, sört is csak nagyon kevesen ittak egész életükön át. Vajon hány magyar vállalná még a hosszú életért is az italtól való tartózkodást?!

Nyolchavi börtönre ítélte a budapesti kir. törvényszék Krausz Sándor orvost tiltott műtét miatt. Az elítélt fellebbezett.

A kondorosi katolikusok ünnepe.

Gyümölcsoltó Boldogasszony napján ért véget kondoroson a jól sikerült missió. Ugyanakkor az endrődi esperesi kerület eucharisztikus napját rendezte meg a kondorosi egyházközség. Emlékeztetéssel tette a kettős ünnepséget az, hogy ez alkalommal szentelte meg egyházmegyénk főpásztor, dr. Lindenberger János apostoli kormányzó Ur a megújított templom freskóit.

A kondorosi hívek adakozásából a templomot teljesen átfestették és renoválták. Az ünnepségen ott láttuk Fetzter József szarvasi esperest, Zahoray József szentszéki bíró, csorvási plebánost, Borbás Pál békésszentandrás plebánost és Fölföldy Béla endrődi segédlelkészt. A környék katolikus hívei is szép számmal voltak jelen.

Az eucharisztikus gyűlés kiváló világi szónokai, dr. Haller József v. országgyűlési képviselő és Harsányi László endrődi főjegyző, meggyőző erejű beszédek tartottak az Oltáriszentség egységesítő és megszentelő erejéről.

A templom új falfestményei Fölföldy Mihály szegedi festőművész szepten sikerült alkotásai.

Magyar könyörgés

— Dallamát szerző: Apáczay István —

I.

Boldogasszony Anyánk! Hozzad sir [fel néped,
Melyet pártfogásod ezer éven védetty
Mikor menekvése itt már seholsen [volt,

Amikor felette ezer vihar tombolt,
Kesergő ajakán zokogott az ének:
„Légy Mária anyja Árpád nemzetének
Árpád nemzetének!”

II.

Szörnyű csapás zúdult országunkra [megint,
Szent István népére tenger bűt és [gyászt hint,
Mecsonkitott hazánk romjain kesé [regve,
Inség, nyomor alatt roskadozva engve
Bús szívünk mélyéből felzokog az [ének:
„Légy Mária anyja Árpád nemzetének
Árpád nemzetének!”

UJHELYI ISTVÁN

Az apagyilkosság miatt elítelt Hanyecz Vince nem háborus gyermek, mint az egyik szegedi újságíró közölte, mert 1914. év június 29-én született.

A katolikus képviselők három napos lelkigyakorlatra vonultak be a Manrézába. Örömmel olvassuk a hirt, mert akik lelki-ügyeiket rendezik Krisztussal, lelkiismeretesen végzik dolgaikat a haza és választóik érdekében is. Sajnáljuk, hogy egyetlen békésmegyei képviselőt sem olvastunk a névsorban.

A templom-ablakokra ujabban adakoztak: vitéz Baranyai Istvánné, Alapy Andrásné, Ujházy Miklósné, Hunya A. István 10—10, Uhrin József, Giricz János, D. Timár Mátyásné 5—5 pengőt. Isten fizesse meg!

Ujirázi harangszentelés

Három napos eucharisztikus lelkigyakorlat sikeres befejezése után három új harangjának felszentelési ünnepségét tartotta és új plebánosának beiktatását ünnepelte Ujiráz mélyen vallásos népe. A szertartást a Káptalan-Kegyur nevében Bartoss Ferenc kormányfőtanácsos, apátkanonok végezte. A szentbeszédet a nagymisén és a délutáni harangszentelés eucharisztikus vonatkozású avató beszédet Csernus Mihály apátplebános mondotta. Beszédet mondtak még Szent Istvánról Barcsay Ákos főispán, a hősök tanulságos életéről dr. Molnár Imre országgyűlési képviselő, s a szevedő Jézus szeretetéről Fehér Lajos pápai kamarás, esperes. A harangok megszólalása után Bartoss apátkanonok Eucharisztikus processiót vezetett a község egész népének és a nagyszámban megjelent környékbéli katolikusok részvételével. Este toronyzene és fáklyás felvonulás fejezte be a kiváló érzékkel rendezett, nagyszerűen sikerült ünnepséget, mely Buday László plebános agilitását dicséri.

Közgazdasági rövid hírek

A Kiskunhalasi Gazdasági Egyesület vasárnapi gazda nagygyűlésén Marschall Ferenc földművelésügyi miniszter nagyszabású beszédet tartott. Hangoztatta, hogy a gazda érdekképviseletek úgy tudnak eredményt elérni, ha a gazdaközönség felismeri a kollektív fellépés előnyeit. Így ma már a gazdák egyöntetű fellépésének rendszere csaknem minden ipari növénynél meghonosodott, aminek az lesz eredménye, hogy a gyáripar vámvédelméből a gazdák is részesednek. — **Április 6-án** kezdődött a berlini magyar-német kereskedelmi tárgyalás. — **A berlini tárgyalások** alkalmával elsősorban a nagy elvi kérdéseket kívánják tisztázni. Ezek közé tartozik a kivitel és a behozatal támogatásának az a rendszere, amely a római paktum alapján fejlődött ki Magyarországon és Ausztria között. — **Biztató** kilátásai vannak a magyar vaj angolai értékesítésének. Nagy sikerrel használták fel a márkázott magyar árut a gyöngye minőségű gyarmati vaj feljavítására. — **Erdekelt** körök bizalommal tekintenek a németországi faimport rendezése elé. — **Uj** megállapodás készül a magyar- és németországi gépipar között. — **Olaszország** marhabevitelének 50 százalékát Magyarország szállította. — **Megnövekedett** Bécsbe irányuló sertés kivitelünk az elmúlt héten. — **Emelkedik** baromfikivitelünk a nemes valutájú országok felé. — **Április** közepén lesznek a magyar-lengyel tárgyalások. Valószínű, hogy új megállapodás a legtöbb kontingens keretét tágítani fogja. — **Nagy** visszaesés mutatkozik burgnyakivitelünkkel. Az export csökkenését azonban ellensúlyozza, az, hogy a keményítő iránt külföldről különösen Anglia részéről nagy az érdeklődés. — **A tavalyi** 36 milliőről 26-ra esett az első két hónap kiviteli többlete. — **Hat** évi szünet után Lengyelország újból szállít fát a magyar piacnak, Lengyelország Svájcban is kísérletezni akar a faexporttal. **Életbe** lépett a magyar-észti kereskedelmi egyezmény kiegészítő jegyzőkönyve. — **A Lóértékesítő Szövetkezet** pontosan egy évvel ezelőtt alapították abból a célból, hogy a hazai lóanyagot belső és külső szállítások céljaira átvizsgálja, megvásárolja, hogy lóexport-vásárokat rendezzen és a ló kivitelét lebonyolítsa. Az eddigi adatokból megállapítható, hogy a lóegykéz egy millió pengővel többet juttatott a gazdáknak, mint a szabadkereskedelem. — **Az angol** piacon a magyar mezőgazdasági kivitelnek megfelelő árbiztosítás esetén még igen nagy lehetőségei vannak. Különösen számítani lehet a vaj és gyümölcskivitel fejlődésére. A tárgyalások Angliával hamarosan megindulnak. — **Európaszerte** terjed a száj és körömfájás járvány. A határok állategészségügyi ellenőrzését újból megszigorították. Magyarországon területén még semmi fordult elő megbetegedés.

Gabona- és állatárak.

Az utolsó napokban a gabonapiacra a forgalom megélenült azon hirre, hogy Anglia nagyobb mennyiségű búzát vásárolt. A tiszavidéki 80 kilós búzát 21'70-es áron fizették Budapesti. Takarmányárpa 16, zab 15 50, morzsolt tengeri 13 pengős áron kell.

A ferencvárosi sertésvásáron a hét elején mutatkozó emelkedő irányzat a hét végén ellanyhult a nagy felhajtás miatt. A prima szedett sertés (fiatal legalább 120 kilós) a hét elején 106—108, a hét végén csak 103—105 filléres áron cserélt gazdát.

A borju-vásár is lanyha már felek óta. Prima szopósborju ára 84—96 fillér között mozgott. A silányabb borjukért azonban csak 70—80 fillért fizettek.

Telepítés.

A telepítésről és más földbirtokpolitikai intézkedésekről szóló 1936. évi XXVII. t. c. értelmében földre senkinek igénye nincs. **Telepítés céljaira földet csak kérni lehet.**

A törvény 46. § a értelmében a telepítés céljaira rendelkezésre álló ingatlanokból elsősorban a mezőgazdasággal élethivatásszerűen foglalkozó, különösen gazdasági iskolát végzett földművesek számára kell kisbirtokokat alakítani, illetőleg meglévő törpebirtokokat kell kiegészíteni. A Vilézi Rend tagjainak, hadirokkantoknak, hősi halottak és hadigondozottak fiú leszármazóinak, az arany vagy ezüst vitézségi éremmel kitüntetetteknek kisbirtokban részesítésére törekedni kell. A törvényben megsabott kívánalmaknak egyaránt megfelelő jelentkezők közül azokat kell ingatlanban részesíteni, akik a háboruban a harcra való szolgálatot teljesítették, továbbá azokat, akik a háboru alatt vagy béke idején katonai szolgálatot teljesítettek, különösen ha igazolványuk van megfelelő. Az itt említett személyek közül azokat kell elsősorban figyelembe venni, akiknek 3, vagy ennél több életben lévő gyermekük van.

A rendelkezésre álló ingatlanokból **kisbirtok mértékét meghaladó, de 300 kat. holdnál nem nagyobb birtokot csak okleveles gazdák kaphatnak.**

A felsorolt személyek közül ingatlanban részesíteni csak azt lehet:

1. aki hatósági orvosi megállapítás szerint a jelen törvény céljának szolgálatára egészségi szempontból alkalmas;

2. az ingatlanok átengedésre kijelölésével, megosztásával és telekkönyvezésének előkészítésével felmerülő műszaki és egyéb költségből reá eső részt előre megfizeti;

3. az ingatlan vételárának legalább 30 %-át előre megfizeti, illetőleg haszonbérlet esetén a haszonbér egy évi összegét övadékuul leletbe helyezi.

4. kimutatja, hogy ezeken felül az ingatlan felszereléshez, megműveléséhez, valamint családjá és állatállománya fenntartásához a legközelebbi termés betakarításáig terjedő időre a

szükséges anyagi eszközökkel rendelkezik.

Nem lehet ingatlanban részesíteni a löbök között azt, akinek két évnél régebben esedékesé vált köztartozása van, aki csődben van, sly

Tehát mint mondottuk, ingatlanra igénye senkinek sincs, azt legfeljebb kérni lehet. Ilyen kérelmet a m. kir. vármegyei Gazdasági Felügyelőség útján kell a földművelésügyi miniszterium telepítési ügyosztályához benyújtani. A fentiekben tájékoztattuk az összes tudnivalókról. Konkrét kérelemmel a M. kir. Gazdasági Felügyelőséghez kell fordulni.

Jugoszlávia vadászati statisztikája.

Hivatalos összeállítás szerint Jugoszláviában az elmúlt szezonban a vadászatok során a következő mennyiségű vadak kerültek terítékre:

szarvas	nyul	róka	vadkacsa
500	500.000	2.000	100.000
őz	medve	vadmacska	vaddisznó
500	20	700	700
farkas	fácán	vadliba	
700	40.000	30.000	

A vagyonadó

A pénzügyminiszter a képviselőházban benyújtotta az egyszeri vagyonadóról szóló törvényjavaslatot. Egyszeri vagyonadót, illetve beruházási hozzájárulást csak azok fizetnek, akiknek tiszta vagyona meghaladja az 50.000 pengőt. A vagyonadó kulcsa a következő:

50.000—	56.250	P-ig	5.—%
56.250—	62.500	"	5.25%
62.500—	68.750	"	5.50%
68.750—	75.000	"	5.75%
75.000—	81.250	"	6.—%
81.250—	87.500	"	6.25%
87.500—	93.750	"	6.50%
93.750—	100.000	"	6.75%
100.000—	112.500	"	7.—%
112.500—	125.000	"	7.25%
125.000—	137.500	"	7.50%
137.500—	150.000	"	7.75%
150.000—	162.500	"	8.—%
162.500—	175.000	"	8.25%
175.000—	187.500	"	8.50%
187.500—	200.000	"	8.75%
200.000—	225.000	"	9.—%
225.000—	250.000	"	9.25%
250.000—	275.000	"	9.50%
275.000—	300.000	"	9.75%
300.000—	325.000	"	10.—%
325.000—	350.000	"	10.25%
350.000—	375.000	"	10.50%
375.000—	400.000	"	10.75%
400.000—	450.000	"	11.—%
450.000—	500.000	"	11.25%
500.000—	550.000	"	11.50%
550.000—	600.000	"	11.75%
600.000—	650.000	"	12.—%
650.000—	700.000	"	12.25%
700.000—	750.000	"	12.50%
750.000—	800.000	"	12.75%
800.000—	850.000	"	13.—%
850.000—	900.000	"	13.25%
900.000—	950.000	"	13.50%
950.000—	1.000.000	"	13.75%
1.000.000	pengőn tul	"	14.—%

A kulcs alkalmazása szempontjából nem veszik figyelembe a kötvény és részvényvagyon értékét, a földadó alá eső ingatlanoknak, valamint a mezőgazdasági üzemi tőkének tiszta értéke pedig csak ötnyolcad részben kerül egyszeri vagyonadó kötelezettség alá.

HIRDETÉSEK

ENDRÖD-GYOMAI
TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.
ENDRÖD

Fiókinézet: Gyoma. Tel.: Endröd 2.
Folyósít rövidlejáratú mezőgazdasági kölcsönöket. Elfogad felmondás nélküli betéteket a legmagasabb kamattal mellet.

Népházi Szövetkezetben kintülő friss árukat olcsón kap.

Akár
ÉKSZERT!
Akár
ÓRÁT!

Klein Mihály

MINDIG JÓT AD!

Nagy választék arany-, ezüst ékszerekben: jeggyűrűk, pecsétkövesgyűrűk, függők, valódi 14 kar. aranyból.

Szemüvegek minden szemhez. Napvédő szemüvegek.

KLEIN MIHÁLY
órás mester.

Az Endröd-Gyomai Takarékpénztár R.-T. mindenféle

gabonaneműt

magas piaci áron
Vásárol!

ÓRÁT,
ékszert,
disztárgyat,
szemüveget
feltűnő
OLCSÓ
ÁRON
árusítok!

Szakszerű óra és ékszerjavítás felelősség mellett

Gruber Mártonné

órás és ékszerész.

A Katolikus Népszövetség Temetkezési Segítőpénztára

útján mindenki könnyíthet az elhalálozás miatt jelentkező gondon, nyugvást szerezhethet magának és családjának.

Iratkozzék be tagul

Tagfelvétel és a díjak befizetése az Endröd — Gyomai Takarékpénztár Rt.-nél Endrödon. Tag lehet minden 14—65 év közötti egyén. Orvosi vizsgálat nincsen!

Legkisebb havidíj 50 f.

„Az Egyházmegyei Hatóság 1238/1934 sz. engedélyével.”

Szerkesztésért és kiadásért felelős:

WALTHIER GYÖRGY

Főmunkatárs:

CERNUS MIHÁLY

Kongorácz János könyvnyomdája
Törökszentmiklós. Telefon 21.

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:
WALTHIER GYÖRGY
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi-utca 2. szám.

Hirdetéseket
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

Még mindig alszol?

A mai zürzavaros, kétségbeeső lármával tarkított, nyugtalan világ nagy átalakulások, s meglepő változások előtt áll.

A megélhetés, a nagyobb darab kenyér, az anyagi jólét biztosítása hihetetlen erőfeszítéseket tesz a társadalom egész vonalán.

Hogy a rövid emberi élet változatosabb, fejlettebb, vidámabb és gazdagabb legyen, ennek szolgálataiba állítják az államhatalom minden eszközét, a közgazdaság minden értékét, a politika minden agyafurtságát és leleményességét, sőt a kultúra és technika minden eredményét.

Célkitűzés: közelebből az egyén érvényesülése, érdekeinek szolgálata, távolabbról — mint cégér — a civilizáció általánosítása, magyarul az „anyagi haladás” elősegítése.

Erkölcsei értékek, lelki emelkedettség, természetfölöttség másodlagos jelentőségű, nem „arany értékek”. A faj, a vér minden, akárcsak az állatvilágban.

Nagyjában ezt az eszmekört futják a különféle társadalmi és politikai, bár egyéb vonatkozásban ellentétes irányzatok. — Csakhogy az egyik „vörös”, a másik „barna”, a harmadik „zöld” szint alkalmaz „görgőtüz” fényeként.

A könnyen hívők és rövidlátók — látva a csillogó társadalmi életet, az impozáns anyagi és technikai kultúrát, gyorsan bedűlnek és az emberiség boldog otthonának megteremtését tőlük várják.

A bölcsőbbek és gondolkozók lo-

gikusan belátják, hogy nem a vas, az olaj, a fa, az állat, az arany a valódi érték, nem a külső kultúra, nem a művészet, a tudomány, nem is a család, a társadalmi berendezkedés, sőt nem is az állam a — végcél, hanem mindezeknek alkotója, létalapja, egyetlen valódi birtokosa: az Isten.

Te vakondok-ember, beásod magad korlátoltságod, tudatlanságod sötét vackába, s azt hiszed, hogy a te falud, városod, arasznyi országod az egész világ. Hol voltál évezredek előtt és hol lész az évek milliárdjai után?!

Életed és a világ minden értéke, kincse törékeny játékszer az örökkévalóság el nem pusztítható, nem változó, örök értékei mellett.

Ezt akarja neked adni Krisztusod!

Nem kíván pénzt, nem kíván rab-szolga-munkát, nem mint zsarnok-kényur akar uralkodni fölötted. Szívedet, jószándéku melléállásodat, irgalmas és bőkezű jóságáért hűséges szeretetedet kéri.

Rendezd földi életedet az Ő igazságainak érvényrejtetésével, meg-lásd, nyugodtabban nézhetsz jövőd alakulása elé.

Krisztus örök országában nincs éhség, nincs könny, sem bánat, sem csapás, sem nyomor, ott a kielégülés és boldogság verőfényében sütkérezhetsz mindörökké.

És mégsem nézel reá? Mégsem közelítesz hozzá?

Még mindig alszol?

A katolikus papság a szociális reformokért

Pehm József zalaegerszegi prelá-tus-plebános az ország minden vár-megyéjéből átlag 3—4 papot a fő-városba érkekezletre hívott. A hívó szóra mintegy 70 plebános és más-egyházi tisztséget viselő pap jött egybe s a helyzet alapos megtár-gyalása után az egybegyűltek az itt következő közlést juttatták el a Magyar Kurir útján a nyilvánosság számára:

Az ország minden egyes vidéké-nek egy-egy, a viszonyokkal is-

merős papja felszólalása nyomán az a helyzetkép alakult ki, hogy a régi politikai pártok és vezetők iránt a tömegek bizalmát titokzatos kezek már korábban is, főleg azonban az ausztriai események bekövetkezése óta megrendíteni iparkodnak. Az országszerte tapasztalható elégedet-lenség folytán a szélsőjobb és a nyilasmozgalmak felé terelődik a tömegek érdeklődése. Látni ezt nemcsak a munkásságnál, de még a tisztviselői kar kebelében, sőt olyan

tényezőknél is, amelyek a közhiede-lem szerint politikával nem foglal-kozhathatnak. Meg kellett állapítani azt is, hogy a hasadás nemcsak politikai téren tapasztalható, hanem vallási téren is, — azzal, hogy a papságot Krisztustól, a kereszténységet az Egyháztól kezdik különválasztani. Az a veszély fenyeget, hogy az Egyház multjának teljes félreértésével és félremagyarázásával pont azokkal soroznak bennünket papo-kat együvé (zsidók, liberális nagy-birtokosok, stb.) akikkel szemben évtizedek óta küzdöttünk.

Az egész értekezlet leszögezte ma-gát a nemzeti, szociális, keresztény és korszerűen továbbépítendő alkot-mányos irány követeléséhez.

I. A nemzeti irányt a magyar ka-tolikus papság részéről feleslegesnek tartjuk hangsúlyozni, mivel az ezer-éves történelmi magyar pap mellett egész multja legközelebből az 1919/20-as forradalmi, ellenforradal-mi idők alatt tanúsított magatartása is bizonyosságot tesz. Tehát: voltunk, vagyunk és maradunk mindenkor nemzetiek.

II. Szociálisak vagyunk azzal a komoly határozottsággal, amellyel a Quadagesimo Anno és a Divini Redemptoris kezdetű apostoli kör-levelek a szociális irányt meghirde-tik, — és akarjuk, hogy ezek az elvek hazánkban késedelem nélkül érvényesüljenek.

a) A kormányzat által kezdemé-nyezett reformokat (földteherrende-zés, hitbizományi reform, telepítés, földreform, a nyolc órai munkaidő óvatos és okos keresztülvitele, a legkisebb munkabér megállapítása, mezőgazdasági öregségi biztosítás, stb.) felette szükségességeknek tartottuk és tartjuk. Ezelőtt száz évvel az elődök áldozatos, önkéntes lemondása a papitizedről a nemzeti fejlő-dés tudatos szolgálata volt. A nyolcvanas évek óta állandóan olyan közéleti irányban haladtunk, amely a fenti gondolatokat elindította és szolgálta. A mi eszményeinket Pro-hászka Ottokár hirdette és testesítette meg.

b) Vannak olyan kérdések, amelyek terén a kormányzattól nagyobb határozottságot, főleg gyorsabb ütemet kívánunk. Ilyen kérdések: a bankok és a kar-telek megrendszabályozása, a nemzeti jövedelem elosztódásá-nak olyan értelmű törvényes rendezése, amely városon és falun egyaránt lehetőtlenné te-

szí népes, szegény magyar csa-ládok lerongyolódásával és éhezésével szemben egyesek aránytalanul nagy jövedelmét. Ilyen kérdés még az igazság-talan kamatszint leszállítása, a magas polcon levők álláshal-mozásának megszüntetése; a nyugati demokratikus és pa-rancsuralmi államokban egya-ránt bevezetett és bevált csa-ládvédelmi törvények megalkotá-sa, az egyke leküzdése, — ha kell, erélyes törvényhozási és örökösödési intézkedéssel is; a kis existenciák mielőbbi megerősítése, elsősorban a kon-junkturális és a kapitalista va-gyon igénybevételével. — A magunk részéről hazafias öröm-mel és hálával mutatunk reá, hogy a magyar Püspöki Kar még 1935-ben kijelentette, hogy az egyházi vagyont sem kívánja különleges elbánásban részesí-teni akkor, ha csakugyan a magyar nép szociális megsegi-téséről van szó. Kívánjuk gyorsabb ütemű telepítés keretében a honvédelmi öv megteremté-sét, a keresztény munkástömegek felszabadítását a szociál-demokrata terror alól és ugyan-akkor a keresztény- és nemzeti-szemű munkásérdekvédelem törvényes kiépítését. Magyar fajtánk jövőjének biztosítása érdekében sürgetjük a biboros-hercegprimás házassági tör-vénytervezetének mielőbbi par-lamenti tárgyalását és ugyan-akkor a magzatirtásnak gyilkos-sággá nyilvánítását és illyértel-mű büntetését; nemkülönben kívánjuk a zugsajtó és a por-nografikus irodalom kiirtását, a kétes mulatóhelyek megszünte-tését.

III. A keresztény irányt Szent István királyunk jelölte ki számunkra. Eb-ben ujhodott meg a nemzet a bol-sevizmus után is, ezért ezt az irányt megváltoztatni, vagy elvizenyősíteni nem engedjük senkinek.

IV. Tiszteljük és annyira kipró-bálnak tartjuk a szentistváni alapot, hogy alkotmányunk korszerű fejlesz-tését ezen az alapon törvényesen is lehetőnek tartjuk.

A zsidókérdést mi szociális, gaz-dasági és világnézeti kérdésenk te-kintjük. Ötven éven át elődeink és mi, az uzsoravilág tetőpontja idején Istóczy és később a Néppárt oldalán álltunk akkor is, amikor ugyszólván

mindenki liberális zsidóbarát volt az egész országban. Az általunk támogatott Kereszténypárt hozta az egyetlen fajvédő törvényt, a numerus clausust, viselve ennek ódiomát mind a mai napig. A fentemlítt mindegyik pártmozgalmat, továbbá a fogyasztási és hitelszövetkezeti hálózatot más-más alkalommal együtt elsősorban mi építettük ki.

Elhatározta az értekezlet, hogy fenti állásfoglalását alkalmas módon eljuttatja az egész magyar papsághoz, nemkülönbön a Kereszténypárt-hoz, a Kiszagdapárthoz és a belőle kivált Rakovszky-csoport-hoz, továbbá a magyar királyi Miniszterelnökséghez. Bemutatják a Püspöki Kar tagjainak is és ez utóbbi tettük főleg annak kidomborítását célozza, hogy az egybegyűlteket semmit nem akarnak tenni a jövőben sem, amit a Püspöki Kar tagjai legalább utólag nem tudnának.

Térj magadhoz!

Testvér!

Miért állítasz Karácsonyfát december 25-én?

Bizonyára azért, mert Isten Örök Fiának születése napján az emberek így hódolnak a Szeretet megjelenésének és ezért te is ünneplőbe öltöző családdal együtt a bethlehemi Kisded tiszteletére.

Miért teszed, ha nem hiszed az „Istenember” születésében?

Husvétnapján te is előveszed ünneplő ruhádat, munkaszünetet tartasz, husvéti sonkát eszel, locsolkodik járj vagy jártál.

Miért teszed ezt, ha az öröm és imádat lobogó hitével nem tekintesz a föltámadt Jézusra?

Vagy tudatlanul „majmolod” hitvalló embertársaidat, vagy rosszhiszemű képmutató vagy, mert nehogy megszóljanak embertársaid, ünnepelesz olyant, akit nem hiszel vagy nem szeretsz!

Becsületes ember nem alakoskodik!

Légy ellensége nyíltan Krisztusnak, hogy rád ismerjenek és kerüljenek azok, kik őszintén és becsületesen vallják Krisztus istenségét. Mondd ki bátran, hogy te nem keresztény, te pogány vagy!

Ha azonban úgy érzed, hogy az élet forgatagában jó meghuzódní a viharokat lecsendesítő és az emberiséget fenntartó, tápláló Krisztus mellett, akkor ne légy áruló és gyáva, hanem bár bűneid a hegyek csúcsát haladják is felül, jöj bűnbánó szíveddel Hozzá, ki senkit el nem utasít, senkit meg nem vet, hanem mindenkit magához ölel és megsegít, aki jó szándékkal közeledik irgalmas szívéhez!

A világot teremtő és fenntartó Isten hatalma végtelen.

De hasonlóan mindenhutó és végtelen az a szeretet is, mely Istent arra bírta, hogy egyszülött Fiát elküldje a földre érted, értem, mindnyájunkért, akik lelkünkét, életünket tőle kaptuk.

Isten jósága nem ismert határt a Kálvárián és nem kisebb most sem amikor nap-nap után a földre száll és az Oltáriszentség valóságában várja hódoló imádásodat.

Miért nem jössz hát Hozzá? Miért nem nyitod meg szívedet előtte? Miért késlekedel, amikor mindig vár rád és keres téged!

A világ minden tájáról jönnek köszönteni a Krisztus királyt!

Testvér! Te elmaradnál? Te nem vagy keresztény, azaz Krisztus követője?

Krisztus szól az Eucharisztiaiából:

„... vérző templomkövek, golyózáportól eltorzított feszületek, ledöntött Krisztus-szobrok, meggyalázott szentélyek, átszúrt szentostyák borítanak fekete árnyat eucharisztikus arcomra mindenütt. Elhurcolják a szentélyből az imádkozó embereket, fehér lelkeket és liliomos szüzeket folytanak vérezőnbe, akinek egyedüli bűnük az, hogy szerettek engem... Tengernyi áruclóm van s ma nem egy, de millió és millió lándzsával vernék át szívemet és száz halált itatnának velem a kínok epéjével. Százszor és ezerszer förtelmesebben gúnyolnak ma, mint valaha!

Miért nem szeretsz legalább te igazán? Miért nem érzed velem oly mélyen, amennyire emberszív csak képes? Miért nem sietsz hozzám, mint gyermek az atyjához, akit szeret s akit megbántásokért engesztelni igyekszik?

Miért nem vagy élő örökmécs oltáromon? Hűséges, ragaszkodó, engesztelő fény?

Miért nem vagy élő szentély, ahonnan sohasem űznek ki...?

(Tarnóczi: Az Eucharisztia fénykörében.)

Egyházi híradás.

Május 15-én, Nep. sz. János ünnepének előestéjén és egész nyolcadán át este 6 órákor körmenetes litániát mondunk a nep. sz. János kápolnában.

Május 23, 24 és 25-én reggel 7 órákor keresztjáró körmenetet tartunk.

Május 27-én szent kilencedet kezdünk — régi szokáshoz híven — a Szentlélek tiszteletére.

Május 31-én este fél 7 órákor mondjuk az idei utolsó májusi litániát szent beszéddel és körmenettel.

Május 22-én d. u. fél 3 órákor végzi havi ajátosságát az Oltár-egyesület.

Ugyanezen napon d. u. fél 4 órákor a polgári iskolában jönnek össze a budapesti eucharisztikus kongresszusra utazó összes jelentkezők, hogy az indulás, s a pesti tartózkodás idejét, módját megbeszéljék.

Jézus Szíve Szövetség „Leány-csoportja” június 2-án d. u. fél 6, a „Férfi-csoportja” június 4-én d. u. fél 6, az „Asszony-csoportja” június

5-én, d. u. fél 4 órákor tartja havi-összejevetelét a polgári iskolában.

Külterületi szentmisék. Május 22-én az öregkereti kápolna, május 29-én a csejti, június 6-án a varjasi és öregkereti, június 12-én a polyákhalmi és tanítóföldi, június 19-én az öregkereti, június 26-án a csejti iskolában mutatunk be szentmiséket.

Vizsgálatok. Az elemi iskolai vizsgálatokat Pünkösöd hetében tartjuk a polgári és iparostanonc iskolára csak június második felében kerül a sor.

Pünkösöd ünnepén, d. u. 4 órákor a kongresszusi résztvevők beszámoló értekezlet tartanak az itthonmaradt híveknek budapesti elméneikről és tapasztalataikról a polgári iskolában.

Könyvtár. A Katolikus Népház közművelődési könyvtárában kitűnő és hasznosan szórakoztató könyveket kaphatnak olvasásra — néhány fillér használati díj fizetése ellenében az olvasniserető hívek. — Könyvtár óra minden csütörtökön d. u. 7—9-ig.

A XXXIV. Eucharisztikus Kongresszus programja

Az ünnepségek időrendje

Mindössze egy hét választ már el minket a magyar főváros falai között lezajló világesemény: az Eucharisztikus Világkongresszus ünnepi hetétől. Ennek a kevés nemzetnek osztályrészt jutó és az egész világ figyelmét hazánkra irányító emlékezetes ünnepi hétnek programját az események időrendjében az alábbiakban ismertetjük:

Május 24., kedd.

D. u. 6 órákor: Üdvözlő est a pápai legátus tiszteletére az Ünnepi Csarnokban. Beszél Kánya Kálmán külügyminiszter a kormány nevében és gróf Zichy János, Az Aclió Catholica részéről.

Május 25., szerda.

D. e. 8 órákor: A Szent István Bazilikában a kongresszus résztvevőit szentmisét mond Serédi Jusztinián bíboros-hercegprimás. D. u. 4 óra 30 perckor: a kongresszus ünnepies megnyitása a Hősök-terén. A pápai bullát felolvassa Meszlényi Zoltán sinopei püspök. Beszél: Serédi Jusztinián bíboros-hercegprimás,

Hóman Bálint kultuszminiszter és Heylen Tamás namuri püspök, az Eucharisztikus Kongresszusok Állandó Bizottságának elnöke. Végül a pápai legátus intéz szótartó a résztvevőkhöz. Este 10 óra 15 perckor: Magyarország kormányzójának fogadóestje a királyi palotában.

Május 26. Áldozócsütörtök.

D. e. 9 órákor: Az iffjúság és az első magyar zarándokcsoport áldozása a Hősök-terén. A szentmisét Verdier János bíboros, Páris érseke mondja. 11 óra 30 perckor: Papi eucharisztikus gyűlés a Szent István Bazilikában. Szónokok: Pacelli Jenő bíboros, pápai legátus, P. Charles S. J. (Löwen), Kelemen Krizosztom panonhalmi főpápa és Heylen Tamás namuri püspök. D. u. 4 órákor: I. Nemzetközi gyűlés az Ünnepi Csarnokban. Szónokok: Heylen Tamás namuri püspök, Tóth Tihámér pápai preláts, egyet. tanár, gróf Della Torre, az Osservatore Romano főszerkesztője. Rövid felszólalások a nemzetek képviselői részéről. Este 8 órákor: Eucharisztikus hajókörmény a Dunán.

Május 27., péntek.

Reggel 7 órákor: A résztvevő

nemzetek szentmiséi kijelölt templomaikban. D. e. 8 órákor: Honvédek, rokkantak és tüzharcosok közös áldozása a Hősök-terén. A szentmisét Gerlier Péter bíboros, érsek, a szentbeszédet Hász István tábori püspök mondja. — A magyar fiufijusági gyűlés az Ünnepi Csarnokban Szmercsányi Lajos egri érsek és József Ferenc főherceg elnöklésével. Szónokok: Hudyma Emil c. kanonok, Csik Ferenc orvos, olimpiai bajnok, Timkó Imre gimn. tanuló és Tóth Sándor munkásfiú. — Eucharisztia és a katolikus akció. Gyűlés az Ujváros-házán (IV., Váci-u. 62.), Glattfelder Gyula csanádi püspök elnöklésével. Szónokok: Schmidt Sándor bányászati főtanácsos, Korompay Károly kórházigazgató, Bornemisza Géza iparügyi és kereskedelmügyi miniszter. — Eucharisztia és a család. Gyűlés a Szent István Társulat dísztermében (VIII., Szentkirályi-u. 28.) gróf Zichy Gyula kalocsai érsek elnöklésével. Szónokok: Radocsay László főispán és Czikené Lovich Ilona. D. u. 4 órákor: II. Nemzetközi gyűlés az Ünnepi Csarnokban. Szónokok: Imrédy Béla gazdasági miniszter és Audolant, Blois püspöke. A két beszéd után a nemzetek képviselőinek rövid felszólalása. Este 9 órákor: Nők szentórája a kijelölt templomokban. Éjjel 10 óra 45 perckor: Férfiak éjszakai szentségimádsága a Hősök-terén. Vezetik: P. Bangha Béla S. J. és P. Csávossy Elemér S. J. A szentségkitételt Glattfelder Gyula csanádi püspök végzi. Éjjeli 12 órákor szentmisét mond Gomay Thomas Izidor, Spanyolország primása.

Május 28., szombat.

Reggel 7 órákor: Valamennyi templomban ajátosságok a missziókért. D. e. 11 órákor: a következő gyűlések lesznek: Magyar leányifjúsági gyűlés az Ünnepi Csarnokban, Shvoy Lajos székesfehérvári püspök és Augusztina főhercegnő elnöklésével. Szónokok: Széll József belügyminiszter, Pohl Sándor polgármester, Kriston Endre püspök, P. Kerkay Jenő S. J. Déli 12 órákor Görögszertartású misét mond Melles Géza kanonok a magyar gör.-kat. plebaniatemplomban. (Rózsák-tere.) D. u. 4 órákor: III. Nemzetközi gyűlés az Ünnepi Csarnokban. Szónokok: Kállay Tibor ny. miniszter és Scott József angol ügyvéd. A nemzetek képviselőinek rövid felszólalásai után Serédi Jusztinián bíboros-hercegprimás mondja a záróbeszédet. 8 óra 30 perckor: Szabadtéri hangverseny a lecsapolt városligeti-tó területén. 9 óra 30 perckor: Fogadóest a Parlamentben.

Május 29., vasárnap.

Reggel 6 órákor: A katolikus agrárfijusági legényegyesületek díszgyűlése az Ünnepi Csarnokban. Szónokok: Gábor Miklós agrárfiú, Marshall Ferenc földmívelésügyi miniszter, Ugrin József, a mozgalom ügyvivője, Farkas György titkár, Párkányi J. agrárfiú és P. Kerkay Jenő S. J. D. e. 9 órákor: A pápai legátus ünnepi szentmiséje és a kongresszus résztvevőinek közös áldozása a Hősök-terén. A szentmise után esetleg XI. Pius pápa rádiószózata. D. u. 4 órákor: Eucharisztikus körmenet a Szent István bazilikából a Hősök-terére és az Eucharisztikus Kongresszus befejező ünnepsége. A Hősök-terén Serédi Jusztinián bíboros-hercegprimás és Pacelli Jenő bíboros, a pápa legátusa mondanak beszédet.

Május 30., hétfő.

D. e. 9 órákor: Szentmise az Országház előtti téren a Szent Jób kitételével. Utána körmenet a Szent Jóbba a Hősök-terére.

Iparos triduum

Április utolsó napjaiban komoly, magabaszállt férfi-sereg vonult korán reggel és késő este a templom felé. Endrőd iparos társadalmának színe-java, öregje és fiatalja igyekezett az Isten házába, hogy ott hallgassa dr. vitéz Kárpáthy Kravjánszky Mór premontréi rendi kanonok, theológiai tanár mélyenszántó, meggyőző és ébresztő beszédét a krisztusi hit legfontosabb kérdéseiről. A nép többi fia okulhatott iparosaink hűséges kitartásán hitvalló példaadásán. A csekély számban elmaradottak pedig bizonyára bánják és hanyagságukat szégyenlik. Az április 30-án este 7 órakor tartott befejező szentbeszéd után gyertyás-körmenet nyitotta meg az egyházközség „eucharisztikus ünnepségét”. Közel 3000 felnőtt hívő vett részt buzgó imádás és éneklés mellett Krisztus király diadalmenetében, bár a délutáni esőzés lávortartotta a tanyák népét.

Este 8 órától, éjfélig négy szentélmádási órát tartottak külön-külön a férfiak, legények, leányok és asszonyok: — vitéz Kárpáthy Kravjánszky kanonok, Fetzter József esperes és Csernus Mihály apátplebános vezetésével.

Május 1-én a közös szentáldozáson 900-an járultak az Ur Jézus szent testéhez.

Délelőtt 11 órakor nyilvános „hódoló-ünnepélyt” tartottunk a község háza udvarán több ezer hívő részvételével. Fetzter József esperes megnyitó beszédében az eucharisztikus világkongresszus jelentőségét és a katolikus magyarság lelki részvételének, erkölcsi újjászületésének szükségességét hangsúlyozta. Az Iparosdalárda és Szent Imre-énekkar tagjaiból alakult nagy énekkar pompás éneke után dr. Schuster János postaigazgató mondott lenyűgöző hatású, gyújtó beszédet a hitvalló, öntudatos katolikus férfi köteleességéről az eucharisztikus Jézus iránt. A mélyen átértelt és átélte vallásosság nagy-szerű megnyilatkozása volt a beszéd, mely világosan elénk tárta az igazi, százperentes katolikus férfiu és családapa életcélját és legfőbb hivatását.

Az énekkar a „Chistus vincit” kezdetű éneket intonálta, majd dr. Somogyi István v. képviselő, a magyar katolikus közélet egyik kiváló vezéralakja mondta el gondolatokban gazdag, meggyőződéssel teli ünnepi beszédét. Éles logikával tárta fel katolikus vallásunk isteni eredetét, tanításának tökéletes voltát, Krisztus kegyelmének gazdag folyamát a bűnbánó, Istenhez megtérő emberek szívébe. A katolikus emberek százszázalékosan tudják, mit kaptak tulajdonképpen Krisztustól, mily drága kincset. Őriz és oszt nap-nap után a világ minden táján a Megváltó Jézus egyetlen üdvözítő szentegyháza közvetítésével. És mert nem tudják, nem is

élnék vele! Ne csak hirdessék az országházban, politikai gyűléseken a „keresztény” irányt és jelszót, de valósítsák is meg a keresztény erkölcs törvényeit a közélet minden viszonylatában. Amíg a régi liberális törvények kötik gúzsba a keresztény bíróság kezét, amíg társadalmi igazságtalanságok állítják szembe egymással a magyar fajtestvérek tömegeit, amíg nem érvényesül Krisztus szeretet-parancsa és erkölcsi törvénye egyénben, családban és a nemzeti élet minden megnyilatkozásában, addig keresztény irányzatról neveléses dolog beszélni. Az Eucharisztikus Kongresszus imponáló ereje és hatása új krisztusi élet fakadását indítja meg a világ minden részén, de elsősorban kell, hogy kiváltsa ezt a magyar férfivilág százszázalékosan. Újjászületést, lelkiébredést, öntudatos hitvallást és bátor kiállást kíván ma Krisztus minden katonájától, aki nem gyáva és nem áruló a legszentebb eszmékhez!

Nagy éljenzéssel jutalmazta a hallgatóság Somogyi lelketrázó beszédét, mely után Csernus Mihály apátplebános zárta be lelkipásztori szeretettel intó és buzdító beszéddel a himnusz énekével végződő, eseményszámba menő, kitünően sikerült és sokáig emlékezetessé maradó ünnepséget.

Délután fél 4 órakor hatvannégy sokgyermekes édesanya kitüntetésére és megjutalmazására tette fel a koronát a Szeretet ünnepségére.

Endrőd község „Zöldkereszt-segítőegyesülete” 21, a Stefánia-Szövetség 4, a Vöröskereszt-egyesület 4, Csernus Mihály apátplebános 35 fiatal anyát juttatott tíz-tíz-öt pengő értékű segélyhez, akik 1928 óta legalább 5 gyermeket hoztak a világra. Valamennyien nemzetiszalaggal díszített szép érmet is kaptak, hogy a falu népe kellő tisztelettel tekintsen azon áldozatoslelkű, házassági esküjükhöz hűséges, hitvestársi és anyai méltóságukat semmiféle társadalmi büntetés és lelketlen visszaéléssel be nem mocskoló derék magyar anyákra, akik Istentől nyert és nemzetfenntartó hivatásukat — valóban a keresztény erkölcs tisztessége és puritán nemessége értelmében töltik be.

Elszomorító, hogy a jelentkezők között egyetlen kiskisgazda felesége nem volt. Iparos neje is csak kettő, tanult emberé pedig csak egy: Kovács Mátyás igazgatótanító felesége, aki méltán kapta a kitüntetés érmet, mert 11 év alatt hat gyermeket hozott a világra.

A község előjárósága Kalmár Imre bíró és Pádár Miklós jegyző, a Stefánia-Szövetség Alapj Andor elnök, a Vöröskereszt-kiók Cseh József dr. községi orvos vezetésével vett részt a főlemelő ünnepélyen, melyen Csernus Mihály apátplebános mondott dicsőítő beszédet „a házassági tiszta élet és anyai hivatás vitéz katonáiról”.

Tiszántuli kívánalmak

A Nemzeti Egység endrői szervezete nagyválasztmányi ülésén az Alföld, kiváltképpen pedig a Tiszántul életbevágó kérdéseivel foglalkozó határozati javaslatot fogadott el és elhatározta, hogy azt felterjeszti Darányi Kálmán miniszterelnökhöz és hasonló állásfoglalás céljából megküldi a társszervezeteknek. A határozati javaslatot teljes egészében alábbiakban közöljük.

Kegyelmes Urunk! Nagyméltóságod vezérsege alatt működő Nemzeti Egység Pártja endrői szervezetének nagyválasztmánya részletesen tárgyalta az ország egészséges fejlődését, erkölcsi, gazdasági és szociális vonatkozásban valóságos „belső revízióját” előkészítő és megvalósító „Darányi reformokat”, azok gyors és sikeres megvalósításától a keresztény magyarság világnézeti és anyagi megerősödését reméli, s ezért teljes bizalommal tekint és Isten áldását kéri Excellenciád nemes, korszakos jelentőségű kormányzati munkálkodására.

Nagy megnyugvást keltett a magyar falu komoly életfelfogású, sebényen dolgozó rétegei körében Nagyméltóságodnak azon bölcs és igazságos indítékokon alapuló törvényjavaslata, hogy a társadalmi rend és béke érdekében „B. listára” helyezni kívánja több vonatkozásban azokat, akik úgy a világháború alatt, mint azt követően a konjunktúra terített asztalai mellett ültek s csak morzsákat hullattak a nyomorgó „magyar Lázárokat” millióinak. Bár a hadinyereség leadásától menekült béke-vámszedők erőlyesebb elbánást s a javaslat általánosabb kiterjesztését érdemelték volna, bizunk Nagyméltóságod bölcsességében, hogy a törvény gyors és kemény végrehajtása megnyugtatja azokat is, akik most csak félrendszerabálynak tartják a törvényjavaslatot.

Mélyszéges tisztelettel s az ebből fakadó őszinte bizalom hangján bártorkodunk feltárni Nagyméltóságod előtt a Tiszántul népének alázatos kérését is.

A kis haszonbérletek sürgős bevezetése és a telepítés ígért kiterjesztése mellett, erőteljesebb megindítását kérjük a szikes-területek javításának jelentősebb államkölcson nyújtásával. A mai munkabérek mellett katasztrális holdankint legalább 160-200 pengő kamatmentes tíz év alatt térítendő kölcsön szolgálna erőteljesen a közigazgatási szempontból rendkívüli fontos munka megindítását.

Hangot kívánunk adni a Tiszántul valamennyi vármegyéjében feltörő panasznak, mely az állami utak építésénél — a Dunántullal szemben — mindig mostoha, méltánytalan elbánást látja és tapasztalja.

Nemcsak közigazgatási, de a változott külpolitikai viszonyok miatt is kívánatos, hogy a Tiszántul kemény magyar népe anyagi vonatkozásban is támogatást nyerjen az or-

szágos és bekötő utak intenzívebb kiépítésével.

A munkaalkalmak gyökeres biztosításának alapfeltételét az Armentesítő Társulatok alapos reformjában, tisztviselőinek az államiakkal egyenlő elbánásban s a leapasztott mamuth-fizetésekből felszabaduló tekintélyes összegnek a — dologi kiadások fedezetéhez való kapcsolásában látjuk s ennek megvalósítására Nagyméltóságodat alázattal kérjük.

Munkásainknak felujjítani bártorkodunk azon régi kérésünket is, hogy az állami közmunkák „háziilag”, a nyereszkes vállalatok teljes kizárásával végeztessenek. A megtakarított „profit” az államnak is, az egész munkásrétegnek is nagy anyagi előnyt jelentene.

Alázattal kérjük Excellenciádat, hogy a külkereskedelmi tárgyalások alkalmával rendkívüli fontosságot méltóztassék tulajdonítani a kiskisipari társadalom azon méltányos óhajának, hogy a „csere-árak” jelentékeny mennyiségben legyenek olyanok, amelyek olcsóbb nyers anyagot szolgáltatnak a kiskisiparnak.

Föltétlenül jogosultnak tartjuk a tisztviselő-társadalom alsóbb fokú tizezeinek azon régi kívánságát, hogy a „Tamássy-féle” törvény módosítások: az alsóbb és felső fizetési osztályokban élők alapfizetése arányosítottassék a békebeli színvonalon s a kisebb alapfizetések bevezetése mellett arányosan növekedjék a családi pótlékok összege.

Végül a mezőgazdasági termékeink további hasznos és előnyös értékesítését bártorkodunk Nagyméltóságod atyai gondjaiba ajánlani. Az utolsó hónapok aggasztóan befolyásolják kiskisgazda tömegeink hangulatát, tudjuk, hogy ezt a külpolitikai események okozzák, de a további esést a kormány hatékony és gyors közremunkálkodásától reméljük valamennyien.

Nagyválasztmányunk kegyelmességét kéri Nagyméltóságodnak széleskörű előterjesztéséért, de mint programjának hitvallói, törekvéseinek hűséges katonái, az „elleneséges áramlatok öntudatos védgátjai, csak úgy tudjuk pártunk tagjainak számát növelni és jelenlegi tagjait minden körülmények között megtartani, ha hitvatkozhatunk előttük Nagyméltóságod általános gondoskodására, mindenkit meghallgató jóságos egyéniségére és minden magyar vidék és méltányos kérelem felkarolására.

Amidőn ismételtelen mély hódolattal köszöntjük Nagyméltóságodat, vagyunk törhetetlen hűségünk és kitartásunk hangsúlyozásával alázatos katonái:

KALMÁR IMRE
elnök.

KLINGHAMMER LÁSZLÓ
titkár.

H I R E K

Dr. Lindenberger János apostoli kormányzó május 15-én Csorvára érkezett és résztvett ottani katolikus híveinek eucharisztikus ünnepségén.

Dr. Sorbán Jenő főszolgabíró hónapokig tartó betegeskedés után, orvosai tanácsára a mátraházi honvédtiszt üdülőben pihen pár hélig. Örömmel jelentjük olvasóinknak, hogy népszerű főbíránk egészségi állapota lényegesen javulóban van.

Az Országos Zöldmező Szövetség több kiváló vezetőtagja érkezett hozzánk a vasárnapi „zöldmező-napra”. A délelőtt 11 órakor tartott nagygyűlésen hatalmas tömeg hallgatta a kitűnő előadókat. Dr. Piukovics József szövetségi ügyvezető alelnök a zöldmező-gazdálkodás nagyszerű eredményeit és jövő célkitűzéseit, dr. Szityori-Nagy Jenő a szarvasmarha-tenyésztés praktikus módozatait ismertette, Csernus Mihály apátplebános a Köröshajózás fontos mezőgazdasági jelentőségét tárgyalta, dr. Lenk miniszteri tanácsos, mint a Földművelésügyi Minisztérium képviselője — a gazdatársadalom tudatos összefogásának és közös erőfeszítésének szükségességét hangoztatta. — Délután 6 és 8 órakor „zöldmező-film” bemutatása következett a Népház mozitermében. Vendégeink másnap az új bükkönyös és „lucérnás” telepítéseket szemlélték meg.

Halálozás. Beliczey Géza nagybirtokos, Békésvármegye felsőházi tagja, a Vármegyei Gazdasági Egyesület országos elnöke 76. évében elhunyt. A vármegye gazdatársadalmára őszinte részvétellel kísérte utolsó útjára az érdekes gazda-vezért.

Esperesi-gyűlés. Az endrői esperesi kerület május 4-én tartotta tavaszi gyűlését Szarvason. Az egyházi és iskolai ügyek alapos és beható tárgyalása után Fetzer József pápai kamarás, esperes vendégei voltak a kerület papjai.

Békésvármegyei Törvényhatósági Bizottsága május 13-án tartotta tavaszi rendes közgyűlését dr. vitéz Ricsóy-Uhlarik Béla főispán elnöke alatt. A tárgysorozat előtt a közgyűlés Csernus Mihály apátplebános indítványára nagy lelkesedéssel üdvözölte az ország kormányzóját: nagybányai *Horthy Miklóst*. A tartalmas alispáni jelentéshez többen szóltak hozzá, s végül Márky Barna alispán egyenként adott felvilágosítást az érdeklődőknek. Szokás szerint egyhangulag tudomásulvették az alispáni jelentést.

A tárgysorozat pontjai közül az üresedésben levő másodfőjegyzői állás betöltése okozott nagyobb izgalmat és lázas korteskedést a bizottsági tagok, illetve pályázók között. A többség szótöbbséggel dr. Haviár Lajos tb. főszolgabíró, vármegyei aljegyzőt választotta másodfőjegyzővé.

Majd dr. Darányi Kálmán miniszterelnök, továbbá dr. Marschall Ferenc földművelésügyi és dr. Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter leiratát hallgatta meg a törvényhatóság. Székács István biz. tag indítványára a közgyűlés ragaszkodó bizalmát előlegezte az új kormányhoz és nagy örömmel látja a kormány gyors munkáját a győri program megvalósítása érdekében.

Több, közérdekű kérdés foglalkoztatta még a törvényhatóság közgyűlését, mely a déli órákban ért véget.

Mozgólódás a felsőházi póttag választása körül. Beliczey Géza felsőházi tag halálával helyére Harsányi Pál póttag nyert behívást a felsőházba. A „Békés” c. vármegyei lap közlése szerint — bár még messze van a döntés, de már is megindult a mozgólódás. A jelenlegi helyzet az, hogy a jelenben egy rendes tag *békéscsabai*: Szeberényi Lajos ev. esperes, a másik *gyulai*: Harsányi Pál ref. esperes.

A törvényhatóság vidéki tagjai már most a közgyűlésen tárgyalták egymás között, hogy új tag az igazság és méltányosság szerint sem gyulai, sem csabai, hanem a járások valamelyikéből lehet.

Mivel ugyanis a két felsőházi rendes tag közül egyik a református, másik az evangélikus egyház vezető lelkésze, s ez ideig mindig a két megyei város adta a felsőházi tagokat, a viszonyosság és belátás azt kívánja, hogy legközelebb a vidék járásából, s a katolikus egyház arra érdemes lelkész tagjai közül kerüljön ki az új tag.

SCHUSTER FERENC államilag vizsgázott fogász Gyomán, Kossuth Lajos utca 36 szám alatt (Herdi ház) fogászati működését újból megkezdte.

Irtak a Németországi munkások. Bartha András (Ermsleben, Malzmühle), Giricz Lajos, Dobai János, Fekécs Lajos, Giricz Eszter, Mészáros Mátyás munkástestvéreknek hálás köszönetünket küldjük a megemlékező, kedves sorokért, gondolunk rájuk, imádkozunk értük és várjuk őket vissza körösparti öreg falunkba. — Az ujságot küldjük pontosan!

Szülők figyelmébe

A gyakorlati irányu gazdasági középiskolák bevezetése erőteljesen gyarapította a polgári iskolák jelentőségét és létjogosultságát.

1. Amíg ugyanis a m. kir. Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter ur 108.330/1938. IX. ü. o. sz. rendelete alapján — a polgári iskola I.—IV. osztályából a *gimnázium* megfelelő magasabb osztályába csak az a tanuló léphet, aki a polgári iskola legalább két legutóbbi osztályát *jeles* vagy *jó* eredménnyel végezte és a két iskola *tanítástervének különbözetéből* sikeres különbözeti magánvizsgálatot tett, ugyanakkor a gazdasági középiskola első osz-

tályába — minden vizsga nélkül — felvehető az, aki a polgári iskola IV. osztályát sikerrel elvégezte.

2. A gazdasági középiskola négy osztályának sikeres elvégzése után nyerhető *érettségi bizonyítvány* mindazokra az állásokra és tisztségekre képest, amelyek elnyeréséhez az 1883: I. törvénycikk, vagy más jogszabály értelmében középiskolai érettségi szükséges.

Képesít továbbá a gazdasági akadémiákon, ugyszintén más szakfőiskolákon. Végül a m. kir. József Nándor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem mezőgazdasági és állatorvosi karának mezőgazdasági osztályán, közgazdaságtudományi karának közgazdasági és kereskedelmi osztályán, valamint gazdasági szaktanárképző intézetében folytatandó tanulmányokra.

Az új iskola-típus tehát több új életpálya lehetőségéhez juttatja a polgári iskola tanulóit. *Hómann Bálint* kultuszminiszter kiváló gyakorlati érzelme oldotta meg a polgári iskola jövő fejlődésének irányvonalát.

Nem volt tehát fölösleges és hiábavaló Endrődön és másutt polgári iskolákat létesíteni. A mai fejlettebb népkultúra megköveteli a polgári iskola nyújtotta tudását és általános műveltséget minden fiától, legyen az gazda, iparos, kereskedő vagy munkás.

A kiválóbb képességgel és szorgalommal megáldott gyermekek előtt pedig megnyílt a továbbtanulás és tehetség-érvényesülés új korszaka. Helyrehozhatatlan kárt okoz családjának és gyermekének azon szülő, aki még most sem érti meg az idők sürgető szavát és nem akarja, hogy fia vagy leánya többet tudjon, mint ő és alaposabb felkészültséggel birkózzék meg a változott élet nehéz feladataival. Vagyont nem mindenki, de több tudást és jobb nevelést mindenki adhat gyermekének!

Olvasóinkhoz!

A nyomdai, terjesztési és postaköltség emelkedése tette elkerülhetetlenné, hogy a „Hármas-Körös” árát az eddigi 6 fillérről **nyolcra** emeljük. — Bár a szerkesztést „ingyen” végzik az illetők, mégis évi 2-300 pengő „ráfizetés” volt a lapra. — A kiadási költségek emelkedésével ez is növekednék, ha a régi áron adnók az ujságot.

Örömmel látjuk, hogy olvasótáborunk állandóan nő és valósággal türelmetlenséggel várják a lap megjelenését, sőt sokan azon kéréssel is fordultak hozzánk, hogy hetenként adjuk ki a Hármas-Körös-t, hisz Endrőd 15.000 lakosa megérdemli és elbir egy heti-lapot. Az anyagiak elégtelenségén kívül az is akadályozza e tervet, hogy a négyszeres

Hirdessen a Hármas-Körösben!

Endrődön 1200, vidéken 200 család olvassa!

munkatöbblet segédszerkesztő beállítását tenné szükségessé, s ez megint évi 1000—1200 pengő rendkívüli kiadást jelentene.

Ezuttal tehát maradunk a régi keretek között.

Kérjük azonban olvasóinkat, hogy a vizsgák alkalmával a *június-, július- és augusztusi számok drát, összesen 24 fillért adják át körzetük tanerőinek*, hogy ők befizethessék ezt a kiadónak, amely gondoskodik arról, hogy a tanyai lakosok a nyáron is pontosan megkaphassák a példányszámokat.

Azt a kedvezményt is nyújtjuk helybeli előfizetőinknek, hogy akik egész évre befizetik kiadónkunknak (Walthier igazgató, polg. iskola) az előfizetési díjat, azok évi 80 fillérért kapják továbbra is a lapot!

Cirkusz

Ugynevezett nagy produkciókat mutat be a cirkusz. Csodaszép fiatal nő áll az arénába helyezett oroszlánkeleten. Egy darab cukrot tart a fogai közt. Hozzá lép az oroszlán és szájával veszi ki a lány szájából a cukorfalatot. Az igazgató harsány hangon hirdeti szét:

— Ézer dollár jutalom annak, aki utána csinálja.

Mélyszégyes csend. Végre megszólal egy hang a karzaton:

— En utána csinálom. Vigye ki az oroszlánt.

A hivatali főnök kérdezi:

— Mondja Kádár ur, dohányszik ön?

— Igen főnök ur, dohányszik!

A hivatali főnök:

— Csak azért kérdelem, mert akkor el kell zárnom a szivarjaimat.

Az anyákat áld meg

Irtta: BARTHA ANDRÁS.

A holdsarló jóillatu
Fénysarjába vágott,
Ártatlanul pihegnek a
Fák a virágok...
Derengő, szűz hajnaltájon
Jönnek élni, lenni,
S tanítják az embereket
Máriához menni!...

Mária, te galambfényű
Édes anyaasszony:
Olyan ma itt minden anya,
Mint te, mint az alkony.
Sirnak, mert az élet olyan
Álnok, komisz, durva
S csak a rózsák hajolnak le
Égő bánatukra...

Mária, te tudod, hogy itt
Fáj anyának lenni,
Fiat szülni, ringatni s a
Keresztről levenni!
Vándorutak szegényének
Szülni nyögve — árván,
S kopott, megtért vándorokat
Ringatni a vállán.

Nincs ibolyám, amelyik csak
Nekem illatozzon,
Siró vagyok, szürke vagyok,
Mert magyar a sorsom!
Fáj a lelkem... de akkor hát
Anyámé hogy fájhat?
Mária, majd szeretsd Te is,
Óvd meg az anyámat!

Szövetkezeti nap

Az Öregszőlői ünnepséget május 7-én este a Katolikus Legényegyesület által rendezett lampionos felvonulás nyitotta meg. A menet Csernus Mihály apát úr és Kalmár Imre községi bírónál tisztelegte.

Május hó 8-án reggel zenés ébresztő hívta fel a lakosságot a nap jelentőségére. Lovas bandérium kísérté ki az apátplebános urat az öregszőlői kápolnába, ahol a környék lakosságának tömeges részvételével ünnepélyes szentmisét tartott. Ezt követően szentelte fel a Hangya szövetkezeti és az Öregszőlői Katolikus Legényegyesületi zászlókat. A Hangya szövetkezeti zászlóanyai tisztelt Diénesné Hajdu Emma tanítónő, a Hangya-szövetkezeti Asszonycsoport elnöke, az Öregszőlői Legényegyesületét Gróf Zichy Rafaelné látta el, akinek képviselőiben Illés Mária, a Magyar Szövetkezeti Asszonyliga titkárnője jelent meg.

A zászlószentelési akcióval kapcsolatban a zászlóanyák a szalagot lelkes beszéd kíséretében tűzték a zászlóra. Dinya Máté, a Hangya Szövetkezet elnöke és Hunya Elek legényegyesületi elnök vették át azokat. Ezután a Tejszövetkezet helyiségét szentelte fel az Apát úr. Beszédében kifejezést adott azon reményének, hogy a kis üzem a szövetkezet tagjainak hathatós támogatásával mindig szélesebb alapokon fog működni a kétségi lakosok felsegítésére.

A Hangya udvarában felállított hatalmas sátorban kezdődött ezután a Hangya és a Tejszövetkezet ünnepi gyűlése, amelyet Csernus Mihály apátplebános, mint a Hangya szövetkezet díszelnőke nyitott meg a Himnusz eléneklése után. Rámutatott a szövetkezeti szellem fejlesztésének nemzetgazdasági jelentőségére. Knapcsék Bálint legényegyesületi tag nagy hatással szavalt a Bartha András helybeli parasztköltőnek ez alkalomra írt „Egy eszme csodavára” című költeményét. Péczely Sándor Hangya főtitkár elnök emelkedett ezután szólaşra és a szövetkezeti élet minden ágát ismertető beszéd kíséretében átvette a zászlót. Dr. Jakab László az Országos Magyar Tejszövetkezeti Központ kiküldötte szép beszédben mutatott rá a tejtermelés jövedelmezőségére és a Tejszövetkezeteknek az érlelésben kifejtett eredményeire. Az Iparos Dalkör a szövetkezeti induló (Dr. Orbán Sándor szerzeménye) eléneklésével fejezte be az ünnepi gyűlést, amely után az Öregszőlői Rk. Legényegyesület ünnepségét Timár Vince legényegyesületi pénztáros szavalata nyitotta meg. Jakus István legény nagy tetszést aratott beszéde után Csernus Mihály apátplebános, az ünnepség díszelnőke lelkesítő beszéddel zárta be a díszgyűlést. Ezután a dalkör a Híszkegyet énekelte el.

Az ünnepséget követő közebeden 267-en vettek részt.

Az ebéd alatt ikfalvi Diénes Izra tanító, a Hangya ügyvezető igazgatója és a Tejszövetkezet elnök-ügy-

vezetője üdvözölte Csernus Mihály apátplebánost, az ünnepség díszelnőket, a járási és községi közigazgatás képviselőiben megjelenteket, a Hangya-Központ, az OMTK és a 'estvírszövetkezetek kiküldötteit, Tüköry József dr. földbirtokost és a vendégeket. Az emelkedett hangulatú ebéd után felszóltak még Csernus Mihály apátplebános, Péczely Sándor Hangya központi főtitkár, Dr. Jakab László az OMTK kiküldötte, Tüköry József dr., Illés Mária a Magyar Szövetkezeti Asszonyliga titkárnője, Kurilla Miklós a sarvasi Hangya szövetkezet igazgatója és Legeza Tibor dr. ügyvéd.

Az ebéd alatt az Iparos Dalkör énekszámával és Farkasinszki Imre cigányzenekara muzsikájával szórakoztatta az ebéd után résztvevőket.

Az esti Hangya-bálon mintegy 300-an vettek részt. A jókedvű fiatalok a hajnali órákig ropták a táncot.

Az Öregszőlői szövetkezeti ünnepség megrendezésének fáradszó és nagy körülményekkel járó munkájának oroszlánrészét Diénes Izra tanító, ügyvezető igazgató vállalta, akinek hathatós segítőitársai voltak szövetkezeti munkatársai, különösen Dinya Máté, a Hangya szövetkezet agilis elnöke, aki a szövetkezeti mozgalmak lelkes zászlóhordozója. A legényegyesületi ünnepséget szerettei rendezték meg. Fölfordy Béla lelkész-elnökkel Paróczai Gergely tanító, aki az egész ünnepség sikerének érdekében sokat fáradozott.

A Hangya szövetkezet a közebeden 76, Tüköry József dr. földbirtokos 15 egyéni vendéget, ezenkívül 35 iskolásgyermeknek tette lehetővé, hogy az ebédből ők is részesüljenek.

Az engedelmesség jutalma.

Meglepő történetet mondott el utastársainak a gyorsvonat egyik utasa. Elmondta, hogy vallásos édesanyja egyik szombaton délután így szól hozzá:

— Miksa fiam, — mondotta — tovább már nem halogathatsz a húsvéti szentáldozásodat. Ma délután feltétlenül végezd el szentáldozásodat és holnap a szentáldozásodat.

— De édesanyám, — vettem ellene — ma délután nem lehet. A reggeli van gyakorló órája, meri készülünk a versenyre. Ha én elmaradok, nem gyakorolhatok a többiek sem.

— Édes fiam, — erősködött az édesanyám — tudom én azt, hogy mindig van pótevezős, aki a hiányzókat helyett beáll a többi közé. Ma egyszerűen el fogsz maradni és nem lesz olyan nagy baj. Fontosabb a lelked üdve és a vallásos kötelességed.

Aznap ebéd után nagyon kellemlenül éreztem magamat. Nem annyira a gyónástól fróltam, mint attól, hogy mit fognak szólni társaim ha elmaradok. Gúnyolni fognak és

csipkedni hónapokon keresztül. Újra szoltam az édesanyámnak:

— Majd máskor megyek, édesanyám. Láska be, hogy nem hagyhatom cserben versenyzőtársaimat. Édesanyám nagyon szomorúan nézett reám és szemében megjelentek a könnyek. Szomorú arca és könnyei rendesen nagy hatással voltak az én fiatal, de édesanyámmal szerető lelkemre. Nem akartam neki szomorúságot okozni, elmaradtam hát a csónakázásról, elmentem elvégezni szentgyónásomat és másnap a szentáldozáshoz járultam.

Ahogy hazamentem, anyám a vasárnapi újságot mutatta és újjával rábókkolt egy közleményre. Nagy betűkkel olvastam: „Fiatal csónakázók halálküzdelme a folyóban!” Végig futottam az újságcikket, melyben az állott, hogy szombaton délután az ifjúsági regattának öt fiatal tagja trenirozott a folyón a legközelebbi versenyre. Egy gőzhajóval találkoztak és annak erős hullámai felborították a csónakot, úgyhogy valamennyien a folyóba estek. Csak nagy nehezen bírtak megkapaszkodni hárman a felborult csónakban, kettőt pedig a megfulladáshoz közel huztak ki a közben segítségükre siető partihalászok. Az egyik már annyi vizet ivott, hogy eszméletét is elveszítette.

Végigborzongott hátamon a hideg. Szerettem ugyan csónakázni, de nem voltam jó úszó. Biztosan belepusztultam volna a folyóba. Akárki mit beszél, azt nem tagadhatja le, hogy húsvéti gyónásomnak köszönhetően az életemet. Ha akkor más időre halasztottam volna annak elvégzését, emberi számítás szerint már hulla lennék. És hol lenne a lelkem? Húsvéti gyónás nélkül szörnyű állapotban kerültem volna az örök, igazságos, de szigorú Birónak trónusa elé.

Megindult lélekkel csókoltam meg édesanyám kezét, akinek anyai gondossága és fia lelkéért aggódó jósága birt engem rá arra, hogy keresztény kötelességemnek azon a napon tegyek eleget, amidőn a halál fenyegetett.

Hány vallásos ember van, aki hajlandó elvégezni ugyan húsvéti szentáldozását, de hétről-hétre és napról-napra halogalja azt. Helytelenül cselekszenek! Az ilyen kötelességet jobb elvégezni minél hamarabb.

Endrői népesedési adatok április 15-től május 15-ig.

Keresztesség szentségében részesültek: Varga István gazd. cseléd, fia István, János. Farkasinszki Mihály csimadia-segéd, leánya Margit. Hornok Vince munkás, fia Vince. Kurilla Lajos gazd. cseléd fia Lajos, István. Köles Gergely napszamos, fia Lajos. Dógi Lajos zenész leánya Julianna, Erzsébet. Szujó Lajos földműves, fia Imre, Mátyás. Dinya József konyhakertész, fia Tibor, József. Timár Pál földműves, fia Béla, Pál. Hegedüs József földműves, fia József, Imre. Dinya Bálint földműves, fia Béla, Bálint. Lapatinszki Péter kovács leánya Olga, Mária. Vaszkó Lajos földműves, fia János. Timár Zakariás munkás, leánya Emilia. Németh György munkás fia György. Hegedüs János földműves, fia Béla, István.

Hunya Ince földműves leánya Irén, Gizella. Salamon Sándor ács, fia Sándor, Tibor. Szurovecz Imre földműves, leánya Cecília, Ilona.

Házasságot kötöttek az Ur oltára előtt: Koloh József földműves rk. és Hegedüs Mária Magdolna rk. Giricz Antal földműves rk. és Gyuricza Franciska rk. Hegedüs Péter Pál gazd. cseléd rk. és Cikkely Etelka rk. Timár Gergely kovács rk. és Kovács Mária rk. Vaszkó Vendel földműves rk. és Tóth Terézia rk. Hunya Imre Lajos földműves rk. és Véha Cecília rk. Gyuricza Lajos munkás rk. Varju Etelka rk. Uhrin Vendel közs. irodatiszt rk. és Duda Klára rk. Hunya Béla földműves rk. és Gellai Cecília rk.

Eltűntek az Urban: Özv. Koloh Imréné Vaszkó Róza 78 éves, szerviszibaj. Özv. Bánfi Sándorné Vrana Veronika 69 éves, szerviszibaj. Özv. Szatmári Lajosné Kovács Terézia 29 éves, tüdőgyümökör. Farkasinszki Margit 3 napos, veleszületett gyengeség. Varju Mátyásné Tóth Mária 70 éves, tüdőlob. Gyuricza Magolna 11 éves, tüdőgyümökör. Timár Jánosné Hatvani Rozália 70 éves, agyszélhűdés. Porupcsánszki Boldizsár 4 hónapos, tüdőlob.

Eljegyzések: Uhrin József földműves Timár Margittal. Timár István hentes-mészáros Harnos Margittal. Bukva Lajos munkás Dinya Irma Irénnel. Knapcsék Bálint földműves Szosznyak Etelkával. Hanyecz Imre szabó Timár Etelkával. Timár Elek földműves Timár Katalin Ceciliával. Timár Imre földműves Vaszkó Mariával. Timár László Péter Pál földműves Gubucz Irma Veronikával. Kalóczkai János gazdálkodó Majoros Krisztinával. Hanyecz Elek kőműves Szmola Mariával. Kertes Lajos szabóság Dávid Eszterrel. Kertes Imre pék Hanyecz Eszterrel. Szabó Frigyes földműves Kovács Etelkával.

Egy eszme csodavára

Az Endrőd-Öregszőlői Hangya zászlószentelési ünnepélgére.

Mint ahogy egy mese tálben, estén nyárban Tánad s lesz egy nemzet kincse, krónikája: S mint ahogy alkonnal kezdődik meg esténk: Úgy jött a rögökből hajdan a mi eszménk...

Megzajdult, háborgott... teret kért és jogot. Nagy testvériségről s jövőről álmodott. S mikor kifosztotta dalolni sem mertünk, Felsikoltott kérőn: testvér, szövetkezzünk!

Negyven év... bírok, harc... majdne egy [felszárad,] Hogy felépítettük ezt az eszmevárat... A mult vándorai már régen pihennek, Jöttünk mi s az ormon, ma lobogók lengnek.

Zöld-fehér... Becsület, tisztafényű Béke, Hajszás tegnapunknak ime itt a bére! Testvérek, nézzetek... van-e mocsok rajta? — Tiszta, mint az ország maroknyi magyarja!

Nincs itt stréberkedés, nincs egyéni érdek, Hozzánk karéjért a koldus is betérhet, Mert jó nyhe van egy fáradt kézfogásnak, S azoké az érdem, akik mellénk állnak!

Elhagyott, bús, szegény a mi honuk népe, Száz arany hatos ér egy cepp verejtéke! S ezer leborulást egy-egy ért kalásza! — Mégis a társalan-csók hidegét fázza.

De bomlik a zászlónk, rá szent hittal nézzünk, Aldott lehullás a mi testvériségünk, Ragyog, mint a csillag, puha, mint a felleg, Patyolatfénye a magyar szeretetnek!

Arany csodavár ez... szívkapuja tárva, Bejöhet az özvegy, bejöhet az árva, Minden errejárót hívunk, várunk, kérünk, Váljon kincsekké a hulló verejtékünk!

Lobogónkra a cél színezte a zöldet: Ha szenvedsz is, testvér, ne hadd el a földet: S a fehér halk-könnyként remeg, kér és [fénylik!] Tartunk ki a gazdag magyar mezőn végig!

...Itt van a szivetek?... bontsátok meg halkan - S áradjatok meg egy közös akaratban, Itt a cél, melyet évekig kerestünk, Testvér, magyar testvér! Jer hát: szövetkezzünk!...

Irta: BARTHA ANDRÁS.

Endrőd község előjáróságától.

1244/1938 sz.

Tárgy: A mezőgazdasági munkák zavartalanságának biztosítása.

Hirdetmény.

Földművelésügyi Miniszter Úr 63000/1938 sz. és Főszolgabíró Úr 1522/1938 sz. rendelete a fenti tárgyban a következőképen rendelkezik.

A munkaadók aratási, cséplési munkákra, de általában bármely mezőgazdasági munkára is csak hivatalos mezőgazdasági munkásokat alkalmazzanak. Aratási, hordási, cséplési vagy bármely mezőgazdasági munkát nem cseléd minőségben elvállalni szándékozó munkásokkal a szerződés a munkások többségének lakóhely szerint illetékes előjáróság előtt az alakszerűség megtartásával kell megkötönni. Ellenkező esetben a követelések csak a rendes bíróság előtt érvényesíthetők. Elémi csapás esetére a fizetendő munkabérré néve a felek külön megállapodást létesítsenek. A hatóság felügyel, hogy a munkások a közegészség és közérkölciségek kivánalmának megfelelő elhelyezési nyerjenek. Mezőgazdasági munkára iskolázatlasi kötelezettségek alatt álló gyermekeket csak az oktatási órákon kívül lehet alkalmazni.

Munkaadók figyelemmel legyenek arra, hogy az általuk elért és elérendő jövedelem többletből a munkás szintén részesedjék.

Ha a mezőgazdasági munkások részére készpénzben vagy terményben fizetett napszám-bérek annyira alacsonyak, hogy az adott viszonyok között a saját és családja megélhetését nem biztosítják, bárki kérheti a legkisebb, napszám-bérek megállapításának elrendelését. Kérelem közvetlenül Miniszter Úrhoz nyújtható be.

Arató-géppel való béraratás minden körülmények között tilos. Ha azonban a hatóság azt állapítaná meg, hogy munkahány jelentkezik, vagy a munkások vonakodnak a munkábaállás, illetve a munkavállalástól, vagy indokolatlanul elfogadhatalan követelésekkel lépnek fel a munkaadóval szemben, az arató-gépek használatát egyeseknek, vagy esetleg a község, illetve a járás, egész területére engedélyezni fogja. Munkabeszüntetés esetén pedig a Főszolgabíró az e célra rendelkezésre álló idegen munkásokat, illetve arató-gépeket fogja a munkaadók rendelkezésére bocsájtani.

Figyelmezteti a hatóság a lakosságot, hogy minden kínálkozó munkaalkalmat ragadjon meg, iparkodjék szorgalmas és becsületos munkával a téli megélhetéshez szükséges anyagi eszközöket annál is inkább biztosítani, mert mint az elmúlt, úgy az elkövetkezendő télen sem lesz semmiféle inségmunka. A hatóság és a községi előjáróság a munkásság magatartását a legéberrebb figyelemmel fogják kíséreni és így megfogják tudni állapítani azt, hogy ki az, aki önhibáján kívül és ki az, aki saját hibájából került inséges helyzetbe.

Az utóbbiak semmiféle támogatásra nem számíthatnak.

A lakóhelyükön elhelyezkedni nem tudó gazdasági munkások, valamint munkást kereső munkaadók első sorban elhelyezkedésük végett a vármegyei gazdasági felügyelőséghez forduljanak, csak másodsorban az Országos Gazdasági Munkaközvetítő irodához. (Budapest, V. ker. Kossuth Lajos tér 11.)
Endrőd, 1938. április 13.

Az Előjáróság

Gabona és állatárak

A gaaonpiacon a buza és tengeri iránt megelénkült kereslet jótékony áremelkedést hozott. A 80 kilós tiszavidéki buzát 23.30—23.40-es áron, az árpát 16.50-, a zabot 16.30-, a tengerit 14.80—15 pengős áron vásárolták budapesti átvételben.

A sertésvásár irányzata az elmúlt két héten langha volt. A felhajtás hetenkint 2—3000-el multa felül a máskori átlagot, a 4—6 filléres áresést ez okozta. Fialat legálabb 120 kilós sertésért 102-104 fillért, könnyebbekért 96—100-, durva öreg sertésekért 84—90 fillért fizettek.

A borjувásáron sem látszik hatása az ígérkező nagy idegen forgalomnak. Pedig a nemzetközi vásár sok látogatója is emelte a fogyasztást. Minőség szerint 82—98 fillér között mozgott a szopósborjuk ára kilogrammonként.

Szerkesztői üzenetek

H. P. helyben. Nincs igaza abban, hogy a kormány „keveset tesz”. Az ország anyagi helyzete és adófizetési képessége, no meg készsége az előfeltétele annak, hogy a kormány a nép minden jogos és méltányos kívánságát valóra válthassa. Várjuk türelemmel az elkövetkező hónapokat, hisszük, hogy a györi program megvalósítása kapcsán azok a kérdések megoldásra jutnak, amelyeket levelében említ.

Többeknek. A Jézus Szíve Szövetség tanácsolja ugyan a havi szentgyónást és gyakori áldozást, de nem követeli ezt. Megelégszik azzal, ha a tagok legalább husvétra és karácsonyra gyónnak. Tagdíj nincs. Illó azonban, hogy a Jézus Szíve Hírnök minden katolikus család asztalán ott legyen. Egy szám ára 4 fillér. Ez még a munkáccsaládoknak sem sok. A havi összejövetelekre nemcsak a csoportvezetők, hanem a tagok is eljöhhetnek, sőt kívánatos is.

A Jézus Szíve Társulat tagjai a Szövetség vallásosabb tagjaiból regisztrálnak. Havonként járulnak a szentségekhez, s résztvesznek a Társulat első pénteki ajtatosságán. A Társulat tagjai az elnyerhető búcsúk folytán sok kegyelemben részesülnek, amelyet felajánlhatnak elhunytjaikért. A tagsági könyvecske 10 fillér. Kapható Varga Imre társulati vezetőnél. Timár J. — Jól teszi, ha belép a Népszövetségi Temetkezési-Egyletbe. Az elmúlt két év alatt sok endrődi kapott jelentős temetkezési segítyt az Egylettől. Jelentkezhet Gincz János Egyházi pénztárosnál.

Buzából 989, burgonyából pedig 1694 millió mázsa volt a világtermés eredménye

A mezőgazdasági termelés a múlt évi eredményéről most adta ki a Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet részletes jelentését.

A legfontosabb mezőgazdasági termény a buza. Ennek tavaly 103 millió hektár volt a learatott területe és 989 millió mázsa a termése. A terület az előző év átlagához mérten 6.4 százalékos emelkedést mutat, a termés mennyisége csak 2.6 százalékkal haladta meg az előző öt év átlagos termését, jeléül annak, hogy éppen a buza tekintetében a múlt év nem mondható kedvezőnek. A rozsból 19 millió hektáry területen 722 millió mázsa termett. Ennél a terménynél a terület 2.1 százalékkal nagyobb, a termés ellenben 6.5 százalékkal kisebb volt az előző öt év átlagánál. Árpát 24 millió hektáron, zabot pedig 38 millió hektáron termelnek, így a gabonatermő területek összesen mintegy 190 millió hektárt foglalnak el a világ termelő területeiből, kikerekítve azoknak az államoknak adataival is, amelyekről statisztikai adatok nem állnak rendelkezésre. A tengeri-termés a múlt esztendőben 53 millió hektáron 906 millió mázsat eredményezett. Ennél a terménynél az eredmény az átlagoslán jobb volt. Burgonyából 12 millió hektáron 1694 millió mázsa termett.

Megvizsgálják Békésvármegye talaját

Marschall Ferenc földművelésügyi miniszter nemrégiben bejelentette a képviselőházban, hogy a Földtani Intézet geológusaiból és szakértőiből álló nagyobb bizottságot küld le Békés vármegye területére, hogy ott agrokémiai, agrobiológiai és geológiai, tehát talajtani vizsgálatokat végezzenek és ezekről különleges térképeket készítsenek. A térképek segítségével meg lehet majd állapítani, hogy a föld valójában milyen terményeknek felel meg a legjobban. A talajösszetétel megismerése után ugyanis könnyebben valósítható meg az irányított gazdálkodás.

A Földtani Intézet részéről Kreybig Lajos dr. gazdasági főtanácsos, főgeológus vezetésével, Sümeghy József dr. főgeológus, Buday György gazdasági magántanáer, Endrédy Endre dr. vegyész, Abonyi György vegyész, Babarczy József gazdasági akadémiai tanársegéd, Sik Károly dr. segédvegyész, Hann Ferenc dr. királyi vegyész, Török László dr. vegyész és Vitkovszky Endre dr. vegyész érkeznek le Gyulára. A tervek szerint az észre elkészülnek mindazok a térképek, amelyek kiinduló pontjai lesznek nemcsak Békés-vármegye, hanem az egész Tiszántul fokozottabb mezőgazdasági kulturájának is.

HIRDETÉSEK

ENDRÖD-GYOMAI TAKARÉKPÉNZTÁR R. T. ENDRÖD

Fiókiintézet: Gyoma. Tel.: Endrőd 2.

Folyósit rövidlejáratu mezőgazdasági kölcsönöket. Elfogad felmondás nélküli betéteket a legmagasabb kamat mellett.

Népházi. Szövetkezetben kitünő friss árakat olcsón kap.

A népházi „kisboltba“

kitünő friss árak érkeztek. Nagyszerű szalámi, elsőrangú vastagszalonna, hetenkint a híres „Zeidl féle vrsli“ kapható.

Kondorostanyán

és a körösöntul olcsó kisbirtokok eladóak előnyös fizetési feltételek mellett, jelentős kölcsön nyújtásával.

Értekezni lehet

dr Tóth István ügyvédnél.

Nincs szüksége „zöldhitele“ ?

Keresse fel az Endrőd-Gyomai Takarékpénztárt, ahol a legmagasabb és legjutányosabb kölcsönt kaphatja idei termésére.

A Körösöntul

25—30 holdas tanyát, a piac-tér közelében kisebb házat keresnek vételre. Jelentkezni lehet a kiadóhivatalban.

Az Endrőd-Gyomai Takarékpénztár R.T. mindenféle gabonaneműt magas piaci áron vásárol!

A Katolikus Népszövetség Temetkezési Segítőpénztára

utján mindenki könnyithet az elhalálozás miatt jelentkező gondon, megnyugvást szerezhet magának és családjának.

Iratkozzék be tagul

Tagfelvétel és a díjak befizetése az Endrőd — Gyomai Takarékpénztár Rt.-nál Endrődön. Tag lehet minden 14—65 év közötti „gyén. Orvosi vizsgálat nincs!

Legkisebb havidi 50 f.

„Az Egyházmegyei Hatóság 1238/1934 sz. engedélyével.”

Szerkesztésért és kiadásért felelős: **WALTHIER GYÖRGY**

Főmunkatárs:

CSERNUS MIHÁLY

Kongorác János könyvnyomdájá Törökszentmiklós. Telefon 21.

VASUTI MENETREND.

Gyomára érkező vonatok.

Budapestről	2.21
Békéscsabáról	5.34
Szarvasról	6.30
Vésztőről	6.35
Békéscsabáról, sebes	8.19
Budapestről	10.21
Vésztőről	11.46
Békéscsabáról, gyors	11.56
Budapestről, gyors	11.57
Békéscsabáról	14.20
Budapestről	15.24
Vésztőről	16.51
Békéscsabáról, gyors	16.58
Budapestről, gyors	17.36
Gyuláról	19.26
Budapestről	20.89
Vésztőről	22.00
Békéscsabáról	23.24

Gyomáról induló vonatok.

Békéscsabára	2.34
Vésztőre	3.43
Budapestre	5.41
Gyulára	6.31
Budapestre, sebes	8.20
Békéscsabára	10.28
Békéscsabára, gyors	11.58
Budapestre, gyors	11.59
Vésztőre	12.45
Budapestre	14.30
Békéscsabára	15.31
Budapestre, gyors	16.59
Békéscsabára, gyors	17.37
Vésztőre	17.41
Szarvasra	19.29
Békéscsabára	20.49
Vésztőre	21.50
Budapestre	23.00

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:
WALTHIER GYÖRGY
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi-utca 2. szám.

Hirdetéseket
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

Jézus szive

hónapjában vagyunk. A nap melegen tűz le a vetésekre, mintha vonzana őket magához, közben a szem fejlődik, érik, hogy aztán lekonyuljon, s várja az aratást.

Ez a kép fejezi ki szemléltetően lelkünk viszonyát az isteni Szívhez. Amint a természetben a nap az élet, a fejlődés, az érés forrása, a lélek életében Jézus Szívéből fakad az élet, ez ad neki fejlődést és érleli meg az itélet aratására, hogy begyűjtessék as Ur csüvébe.

Télen, mikor földünk eltávolodik a naptól, hogy borulnak ránk a rövid napok bágyadtságukkal, dermesztő ködösségükkel. Hogy alszik az élet, s hogy örülünk, ha a havat bevilágítja néha a kis napsugár, s eltölt egy kis reményével a derült napoknak.

Ez újra képe a léleknek, mely eltávolodott a lélek napjától: Jézus Szívétől, s a hitetlenség, vallásközömbösség, kételkedés hideg köde nehezdedt rá. Még szerencse, ha vágyódik újra az életfakasztó fényforrás után, s megtalálja azt a szent Szívben.

A napba nem nézhetünk bele, mert megvakít. Istenbe sem nézhetünk bele, mert még inkább elvakítana fényessége, mint Urunk színeváltozásánál az apostolok tapasztalták, s szent Pál átélte a damaskusi uton. Azért vett fel az isteni irgalom az emberi gyarlósággal számító alakot, mikor a szeretetnek olyan egyszerű, s mégis kifejező forrását: Szívét mutatja elénk, ahhoz vonz, annál ad életet, tökéletesedést.

Itt nem kell félnie a bűnösnek, hiszen az érte megnyitott Szívhez jön. Nincs nehézsége az érzelemnek, mert a szeretet mindent megmagyaráz, nincs akadály az akarat számára, mert a viszontszere tetre gyulladt szív mindenre kész, s nem is kíván tőle sokat az emberi gyarlóságot annyira ismerő kegyes és irgalmas Szív.

Az eucharisztikus kongresszus nagyszerű ünnepségein emelkedett katolikus öntudatunk, szent büszkeség töltött be a felett, hogy a világegyház képviselői közt hódoltunk a szentségi Krisztusnak. A léleknek azonban nem elég emelkednie, hanem élnie kell az Ur Jézusból. Ő mondja: „Én vagyok a szőlőtő, és a szőlővessző. Maradjatok bennem és én bennetek maradok. Ha a szőlővessző nem marad a szőlőtőn, elszárad és tűzre vettetik.“ Ezt a Krisztusból

való élest juttatja nekünk az isteni Szív. Ha közelebb jövünk Hozzá, bővebben, ha távolabb, gyéribben. Aki azonban elfordul tőle, maga zárta el magától az élet forrását, az isteni Szívnek szomorúságot, magának a legnagyobb kárt okozva.

Ne tartozzék senki közülünk ezek közé. A lelkek isteni napja sugárzik, gyújtani akar: „Tűzet jöttem bocsájtani a földre, mit akarok, mint hogy felgyulladjon“ mondja, hát mi akarhatunk-e mást?...
FETZER JÓZSEF.

Te Péter vagy ...

és erre a kösziklára fogom építeni Egyházamat és a pokol kapui nem vesznek erőt rajta! — mondta az Úr Jézus Péternek.

Azóta közel kétezer év viharzott el Krisztus Egyháza fölött és a szikla még ma is rendületlenül áll. Századok viharai és eretnekségei ostromolták a sziklát. A római világuralom keményöklű császárai nem tudták darabokra zuzni, az eretnekségek nem tudták aláásni, a reformáció nem tudott rést ütni rajta, a szá-

badkőművesség pedig csúfos kudarcral vonult vissza az ostromtól, mert Krisztus szava örök, hogy: „a pokol kapui nem vesznek erőt rajta!“

Ennek a sziklának köszönjük mi magyarok is XI. Ince pápa személyében, hogy drága hazánkat 150 éves török uralom után ismét a magunkénak mondhattuk.

Minden magyar csak hálás szeretettel gondolhat erre a sziklára, amely a magyarságnak ezer éven keresztül védője és menedéke volt.

Jézus Szive-hónap.

Amint májust a Szent Szűznek, úgy júniust Jézus Szívének ajánljuk fel.

Miért választotta ki épp júniust az Egyház a Szent Szív hónapjának?

Jelképes magyarázatát is lehetne adni. Június a rózsák hava, a rózsza pedig a szeretet jelképe. Jézus szive a szeretet forrása, a Jézus Szive tisztelőinek a szeretet a fő jellemvonása — azért övék a rózsák hava

De ne vegyük e jelképes magyarázatot, hanem mást.

Júniusba esik legtöbbszörre Úrnapja és azt követő nyolcadik nap péntek, a Jézus Szive-ünnep, mindig júniusba esik. Ezért ez ünnepnek egész hónapját Jézus szívének szenteljük.

Hogyan szenteljük júniust Jézus Szívének?

Elsősorban cselekedjük többet a szeretet gyakorlatait! A családban, az ismerősök közt, a szegényekkel szemben bőséges alkalmunk van rá!

Másodszor igyekezzünk e hónapban a szokottnál gyakrabban szent-

áldozáshoz járulni. Hiszen a gyakori áldozás a Jézus Szive tiszteletnek legfőbb megnyilvánulása.

Végül harmadszor terjesszük Jézus Szent Szívének tiszteletét. Beszéljünk rá másokat is a nagykilenced megkezdésére, családfelajánlásra, gyerekeiknek a Szívgárdába beadására, „a Szív“ ujság olvasására. Mindezekkel apostolai leszünk a Szent Szívnek s állni fog szóval is az ígért, hogy akkor nevünk beiratik Jézus Szentséges Szívébe.

Ő elpusztult, de az Egyház él!

A franciaországi lapok 3-4 soros hírből adták tudtul, hogy Párisban meghalt Costa Alfonz, egykori portugál miniszter.

Costa Alfonz egyik főszereplője volt annak a szabadkőműves forradalomnak, amelyik annakidején elűzte a portugál királyt és beleült a hatalomba. A forradalmi kormány-
nak éveken keresztül ő volt a kultuszminisztere. Gyűlölte és üldözte a katolikus Egyházat.

Ma él és virágzik Portugáliában a katolikus Egyház. Az üldözés ideje alatt ereje csak megnőtt, hibáitól megtisztult és megerősödött.

Az egykor hatalmas Costa szegényen, elfeledve, nyomorultan halt meg. Egykori elvtársai, a francia szabadkőműves ujságok csak néhány sort böktek oda neki.

A történelem az mutatja, hogy az Egyház legtöbb üldözője így jár. Isten ugyan a másvilágon tesz igazságot, de néha észrevehetően érzeti hatalmát már e földön is. Akik bántották az Ő Egyházát, a legtöbb esetben még haláluk előtt, — leg alább részben, — megfizetnek vétkeikért.

A magyar búzához.

Válj arannyá s ha jön az idő
Borulj alázatosan rendre.
S fess jóságos szép glóriát az
Érted birkozó emberekre.

Fel ne szurd a leányok kéblét...
Ugy pihenj meg ölükből, lágyan.
Mint első csók után az asszony
Férje vállán: pirongó lázban.

Simogasd meg derekukat,
S csókold meg a kaszások térdét,
Száritsd fel a mogorva arcok
Persenő, lávás verejtékét.

Legyél jó! mert jaj, olyan nagyon
Hajszásak ma a kenyér hajrák,
Ezerszer lepi be könnyiszap
Rajtad a szelid Krisztus arcát!

Ha csépelnek ne lehelj nagy port,
Muzsikálj lágyan a garatban,
Tanuljon a gyermek is tőled
Dalolni egyre vidorában.

Bocsánatos bőséggel peregi,
Hozzál mosolyt pihenést, békét,
Add meg a küzködő szegénynek
Százszor is megérdemelt bérét.

Minden szegényzsákok foltozza ma.
Soványak, de élni akarnak,
Láiod-e milyen szenvedők?... itt
Esztenők óta nem kacagtak!

Édesizű legyen a kalács
Belőled, ha ünnepnapkor sütnék,
S benned szenteljék meg az Istent
Az éhezők, ha körül ülnek.

Drága vagy mert te vagy az élet,
Imádkozik a rög, ha szórnak,
Te irányítol minden embert
Átközödő rossznak, vagy jónak.

Válj arannyá s ha jön az idő
Legyél a vágyak koszorúja:
Tisztogasd meg az ember szívet
Magyar buza, szent magyar buza

Bartha András.

K A T O L I K U S A K C I Ó

Családfelajánlás Jézus Szívének

Az Üdvözítő ígérete, hogy megáldja azokat a családokat, melyekben Szívének képét felfüggesztik és tisztelik, gyönyörű ajtatosságnak lett a forrása. Az üdvözítő jóságos ígéretekben bízva, a családok Jézus Szentséges Szívének ajánlják fel magukat, hogy részesei legyenek azoknak az áldásoknak, amelyekkel az Üdvözítő Szívének tisztelőit elhalmozza.

Az emberiség boldogságának a forrása a család. Ha a család buzgó, ha Isten szent törvényei szerint szentségi házasságban egyesülve alapítják meg és Krisztus szelleme uralkodik benne, akkor számíthatnak az üdvözítő által megígért békére és boldogságra.

Az újabb időben, 1914 óta gyönyörűen megindult a családfelajánlás mozgalma. XV. Benedek pápa 1916 január 14-én írta: „Óhajtjuk, hogy a keresztény családok ünnepegyesen Jézus isteni Szívének szenteljék magukat és apostoli áldásunkat adjuk mindazokra a családokra, akik ezáltal... isznak a társadalom fölötti uralma... gvallják.”

A családfelajánlás abban áll, hogy a család a pápa által jóváhagyott imával felajánlja magát Jézus Szentséges Szívének, elismeri isteni uralmát önmaga felett és megfogadja, hogy neki hűségesen szolgál, a világ szellemétől távol tartja magát és a házasság szent törvényének a meg tartásával ellene mond a modern tévedéseknek s kizárólag Krisztust ismeri el királyának.

A felajánlás a családi házbán szokott történni, a pap által megszentelt kép előtt; a család szentgyónással, szentáldozással készül rá. És a rokonok jelenlétében tartja meg az ünnepélyt.

Lehet azonban a családfelajánlást közösen is tartani. Ez oly módon történik, hogy Jézus Szive képét vagy szobrot elviszik a családok a templomba, ott szent beszéd után a pap megszenteli, közösen elmondják a felajánló imádságot és a templomi ünnepély után a családban elhelyezik a megszentelt képet, vagy szobrot és a család feje újra elmondja előtte otthon a felajánlóimát.

A családfelajánlás megtörténtét kis szelvényre feljegyzik és a Jézus Szive Szövetség központjába küldik, hogy beírják az aranykönyvbe.

Gazdák! Aratók!

Péter és Pál apostolok ünnepén délelőtt 10 órakor „Veni Sancte” énekléssel ajánljuk fel aratási munkánkat a Szentlélek Istennek, hogy áldást és kegyelmet nyerve végezhessük azokat. — Jöjjetek el jó egészségben és gazdag eredménnyel mindnyájan!

Templom-bucsuk

A gyomai katolikus magyarok június 26-án Jézus Szent Szive napját követő vasárnapon tartják szép templomuk bucsu-ünnepségét.

Korábbi évek szokása szerint Endrőről nagy bucsus körmenet indul Csernus Mihály apátplebános vezetésével a gyomai templom-bucsura.

Június 27-én Szent László magyar király emlékűnnepén a kondorostanyi katolikus hívek ünneplik templomuk vődőszentjének emlékét. A bucsus szentbeszédet Fetzer József pápai kamarás, esperes, az ünnepi szentmisét Csernus Mihály apátplebános végzi.

Egyházi híradás

Jézus Szentséges Szívének ünnepét június 24-én tartja a világ négyszáz milliós katolikus serege.

Bár nem kötelező ünnep, mégis száz- és százezren, akiket életviszonyaik engednek, önkéntes szeretetből ünneppé avatják és hitvalló odaadással ünneplik az isteni Szeretet örök forrását: a Szent Szívet.

Az endrődi templomban e napon reggel 8 órakor ünnepélyes szentmisét mondunk szentbeszéddel.

Kérjük és felhívjuk az összes hitbuzgalmi egyesületeket, hogy e napon közös szentáldozást végezzenek a szent Szív imádságára és tiszteletére.

Az ünnep nyolcada alatt minden este fél 7 órakor litániát végzünk.

Egyesületi hírek

Június 19-én d. u. fél 4 órakor Szent Ferenc III. rendje, június 26-án d. u. fél 4 órakor az Oltáregyesület, június 30-án d. u. fél 6 órakor a Jézus Szive Szövetség Leány-csoportjai, július 2-án d. u. fél 6 órakor a Jézus Szive Szövetség FÉRFLIGA szervezete, július 3-án, d. u. fél 4 órakor a Jézus Szive Szövetség Női-tábora tartja havi ajtatosságát a polgári iskolában.

Külterületi szentmisék

Június 26-án a csejti-, július 10-én az öregkerti, július 17-én a polyákhalmi iskolákban mutatunk be szentmiséket.

Endrődi népesedési adatok május 15—június 15-ig.

Kereszttség szentségében részesültek: Lipták Lajos napszámos, leánya Irén Terézia. Hornok Elek földmunkás, leánya Irén Eszter. Czikkely Antal földműves, leánya Klára Irén. Timár Károly földműves, leánya Magdolna Apollonia. Kajla István földműves, fia István. Timár Gergely földműves, leánya Gizella Veronika. Tóth Imre földmunkás, fia Imre József. Barják József Benedek földmunkás, leánya Magdolna Ilona.

Dinya Illés ács, leánya Magdolna. Papp János földműves, leánya Mária Magdolna. Tóth Mihály csizmadia, fia Mihály. Varju Imre cipész, leánya Erzsébet Anna. Timár Vince zenész, fia Adolf Gyula. Sóczó Vendel földműves, fia Vendel Vince. Frolyó Imre földműves, fia Imre Roik Imre cipész, leánya Anna Veronika. Szta-hó Lajos földmunkás, fia Lajos János. Nagy Imre földmunkás, leánya Mária Terézia. Jambrik József földmunkás, leánya Jolán Erzsébet. Kalmár Imre földműves, fia Zoltán József. Iványi Sándor földműves, fiai Máté és Sándor. Gubucz Imre géplakatos, fiai Zoltán Imre és Tibor György. Kontra Imre földműves, leánya Jozefin Cecília. Timár Mátyás földműves fia László Sándor.

Házasságot kötöttek az Ur oltára előtt: Uhrin József földműves, rk. és Timár Mária Margit rk. Bukva Lajos földmunkás, rk. és Dinya Irma Irén rk. Timár István mészáros-hentes, rk. és Harnos Margit rk. Timár Imre földműves, rk. és Vaszkó Mária Timár Elek földműves, rk. és Timár Katalin Cecília rk. Hanyecz Imre szabó rk. és Timár Etelka Anna rk. Hajdu Ferenc kereskedő ref. és Hornok Mária rk. Knapcsek Bálint földműves, rk. és Szosznyák Etelka rk. Timár László Péter Pál földműves, rk. és Gubucz Irma Veronika rk. Fekécs József földműves rk. és Varga Eszter rk. Hegedüs Máté föleműves, rk. és Buza Ilona rk. Kertes Lajos szabósegéd, rk. és Hanyecz Eszter rk. Hanyecz Elek köműves rk. és Szmola Mária rk. Darida Mihály rőfös és dívalárus, rk. Sóczó Eszter rk. Szabó Frigyes földműves, rk. és Kovács Etelka rk. Kondacs János szobafestő, ág. ev. és Pintér Mária Magdolna rk. Hornok József földműves rk. és Varju Olga rk.

Elhunytak az Urban: Hangya Pál 43 éves, önakasztás folytán bekövetkezett fulladás. Klinghammer II-dikó 6 hónapos, veleszületett szervi szívbaj. Vaszkó János 8 napos, veleszületett gyengeség. Kurilla János 59 éves, agyszélhűdés. Vaszkó Lajos 27 éves, tüdőgyulladás. Özv. Kótai Jánosné Rafael Rozália 63 éves, agyszélhűdés. Özv. Balázs Istvánné Gácsi Mária 77 éves, agykori gyengeség. Giricz János 77 éves, szerv, szívbaj. Pelyva György 91 éves, agykori gyengeség. Uhrin Vince 66 éves, szervi szívbaj. Kontra József 4 napos, veleszületett gyengeség. Véha Pál 17 éves, vesegennyesedés. Özv. Majoros Is vannée Timár Veronika 76 éves, szervi szívbaj. Rácz Vince 50 éves, tüdőgümőkór. Csuvar László 4 éves, gümös agyhártyalob. Uhrin Péterné Branyiczki Róza 31 éves, tüdőgümőkór. Csere-nyecz Mária 13 hónapos, gümös agyhártyalob.

Egy vértanú.

Egy Barcelonából elmenekült újságíró leírja, hogy szemtanúja volt, amikor a spanyolországi vörösök egy husz esztendősi ifjút megkötözve megkínálták.

A vörösök vezetője durva oroszországi kommunista katona volt. Ez az orosz kommunista azt kívánta az ifjutól, hogy kiáltson:

„Éljen Oroszország! Éljen a kommunizmus!”

A fiatalember torkaszakadtából kiáltotta helyette:

„Éljen Krisztus, a Király! Éljen Spanyolország!”

Ekkor odaérkezett egy másik orosz szovjetkatona is. Az előbbi parancsot adott társának és ez kivéve zsebéből kését, beleszúrta azt a fiatalember bal szemébe.

A szerencsétlen szörnyű fájdalommal ordított fel és rángatta köteleit, amelyekkel keze össze volt fűzve és testéhez kötve.

A kínzásban résztvevő spanyol vörösök lefogták és röhögve viccelték kinjait. Az egyik hatalmasat ütött a szájára, hogy elhalgasson. A szerencsétlen elcsendesült.

Következett a kínzás folytatása. Az orosz vöröskatona ismét azt követelte tőle, hogy kiáltson:

„Éljen Oroszország! Éljen a kommunizmus!”

A fiatalember erőt vett szörnyű fájdalmán, amelyet kiszúrt szemek okozott és amilyen erősen csak bírta, kiáltotta:

„Éljen Krisztus, a Király! Éljen Spanyolország!”

Az orosz még dühösebb lett és parancsot adott társának, hogy szurja ki a másik szemét.

Harmadszor is megismételték ugyanezt a jelenetet, de most mára felső ajkát vágták le. Utána az ifju ajultan rogyott össze. Élesztgették egy darabig, hogy tovább kinoxhas-sák, de nem tért magához. Erre a két orosz rügött egyet rajta bakancsával és odéb állott. A spanyolok egy darabig vártak, de az ifju aztán sem tért magához. Erre az egyik elővette revolverét és három golyót eresztett a fejébe.

Ime, ilyen események történnek ott, ahol a vörösök jutnak uralomra. De ne felejtse el senki, hogy a vörös világot a szociáldemokrácia készíti elő.

Mi visz koldusbotra?

Vianney Szent János, a jóságos lelkű Ars-i plébános szokta volt mondani: „Két dolog adja az ember kezébe a koldusbotot: az egyik a vasárnapi munka, a másik az igazságtalanul szerzett vagyon.

Valóban, az élet számos példával igazolja e mondásnak helyességét. Ha megfigyeljük azokat, akik vasárnap és ünnepeken dolgoznak, úgy találjuk, hogy bizony csak ideig-óráig megy jól a sorsuk és rendszeren kizökönnek az étellel. A másik igazságot pedig a magyar közmondás is alátámasztja, mert azt hirdeti, hogy: „eből jött vagyonnak eből lesz vége.” Lopott, csaló és igazságtalanul összeharácsolt vagyonból csak ideig-óráig élvezheti az élet örömeit valaki, de a legtöbb mihamar lönkre megy.

ISTEN ÉS AZ EMBER

Az olasz királyi pár látogatása kormányzónk és nemzetünk megbecsülését jelentette, s örömmámorba hozta csonka hazánk kesergő fiait.

Most azonban nem császár, nem hadvezér, hanem a királyok Királya, a világ mindenség Teremtő Ura — Megváltó Istene jött hozzánk látogatásba, vendégségbe.

Csoda-e hát, ha a magyarság nemcsak a régi daliás idők pazar külsőségével, hanem ezeréves ősi hitének odaadó imádatával hódolt Krisztus királynak, s megmutatta a világ minden tájékáról ide zarándokolt Krisztus követőknek, hogy a magyar népben fegyelmezett lelkeség, egekig lobogó Eszmény tisztelet és Szent István hitéhez törhetetlen hűség van.

Trianon magyarja husz éves rab-ság, megkötöttség és elesettség, „barátaiban” való keserű csalódások után átértette, hogy Az jött hozzá, aki népek és országok legfőbb intézője, aki nem engedi végleg diadal-maskodni az ármányt és hazugságot, aki meghallgat és segít mindenkin, egyesén és nemzeten, csak őszinte szívvel, becsületes hűséggel és megértő szeretettel közeledjenek hozzá.

Lelkünk egész hitével, gyermeki bizalommal, bűnbánó szeretettel ünnepeztük — az egész világ szemláltára — az ostya fehér fátyla alá rejtőző eucharisztikus Krisztust és százezrek imája olvadt össze azon kérdésben, hogy Ő legyen Vezérünk, nemzeti létünk világitó Csillaga és a boldogabb magyar jövő Hordozója, aki itélni fog eleveneken és holtakon e földi életben irgalma, s az örök boldogság kapujában igazságossága szerint.

Soha annyi ember nem járt Budapest utcáin. És csodálatos, mégsem volt tülekedés, láрма, bántó zaj és kiabálás. Érezte mindenki, még a másvallásúak is, hogy a főváros templommá változott — ott jár utcáin az Isten és e tudat komollyá, magabizálottá, emelkedett lelkületűvé avat-ta a kongresszus résztvevőit.

Hogy melyik volt legszebb eseménye a távolból elképzelhetetlenül csodálatos és tüneményes ünnepségnek, arról vitatkoznak, de eldönteni nem lehet. Egyesek azt mondják, hogy az a jelenet, amikor *Krisztus Király* dunai diadalutján a folyam sötét hullámaiktól visszatükrözött vilánygök tizezei úgy ragyogtak bele az éjszakába, mintha az égi csillagok milliói fürödni jöttek volna le a Dunába.

Mások a Gellérthegy csodálatos tűzijátékát emlegetik. Ötvenméter magas kereszt gyulladt ki bengáli rubin fényben a Citadella oldalán. Majd *ezüstfehértiszinben* ragyogott a kereszt. De ugyanakkor — nagyszerű scenikai hatással — hatalmas *vércseppek* csepegték rajta végig jelezvén a diadalmas-, a küzdő és szenvedő egyház összetartozását.

Sokan a 140.000 magyar gyermek buzgó áldozását, a magyar jövő re-

ménységeinek Krisztushoz kapcsolódását, — többen a 160.000 férfi éjszakai szentségimádását, amikor a főhercegek és miniszterek mellett ott térdeltek hitvallóan a társadalom minden rétegének tömegei jelezvén a krisztusi demokrácia és testvériség összekötő erejét, vélik a kongresszus legfelelőbb emlékének.

Gyönyörű volt... Csodás volt... Szem nem tudott betelni a szépség soha nem képzelt fenségével...

Akik sajnálták az áldozatot, örök-ké bánhatják, mert ilyen szépet a földön még ember nem produkált soha!

De hogy ők is kapjanak valamit a kongresszus szellemi táplálékából, a kiválóbb szónokok beszédeit kivonatban közöljük lapunk következő soraiban.

A világ-kongresszus a pápai bulla felolvasásával kezdődött és nyílt meg. A pápai bulla magyar fordítása ekként hangzik:

**Kedvelt Fiunknak
Pacelli Jenőnek**

a római szentegyház áldozár bibernoka, államtitkár és a római egyház kamerlengója

XI. PIUS pápa

Kedvelt Fiunk! — Üdv és apostoli áldás.

„A magyarok ismert hite és szeretettől lángoló buzgósága tündököl abban a nagy igyekezetben, amellyel a legközelebb megtartandó Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus előkészítésén immár egy éve dolgoznak. Az ország minden részéből híres fővárosuk példájára minden rendű és rangú polgárok szent vetélkedésben szentelték magukat a vallásos élet gyakorlatainak, hogy tiszta és isteni tüztől izzó lélekkel készítsék elő magukat az Eucharisztikus színek alatt rejtőző Istenbárány kivételes megdicsőítésére. Nagyon tetszett nekünk, hogy nemcsak szeretett Magyarország hiveihez, hanem a világ összes katolikusaihoz idejében felhívást intéztek, hogy imádságos szándékban egyesülve a keresztény hit nyilvános megvallásával és a szent szertartásokba való bekapcsolódással nyilvános engesztelést szolgál tassanak annyi istenkáromlásért és az Isten főltségét megtagadóknak, vagy azt akár nyíltan, akár rut alakoskodással támadóknak vétkeiért. Az isteni és emberi jogok oly nagyfoku összezavarása, a szerződések és szövetségek lejtőre siklása mellett, s a szomorú viszonyok között semmit sem ítélünk üdvösebbnek, mint ha az emberek elfordult tekintetét és tévelygő értelmét ráirányítják az igazán örök és változhatatlan dolgokra, s ha az égi Kenyérrel erő-

sított gyenge lelkek minden kezdetükben az örök törvények, az igazság és béke legbiztosabb alapjaihoz alkalmazkodhatnak. Ezért még az ilyen szándékoknak dicsérettel adózunk, a Kongresszus megszervezését, mely nagyszerű eredményeket ígér, úgy a kiválóságok részvétele, mint az előkészületek ténye folytán, lelkünk bensőséges érzésének különleges megnyilatkozásában óhajtuk részesíteni. Ezt a szándékunkat legmegfelelőbben olyan formában akartuk megvalósítani, hogy legátusi küldetésre választottunk ki Téged, kedvelt Fiunk, aki annyi buzgósággal és bölcsességgel osztod meg állandóan mindennapi imádságos gondjainkat és az egész Egyházzal szemben aggodó szeretetünket. Téged tehát, lelkünk hűséges és ékes-szóoló tolmácsát legátusként küldünk ki a Budapesti Eucharisztikus Kongresszusra, hogy ott saját személyünk képviselőként vezess a szent cselekményeket. A kitűzött tétel, melyről a legszentebb Oltárszentséggel kapcsolatban szó lesz az ülésen, igen alkalmasnak látszanak arra, hogy a legfölségesebb Szentséghez fűződő szeretet kötelékével kien-gesztelje az egymástól széthúzó embereket és összehozza magukat a népeket is, melyek — nem is kis számban — ferde szemmel tekintve egymásra nem szűnnek meg támadó és kegyetlen fegyverekkel rettenetes bajokat és borzasztó szerencsétlenségeket zudítani az egész emberi nemre, vagy napról-napra nyíltabban fenyegetnek ilyenekkel. S igen időszerűen idézik fel a magyar nemzet történelmének első időszakát most 900 évvel Szent István, az első magyar király halála után. Maga Magyarország a tanuja annak, hogy sem az egyes emberek, sem az államok nem kaphatnak Istentől nagyobb ajándékot, mint ha az Ő jóságából elnyerik a katolikus hitet s azt állandóan megtartják. Szent Istvánt, a követésre méltó keresztény fejedelmet, joggal tartják a magyar nemzet legfőbb erősségének és világitó fáklyájának, aki az igaz vallás tiszteletével népét nemcsak az örök üdvösség elnyerésére nevelte, hanem kulturával és civilizációval is nemesítette. Minden más előny

és dicsőségen kívül ebből nőtt azon nem csekély számú emberek sora, akik hibátlan erkölcsi életük, tudományuk, irodalmi tevékenységük, művészetük és betöltött feladataik révén nemcsak maguk, de hazájuk dicsőségét is szolgálták. Ezeket az előnyöket, ezt az igazi dicsőséget szívből kívánva a Nekünk igen kedves magyar nemzetnek, s a világ többi népeinek, Neked Kedvelt Fiunk az égi megvilágítások bőségét kívánjuk Istentől, hogy üdvös és szerencsés eredményekre vezessen megbízatásod, melyet emel hivatali állásod magas méltósága és a római bibor nagyszerűsége. Ennek záloga és előhírnöke legyen az apostol Áldás, melyet túláradó szeretettel adunk az Urban Neked, Kedvelt Fiunk, követésedben kísérőidnek, a buzgó esztergomi érseknek, az Egyház többi biborosainak és főpapjainak valamint Magyarország polgári hatóságainak és mindazoknak, akik valóságban, vagy lélekben jelen lesznek a Kongresszuson.

Kelt Castell Gandolfoban Róma mellett, 1938 május 12-én Szent Nereus és Achilleus ünnepe, pápaságunk 17. évében.

XI. PIUS PÁPA

Ezután Serédi Justinian hercegprímás és Hóman Bálint miniszter beszéltek.

Ezt követően bejelentették megafonokon, hogy Pacelli biboros-államtitkár, pápai legátus beszéde következik. A közönség lelkes tapsban tört ki. Tizezrek és tizezrek álltak fel és úgy ünnepezték a pápa követét, aki percekig nem tudott szóhoz jutni az ünnepléstől. Végre inkor nagynehezen elült az ünneplés és lelkesedés zaja, a legátus elkezdte beszédét, amelyet teljes egészében itt adunk.

— Dicsértessék a Jézus Krisztus! — Kedves magyar testvéreim! Őszintén örülök, hogy mindnyájunk között Atyjának üzenetét tolmácsolhatom önöknek. Örömmel jöttem szép hazájukba és kérem a jó Istent, áldja meg ezt az Eucharisztikus Kongresszust és mindnyájukat, akik azon résztvesznek. Isten áldása legyen velünk! Éljen a Eucharisztikus Kongresszus! Éljen Mária országa! Éljen Magyarország!

A biboros legátus ezeket a szavakat magyar nyelven mondotta el és minden mondatát percéig tartó és szünni nem akaró lelkes éljenzés és taps követett. Az állandóan megismétlődő ovációk miatt a biboros legátus csak hosszas idő múlva folytathatta — francia nyelven — beszédét:

A pápa követének hatalmas beszéde

A eucharisztikus világgyűlésnek Európába való vissztérése a fényes-névű világvárosok közül ebben az évben Magyarország fővárosa lett a szerencsés kiválasztott. Mindenki,

aki felfogja ennek a választásnak a gondviselészerű jelentőségét, tisztelettel és bizalommal hajlik meg a mai mozgalmas órákban történelem ama lapjainak ékes-szóoló tanúsága

előtt, amelyeket a magyar nép, a tragikus időben a keresztény Európának ez a védőbástyája önvérével irt be. Hősies és dicsőséges ez a történelem, amelyről Buda magasra törő vára, mintegy az újjáéledés, lelkesedés és testvéri összefogás himnuszát zengi. Itt tört meg a keresztény kultúrát védelmező magyar seregek vitézségén a hitetlenek támadó áradata s a büszke félhold itt hátrált meg, legyőzve a megváltó Krisztus keresztje előtt és *Krisztus anyja volt az, akinek örök időkre felajánlotta ezt az országot és népét az, aki elsőnek tette fejére Szent István koronáját.*

— Kedves testvéreim, nemcsak a régi hagyománytól átvett szertartás szerű gesztust teljesítek, hanem a szívem önkéntelen megmozdulását követem akkor, amikor mint a dicsőségesen uralkodó XI. Pius pápa legátusa meghatott lélekkel hajlok meg az előtt a szent szimbólum előtt, amelyet magának a kereszténységnek a központjából, II. Sylvester pápa kezéből kapott a magyar nemzet s amelyet annyi szeretettel és tiszteltetéssel övez. *Ennek az országnak, ennek a népnek, amelynek ezekben a gyönyörű napokban boldogok és szerencsések vagyunk vendégei lenni szól lelkem mélyéből jövő legszívélyesebb közöntésem!*

A pápai legátus hálás üdvözlése

— Ugyanakkor, amikor ezt az országot és népet üdvözölöm, legőszintébb hálámot fejezem ki mindazoknak, akik ezt a Kongresszust támogatással, segítségükkel, jóindulatú együttműködésükkel, rokonszenvekkel elősegítették. Elsősorban a magyar királyság főméltóságú kormányzójának és az ő kimagasló és érdemekben gazdag hitvesének s a magyar királyi kormány tagjainak; a Szent Collégium főmagasságú tagjainak, akik ezeknek a napoknak az ünnepélyességét biboruk fényével megtisztelni és emelni méltóztattak, s legelső sorban Magyarország biboros hercegprimásának, aki a püspöki karral és buzgó papságával karöltve fáradhatatlan apostoli munkával készítette elő Magyarország katolikusaiknak lelkét a kegyelem eme napjaira. — S miközben tekintetemmel átölelem a híveknek ezt a megszámlálhatatlan tömegét, amely a világ mind a négy tájáról gyűlt ide, hogy szent és testvéri egyetértésben élje át ezeket az órákat, amelyeknek gyönyörűsége visszaidézi a Táborhegyi órák kimondhatatlan magasztosságát, meghatott üdvözlő szavaim áldással együtt tullepik a Hősök-terének határait és eljutnak minden országhoz és minden néphez, amely ennek a nagyszabású gyülekezethez tagjai révén oly méltóképpen képviseltette magát itt a Duna partjain.

— Most a Szentséges Atya szándékaihoz hívem mindenki üdvéért küldöm az ég felé ezt a hő könyörgést: Adja Isten, hogy ebből az oltárból, mely itt bemutatott és Jézus

Szentséges szívéből a szent vérral együtt fakadjon a kegyelem bőséges forrása, amelyből a földkerekség minden népe, mely szomjazza az igazságot és békét, merithessen s hogy nehéz és gyakran tragikus küzdelmeik közepette eljőjenek a Megváltó élő vizéhez, hogy abból természet-

Az Eucharisztia a hit foglalatja, a szentség pillére és a szeretet köteleke

— Ha a mai világot nézzük, a mai emberiséget, az egyháznak és társadalomnak mai helyzetét, akkor azt lehetne — emberileg szöve az kellene — kérdeznünk, vajjon az ünnepek fénye megfelel-e, időszere-e a mostani viszonyok közt. Kétségtelen, hogy a felületes lelkek, akik nem veszik észre a nagyszerű látvány és ragyogó külsőségek, a lelkes tömegek az ünnepek pompája mögött ezen napoknak mélyéges lelki tartalmát, azok nem fogják megérteni az ünnepek igazi célját sem. Ez a gondviselés szerű és fontos cél: a résztvevők szívében és azok szívében, akik lélekben és imában kapcsolódnak az ünnepekhez — lángragyujtani a hősök lelkületét, hogy megmentse a mai világot, a mai emberiséget és megvédje az Egyházat és a keresztény kultúrát a hittagadás és a társadalmi forradalom vezetői ellen, szembehelyezvén velük, mint Magyarország a XVII. században, mint az Írás mondja: „acies ordinata“-t egy szilárd és elszánt arcvonalat, amelyet semminő erő nem tud áttörni és amelyet semminő csellegéssel nem lehet megkerülni.

— Tehát nem a mai idők súlyosága dacára, hanem éppen e súlyosság miatt hárul erre a Világkongresszusra az a szerep s az a küldetés, amelyet három pontban foglalok össze:

Abban a világban, ahol a hit el-lanyhult, büszke és megrendíthetetlen hitvallásban hirdetni a megváltás alapvető igazságait, amelyeket az Oltáriszentség misztériuma magában rejt, mint „a hit foglalatja“.

„Abban a világban, amely magát az isteni törvény alól mindinkább kivonni törekszik, hirdetni a teljes és tudatos meghódolást az Oltáriszentség törvénye előtt, amely a hit és cselekvés összhangját követeli, mint a „szentség pillére“.

„Abban a világban, amelyet megingattak és egyensúlyából kizökkentett az egyenlenségre való uszítás, összefogni az összes jóakaratu embereket, a szeretet apostoli kereszt-hadjáratára, hogy elősegítsék az egyetértés, a társadalmi boldogulás és az áldozatosság munkáját, attól a testvéri szeretettől áthatva, amelyet az Oltáriszentség „a szeretet köteleke“ áraszt magából“.

— Mint alázatos hódolat a Szentháromság Egyesiten felsége előtt, ami hitvallásunk erről a térségről a mi megingathatatlan bizonyosságunknak ünnepélyes és mélyen átértett kifejezését küldi az ég felé. Büszke válasz az embermillióknak, akik meg-

föltölti erőt merítsenek, amely nélkül minden emberi törekvés eredménytelen marad s hogy beteljesüljenek a husvétli szertartás misztikus szavai: „Vidi aquam egredientem a latere dextro et omnes ad quos pervenit, aqua ista salvi facti sunt.“

tagadják a hitet és a tiszteletet a teremtő mindenhatóság és az irgalmas megváltás misztériumától. Ez a mi hitvallásunk az egész földkerekség legtávolabbi pontjáiig visszhangoztatja őseinknek hitvallását, akik, épp úgy, mint mi, a keresztény szimbólumból merítettek erőt és lendületet, abban találták meg vigasztalásukat és boldogságukat itt e földön.

A keresztény világ hitvallásának megújítása

— Velünk szemben sötétlik az istentelenek frontja, az antikrisztus fel-emelt öklét rázza az ég ellen és mindaz ellen, ami nekünk a legszentebb. Velünk szemben vonulnak fel azoknak sorai, akik a föld minden népével és minden egyes emberrel azt szeretnék elhítenni, hogy a jólét csak akkor találják meg, ha eltávolodnak Krisztus Evangéliumától s hogy a társadalmak és az egyének boldogsága és nagysága csak elenyvedhet a keresztényekéban. Velünk szemben hullámoz az alak-talan tömegek, akik bár személy szerint nem ellenségei Jézus Krisztusnak, de engedik magukat dobáltatni a közömbösség, könnyelműség és léhaság hullámainól vagy pedig a mindenkori áramlatok sodrával vitelve magukat, végül is öntudatlanul segítőtársaivá lesznek a hitlenségnek és a Krisztus elleni harcnak. Velünk szemben állnak azok a fájdalmas, véres vagy vértelen stációk, amelyeket a mai zür-zavaros időkben Krisztus Egyháza Krisztussal együtt jár meg a keresztúton.

— És amíg lelki szemünkkel azt a gigászi drámát szemléljük és szívünk verése meggyorsul annak a párbajnak a láttára, ahol megmérkőzik a „misterium gratiae“ és a „misterium iniquitatis“ — hitünk és az isteni kegyelem fuvalatától izzó szeretetünk ajkunkra adja a hitvallást, amely most már nem a nyugodt napok csendes zsolttára, hanem a küzdelem napjainak férfias himnusza.

— És vajjon egy ilyen hitvallás hol zendülhetne meg kifejezőbb erővel, mint ennek a testvéri gyülekezethez a kebelében, ahol a Szentostya sugárkörében beteljesedik a zsolttárköltő jóvendölése: „Et adorabunt in conspectu eius universae familiae gentium“ (ps. 21, 28.)?

— Hol zenghetne nagyobb örömmel a hit és hála éneke, mint ennek a sokaságnak az összhangjában, ennek a sokaságnak, amely az összes népekből és nemzetekből gyűlt össze a körül a misztérium körül, amely csodálatos egységében foglalja

össze egész hitünk lényegét? Mert az Eucharisztia színében rejtőző, testé vált igében való hit, föltételezi a hitet az Atyában, aki őt küldötte s a hitet a Szentlélekben, az Atya és Fiu legnagyobb ajándékában, amelyet a szűkölködő emberiségnek adott, az Oltáriszentség misztériumában való hit? Ez nem más, mint a hit megváltásunk egész lényegében, megváltásunkban, amelyet a századok előkészítettek, amely beteljesedett Krisztus megtestesülésében, életében, szenvedésében és megdicsőülésében, folytatódott az Egyházban és az Egyház által, a hit az Istenember állandó jelenlétében, a kegyelmének végtelenségében: a hit kifürkészhetetlen misztériumában, a „sacramentum absconditum“-ban (Eph. 3, 9), abban a szent titokban, amelyen át a Szentháromság egy Isten mindenhatóságának, az isteni bölcseségnek segítségével Krisztus Urunk megváltó élete itt e földön, amely látszólag az ő mennybemenetele által lezárult, tovább folytatódik és folytatódni fog az idők végezetéig a maga szentségi valóságában.

— Az, aki értelmének és akaratának meghódolásával meghajlik ez előtt a misztérium előtt; elmondhatja magáról, hogy szerencsésen megjárta a keresztény hit összes állomásait, hogy óránézve az érzéki látszatok világa elvesztette könnyen szerzett, de csalóka tekintélyét.

— Az, aki egyszer átlépte a kegyelemtől vezérelve azt a küszöböt, amely hitünknek eme központj. misztériumához és legföltettebb kincséhez vezet, az aki, mint János apostol, fejét a Megváltó ölébe hajthatta és az ő isteni hangjával hallhatta a szentségek legédesebbikének értelmét és jelentőségét kinyilatkoztatni, aki megértette, hogy tulajdonképpen mit jelent az emmausi lakoma, ahol Krisztust a kenyér megtöréséről ismerték fel, az erősen fel van vertezve a hitlenség, az istengyűlölet, Krisztus megtagadásának a próbálkozásai ellen s az emberi gőg és előítéletek követelődzései ellen, amelyek körülveszik és megkönyezik s igyekeznek maguk tévedéseik és eltévelyedéseik hálójába csalogatni.

— Az, aki a Megváltónak az Oltáriszentségben való jelenlétében nem lát mást, mint láthatatlan folytatását az ő hajdani látható jelenlétének, az nem botránkozik többé meg azt látva, hogy az eucharisztikus Krisztussal ma úgy bannak, mint ahogy bántak valamikor az emberre lett Istenigéjével, földi életében. Az istálló szegénysége, a trónjáért reszkető zsarnoki Heródes elől való menekülés, a názareti elvonult élet, a Kafarnaum megvető közömbössége, a tanítványok meghátrálása, a getsemani kert magánya a Sanhedrin ítélete, a hóhérok kegyetlensége, a cinikus Heródes által ráadott nevetéses öltözet, az igazságszolgáltatás megtagadása megalkuvó Pilátus részéről, a hazug uszításról félrevezetett és felizgatott tömeg „feszítsd meg“ kiáltásai, a kereszt lábánál történt megalázkodások és szidalmazások, a megváltó küldetése és az evangélium hirdetésének kiforgatása s a földi hatalmasságok elleni lázításként való beállítás, a sikernek a hatóságok által való lepecsételése, a feltalálás tanúira rákényszerített hivatalos cáfolatok: mindez és még annyi más részlet, amely napjainkban

különbéle alakban megismétlődik, nem illesztetik, sőt nem is lephetik meg azt, aki az Oltáriszentség gyógyó és tiszta forrásából merítette italát, akinek szeméről leesett a hályog, mint ahogy leesett az isteni szóra az emmausi tanítványok szeméről, amikor szemek felnyitak a kenyer megőrésékor.

— Az ilyen hívő számára mindez nem más, mint napról-napra újból és újból mind kifejezettebben megerősített beteljesedése az agg Simeon jóslatának, amikor anyja karjaiba tette vissza az isteni Gyermekeket „signum qui contradicetur“ (Luc. 2, 34.). Mert tudja, hogy ennek a jóslatnak tragikus árnyéka nemcsak Krisztus földi életére nehezedik rá, Betlehemtól a Golgotáig, hanem továbbra is Krisztus eucharisztikus életére, az utolsó vacsorától az idők végezetéig. Az ilyen hívő tudja tehát, hogy addig, amíg az isteni nagylelkűség meghagyja az ember számára azt a félelmetes előjogot, hogy választhat a jó és a rossz között, az engedelmes szabadsága és a lázadás között, a hit önkéntes hódolata és a hitetlenség gögje között, addig az oltáriszentségi Krisztus épp úgy a „signum, qui contradicetur“, fog maradni, mint volt Krisztus földi életében. Ez a keresztény szív számára megpróbáltatást és szenvedést okozhat, de nem lehet akadályá hitének.

Krisztus király lesz győztes továbbra is!

— Hol van ma Herodes és Pilátus, hol vannak Neró, Diocletian és Julianus Apostata, hol vannak az első századok keresztényüldözői? Szent Ambrus adja meg a feleletet: „A kivégzett keresztények arattak győzelmet: a legyőzöttek, azok az üldözők“ (Ambr. de excessu fratris sui Satyri, II, m. 45.) porrá és hamuvá lettek a kereszténység ellenségei! Por és hamu ma mindaz, amire vágyakoztak, amire törekedtek — amit talán rövid pillanatokra élveztek — a földi hatalom, a földi dicsőség!

— A törekenység s az elsovadás kiengesztelhetetlen törvénye, amely öket megsemmisítette műveikkel és hírükkel együtt, ugyanaz a törvény ránehezedik tudatos tanítványaikra és öntudatlan utódaikra s porrá és hamuvá teszi mindazt, ami nem az isteni igazság sziklájára van építve, mindazt, ami nem tartja tiszteletben a természetes és a természetfölötti rend összhangjának alapvető törvényét. Legfeljebb leomlott nagyságuknak néhány törmeléké marad majd meg a föld színén, mint ahogy megmaradt a sivatag homokjában a Fáraók sfinxje, mint ahogy megmaradt néhány szétszórt kő a bábéli toronyból, ami legfeljebb arra jó, hogy keserű gúnnyal igazolja az örök igazság szavait: Nisi Dominus aedificaverit domum, in vonum laboraverunt qui aedificant eam.“ (Ps. 126, 1).

— Ő azonban győztes, az Oltáriszentségi Krisztus. Ő, aki annyiszor volt céltáblája ellenségei dühének, sőt még azok üldözésének is, akik az övéi voltak: Ő lesz a győztes továbbra is! És Ővele győzni fognak mindazok, akik nem ilyednek meg a hitetlenség viharos időitől és a tömegek hitlenségétől, hanem ellenkezőleg ez csak ősztönzi őket a még teljesebb odaadásra, hitükné még büszkébb megvallására.

— Az istentagadás és istenyüldölés apostolai hiába számúzik Krisztus művét, sőt még Krisztus nevét is, hiába számkivetik az államból a

hitvallókat, mint az állam ellenségeit, a gyűjtogatók hiába gyalázzák meg és hamvasztják el a templomokat és kápolnákat s fosztják meg az oltáriszentségi Jézust köhájlékától; egy földi evangélium hírnökei hiába kényszerítik népeikre egy nem tudni milyen kereszténység alakját, amelynek semmi esetre sincs semmi köze a történelmi Krisztushoz, az oltáriszentségi Krisztushoz, sem pedig azokhoz az alapvető igazságokhoz, amelyeket a földreszállott Isten Igéje nyilatkoztatott ki nekünk. Aki hű akar maradni az igazi Krisztushoz, még parancsolóbb, még sürgősebb feladatnak látja hinni, hitét nyitvanosan megvallani, mert szívbe vésvé viseli a Mester sulyos szavait: „Omnis, qui confitebitur me coram hominibus, confitebor et ego eum coram Patre meo, qui in coelis est. Qui autem negaverit me coram hominibus, negabo et eum coram Patre meo qui in coelis est.“ (Math. 10, 32—33.)

— És mi e helyről, amely felé néz ma az egész katolikus világ, amely felé milliók szive gondol szent irigységgel, egyesülve Krisztus lábainál összes testvéreinkkel a hitben, az alázatos imádat lendületében, kiáltunk oda a hitetlenség főpapjainak a mi büszke hitvallásunkat, Krisztus ellenségeinek „feszítsd meg“ jável szemben zengjük hűségünk és szeretetünk hozsannáját! Oh, mi ezt keserűség nélkül tesszük, lenéző elbizakodottság nélkül azok iránt, akiknek ajkai Őt átkozzák és akiknek szive Őt még ma is eltaszítja. Nem, a mi hívő hitvallásunkhoz, a mi szerető tanítványi hozsannánkhoz hozzáfűzzük testvéri imánkat is azért, hogy a szent Ostya, az isteni Nap, a fényesség, amely megvilágít minden embert, aki e világra jön, hatoljon be békésen elenállhatatlanul azoknak szívébe, akik a sötétségben és a halál árnyékában ülnek, hatoljon be az ő üdvőségükre az egész világ békéjéért és a maguk öröme, hogy lábunk a béke útján járjon.

Uj szellem, uj törvény

— Az eucharisztikus Király e tabernakuluma előtt a Credo szavai szállnak ajkunkról a magasságbeli Isten trónja felé. Szálljon hitvallásunk fölfelé, mint a tőmjén füstje, szálljon a szívből, amelyet valásunk szent misztériumának hite hevit és egészen áthat az evangélium törvényének engedelmes szeretete.

— „Jöjjen el a Te országod“, mondják napota a Miatyánkban. Ezek a szavak többet jelentenek, mint egyszerű imát, azt, hogy Isten uralma terjedjen el az emberek között; egyszersmind felhívás is ez mindenkihez, aki Krisztus király lobogója alá akar állni; program ez, amely kötelező Krisztus országának minden örökösére, királyi asztalának minden vendége számára. Ha van hitünknek egy misztériuma, amely a kereszténynek azt a parancsoló kötelességét hirdeti, hogy törekedjen a szentségre s ezt minden ürügyet, minden kibúvót kizáró világossággal mondja meg, úgy az bizonyára a legszentebb Oltáriszentség.

— Az utolsó vacsora napján új törvény, új szellem, új eszmény virradt a világra. Az élő víz új forrása tisztább, mint a régi földi paradicsom folyóinak vize, ontja a kegyelem áradatát az emberiségre. És mindazt, ami közel kétezzer év óta örömet és nemeslelkűséget hozott Isten országába, az erény, a szent igazságosság, a szüzi tisztaság, a bátor hit, a hősiес vértanúság virágait, az Oltáriszentség forrásának szent vize öntöz-

te a szeretet napjának melegében nyitlak ki, a szeretet, amely ebben a szentségben, a szeretet szentségében éri el teremtő mindenhatóságának és megszentelő erényének tetőpontját. De ott, ahol a szellem világiassága és a lélek benső vérszegénysége, a léhaság és az erkölcsök megromlása, a jámborság meglazulása és a tág lelkiismeret szakadékat vont a hit és a cselekedetek, az elvek elfogadása és a gyakorlati életben való alkalmazása közé; mindenütt, ahol a közömbösség, azután a bűn, majd a kötelességmulasztás beszivárgott, sajnós, még az egyház tagjai közé is, nézzétek meg jól s azt fogjátok mindenütt megállapítani, hogy a romlottságnak ezek a szomorú képviselői először azokat a lelki köteleket tépték el, amelyek őket az Ujszövetség szentek szentjéhez fűzte.

— A magyar nemzet, amely ma bennünket vendégül lát, az Egyháznak olyan fennkölt szenteket adott, akiknek homlokán a hit és a tökéletes eucharisztikus élet dicsfénye ragyog.

— Itt van szemünk előtt, abban a méltóságteljes magatartásban, ahogy a halhatatlanság számára a művész vésője megörökítette, a keresztény Magyarország atyja és feje, az apostoli férfiú, aki oly büszkén viseli koronáját. Jól tudta ő, hogy ha már Magyarország kardját megkövácsolta, annak egyedül Krisztus keresztje, az oltári Krisztus lehetett a megörzője. És amikor a kormányzás nehéz munkájának szentelt életének alkonya elérkezett és a magányba vonult visza, hosszu órákon át leborulva imádkozott Oltáriszentség Istene előtt és hogy mint hajdan, az angyallal küzdő Jákob, lefegyverezze imádságával az isteni igazságszolgáltatást, hogy nagy küzdelemmel kivívja az országának és népeinek boldogulását.

— István király és szent törzsökéből nőtt ki a szüzi lilium tisztaságában és illatában Imre, akit mestere, Szent Gellért az égi tanítás és Isten oltárának kenyérével táplált.

— És itt van Boldog Margit, Magyarország királyi törzsökének másik sarja, a szent szegénység mosolygó segítőtársa és nővere, az alázatosságban önmagát megtagadó ibolya, ez a kiváltságos, kristálytisza mélységű eucharisztikus lélek, az Oltáriszentség előtt égő örökméces, akinek kedves lángja még ma is lobog az elmúlt századok ellenére és aki, — mint óhajjuk — talán nemsokára helyet foglal a szentek fényességével ékesen, mint fénylő csillag Magyarország égboltján.

— Itt van Szent Erzsébet is, ennek az áldott földnek virága, aki Magyarország és egyben Németország dicsősége. A kiválasztott gyermekre, aki, amikor a feszület lábánál letérdelt, éfirulva, könnyek között tette le hercegi koronáját, amelyet nem volt bátorsága homlokán viselni a tövissel koronázott király jelenlétében, erre a gyermekre a tabernakulomból a kegyelem és szeretet sugara árad ki; a Mester, aki őt az Oltáriszentség isteni iskolájában nevelte, továbbra is szüntelenül mind magasabbra és magasabbra vezette a leghevesebb utakon egész a szentség csúcáig és azoknak a lelki küzdelmeknek ellenére, amelyek második hazájában népét zavarják, még ma is a „kedves szent“ maradt, akit mindenki tisztel, mint a mindig hájos és jótékony megtestesülését annak a szeretetnek, amely Krisztus szívében gyökerezik, amely megnevesedik a Krisztussal való egyesülés által és amely Krisztus felé vezető azokat is, akik tőle a legtávolabb vannak, mert ebben a szeretetben

mintegy élő képben „apparuit benignitas et humanitas Salvatoris nostri Dei“ (Tit. 3. 4.) Kedvesen hajolva két hazája felé, úgy tűnik fel a mai idők felhői között, mint a szívárvány, a remény és béke hírnöke.

— A nagyszerű hódolat, amellyel a katolikus világ ebben a pillanatban az Oltáriszentség Istene elé járul, a nyilvános hitvallás jellegén kívül azt a magasztos küldetést is magában rejti, hogy gyarapítsa és megerősítse mindazoknak szívében, akik igazi tanítványai kívánnak lenni Jézus Krisztusnak, azt az öntudatos összhangot, amelynek az Eucharisztikus Credo és életmódjuk között mulhatatlanul meg kell lennie. A miadenható Isten kegyelme növelje és érlelje meg, mint ennek az Eucharisztikus Világkongresszusnak legdrágább gyümölcsét, ezt a meggyőződést mindazokban a hivekben, akik Magyarország vendégszerető földjén a mi Eucharisztikus Királyunk trónja körül összesereglenek! Engedje meg, hogy a hit közösségéből, amely itt a tabernaculum lábánál a hiveket az összes nemzetek sorából egyesíti, megszülethessen annak az elhatározásnak egysége, hogy életformájukul kizárólag azt a jámborságot és erényt válasszák, amely mindig éber s amely magán hordja Krisztus követésének pecsétjét. Adja, hogy mindazok, akik mint eucharisztikus zarándokok itt összegyülekeztek, az eucharisztikus élet igazi hírhirdetőiként térhessenek vissza hazájukba, mint élő szentségmutatói a hitnek, amely minden nap és minden órában példájuknak világosságát ragyogtatja meg a világ fölött, amely, sajnós, nagyon is eltávolodott Istentől és Krisztustól, előkészítve így az eltévedettek és tájékozatlanok számára a visszatérés útját a szülői házba.

— Hogy így ennek a nagyszerű kongresszusnak hatalmas egyetértésében együtt ujítsuk meg ünnepélyes hitvallásunkat és hűségünket az eucharisztikus királyság törvényeihez, úgy érezzük, hogy bensőséges és természetfölötti egysége árad el bennünk, szellemnek és szívnek a kereszt és az oltár megváltó titkán alapuló legszorosabb közössége; elfog bennünket az öröm, hogy az Eucharisztiaiban megtaláljuk a vinculum caritatis-t, a titkot, amelynek segítségével győzedelmeskedhetünk a mai óra anyagi és erkölcsi nehézségein.

Ebben az ünnepélyes órában, az eucharisztikus Király oltárának lábánál, földi helytartójának nevében fordulok hozzátok a katolikus világ minden népének képviselői: azzal a hű kéréssel, hogy mutassátok magatokat érzéseitekben és cselekedeteitekben méltóknak ehhez a vinculum caritatis-hoz, amellyel az Eucharisztia mindnyájunkat egységesen átölelve tart, meg vagyok győződve, hogy tárva-nyitva találom füleiteknek, szíveiteknek ösvényét. Az isteni Mesternek szava az utolsó vacsorán mintegy törvénye valamennyi hívének: „A jel, amelyről mindenk megismernek, hogy az én tanítványaim vagytok, a szeretet, amellyel egymás iránt viseltetek.“ (Joan. 13, 35). Ez az ige, amely alapvető igazsága a keresztény társadalmi tannak, sajnós, minden időben igen sok emberre, mint terméketlen sziklára hullott, de talán sohasem annyira, mint épen a jelenben, amelyben a szív keménysége egyeseknek hajlithatatlanságon önzése, másoknak forradalmi gyűlölete falat emeltek munkaadó és munkás közé, akik pedig a dolgok természeté szerint őszinte együttműködésre lettek volna utalva s akik között, mindkét részről a szíves test-

jelét nem látja annak, hogy az új földművelésügyi miniszter, akinek ereyéről és népszerűségi regékelt irtak a jobboldali és nyilas lapok, közbelpne és megakadályozná a szörnyű katasztrófát. Marschall idejében nem volt ilyen „árkilengés“.

A magas buza és tengeriár a kisgazdák 99 %-át nem érinti. A közterhek és adósság-kamatok, az elmúlt évek nehéz viszonyai között nem újított gazdasági élő és holt felszerelések pótlása már régen terményeinek eladására kényszerítette a falu kisgazdait.

A magas termény árak csekély számu „módos kis és nagybirtokoson kívül“ csak a korábban vásárló kereskedők anyagi hasznát emelik.

A falu népe — célludatos előre-látással — a vilá kongresszusra ide seregülő idegenek nagyobb fogyasztására gondolva — állattenyésztését fejlesztette és intenzív hizlalásba kezdett.

És mi az eredmény?

A termelők még a takarmány árát sem kapják meg — a 25—30%-os árcsökkenés mellett —, s elveszik hizók sülldő értékét, nem számítva az elhullás! és 4—6 hónapos hizlali munkát.

Hétről hétre vártuk, hogy az új földművelésügyi miniszter elődei nyomán — ha másként nem lehet — intervenciós vásárlásokkal siet segítségre a temérdek milliót elvesztő kisgazda adózónak, de mai napig hiába vártuk.

Imrédy Béla miniszterelnök urhoz száll tehát a falu kereső magyar népének jogos és méltányos kérése: ne nézze tovább is a sertés és hizó marha árak zuhanását, állítsa meg a borzasztó veszteségeket előidéző „vizezőnt“ és ne engedje, hogy egyik hónaptól a másikig elveszítse a kisgazda társadalom azt, amit évek alatt nagy takarékossággal és verejtékes munkával összegyűjtött.

Bizunk a Miniszterelnök ur jóindulatában, reméljük, hogy meg is találja a mentés sürgős módozatait és lehetőségét!

Endrödi kisgazda.

Gabona és állatárak

Az elmúlt hetekben erősen emelkedtek a buza és tengeri árak. Endröd népet nem érintette az örvendetes esemény, mert összesen kétszáz mázsa termény nem került eladásra a magas, jó áron. El kellett adni a nyáron és az ősszel még 18-19 pengős áron a buzát. A tengerit pedig feletette hizóival a kisgazda, s most többet kapna a felételett tengeriért, mint kapott a hizlalt sertéséért helyben 65—70—75 filléres árak mellett.

A buza ára júni 15-én budapesti paritásban (80 kg. os) 26.60, a tengeri 17.70 pengő volt.

A ferencvárosi sertésvásárra hizókat felszállító gazdák a prima szedett-sertésért kilónként 82, a gyengébb hizókért 70—76 fillért kaptak. Ilyen alacsony árak elveszik a gazdák kedvét nemcsak a hizlalt, de a sertés tenyésztés fejlesztésétől is. Valamit tehetnének az „okosak“ odaforra!

Munkásaink nagy része elhelyezkedéshez jutott. Legutóbb a vármegye főispánja ismét nagyobb munkás-tömeget akart kitűnő bér biztosítása mellett elhelyezni, de már nem volt elegendő jelentkező. Imrédy Béla kereskedelmi miniszter utépitési programja örvendetes eredményt mutat.

Kisgazdaságok mint kenderkikészítő háziipari üzemek.

Gazdáink eddig, ha kendertermeléssel nagyobb mértékben egyáltalán foglalkoztak, azt csupán koró alakban értékesítették. A korónak kenderrostból való kikészítését gyárszerű üzemek végezték. Kimutatható, hogy a rost kikészítés nem szükségszerűen nagyüzemi munkaformát, bizonyos szakidás és aránylag csekély összegű befektetés mellett éppen olyan jól elvegezhető faluhelyen a kistermelő is. Nem utközik különösebb nehézségbe, hogy a kisgazda megtermelt kenderrostját teljesen azonos minőségi osztályozással és csomagolásban hozza piacra, mint a kikészítő gyár.

Hogy ezzel a munkafolyamattal milyen kereseti és munklehetőséget biztosít magának, alábbi szám adatok szemléltetik:

1 kat. hold általános korótermése	
légszáraz állapotban	40. q. á 6. 240.- P.
áztatás után 15% súlycsökkenéssel	
a mennyiség:	34.- „
törés tilolás után 34. e. áztatott koróból lesz 16% tilot szálkender	544 kg. á 1.- 544.- P.
4% tilolt kóc	136 „ „ 0.60 81.- „
	összesen: 680 kg. 625.- P.

Összehasonlítva fenti számokat az általános terméit gabonamagvak (buza, árpa, kukorica stb.) termésértékével azt látjuk, hogy míg gabonamagvak termelésénél 1 kat. holdon álag 150-180 P. bruttó érték terem, kenderkoró termelésnél ez 240.-P-ig emelkedik és kenderrost termelésnél pedig 625.-P-re ugrik fel.

A törekvő és munkaidejél jól kihasználni akaró kisgazda vagy törpebirtokos azonban még fenti jövedelemnél is többet érhet el, ha a kikészítést a gerebenezés műveletével oldja meg. Ezáltal kat. holdankint még körülbelül 80.-P-vel teszi értékesebbé termését, tehát kerekén 700.-P-t ér el.

Kétségtelen azonban az is, hogy fenti jövedelemlehetőséget kellő módon elő kell készíteni.

A nagykereskedelem vásárlásainál megbízható minőségi osztályozást kíván meg,

- A kenderrost minőségét általában következő tényezők határozzák meg:
- 1) vetőmag minősége
 - 2) fajajélkészítés helyessége
 - 3) vágás és szárítás szakszerűsége
 - 4) áztatás
 - 5) törés-tilolás
 - 6) osztályozás
 - 7) szabályszerű csomagolás

A munkafolyamat legkényesebb része az áztatás. Kényes ez feldolgozástechnikai szempontból, mert ez a művelet igényli a legkiforrottabb szaktudást és leggondosabb felszerelésbeli előkészületeket.

Korszerű kenderáztatóval szemben általában a következő követelményeket támasztjuk:

- 1) Az áztatás vegyileg alkalmas áztatóvizben történjék.
- 2) Minden áztatáshoz friss — még nem használt — áztató vizet használjunk.
- 3) Áztatóviznek iszap, fővény, vagy egyéb szennyeződések nem szabad tartalmazni.
- 4) Az egymásután következő áztatások céljaira megfelelő mennyiségű legalább légszárított víz álljon rendelkezésre.
- 5) Az áztatók mélysége 80-90 cm.-nél mélyebb ne legyen.

Leirt követelményeknek az u. n. műáztatók felelnek meg, amelyek fa — téglá — vagy betonburkolattal készülnek. A tervezés munkája ménői szaktudást igényel.

Az áztatómester szaktudása különösen azért fontos, hogy elbírálja azt a legkedvezőbb időpontot, amikor az áztatás mértéke a legkedvezőbb minőséget adja. Meleg időben megtörténhetik, hogy a kellő időpont előtt hat órával kiszedett kender még nem azott teljesen ki, és hat órával később kiszedett kender már túlazott. Mindkét körülmény minőség szempontjából jóvátehetetlen veszteséget jelent. Az áztató szakember állandó jelenléte és felügyelete azonban más szempontból is lényeges. Neki kell összeválogatni egy-egy áztatási szakmánya az áztatás szempontjából azonos tulajdonságú kenderet. Tudvalevő ugyanis, hogy más áztatási idő kell a vastag és más a vékony korónak. Nem közömbös az sem, hogy a kender fajtajellegénél fogva, milyen ragasztó anyagokat milyen mértékben tartalmaz. Az áztatómester járatos a ki és berakás technikájában, nemkülönben a helyes szárítás műveletében. Az áztatómester ellenőrzi, hogy az áztatóviz valamely nem kívánatos baktériumfajja tultengése következtében időközben nem romlik-e meg.

Műáztatók létesítése történhet akár szövetkezeti alapon, akár pedig községi kezdeményezésre.

A földművelésügyi minisztériumtól kérelmezhető, hogy az illetékes kulturmérnöki hivatalok az áztató műszaki tervét költségmentesen készítsék el. Az iparügyi minisztérium konkrét tervek és részletezett költségvetési előirányzat bemutatása esetén nem zárközik el bizonyos mérvű nyersanyagsegély hozzájárulástól, s kikészítő folyamatok lefolytatására szakoktatót küld ki.

A kereskedelmi szokványoknak megfelelően osztályozott és csomagolt kender piaci, illetőleg tőzsdéi cikket képez. Napi áron ép ugy mindenkor eladható, mint más nyerstermény, buza, kukorica, árpa stb. A kender jelentős exportnyersanyag is, tehát a belföldi fogyasztáson túlmenő termelés esetén mód van arra, hogy készletek külföldön találjanak értékesítést. Igazi nagy nemzetgazdasági jelentősége azonban jelek szerint a közeljövőben fog kibontakozni, amikor a kender-, illetőleg lenrost gyapotosítása (cottonizálása) technikailag tökéletes megoldást nyer. Magyarország mintegy 27 millió kg. nyersgyapotot importál évente, megközelítőleg ugyanannyi pengő értékben. Ha ezzel szemben megemlítjük, hogy hazánk összes kenderrosttermelése évi 10 millió kg. — fogalmat alkotunk arról, hogy a gyapotosított kender és lenrost használatának bevezetése, vagy kötelezővé tétele esetén, kender termelésünk és rostkikészítőiparunk számára mily óriási jövő nyílik meg.

WELEBNY VINCE s. k.

m. kir. háziipari felügyelő (Szeged)

HIRDETÉSEK

ENDRÖD-GYOMAI
TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.
ENDRÖD

Fióktintézet: Gyoma. Tel.: Endröd 2.
Folyósít rövidlejáratu mezőgazdasági kölcsönöket. Elfogad felmondás nélküli betéteket a legmagasabb kamattal.

Népházi Szövetkezetben kitűnő friss árukat olcsón kap.

A népházi „kisboltba“

kitűnő friss áruk érkeztek. Nagyszerű szalámi, elsőrangú vastagszalonna, hetenkint a híres „Zeidi-féle virslit“ kapható.

Kondorostanyán

és a körösöntul olcsó kisbirtokok eladók előnyös fizetési feltételek mellett, jelentős kölcsön nyújtásával.

Értekezni lehet

dr. Tóth István ügyvédnél.

Nincs szüksége

„zöldhitekre“?

Keresse fel az Endröd-Gyomai Takarékpénztárt, ahol a legmagasabb és legjutányosabb kölcsönt kaphatja ideai termésére.

A Körösöntul

25—30 holdas tanyát, a piac tér közelében kisebb házat keresnek vételre. Jelentkezni lehet a kiadóhivatalban.

Az Endröd-Gyomai Takarékpénztár R.-T. mindenféle

gabonaneműt

magas piaci áron
V Á S Á R O L L

A Katolikus Népszövetség Temetkezési Segítőpénztára

utján mindenki könnyíthet az elhalalozás miatti jelentkező gondon, megnyugtást szerezhethet magának és családjának.

Iratkozzék be tagul

Tagfelvétel és a díjak befizetése az Endröd — Gyomai Takarékpénztár Rt.-nél Endrödon. Tag lehet minden 14—65 év közötti egyén. Orvosi vizsgálat nincsen!

Legkisebb havidíj 50 f.

„Az Egyházmegyei Hatóság 1238/1934 sz. engedélyével.“

Szerkesztésért és kiadásért felelős:

WALTHIER GYÖRGY

Főmunkatárs:

CSERNUS MIHÁLY

Kongorác János könyvnyomdaja
Törökszentmiklós. Telefon 21.

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:
WALTHIER GYÖRGY
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi-utca 2. szám.

Hirdetéseket
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

Szent István Jobbja a Tiszántul magyarjai között

Julius harmadikán nagy ünnepre ébredt a Tiszántul magyarsága.

Első apostoli szent királyának csodálatos módon épen maradt jobb keze „aranyvonaton”, — gyönyörű ereklyetartóban — vonult keresztül Békés-, Szolnok-, Hajdu-, Szabolcs és a többi vármegyéken, hogy felsorakoztassa és egymásmellé állítsa a keresztény magyarság tíz és százezreit, hogy a sűrű hétköznapok sivár tülekedésétől eltompult lelkekbe élni akarást és magyar öntudatot árásszon, hogy egykoron kardot vitézül forgató kemény jobbajával testvéri szeretettel intse, keresztényi és nemzeti hivatására, kötelességeire figyelmeztesse — még a trianoni börtönben is egymást maró, veszekedő, vallási, politikai és társadalmi széttagoltságban vergődő, könnyelmű, pártos magyarokat.

Es mintha Szent István lelkének apostoli tüze világosságot árasztott volna a komor magyar lelkekben, vallás és nemzetiségi különbség nélkül hatalmas tömegek megilletődött lélekkel, bensejükben az ő magyar nagyság és dicsőség legkiválóbb képviselőjének tartozó hódolattal jelentek meg „udvarlására” a drága ereklyének.

Békésvármegyében először a szépen díszített, gyönyörű virággyairól messzeföldön híres gyomai állomáson üdvözölte Endrőd—Gyoma és Dévaványa népe az „aranyvonaton” országjáró Szent Jobbot.

Mintegy kétezer ember élén Sorbán Jenő dr. főszolgabíró a járás községeinek előjáróságával s vezető embereinek élén példás, katonás rendben fogadta a begördülő, csodásan szép vonatot. Gyoma és Endrőd község bírái és előjárósági tagjai fáklják tűzével jelképezték a két falu magyar népének tüzes ma-

gyar lelkületét. Amikor felhangzott az ének: „Ah, hol vagy magyarok tündöklő csillaga... Hol vagy István király, Téged magyar kíván...” a megilletődés és a régi dicső multra való boldog visszaemlékezés könnyei csillogtak a faji együvértartozást átérző pápista és kálomista magyarok szemeiben egyaránt.

Ezután Csernus Mihály apátplebános, Dr. Tóth Viktor Zoltán pápai kamarás, dévaványai és Csernay Géza püspöki tanácsos, gyomai plebános kíséretében lépett az aranyozott, ragyogó díszben pompázó kocsiban bársonyos emelvényen nyugvó ereklyetartó elé és mondotta el alábbi beszédét:

Amidőn az első magyar király: Szent István csodásan fennmaradt Szent Jobbját szemléljük, egy évezred ködéből a nagy apostol megdicsőült, tündöklő alakjára gondol — a gyászos trianoni jelen sorsüldözött, koldus magyarja.

Hatalmas, boldog magyar birodalom kormányrudját vezette e szent kéz, mely — bámulatos éleslátással és bölcsességgel a faji összetartozás egységébe foglalta, az összetartás és történelmi hivatás nemzeti öntudatára emelte és a krisztusi vallás tiszta erkölceiben ujjaszülte a nomád, széthuzó, pusztulásnak indult magyarságot.

Az idegen eszmeáramlatok és téves irányzatok utvesztőjébe került magyarság válságosan nehéz napjaiban — hitében és nemzeti érzületében megújodva — hódolattal tisztelettel és hűséges szeretettel köszönti legdrágább ereklyéjét: a Szent Jobbot, mely mint vezérkéz komoly, intő figyelmeztetéssel emeli tekintetünket Krisztus keresztje felé és némán is hangos tanítást ad a régi magyar hagyományok és ősi erények követésére.

Légy áldott drága Szent Jobb, irányt mutató csodás kalauzunk!

A Hármaskörös magyar népe fordul Hozzád könyörgő hódolattal Isten kiválasztott szentje: első apostoli Királyunk. Könnyelmű pazarlással eltékozoltuk drága örökségedet. Gyöngék és erőtlenség vagyunk visszazerezni szétdarabolt országod értékes gyöngyeit. Imádságos közbenjárásoddal engeszteld a bűneinkért haragvó Istent, hogy magunkra találva — az ő kegyelmével — visszatérjünk a krisztusi hit és erkölcs igaz mesgyéjére és a nemzeti feltámadás boldog ösvényére.

Vezess, irányíts és segíts minket, hogy a kereszténység isteni tanaitól megtermékenyített magyar őserő ugarjában szárbaszökkenjen és virágzásnak induljon a boldogabb második évezred gyönyörű reménysége. Amen.

A beszéd után a magyar himnusz hangjai csendültek fel a nagy tömeg ajkán, miközben lassan kigördült állomásunkról a vonat.

Csekély idő: öt percig volt közöttünk a Szent Jobb. De ez is elég volt ahhoz, hogy a keresztény magyarság legnagyobb alakja, vezére, állami életének és jövőjének megteremtője — Szent István magához ölelje, megsimogassa, munkás, céltudatos életre, kitartásra serkentse nemzetének elárvult, késő utódait.

Békéscsabán és Gyulán a vármegye többi községeinek hatalmas tömegei járultak — fényes ünnepség és felvonulás keretében — a Szent Jobb elé. A vármegye vezetői, a katonai és polgári hatóságok kitűnő példát adtak a vármegye közönségének az öntudatos magyar fajitársulás és tekintély tiszteltetésére.

A bensőséges magyar érzés és erős keresztény gon-

dolkodás nagyszerű megtestesülését látjuk vármegyénk népszerű főispánjának: dr. vitéz Ricsóy Uhlarik Béla beszédében, amelyet tanulságul alábbiakban hozunk:

Hódolattal köszöntünk itt a keleti határszélen Dicsőséges Szent Jobb, mint nemzetünk örökkévalóságának jelképét.

Áldott vagy Te, nagy és Szent Királyunk csodálatosképen velünk maradt ereklyéje, áldott vagy, aki a Krisztusi hitben és szeretetben naggyá és maradandóvá kovácsoltad ezt a sokatszenvedett nemzetet.

A krisztusi hit és a Benedek halhatatlanná vált magyar nemzeti erények a legnagyobb szorongatások között is vitathatatlanul tették országod fennmaradását, s ha jöttek is időnként szörnyű megpróbáltatások, a Te szellemedből fakadó erő mindig újból felemelte ezt a nemzetet, s az elhalványuló magyar dicsőség újból és újra fennen ragyogott.

20 év óta ismét megtépázottan és vérző csonkaságban tekintünk fel Rád óh megdicsőült szent Királyunk, de most is rendületlenül élnek bennünk építő munkád alappillérei: a krisztusi hit és a magyar lángoló hazaszeretet. Ezekre az alapokra építve tekintünk a tőlünk elszakított véreink felé s ezen az alapon kitartva kezd lassan ismét derengeni nagy Magyarországod hajnala.

Könyörögj érettünk a Mindenhatóhoz, hogy a mai nehéz időnkben is kegygömmel tekintsen le sokatszenvedett, de mindig hűséges népedre.

Délután 4 órakor Debrecen és Nyíregyháza felé robogott az aranyvonat a dicsőséges Szent Jobbal. Ott is szivrepesve várták, ott is lelkes hangulatban köszöntötték, mert ott is magyarok laknak.

Szép volt, fenséges volt, feledhetetlen emlék hagyott az ünnepség. Adja Isten, hogy a jövő századok magyarjainak örökségül hagyassuk a bennünket átitató szent érzést!

A hittitkok és hitélet

Rége, amikor a vonat még újdonság volt, akadtak egyszerű emberek, akik a világerőre bele nem ültek volna.

De azután meglátták, hogy más is van, aki nem érti és mégis beleül, ha el akar jutni valahová, hát rászánták magukat. S mikor megszokták, már nem is gondolkoztak azon, miféle szerkezet. Belátták, hogy azt csak a gépészember érti, nekik fő az, hogy tudják: ahogy van, jól meg van csinálva, olyan masiniszta vezet, aki érti s eljutnak benne ahhoz az állomáshoz, ahová készültek.

Van nekünk azonban egy utolsó végállomásunk is, ahova el kell jutnunk! És ez — a mennyország.

A biztos vonat, amelyik elvisz oda: a kat. hit és erkölcs tan szerinti élet. Van talán benne olyan, amit nem értesz? Ilyenek a hittitkok, mint pl. a Szentháromság tana is. Nem csoda: Amint te nem érted a gőzmozdony szerkezetét és a masiniszta érti, úgy azt sem értheted, amint pl. papod — aki 17 évig tanult s ebből csak hittani dolgokat 5 évig — már megért. De még az sem érthet mindent, mert ennek a vonatnak fővezetője Jézus, akinek végtelen tudását sohse közelítheti

meg az emberi ész. Titkait ki nem kutathatja.

Gondold azt, amit az utas: Ha van is vallásodban olyan, amit véges, tanulatlan eszeddel nem értesz, a fő azt tudnod, hogy célodhoz visz és jó vezetőd van (maga Krisztus, mert a papok is csak őt helyettesítik), és eljutsz célodhoz, a mennyországba!

A vonaton azonban jegy is kell! Egy legbiztosabb érvényességű jegy erre a mennybe vezető uton az évi szentgyónás, áldozás elvégzése. Elvégezted-e annak idején a husvétgyónásodat?!

Aki az igazi vonatra nem akar felszállni, otthon marad. De, aki erre a képletes vonatra felszállni nem akar, az nem marad otthon. A halál öröködik felette, hogy ne maradjon „otthon” e földön soha senki! Vagy-vagy. Vagy célhoz ér a mennybe, vagy zuhan lefelé: a kárhozatba.

Ilyen rettenetes választásnál tehát ne azt nézd: a célhoz vivő eszközök mibenlétét véges és gyarló eszeddel teljesen és mindenben megértheted-e, hanem fogd meg ezt az eszközt s fő legyen előtted az, hogy eljuss általa boldogító célodhoz, mely egyszersmind a legnagyobb rossztól való egyetlen menedéked is

augusztus 15-én az öregkerti kápolna-iskolában mutatunk be szentmisét. Utóbbi napon a kápolna Védasszonyának: a Boldogságos Szűz Máriának bucsu-ünnepséget tarjuk.

Egyesületi hírek

Az endrői gazda- és munkásegységek — a cséplés befejezése után hálaadó istentisztelettel kezdődő „gazda- és munkánapot” tartanak, amelyen a magyar gazdatársadalom több kiváló tagja is részt vesz. A részletes programot a napokban állítják össze a körök vezetői.

Julius 17-én, d. u. fél 4 órakor Szent Ferenc III. rendje, július 31-én d. u. fél 4 órakor az Oltáregyesület, ugyanezen napon d. u. 4 órakor a Jézus Szive Szövetség Női-csoportja, augusztus 4-én d. u. fél 6 órakor a Szövetség Leány-csoportjai, augusztus 6-án d. u. fél 6 órakor a Férfi-Liga tartja havi összejövetelét a polgári iskolában. Pontos megjelenést kérünk!

Értesítés

A hívek részéről felmerült azon eszme, hogy augusztus 20 és 21-én „keresztesgyors-vonat” olcsóbb költségével „bucu-járás” végeznék Esztergomba, Budapestre és esetleg Székesfehérvárra. Mivel azonban nemcsak Endrődről, de a környékbeli községekbeli sincs ötszáz résztvevő, így a keresztesgyors indítása nem oldható meg. Ehelyett szept. 8-án külön motorosvonattal bucsuzarándoklatot vezetünk Mátraverebélyre. Jelentkezni lehet augusztus 1 és 15 között az endrői plebánián.

HEJ, FAJTÁM . . .

Irta: BARTHA ANDRÁS.

Hol csiráztatta ki az Élet — Szívünket, ezt a kincset? Miért korbácsolt ide a sors A nagy gyepükről minket? Milyen utakat jártunk eddig Hazát kereső lázban?! Siratnak-e még a virágok Bennünket Ázsiában?

Hányszor csaptunk nagy dárídót és Mentünk bátran a harcba, Hányszor lett nedves könnyeinktől Lobogóink darabja? Hová tettük vezéreinket S mámorát a kupáknak? Hol rejtegeti koporsóját A Tisza Attilának?

Sirni így a csillag se tud tán, Ahogy mi sirunk mostan, „Ezer éves” multunk regéje Meghalt a homlokokban! Hát mit fogadtunk Pusztaszernél? — Hogy soha szét nem válunk! Ha elüznek innen a bajok, Uj hazát hol találunk? . . .

Emlékeztek a nagy Vezérnek — Gézának a fiára? Ázsiából származott dicső, Országépítő kánra? István volt . . . s ma ezer év után, — Hogy új utakat járjon, Elvonul a Tiszamentén, hogy Minden rögtöt megáldjon!

Tud-e még faj, úgy, mint a magyar, Szeliden álmódzni? S mint a téres puszták lágy szele: Füttyölve vándorolni? Sirni a dalos pacsirtával És új királyra várni, Csak a hajnal tud ilyen busan A felhőkre lejárni!

Honunk javait összelopni Zsványok jöttek hozzánk, S úgy járunk közöttük suta fejjel, Mintha velük toroznánk. Mért nem támad ma kán királynak?! Se kardunk, se vezérünk, Hej fajtám, te nyöszörgő magyar: Beh nagy lehet a vétünk . . .

Endrői népesedési adatok június 15—július 15-ig.

Keresztség szentségében részesültek: Tóth Máttyás földműves, fia László. Timár Imre földműves, fia Imre László. Hegedüs Menyhért vasutas, fia László. Oláh Andás földműves, leánya Jolán Mária. Timár Vilmos földműves, leánya Irma Erzsébet. Dinya János földmunkás fia Illés. Pápai Gábor földmunkás, fia Gábor Sándor. Czikhely Imre földmunkás, leánya Irén. Gyuricza Miklós földmunkás, fia Imre. Rác Lajos földmunkás, fia István Elek. Hegedüs Vendel földmunkás, leánya Margit. Uhrin Imre géplakatos, fia Bálint László és leánya Eszter. Pintér Imre földműves, fia Imre Péter. Házasságot kötöttek az Ur oltára előtt: Dávid János földműves rk. özvegy és Hanyecz Franciska rk. özvegy. Szabó József földműves rk.

özvegy és Katona Mária rk. özvegy. Elhunytak az Urban: özv. Koczka Mihályné Rumuny Mária 81 éves agkori gyengeség. Salamom Imre 11 éves, agyhártyalob. özv. Jován Józsefné Kolompár Katalin 75 éves agyszélhűdés. Sztahó Lajos 3 hetes bélhurut. Hegedüs László 15 óras koraszülöttség. Liziczai Bálintné Kurilla Etelka 59 éves, szivizom-elfajulás. Megyeri Sándorné Uhrin Erzsébet 34 éves, hóguta. Dávid Mihály 78 éves, szervi szivbaj. Pálincás Imréné Gyuricza Mária 70 éves, agyszélhűdés. Pelyva Mária 17 éves, tüdőgümökör. Mészáros Péter 78 éves, agyszélhűdés. Turcsányi Elekné Dógi Piros 38 éves, szervi szivbaj. Timár Imre 6 hónapos, rángógörccs.

Jegyesek: Alt Sándor könyvelő rk. és Farkas Eszter rk. Almási Miklós földműves rk. és Gonda Valéria rk. Varju Miklós szabó rk. és Szabó Mária rk. Bela Lajos földműves rk. és Hornok Eszter rk.

Az Imrédy kormány alkotásai.

Az Imrédy kormány több törvénnyel lepte meg a magyar közvéleményt. A szesz-törvény 14 fejezetből és ezeken belül 101 paragrafusból áll, kimondja, hogy a szesz előállítása, finomítása, víztelenítése, külföldről való behozatala és értékesítése felett kizárólag az állam rendelkezik és a szeszrel kapcsolatos minden művelettel csak az foglalkozhatik, aki erre a pénzügyminisztertől engedélyt kap. A szeszgyedárúság igazgatósága a pénzügyminiszter hatáskörébe tartozik és azt a szeszgyedárúsági igazgatóság gyakorolja. A szeszrel foglalkozó vállalatok egyedárúsági felügyelet és ellenőrzés alatt állanak. Szabályozza a szesz előállításának módjait, kimondja, hogy mezőgazdasági szeszfeldék kizárólag mezőgazdasági nyersterményeket dolgoznak fel. A pénzügyminiszter megengedheti, hogy bármely mezőgazdasági szeszfeldé, szövetkezeti szeszfeldévé alakuljon. Uj mezőgazdasági szeszfeldé elsősorban kistermelőkből alakult szövetkezetek részére engedélyezhető.

A hegyközségek törvénye kimondja, hogy három évig nem lehet telepíteni szőlőt. Elrendeli a direkt termő szőlők kivágását 1941-ig, s egyrészt a hegyközségi szervezet kiépítését, másrészt, a szőlő- és gyümölcs-gazdálkodást szabályozza. Mindazokban a községekben és városokban, amelyeknek határában legalább 50 kataszteri hold beültetett szőlő és gyümölcsös van és ha ezek az ingatlanok legalább öt tulajdonos kezén vannak, kötelező a hegyközség sürgős megalakítása.

Az a gazdavédelmi rendelet kiegészítését a hivatalos lap 4000/1938 sz. alatt tette közé. Így a védetség esetében a teherrendezési bejelentéseket két hónap alatt, vagyis 1938 augusztus 16-ig, a bejelentésekre vonatkozó észrevételeket pedig 4 hónap alatt, vagyis 1938 október 16-ig kell potlólagosan megtenni. Ha a védetség visszaállítása esetleg még csak ezután következne be, az érdekeltek a bejelentést és az észrevételeket a visszaállítást elrendelő — ha bár nem is jogerős — határozat kézbesítésétől számított

Egyházi híradás

Június 25-én felemelő egyházi ünnepség volt Geist Gyula kormányfőtanácsos csákói uradalmának gyönyörű kápolnájában. Regős András kondorosi lelkész vezetésével-körmenetben mintegy négyszáz tanyai katolikus hívő sereglett össze a Jézus Szive tiszteletére ajánlott kápolnához. Este 8 órakor kezdődött a felemelő, áhitatos istentisztelet. Különösen megkapó és a népre mély hatást gyakorló volt az, hogy a magyar anyák részéről a felajánló imákat a földesur édesanyja és neje, a leányok részéről Bornemissza Éva (Bornemissza Géza miniszter leánya) és Geist Baba, a legények részéről ifj. Geist Gyula mondta. Csernus Mihály apátplebános szentbeszéde után litániát végzett és áldást osztott a kondorostanyai templomba körmenetben visszainduló hívősegregre.

A gyomai templombucsun ötszáz endrői katolikus vett részt imponáló körmenetben.

Dévaványán július 26-án, szent Anna asszony ünnepén tartják a templom bucsu-ünnepségét. Az endrői hívek előző napon körmenetben indulnak a szomszédos község bucsujára.

A szarvasi katolikusok augusztus 14-én ünneplik a templom bucsunapját. Az endrői katolikusok ide is szép számban szoktak elmenni.

Kerületi szentmisék. Július 24-én az öregkerti kápolna iskolában, július 31-én a varjasi iskolában, augusztus 14-én a polyákhalmi,

illetve négy hónap alatt tehermentes. A rendelet részletesen szabályozza a végrehajtás során azzal kapcsolatban felmerült kérdéseket. Ezek az értelmezési szabályok is alkalmazkodnak azonban ahhoz a főszempontozhoz, hogy a tehermentesítés végrehajtása után — bizonyos kivételektől eltekintve, aminő például a zálogleveles kölcsöntartások esetében fordulhat elő — a birtokosoknak ne maradjon fenn nagyobb adósága, mint amennyi a vételi birtokok kataszteri tiszta jövelemének negyvenszeres szorzata s hogy az 50 holdon aluli gazdaadósok kötelezettek szabaduljanak azoknak a kötelezettségeknek terhe alól, amelyeket a földadónál végrehajtott tehermentesítés során — akár részben, akár részben — könyvvizsgálással vagy átalakítással rendeztek.

Ugy szabályozza a rendelet azt a kérdést, hogy a gabonában nyújtott

kölcsönök mennyiben esnek a védtellességgel járó korlátozások alá. Megerősíti a védett gazdaadósok váltóadási kötelezettsége tekintetében ezidőszert is érvényben álló rendelkezéseket.

A rendeletben kiegészítik azokat a rendelkezéseket is, amelyeket az ingatlanok magánkézből való értékesítését a végrehajtási árverés joghatályával teszi lehetővé. Végül közli a rendelet a hosszulejáratúvá átalakított követelésekről kiállításra kerülő adósságlevelek szövegeit.

A Nemzeti Bank alapszabály módosítása lehetővé teszi a kilenc hónapos mezőgazdasági váltók leszámitolását és ennek folytán termelési célokat szolgáló kampány-hitelekhez juthat az eddiginél nagyobb mértékben a mezőgazdaság. De egyéb intézkedések is szolgálják a mezőgazdasági hitelszükségletek kielégítését.

Nemzeti propaganda

A felvilágosítás a célja annak a kormányhatósági szervnek, amelynek élére dr. Antal Istvánt állítja vitéz Imrédy Béla és a kormányának bizalmasa. Biztosra vesszük, hogy ennek a pozíciónak a betöltésénél a nemzet közvéleményének, a magyar népnek is ez lett volna a választása. Dr. Antal István személye és kivételes tudása, elfogulatlan és magas életszemlélete önmagában is olyan képesítés, amely szinte predestinálja őt arra a munkára, ahol a nemzeti közvélemény irányítása s a teljes közbizalom megnyerése a feladat. A nemzeti élet nagy kérdéseiben egységes felfogást, szemléletet kialakítani, azoknak súlyát a legsúlyosabb néprétegek tudatába belevinni, örökös munkája. De ez a munka, hisszük,

mesterére talál dr. Antal István sajtófőnököben. Az egységes nemzeti és keresztény gazdasági világnézet kialakítása különösen nálunk, Magyarországon rendkívül fontos, mert nemzetünk történelmi és kulturális értékein, népünk hazafias és katonai erényen kívül egyedül a gazdasági erőkre építve vívhatjuk meg az új ezredév ráncvívó nagy küzdelmeit. Ennek a nagy feladatnak, az egységes, öntudatos nemzeti és keresztény gazdasági közszellemnek a kialakítását, e nehéz, de hálás feladatnak elvégzését, még pedig tökéletes elvégzését reméli és biztosra veszi dr. Antal Istvántól az a magyar közvélemény, amelyre felelősségteljes, de felemelő munkájában minden körülmények között számíthat.

Helyi szövetkezetek veszik át a Molinum-malmokat

A Pénzügyi Központ és a magánmalmok között létrejött megállapodást a 33-as országos bizottság jóváhagyta, minek folytán a Molinum-malmok a most lezárult gazdasági évvel befejezték őrleéseiket és a nagymalmok által fizetendő váltásösszeg ellenében a PK kötelezte magát malmjainak üzemén kívül helyezésére. A szerződés egyik pontja megengedi azonban, hogy amennyiben a helyi viszonyok szükségessé tennék és érdekcsoportok szövetkezeti alapon a vámörlés folytatását vállalnák, a PK a 8 malomtelepközül 3-4 malmot vámörló gazdaszövetkezeteknek eladhat, a többit pedig tárház, hűtőház stb. céljaira átalakítva értékesíthet, elsősorban gazdaszervezeteknek.

A termelők szervezkedése igen kedvezően halad Gyulán, ahol vitéz Ricsó-Uhlarik Béla főispán már egy évvel ezelőtt kiadta a jelszót, hogy a Molinum-malmot nem szabad leállítani és amennyiben a jelenlegi rezsim megszüntetné az őrleést, a gazdáknak kell az üzemet átvenniök, mert a hatalmas gabonatermelővidék lakosságát a másik malom nem képes kiszolgálni. Az agilis főispán kezdeményezését teljesen magáévá tette dr. Varga Gyula polgármester, mire az üzletészek jegyzése nyomán megindult.

A gyulai Molinum-malom hatalmas raktárhelyisége módot ad egyforma

minőségek gyűjtésére és nagy tételekben való eladására és — mint Gyomán is — alkalmas lesz az elhanyagolt gabonapiac megszervezésére.

A Futura máris bekapcsolódott a vállalkozásba és a Hangya is kilátásba helyezte, hogy kamillaüzlete részére gyűjtőtelepnek bérlje ki a malom egy részét.

A földművelésügyi miniszterium jóindulattal kíséri a békési főispán és a gyulai polgármester újabb gazdaszervezkedését és kilátásba helyezte, hogy az üzemfolytonosság érdekében a gazdák bizalmi embere már most vehesse át az üzem vezetését, nehogy a jövő héten meginduló újbuzaörlésben fennakadás álljon be.

Félmillió halottja van eddig a japán-kínai háborúnak

Japán jelentést adott ki a japán-kínai háború veszteséglistájáról. A japán jelentés szerint az eddigi ellenségeskedés során 510 ezer kínai katoná vesztette el életét és 800 ezer sebesült meg. Tokió jelentése viszont csak 36 ezer japán halotról szól. A harcok során a japán katonák háromszor akkora területet foglaltak el, mint amekkora Japán területe.

15.700 magyart kellene alkalmazni a cseh államnak a cseh statisztika szerint

Az Egyesült Magyar Párt kimutatta, hogy az 1930. évi csehországi népszámlálás és statisztika alapján 15.700 magyar közalkalmazottnak kellene lenni. A postának 2.114, a vasutnak 7.170 magyart kellene alkalmazni. Ezzel szemben a postán csak 300, a vasutnál pedig mindössze 350 magyar van alkalmazva.

Cserkész táborozás

Július 2-án, szombaton este víg énekszó csalta ki az embereket a vásártérre, ahol a nyári nagy táborozásra készülő cserkészeink próbatáborozást tartottak. A táborozás megvilágította a cserkészek lelkes arcát, fényt vetett kis otthonukra, a sátorokra. A hozzátartozók és érdeklődők látva a példás rendet és fegyelmet, nyugodtan engedték hosszú utjukra gyermekeiket. Mostmár Bánrévén táboroznak cserkészeink dr. Csókási Béla parancsnok, Timár Elek cserkésztiszt és Hornok Elek segéd-tiszt vezetésével. Értesüléseink szerint igen szép helyen táboroznak, jól érzik magukat. Élményeikről lapunk legközelebbi számában fognak beszámolni.

Képviselőtestületi közgyűlés

Endrőd község képviselőtestülete július 14-én rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen mindvégig jelen volt dr. Sorbán Jenő járási főszolgabíró is. Elnöklelte alatt betöltötték a körsöntüli szülésznői állást, majd Kalmár Imre községi bíró vezetése alatt letárgyalták a tárgysorozat pontjait, amelyhez ismételtén dr. Sorbán Jenő, Csernus Mihály, dr. Tóth István és Dinya Vilmos szólottak hozzá. A Nemzeti Repülőalpra egy százalék pótdónak megfelelő összeget adományozott a képviselőtestület. Az egészségvédelmi kiadásoknak a költségvetésbe való beállítását elfogadta ugyan a képviselőtestület, de az iskolásnövendékek orvosi ellátását elsősorban a három községi orvostól kívánják, s amennyiben rendkívüli szükséglet mutatkozna, vehető igénybe a negyedik kiegészítő-orvos. Ennek elbírálását a Főszolgabíróra, javaslatát a járási tiszti-orvosra, ellenőrzését a községi iskolaszékre bízta a képviselőtestület. Dr. Tóth István a tisztviselők 1939. évre szóló jutalmazásánál azt kívánta kimondani, hogy a főjegyző kivételével a község minden tisztviselője működési ideje és fizetési foka arányában kapja a segélyt. Csernus Mihály azt javasolta, hogy amennyiben kormány vissza-

állítja a tisztviselők normális fizetését, az esetben a segély összege arányosan csökkentessék. A polgári lövészegylet 100, az E. P. földi-áparosdalkör 120 pengő évi segélyt kapnak 1939-re.

Tenyészállatvásár Orosházán és Békésen

A Békésvármegyei Szarvasmarhatenyésztő Egyesület a Békésvármegyei Gazdasági Egyesület és Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara erkölcsi és anyagi támogatásával díjazással egybekötött tenyészállatvásárt, bemutatót és fogatbemutatót rendez, mégpedig augusztus 21-én Orosházán, a vásártéren, augusztus 28-án Békésen ugyancsak a vásártéren. Itt történnek a bemutatások és a díjazások is.

Felhajthatók: bikák, tehének, tisztok és hussertés kanok, kocák és malacok, de csak az Egyesület által törzskönyvezettek. Felhajtani reggel 7 óráig lehet. Jelentkezni csak augusztus 15-ig lehet, Orosházán a Békésvármegyei Szarvasmarhatenyésztő Egyesület hivatalos helységében, Deák F. ut 7 sz. alatt, Békésen Berczi Gábor gazdálkodónál, Jantyik ut 19 sz. alatt. A kiállításra és bemutatóra a belépődíj személyenként 20 fillér, amit a kiállítók nem fizetnek. Uradalmak a kiállított szarvasmarhák és lovak után drb-ént 2 pengő hussertések után drb-ént 1 pengő, malacok után drb-ént 40 fillér térdíjat fizetnek. Kiállító kiscsordák az uradalmi térdíjak felét fizetik.

Hiszük, hogy ez a kiállítás a békésmegyei gazdatársadalom szakértelmének és tudásának nagyszerű bizonyosságtétele lesz.

Két és félméter a világ legmagasabb embere

A világ állítólag legmagasabb embere jelenleg Stettinben tartózkodik. Egy *Abillyne* nevű finn artista, aki most érkezett Hef-sinkiből, azt állítja magáról, hogy a világ legmagasabb embere. Valóban óriásnak látszik és magassága nem kevesebb, mint 2 méter 51 centiméter. 62-es számú cipőt hord és egy-egy öltönyéhez nem kevesebb, mint hat és fél méter szövetre van szüksége. Az óriásira nőtt artista elmondotta még, hogy édesapja 190 cm. magas volt, nagyanyja azonban 202 cm. Végül elhencegett azzal, hogy van egy riválisa, egy holland óriás, akivel legutóbb Svájcban találkozott, de az csak az orra hegyéig ért neki.

HIREK

Rózsahegy Kálmán

a Nemzeti Színház örökös tagja, Endrőd község szülöttje és diszpolgára néhány napot körünkben töltött. Rokona és keresztatyjához: dr. Tóth István ügyvédhez szállt, akinek kíséretében rokon látogatást tett Kálmár Imre bírónál, özv. Hunya Mátyásnéval, az Uhrin- és Kovács-családoknál, majd Harsányi László főjegyzőnél és Csernus Mihály-apat-plebánonál. Főpünk vacsorán látta vendégül a nagyhirű művészt, aki barátsága jeléül gyönyörű tajték-pipával lepte meg az apáturat, aki százesztendő öreg tajtékszippkával viszonozta a kedves figyelmet. Rózsahegy kétszer is megnézte a templomot, a Népházat, a Köröshidat, s más nevezetesebb épületeket, de kiment az öregszarvasvegi temetőbe is, ahol egyik „elárvult sírnál” buzgón imádkozott néhai édesatyjáért: Uhrin József lelkéért. Nagyon fájt neki, hogy vissza kellett sietnie Pestre, de várt ott reá a vezérszerep: Józsa Gyuri alakítása a rádióban. Kitűnő endrői dialektusán, pompás humorán nagy-szerűen mulattunk. Igérte, hogy most már — „tisztabb lévén az endrői levegő”, — többször is jön hozzánk. Isten hozza!

Békésvármegye Törvényhatósági Iskolánkülső Népnevelési Bizottsága f. évi július hó 9-én tartotta nyári közgyűlését Gyulán, a vármegyháza kis tanácstermében vitéz dr. Pánczél József várm. főjegyző elnöke alatt a bizottsági tagok feltűnő nagy érdeklődése mellett. Tantó József várm. népművelési titkár részletesen ismertette elősorban a bizottság XVII. évi működését, vagyis az 1937—38. tanévi tevékenységről való beszámolót. A munka eredménye az elmúlt tanév folyamán 2. m. városban, 28 községben 6624 népművelési és közműveltségi előadás. Az előadásokon résztvett halgatók száma 388.136. Műsoros délutánok és esték 199. Alkalmi ünnepségek száma 182. Újságolvasási órák száma 124, műkedvelői előadások száma 196, népművelési hangversenyek száma 47, mesedélutánok száma 453, közművelődési rádióelőadások száma 12, tanulmányi kirándulások száma 9. Szabályszerű vizsgálatokkal befejezték 11 analfabéta tanfolyamot 809 óraszámmal. Záróünnepséggel befejezték 12 alapismertető tanfolyamot 829 óraszámmal, 10 népművelési és közműveltségi tanfolyamot 613 óraszámmal, 14 művészeti és kedélyképző tanfolyamot 828 óraszámmal, 55 nőnevelési és női jellemképző tanfolyamot 3937 óraszámmal, 1 férfijellemképző tanfolyamot 36 óraszámmal, 4 egészségügyi tanfolyamot 242 óraszámmal, 24 gazdasági tanfolyamot 1166 óraszámmal, 19 háziipari tanfolyamot 5036 óraszámmal, 1 idegennyelvi tanfolyamot 100 óraszámmal, 5 ügyességi tanfolyamot 260 óraszámmal. Népművelési órák (egységek) száma 21.702, könyvtárórák száma pedig 6450, így az összes népművelési órák száma 28.152. Az összes előadók száma 1326. A beszámoló jelentést a bizottság nagy megelégedéssel és örömmel vette tudomásul.

Rómába utazott Imrédy Béla dr. miniszterelnök és Kánya Kálmán külügyminiszter. Az olaszországi uttal kapcsolatban a miniszterelnök nyilatkozatot adott a Stefáni Iroda budapesti levelezőjének. A miniszterelnök nyilatkozatában hangsúlyozta, hogy utjának célja: felvenni a személyes érintkezés fonálát az olasz kormánnyal. Meg van róla győződve, hogy római látogatása kimélyíti azt a szoros barátságot, mely Olaszország és Magyarország között fenáll. Hangsúlyozta, hogy az olasz—magyar barátság nélkülözhetetlen tényező Középeurópa békéjének és fejlődésének.

Kinevezések a miniszterelnökség sajtóosztályán. Magyarország Kormányzója a m. kir. miniszterelnök előterjesztésére dr. DULIN ELEK miniszterelnöki osztálytanácsosi címmel és jelleggel felruházott miniszterelnökségi miniszteri titkár sajtóelőadót miniszteri osztálytanácsos sajtóelőadóvá kinevezte. — Gratulálunk.

Timár Máté Jézustársasági és Harsányi Vince minorita atya — rokonaik látogatására — Endrődre érkeztek.

Házasságkötések. Göndös József gyomai áll. polgári isk. igazgató július 7-én tartotta esküvőjét a győri székesegyházban Vöcsey Mária urleánnyal. Örömmel gratulálunk!

Csernus János OTI számtiszt jul. 30-án d. e. 11 órakor tartja esküvőjét Szemes Emília okl. tanítónővel a debreceni plebániatemplomban. Áldást-boldogságot!

Hunya Irma tanítónő római utjáról üdvözlét küldi kis tanítványainak.

† Dr. Kovacsics Dezső vármegyének egykori főispánja Szolnokon elhunyt. A kiváló képességű férfiú temetésén a vármegyét vitéz Márky Barna alispán és dr. vitéz Pánczél József főjegyző képviselték. — Nyugodjék békében.

Az endrői népházi Keresztény Fogasztási Szövetkezet részvényesei elhatározták, hogy az üzletrészek névértékét 20 pengőre emelik fel. E ténnyel 8000 pengőre emelkedik a Szövetkezet tőkéje. Mint halljuk, a szövetkezet eddigi üzemmóráján szélesebb alapokra fekteti, s a közel jövőben — valószínűleg az Országos Hangya Szövetkezetbe való beolvadással — megkezdi a mezőgazdasági termékek vételét és közvetítését is. A gazdasági társadalom figyelemmel kíséri a Szövetkezet erőteljes fejlődését.

Borzalmas gépkocsi szerencsétlenségek. Hadreu német község közelében borzalmas gépkocsi-szerencsétlenség történt. Egy társaság gépkocsi nekiszaladt egy háznak. Hat utasa szörnyethalt, huszan megsebesültek. A gépkocsi hadirokkantakat és hadiözvegyeket vitt, akik a világháború belgiumi csatáinak színhelyét akarták megnézni.

Kivégezték a fehéroroszországi hadsereg parancsnokát. Moszkvai híradás szerint Bielovot, a fehéroroszországi szovjet hadsereg parancsnokát kivégezték. Az ugynevezett tisztogatási akció tovább folyik. Legújabbán a szovjet távirati iroda tokiói tudósítóját tartóztatták le.

Volta és az istentagadók

Volta, a nagy fizikus, buzgó katolikus volt s öreg napjaira már egész Európában ismerték s a villanyerő egységét is az ő nevével nevezték el.

Szülővárosában, Como-ban nagyon gyakran gúnyolták őt vallásossága miatt, de ő sem maradt adósuk s rendkívül szellemes válaszai bombaként hatottak a gúnyolódókra.

Egy délelőtt éppen a templomból jött ki, amikor szembetalálkozott néhány előkelő és gazdag emberrel, akik között volt Allegri, egy dúsgazdag fakereskedő is, aki az ottani szabaddóművesek mestere s mint ilyen, istentagadó volt.

Allegri megszólította Voltát e szavakkal:

— Igaz-e, Volta úr, hogy ön mindennap szentmisét hallgat?

— Igaz.

— Igaz-e, hogy ön gyakran magához veszi az Úr Testét?

— Az is igaz, — szól mosolyogva Volta.

— Hiszen akkor Ön nagyon szent ember s nemsokára Istenné lesz?

A vallástalan társaság elmosolyodott s maga Volta is hangosan nevetni kezdett s így válaszolt:

— Allegri mester, meg van győződve állítása helyességéről?

— Tökéletesen, Volta úr.

— Akkor engedje meg nekem, hogy most én kérdezzek.

— Szolgálatára állok, Volta úr.

— Igaz az, Allegri úr, hogy ön szereti a húsételt?

— Igaz, Volta úr.

— Igaz az, hogy ön mindennap eszik marhahúst, még nagypénteken is?

— Az is igaz.

— De hiszen akkor ön, Allegri mester, az ön saját állítása szerint, nemsokára szarvasmarhává válik. Jó napot Uram!

Ezzel megemelte kalapját Volta s továbbment.

A megszegyenített Allegrit pedig most azután saját társai nevetették ki.

A békési országúton az utszéli fának rohant autójával gróf Tisza József, a nagyemlékű néhai gr. Tisza István unokája Koponya-alapi törést szenvedett a fiatal gróf és a helyszínen szörnyethalt.

Az egyik orosházi vendéglő előtt verekedés volt. Két részeg aratómunkás, Matyuska András és Czut András italos állapotban összeverekedtek. Verekedés közben Czut bicskát rántott és Matyuskát fejbeszurta. Letartóztatták.

AZ ORSZÁGOS Baromfi és Tojás Ármegállapító Bizottság június 8-tól kezdődőleg az egész országra kiterjedő érvényű a következő minimális termelői bevásárlási árakat állapította meg.

Idei csirke (élő) kgr-onként	1.26 P
Idei liba " kg. "	1.05 P
Idei kacsa " kg. "	— 90 P

a tojás minimális ára kg-ként 1.- P

Kigyulladt gróf Keglevich István autója Szolnokon

Szolnokról jelentik:

Gróf Keglevich István gépkocsijával a Jászsgáiba igyekezett. Útközben Szolnokon a kocsi kigyulladt és pillanatok alatt teljesen lángborult. Gróf Keglevich és a gépkocsi vezetője az utolsó pillanatban ugrott ki az égő kocsiból. A vizsgálat megállapítása szerint a gépkocsi motorjában lévő műszaki hiba okozta a tüzet.

250 új tisztviselőt vesz fel az OTI

A Gazdasági Híradó jelenti:

A belügyminiszter engedélyezte az Országos Társadalombiztosító Intézet létszámemelését, és így már az ősz folyamán 250 új alkalmazottnak ad kenyeret az ország egyik legnagyobb és legtöbb alkalmazottat foglalkoztató intézménye.

Az új tisztviselők (dijnokok) felvételére előreláthatóan ez év szeptemberében kerül a sor. Ugyanakkor lesznek a nagyarányú előléptések is.

91 óra 37 perc 30 másodperc alatt a föld körül

A newyorki repülőtéren 30.000 főnyi lelkes tömeg fogadta Hughes-éket. Hughes 91 óra 37 perc és 30 mp alatt tette meg a világmérföld utat. A tulajdonképpeni repülésidő 71 óra 11 perc volt. Ez alatt az idő alatt 22.944 kilométert repült be, 320 kilométeres átlagos órasebességgel. Hughes eszerint teljes négy nappal döntötte meg Willey Post hétnapos és tizórás rekordját.

Hajadon lett a férjből

Bukarest, július 14.

A maga nemében páratlanul álló válópörben ítélkezett szerdán a bukaresti törvényszék. A válókeresetet egy Neumann Sarolta nevű asszony nyújtotta be „férje” ellen, akiről kiderült, hogy férjiből nővé alakult át. A „férjet” azelőtt Weintraub Eskenázi Károlynak hívták, s két évvel ezelőtt vette el az asszonyt. A bukaresti törvényszék kimondotta a válást. Weintraub Eskenázi Károly most a Cecilia nevet vette fel és leányként folytatja életét.

Kövel dobálták meg a medvék a bosnyák parasztokat

Sarajevó, július 14.

A boszniai Kijevo község határában az utóbbi napokban két medve garázdálkodott. Néhány nap alatt tíz tehenet faltak fel a medvék. A bosnyák parasztok szövetkezetbe tömörültek a medvék kiirtására. A két medve szerdán újra megjelent, de a parasztoknak fegyverük nem volt, csak vasvillájuk és azt hajigálták a medvék felé, hogy elűzzék azokat. A két medve kövel dobálta vissza a parasztokat és pedig olyan szaporán, hogy a parasztok jobbnak látták elmenekülni.

„A templomba járástól nem lakik jól az ember!”

A vallásosság szükségességéről beszélt egy szónok. Hallgatóságában ott volt egy szocselemdemokrata tévtanok által már megfertőzött iparos is. Legyintett a kezével és lesajnálóan jegyezte meg:

— No ugyan! A templombajárástól nem lakik jól az ember! Munkát adjanak, uram, munkát!

Abban igaza volt ennek az iparosnak, hogy munkát kellene adni a munkátlanoknak és megélhetési módot az embereknek. Ámde bármilyen különösnek tetszik is első pillanatban ez az állítás — mindjárt lenne munka is, ha az emberek valamennyien templomba járnának.

Mert hogy is áll csak a dolog?

Az igazi nemzetgazdászok és társadalomtudósok elismerik, hogy a világ sora azért megy olyan rosszra, mert fent és lent, gazdagok és szegények letértek az igaz törvények útjáról. A tőke és a nagyvagyong nem azért van csupán, hogy egy-két ember éljen belőle és élvezze azt, hanem azért is, hogy másokat foglalkoztasson és tisztességes megélhetést nyújtson nekik. Nem szabad a munkást kizsákmányolni, megélhetésének méltó bérét meg kell adni. Nem szabad a tőkét rakásra gyűjteni, hanem fel kell használni alkotásokra és ezek révén az emberek sokasága kenyérhez, foglalkozáshoz juthat. Aztán ott van a sok baj és nyomor, hogy az igazságosság követelményeit sokan nem tartják be. Az álláshalmozások mások elől veszik el a kenyeret. A családok és tolvajok másnak jogos tulajdonát veszik el, nyomort, nélkülözést okoznak. A hivatalokban ülők közül sokan nem közjót és a polgárok előnyét nézik, hanem csak a maguk kényelmét és javát tekintik.

Aztán a nemzetek közötti élet sincsen egészen rendben. Gyűlölködés és ellenségeskedés, igazságtalanság lett úrrá sok országban. Itt van például Csonkamagyarország!

Minden isteni és emberi igazságosság megcsufolásával szakították el tőlünk ezeréves jogon birtokolt területeinket és általa nyomortanyává tették ezt a megmaradt csonkot. A lopásnak, csalásnak, igazságtalanságnak történelmi példája a trianoni békeparancs.

Ha mindezeket a hajokat elgondoljuk, leütetlen fel nem ismernünk okait. Az igazságtalanság, a gyűlölet, a szeretet hiánya, csalás, lopás, kiuzsorázás, lelkiismeretlenség lett úrrá a gazdasági életben és innen a sok nyomor, keserűség, munkátlanság, nélkülözés.

És vajjon hol hirdetik mindeme bűnöknek ellenkezőjét? Hol kötelezik igazságra, szeretetre, összesegetésre, felebarátunk megsegítésére az embereket? Nem a templomban teszik ezt? Nem az Isten parancsai irták elő mindezt az emberiségnek?

És vajjon igaza van-e annak, aki a templombajárást ellen beszél? Nem lenne-e más világ és sokkal boldogabb világ, ha az emberek templomba járnának és megszívlelnék mindazt, amit ott hirdetnek?

*

De még egy másik szempontból is sületlen butaság az, ha valaki azt hirdeti, hogy a templombajárástól nem lakik jól az ember.

Bizony, ha mindazt elhagynók amiből nem lakunk jól, sok mindent el kellene hagynunk ebből az életből.

Akkor minek megyünk járkálni? Minek gyönyörködünk a virágok illatában? Miért tetszik nekünk az ének, muzsika? Miért nem küszöböljük ki a sportot, a tornát, a játékokat? Mire való akkor a szórakozás? Mire való a dohányzás?

Ezek egyikétől sem laknak jól! És mégis bolond embernek tartanók azt, aki valamennyinek elhagyását, az életből való kiküszöbölését követelné.

— Elképzelem, hogy Ő néz reám és én pedig Őreá. Aztán elmondom Neki, amit kérek.

Időközben felkereste egyik rokona, aki megbotráncozott azon, hogy az előkelő főnemesi asszony életének utolsó napjait ilyen nyomorult környezetben kicsiny, néhány lépés hosszú és széles celláskában tölti.

Szent Berta azonban mosolygott és csak ennyit felelt:

— De ez a kicsiny cella az Isten lakása mellett van.

A szentséglátogatásról azt szokták mondani a lelkiélet mesterei, hogy a legjobb léleknevelők egyike. Isten jelenlétét az Oltáriszentség a maga valóságában élénk tárja. Aki sokat tartózkodik e legfelségesebb Szentség előtt, az eltelik azzal a gondolattal, hogy Isten szeme mindig rajtunk van. Az ilyen aztán halad az erényben és kerül a bünt.

Mi lenne Németország Krisztus nélkül?

A kérdésre a breslauer „Katholisches Sonntagsblatt“ a következő talpraesett feleletet adja:

„Németország Krisztus nélkül annyit jelentene, hogy a német nemzet történelméből több, mint ezer évet törölni kellene, mert ennyi idő történetét a kereszténység áldásai hatották át és létesítettek igazi kultúrát. Jelentené, hogy ez az ezer év szörnyű eltévelyedés volt, valóságos kultúrtévedés. Jelentené, hogy minden eddigi nagynevű német, kik kulturális munkájukat végezve, haltak meg, vagy a háboruban estek el és most sirjuk fölött Krisztus keresztje áll, valamennyien örültek voltak. Így a sirjukat diszitó kereszt gúny és emlékü megsejtése volna. Azt jelentené, hogy a híres német dómokat le kellene bontani, mert ezeknek létesítése a kereszténység nélküli korok örületének végzetes megnyilatkozásai lennének. Mi maradna akkor a német zenéből, költészetből, tudományos megállapításokból, amelyeket a kereszténység fejlesztett nagyra? Egyedüli kimagasló pont maradna a német nemzet történelmében, mint a német szellem képviselője — a Ludendorff név. Ha valaki ezt akarja, széjjeltép ezer év kulturájának minden kiválóságát, sőt a nemzeti élet megsemmisítésére törekszik, mert a kereszténység és a német nép örökre, elválaszthatatlanul összeforrott.“

Mennyire igaz, főséges szavak.

Epizód

Nagyon bájos eset történt a napokban az endrődiek főpapjával, Csernus Mihály apátural. Kocsin iparkodott hazafelé Gyomárról, ahol látogatóban volt Sorbán Jenő főbíró urnál. Az evangélikus templomnál három leányka köszöntötte az apáturat, aki az endrődi polgári iskola három jeles tanulóját ismerte fel a leánykákban. Felülhettek a hintóra — mondotta az apátur, de fuvardíjat kell fizetnetek. — Mennyi lesz az méltóságos ur, — kérdezte Timár Lajos bankigazgató szemfüles leánykája. — Egy finom, jégbehűtött fröccs a Népházban, — válaszolta a főpap.

Másnap délelőtt Varju József gazdával tárgyalt hivatalában az Apát, amikor nagy virágcsokkal és tálcán három deci jégbehűtött „hosszúlépessel“ beállított hozzá a három fruska és remegő izgalommal közölték, hogy elhozták a „fuvardíjat“. Először félték, hogy talán „morózus hangulatban“ találják „az öregurat“, s akkor lesz aztán haddelhad, de amikor a szellemes tréfán hatalmasat kacagott az Apátur és József gazdával rögtön be is kebelezték Fülöp mester „különleges“ italját, ők is mosolyogtak bátor és gavaleros ténykedésükön. Hangosan kacagni csak odakünn mertek, amikor osztokodtak az Apáturtól kapott

csokoládé-csomagon. Az egyik meg is jegyezte, hogy ilyen fuvart más-kor is vállalunk.

Másik

Nem rosszabb eset történt Pesten is az Apátural. Kedden délelőtt megoperálta fejét és „dunsztba-kötötte“ az Irgalmasok kórházának főorvosa. Természetesen, amikor elhagyta a kórházat és villanyosba ült, mindenki bámulta, hogy „kivel verekedett ez a nagy „mohamedember“? (Ezt súgta az egyik utas a barátnőjének). Karafiáth főpolgármester meg azt kérdezte tőle, hogy talán a vásárnapi abádszalóki választáson verték be a fejét a kortések? Roppant idegesítette főpapunkat az állandó „szemezés“ és csodálkozás a „turban“ miatt, s amikor egyik régi pesti barátja azzal viccelte, hogy talán a hívei verték be fokossal a fejét, megjegyezte, nem barátom, én csak az irántatok érzett szánalomból adtam orvos keze alá a fejemet. Otthon azt mondták rólam a rossz-májuk, hogy néha egy kerékkel több van, mint kellene. Mivel azonban nálatok egy kerékkel kevesebb van, hát kioperáltattam az ötödik kereket nektek, így normálisok lesztek ti is.

Másik

Az sem utolsó eset, amelynek véletlenül „fültanuja“ volt e sorok írója. A Népház tájékozását két uriember. Az egyik dühösen magyarázza, hogy névtelen levelet kapott, amelyben valaki durva sértésekkel molesztálta. Mégcsak azt lenyeltem, hogy papucs alatt vagyok, s este 8-kor jelentkezni kell az asszony nál, de mégis betyárság azt állítani, hogy naponta csak két deci bor van engedélyezve, s a havi „cekkemet“ Fülöpnél és a Népházban az asszony szokta kifizetni. Hát mit szólsz ehhez a szemtelenséghez?

— Ezt pajtás csakis nagyon jóismerősöd irhatta, aki tudja titkaidat, — válaszolta a maliciózus jóbarát. (Azóta Szakálost boldogítja a „sértett.“)

Tizmillióshitel

A Magyar Nemzeti Bank statutu-mainak megváltoztatásával egyidejűleg intézkedés történt abban az irányban is, hogy a bank tartalékából 10 millió pengő hasították ki a kisiparosok és kereskedők hitel-igényeinek kielégítésére. A hiteleknek tekintélyes része az IOKSZ útján kerül kiosztásra és a kereskedelmi és iparkamarák fognak bekapcsolatni. A Nemzeti Bank tartalékából alakított 10 millióshitelkeret nem karitatív jellegű kölcsönök nyújtására fog szolgálni, hanem az lesz a hivatása, hogy bankszerű módon kihe-lyezve szolgálja a termelőmunka érdekeit.

Az Oltáriszentség közelében

Szent Berta özvegy (aki 725-ben halt meg és ünnepét július 4-én üljük) előkelő főnemesi családból származott, de férjének halála után visszavonult a világtól, kolostort alapított és annak apátnője lett.

Érezte azonban, hogy a földön nem sok időt tölt már. Lemondott apátnői tiszttségéről, de bentmaradt a zárdában. Egy kicsiny celláskát kért lakóhelyül, amelynek ablaka a templom felé nézett, és pedig a főoltár felé. Itt töltötte minden idejét. Órákig térdelt az ablakban és nézte az oltárszekerényben jelenlevő Ur Jézust. Amikor kérdezték tőle, hogy mit tud csinálni annyi ideig, így felelt:

Magasabb árat a tiszavidéki búzának!

Békés vármegye közigazgatási bizottsága július 13-án tartotta július havi ülést: vitéz dr. Pánczél József vm. főjegyző elnöklete alatt. Dr. Haviár Lajos vm. aljegyző felolvasta a június hónapról szóló alispáni jelentést, amelyből a következőket közöljük: Mint állambiztonsági természetű eseményt, itt említem meg, hogy a mezőberényi nyilaskeresztes pártszervezet 150 tagja ellen, akik egyenruhás csapatgyakorlatot tartottak, kihágási eljárás indult és erről a belügyminisztérium illetékes osztályának is jelentést tettem.

Ném kívánatos idegen elemek beszívargását ebben a hónapban sem észlelték az I. foku rendőrhátóságok.

A gabonatermés általában a közepesnél jobbnak mutatkozik az egész vármegyében és szép kilátásaink vannak a kapásnövények, elsősorban a tengeritermés tekintetében is. A gyümölcsstermelés — az ismert tavaszi fagyok következtében — igen gyenge és késői gyümölcsnemek sem ígérnek termést.

A mezőgazdasági lakosság helyzete kielégítőnek mondható. A kisiparban az általános munkahiányt bizonyos élénkség váltotta fel. Vonatkozik ez főleg az építőiparra és a mezőgazdasággal kapcsolatos iparágakra. A kereskedelem terén is mutatkozik bizonyos élénkség.

A vármegye törvényhatósága még július hó folyamán rendkívüli közgyűlést fog tartani. A közgyűlés július 30-án d. e. 10 órakor lesz, előtte 9 órakor a kisgyűlés tart ülést.

A jelentéshez elsőnek dr. Sebők Elek (Békés) szolt hozzá. Az európai hírű tiszavidéki buza mostoha sorsát ecseteli. Ez a buza tudvalevőleg minőségben a legkiválóbb és minden más búzának a feljavítására a legalkalmasabb, mégis a terményfőzsdén nem kapja meg azt a helyet, amelyet megérdemel. Sokévi szenvedés, rossz termés van mögöttünk, kell, hogy a kormány segítségére siessen a Tiszántulnak azzal, hogy honaraltatja ezt az Isten különös kegyéből kapott jobb minőséget. Kéri az elnököt, hogy javaslatát mielőbb juttassa el a főispánhoz.

Dr. Telegdy Lajos kormányfőtanácsos (Békés) dr. Sebők Elek indítványát azzal toldotta meg, hogy vezessen a főispán a Tiszántul fel-sőházi tagjaiból és az összes képviselőkkel alakult küldöttséget a földművelésügyi miniszterhez és kérjen sürgős intézkedést, Telegdy Lajos ezután a munkáskérdésről beszélt és hangoztatta a munkamorál fontosságát. Nem elég az, hogy a kormány állandóan felszínen tartja a munkásügyeket, és a munkásság jobb helyzetét kívánja, hanem a munkásságnak is meg kell értenie, hogy kötelessége a munkavállalás. Ahol nem akarnak dolgozni, ott a kormányzatnak a feladata az, hogy

a munkásságot munkára szorítsa. Foglalkozott Telegdy a középosztály, a tisztviselők nehéz anyagi helyzetével, is és hangoztatta, hogy biztosítani kell „ennek a munkásosztálynak is” a jobb, tisztességes megélhetését is.

A felszólalásokra vitéz dr. Pánczél József válaszolt. Rámutatott a kormányzat intézkedéseire, amelyek révén biztosítják a buza állandó árát és azt, hogy a gazdának ne kelljen cséplés után azonnal piacra dobni a buzakészletét. Jelentést tesz a főispánnak a tiszavidéki buza minőségi értékelése és a küldöttség megszervezése tárgyában. Tudomása van arról, hogy egyes helyeken, különösen a szarvasi járásban a munkások beszüntették a munkát. Itt azonban a munkásoknak volt igazuk; az ügyet békésen megoldották.

Ezután a jelentést tudomásul vették, majd különféle jelentésekre s az albizottság ülésekre került sor.

Gyökeresen átszervezik mezőgazdasági kivitelnket

Az átalakítás nagy munkája a következő alapelvek szerint történt: Egyrészt biztosítani akarták, hogy a gazdák tisztességes áron értékesíthessék terményeiket, másrészt az a cél lebegett a Külkereskedelmi Hivatal előtt, hogy valamilyen formában lehetővé tegyék a minden körülmények közötti előnyös áron való külföldi értékesítést. Értesülésünk szerint a tárgyalások eredményteljesen zárultak. Már ezidig megtörtént a gabona, mag és gyümölcsneműek exportjának teljes megszervezése.

A Vetőmagkiviteli Részvénytársaság eddig már körülbelül 150 vagón biborhere kivitelt bonyolította le Amerikába. A legközelebbi napokban megindul a biborhere értékesítése német irányban is. Körülbelül 300 vagón biborheremag kivitele van biztosítva ebben az évben Németországba.

Megkezdte működését a gyümölcskiviteli egyesülés is. A Külkereskedelmi Hivatalban egészen előrehaladott állapotban van az állattértékesítés központi megszervezése. Itt az az alapelv érvényesül, hogy a kivitellel kerülő szarvasmarha

kontingensek, amelyek tudvalevőleg 85-90.000 drb-ot tesznek ki évente, jó előre kiosztásra kerüljenek a gazdák között, úgy, hogy minden állattenyésztő már az állatok beállításakor tisztában lehessen vele, hogy mikor milyen minőségű és mennyi szarvasmarhát szállíthat külföldre.

A szarvasmarha kiviteli kontingensek felosztását első fokozaton, decentralizálva, megyei bizottságok fogják végezni, míg a végleges felosztás, illetve a megyei kiosztás felülbirálata az országos bizottság feladata lesz. Tekintettel arra, hogy Németországban és Olaszországban életbe lépett a szarvasmarha beviteli egykéz, értesülésünk szerint nálunk is gondoskodás történik, hogy a gazdák bizományi állatainak exportját egykéz bonyolítsa le. Az állatexport ezen új alapokon való lebonyolítása már a legközelebbi napokban megkezdődik. A baromfi és tojaskivitel fenti alapokon való megszervezése folyamatban van s ugyanez a helyzet a libamájexport terén is.

Endrőd község előljárástól.

1963/1938 sz.

Hirdetmény

A gyomai járási mezőgazdasági munkabér megállapító bizottság a következő legkisebb napszámbe-
reket állapította meg:

Június hónapra	2.20 P
Július „	2.40 „
Augus. us „	2.40 „
Szeptember „	1.80 „
Október „	1.60 „
November „	1.50 „
December „	1.40 „
Széná kaszálás	3.—

Aratás, cséplés és tengeri törés szabad egyezkedés tárgyát képezi. A fent megállapított napszámbe-
reket 70%-a képezi a női napszámbe-
reket, 40%-a gyermek napszámbe-
reket. Ha a munkaadó kosztot is ad-
ezért napi 30 fillért vonhat le a
napszámából. Aki ezen napszámbe-
reket nem tartja be, kihágás miatt
szigorúan meg lesz büntetve.

Endrőd, 1938. jun. 25.

az Előljárástól.

AZ ANGOL KÖLTSEGVETÉS keretében hatalmas összegeket szavaztak meg közraktárak megépítésére, amelyekben az angol kormány által vásárolt és vásárolandó buza és egyéb élelmiszerek kerülnek majd felhalmozásra, hogy az anyaország háboru esetén hosszabb időre tudja élelmezését zavartalanul ellátni.

Gabona és állataarak

A földművelésügyi miniszter debreceni szözeata megnyugvást, kellett a kisgazdák táborában. Kijelentése szerint a kormány vidéken 19-20 pengő között tartja az egész év folyamán a prima minőségű buza árat. Árpa 16, a zab 19 pengő. A morzsolt tengeri 18 pengőt is felülhaladta. — Prima fiatal sertés kg-ként 93-97 fillért fizettek Buda-
pesten.

HIRDETÉSEK

ENDRÖD-GYOMAI
TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.
ENDRÖD

Fiókiintézet: Gyoma. Tel.: Endrőd 2.

Folyósít rövidlejáratu mezőgaz-
dasági kölcsönöket. Elfogad fel-
mondás nélküli betéteket a leg-
magasabb kamattal mellett.

Népházi Szövetkezetben kitűnő
friss árukat olcsón kap.

Endrődön a
PIACTÉR közelében

háza t keresnek vételre
Jelentkezni lehet a kiadó-
hivatalban.

Akarja husz fillérrel drágábban eladni a búzáját?

Keresse fel

vitéz Baranyai Istvánt
az Endrőd-Gyomai Takaré-
pénztárban, magas árat
ad érte!

Az Endrőd-Gyomai Takaré-
pénztár R.-T. mindenféle
gabonaneműt
magas piaci áron
vásárol!

A Katolikus Népszövet- ség Temetkezési Segítőpénztára

utján mindenki könnyíthet az elhal-
lozás miatt jelentkező gondon, meg-
nyugvást szerezhet magának és
családjának.

Íratkozzék be tagul

Tagfelvétel és a díjak befizetése az
Endrőd — Gyomai Takarékpénztár
Rt.-nál Endrődön. Tag lehet minden
14-65 év közötti egyén.
Orvosi vizsgálat nincsen!

Legkisebb havidíj 50 f.

„Az Egyházmegyei Hatóság
1238/1934 sz. engedélyével.”

Szerkesztésért és kiadásért felelős:
WALTHIER GYÖRGY

Főmunkatárs:
CSERNUS MIHÁLY

Kongorác János könyvnyomdája
Törökszentmiklós. Telefon 21.

VASUTI MENETREND.

Gyomára érkező vonatok.

Budapestről	2.21
Békéscsabáról	5.34
Szarvasról	6.30
Vésetől	6.35
Békéscsabáról, sebes	8.19
Budapestről	10.21
Vésetől	11.46
Békéscsabáról, gyors	11.56
Budapestről gyors	11.57
Békéscsabáról	14.20
Budapestről	15.24
Vésetől	16.51
Békéscsabáról, gyors	16.58
Budapestről, gyors	17.36
Gyuláról	19.26
Budapestről	20.39
Vésetől	22.00
Békéscsabáról	23.24

Gyomáról induló vonatok.

Békéscsabára	2.34
Vésetőre	3.43
Budapestre	5.41
Gyulára	6.31
Budapestre, sebes	8.10
Békéscsabára	10.28
Békéscsabára, gyors	11.58
Budapestre, gyors	11.59
Vésetőre	12.45
Budapestre	14.30
Békéscsabára	15.31
Budapestre, gyors	16.57
Békéscsabára, gyors	17.37
Vésetőre	17.41
Szarvasra	19.29
Békéscsabára	20.49
Vésetőre	20.50
Budapestre	23.00

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:
WALTHIER GYÖRGY
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi-utca 2. szám.

Hirdetéseket
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

AZ EZERÉVES MULT EMLÉKEI

Írta: **Dr. VARGYAS TIVADAR**

érseki tanácsos, belsőjózsefvárosi plebános.

Az apostoli Szent Király halálának 900 éves fordulóján olyan mély jelentőségű tanulságokat kell levonnunk öseink életfolyásának ezeréves emlékezeténél, melyek irányítóul szolgáljanak a következő generáció nevelésénél.

Érdekes tanulságul megálapíthatjuk, hogy a honfoglalás után a duzzadó ősi erő és harci készség lehiggadásával — amint békés életre állandó otthonokba telepedett a magyar — azonnal értékesültek állam-alkotásra hivatott szunnyadó erői. Az államalkotásra való képesség valóban ott rejtett öseink lelke mélyén, mert e képesség hijján megfoghatatlan rejtélyként állana előttünk, — hogyan tudott Szent István fejedelemségének és apostoli királyságának 41 évnyi időtartama alatt a művelt Nyugatot államaihoz életképességre és küldetésre hasonló keresztény birodalmat alapozni.

Öseink nomád életének velejárója volt, hogy nem anynyira jogi, mint inkább erkölcsi kötelék volt az, mely a hét törzset: nyelvben, szokásokban, hagyományokban egybefűzte. De már Etelközben, a 890-es évek táján, a vérszerződéskor nyilatkozott meg először készség tömörülésre. Fejedelmválasztással a törzsek önként emeltek tekintélyt maguk fölé, ki irányt szabjon és igazságot szolgáltatasson. Igazságszolgáltatásról pedig csak akkor lehet szó, ha nem csupán kötelességek terhelik az egyedeket, hanem jogaik is vannak azoknak. A fejedelmek hatalma nem volt korlátozatlan, önkényes hatalom: mert a Vezérek Tanácsa szabott határokat annak. Lám — a csirába csattant mag ekkor eresztette első gyökérszállát abba a televény talaj-

ban, melyből a Magyar Nemzet történelmi alkotmányának századok viharait állott tölgye terebélyesedett.

A nemzetnek egyre szorosabb egységbe-kapcsolódása nyomán a Vezérnek hatalma a Fejedelmek örökségébe ment át. Mindez a Vezérek Tanácsának szemei előtt fejlett. Államalkotáshoz nem nélkülözhető ez az egységes irányítás Zsolt, Fajsz és Taksony fejedelmek alatt még alig észrevehetően mutatkozott: Géza fejedelem alatt már feltűnően: Isván fejedelem pedig teljes céltudatossággal értékesítette a Nemzet egységének kifejlesztésére: a vérszerződésben a Fejedelem számára önként és szabadon szentesített alapgondolatot.

Géza fejedelem, az Istentől áldott magyar lelkekben rejlő értékek kifejlesztésére fordította fáradozását Nemzete boldogulásának gondja, nemes célkitűzései, erőskező munkássága áldásos példaként állottak a mélyen, meggyőződéseként keresztény gondolkodású István fia előtt, ki a reá várakozó föladatakra atyja oldalán kis korától föl-készülhetett.

István lelkét a pogány valóság balitéletei nem homályosították: nálánál jobban senki sem szerethette a magyarságot, mint aki az Árpádok sarja lévén: vérében hordozta és keresztény lelkébe formálta turáni fájának elemantumait; de aki még jobban megszerette azt a magyarságot, melynek egy történelmi hivatás küzdelmei során — a keresztény kultúra szolgálatának dicsőségét szánta!

Géza fejedelemnek 997-ben bekövetkezett halálakor vette át a fejedelemséget. A kereszténység István fejedelem meggyőződése szerint, nemcsak vallás-erkölcsi lényező,

hanem nélkülözhetetlen államszervezési erőforrás is volt. Fölértette, hogy a kereszténységnek lelkeket nemesítő szelleme — ha megszelídítette a magyar lelkek mélyén szunnyadó nemes erőket — nemzetének boidogulást és tiszteletet biztosít minden időkre.

Mint munkás király, vagy mint hírhirdető apostol volt-e nagyobb, eldönteni nem tudom. Apostoli munkásságát — államférfiúi tevékenységétől eiválasztani már csak azért sem lehet, mert mindkét irányu tevékenysége ugy egybeforrott, hogy egyik a másikat erősítette.

Amidőn a nemzet-alapozás nagy művének fundamentumait szilárdaknak látta: a pápától kért koronával biz-

tosította Magyarország függetlenségét, az akkoron magát fő-hűbérurnak tekintő német-római császárral szemben; Magyarország egyház-kormányzati függetlenségét pedig abban az értelemben védte meg, hogy az apostoli követségi jogokat elnyervén — német egyházfejedelmek Magyarország egyház-kormányzati ügyeibe többé nem avatkozhattak.

Magyar lelkünk előtt föl-magasztosul az árpádházi fejedelmek kora annak a ténynek verőfényében, hogy az egykoron még pogány magyarság utolsó fejedelmét, ki egyben az árpádházi keresztény királyok korát nyitotta meg: VII. Gergely pápa a szentek sorába avatta.

—:—

A MAGYAR SZENT KORONA

Az a korona, amelyet II. Szilveszter pápa Szent Istvánnak és benne a magyar nemzetnek adott, nem egyszerű királyt koronázó jelkép. Korántsem olyan, mint más nemzetek koronái, mint például az angol királyi korona, avagy a német császári vagy osztrák császári koronák. A magyar korona nemzetünknek nemcsak színbólua, hanem az egész világtörténelemben páratlanul közjogi személyiség lett.

A magyar alkotmányosság életében ugyanis egy egészen különálló jogi helyzet és elmélet alakult ki.

A magyar alkotmányosságban és jogéletben nem egyedül a nemzet és nem is egyedül a király és nem is az ország földje a megszemélyesítője és hordozója az állami főhatalomnak. A király felségjogai a magyar jogban nem a király személyének jogai. Nálunk minden hatalom egy eszmei személyt, a Magyar Szent Koronát illeti meg. Erről a Szent Koronáról száll aztán át a jog és a hatalom a megkoronázott magyar királyra. Az ország területe nem a királyé, nem is egyedül a nemzeté, hanem a Szent Koronáé.

Ha alapjában meggondoljuk, nemcsak különleges és egyedülálló, hanem gyönyörűsége is ez a magyar jog. Nem becsüli le, de nem is

emeli túl magasra sem a királyt, sem a nemzetet. Nem ad elsőbbséget egyiknek sem a másik felett, hanem valamennyi fölé, a nemzet és a király fölé odaemeli az államiságunk jelképezőjét és megszemélyesítőjét, Szent István koronáját.

Bárki bármiképp gondolkozik aztán a katolicizmusról, ha csak egy csipetnyi magyar vér van benne, a Szent Korona tanának szépségét és fonségét el kell ismernie. De ugyanakkor nem tagadhatja le azt sem, hogy ezt a Szent Koronát a római pápa adta a magyar nemzetnek és ennek a Szent Koronának fényét egy évezreden keresztül a katolicizmus vette körül.

Bucsujárás Mátraverebélyre. A tavalyi jól sikerült bucsus-zarándoklat arra indította a híveket, hogy a f. évben is eljussanak a Boldogságos Szent Szűz csodás szépségű kegyhelyére: Mátraverebélyre.

A plebánia hivatal szeptember 8-án reggel 4 óra tájban külön motorosvonat beállítását kérte a MAV-tól, mely este hozná vissza a bucsusokat.

Jelentkezni lehet szeptember elsejéig Szuroimi András segédlelkésznel. Vegyünk részt minél többen! Adjunk hálát a jó Istennek gondviselő jóságáért!

hetetlenül szükséges ahhoz, hogy vágyat ébreszthessünk a hívek lelkében az Egi Kenyér után, az Actio Catholica erkölcsi kötelességének kell, hogy tekintse az egyház biztos tanítása szerinti világos utmutatás megoldását a ma oly nyugtalanító szociális kérdésben.

Nem elégedhetünk meg azonban csupán azzal, hogy a szociális élet erkölcsi alapjait állandóan hangoztatjuk, hanem e mellett mindent el kell követnünk — a hitbuzgalmi szakosztállyal együttműködve, — hogy a szentistváni keresztény állam életforrása, a családi élet evangéliumi tisztaságában visszaállítsuk és megkapja a fennmaradásának anyagi alapjait is.

Országos viszonylatban arra törekszünk tehát, hogy minél előbb megalkottassék az élet minden viszonylatára kiterjedő, átfogó családvédelmi törvény, amely a magyar családnak teljes erkölcsi, jogi és szociális védelmet nyújt. (A fiatalság számára a családalapítás megkönnyítése, a családfenntartás feltételeinek biztosítása, kertes családi házak építése, családi bér bevezetése, telepitési akció, földbérlet szövetkezetek stb.)

Az egyházközségek egyházi és világi vezetői, a képviselőtestületi tagok stb. tartsák szent kötelességüknek, hogy a fiatalok családalapítását, a család munkavállalók keresetéhez és kis birtokhoz juttatását előmozdítsák.

2. Dolgozzunk erőteljes lendülettel a karítasz-gondolat elmélyítésén és gyakorlatias megvalósításán.

Az állami és társadalmi akciókkal való szükséges együttműködés mellett vigyázzunk, hogy a katolikus Karitászs önállósága megővassék és az egyházközség tevékenységének adatai hitelt érdemlően kimutathatók legyenek. — Ugy tekintsük a Karitást, mint a krisztusi szociális szellem megteremtőjét és gyakorlását.

3. Karoljuk fel — ha kell, még anyagi áldozatok árán is — a nagyszerű lendülettel fejlődésnek indult hivatásrendi szervezeteink további kiépítését. Az év végén ne legyen komolyan vehető egyházközség, amely a hívek egyes csoportjait ne tömörítette volna ezekbe — a központjából annyira fontos — szervezetekbe.

IV. Sajtó szakosztály.

1. A sajtószakosztály tartsa ebben az évben különös feladatának, hogy a szentistváni állam- és nemzetesszemes gondolati tartalmát egészében és részleteiben kidolgozza és annak nemzetfenntartó erejét a nagyközönség tudatába átvigye.

Ezzel a célkitűzéssel ebben az évben katolikus sajtónkat — napilapokat és folyóiratokat, könyveket — újult lelkesedéssel terjesszük! Sajtónapok és propaganda-előadások keretében állandóan mutassunk rá arra, hogy a szentistváni gondolat megvalósítását a sajtó terén egyedül a mi sajtónk sürgeti és szorgalmazza maradéktalanul.

2. A sajtó mellett ennek az eszmének terjesztésére és alkalmazására igénybe veendő a propaganda egyéb eszközei is: film, rádió, művészetek, színház és műkedvelő színpad.

V. Szervezési szakosztály.

1. 1938. október 9-én az ország valamennyi egyházközségében Patrona Hungariae-ünnepségeket ren-

dezzünk. A rendezésbe bevonjuk a hitbuzgalmi szakosztályt és az egyesületeket is.

2. 1939 májusának második felében a XXXIV. Euch. Világkongresszus emlékének felújítása céljából minden egyházközség renovációs napot rendez, szentségimádással és nagyarányú közös szentáldózással. A részletekre vonatkozólag a Katolikus Akció idejében hirt ad.

3. A hármasszentév nagy eredményeinek lelki elmélyítését és országszerte történő alapos ismertetését őszől kezdve, amikor a falusi munkaviszonyok már megengedik, jól előkészített gyűlés keretében végezzük.

4. Az irányított egyesületi élet fokozottabb kiépítését és a híveknek

ezekbe való tömörítését szorgalmazzuk. Az egyesületek tartsanak szoros kapcsolatot központi szerveikkel. A püsztan névleges egyesületeket meg kell újítani, vagy ahol erre nincs lehetőség, fel kell azokat oszlatni.

Amikor azt látjuk, hogy ősz Szentatánknak ma is egyik első gondja az Actio Catholicának minél szelesebb sikon való kiépítése: kapcsolódjunk bele valamennyien lelkes odaadással ebbe — az Egyház szempontjából annyira fontos — munkába, hogy Isten országának határait nemcsak megvédhessük a szervezett Isten-gyűlölet ellen, hanem a lelkek üdvössége érdekében ki is terjeszthessük!

Ujházy Miklós félszázados jubileuma

Lélekbelemarkoló, örömteljes ünnepnapot ült augusztus 2-án Endrőd község katolikus népe. E napon töltötte be az egyházközség országoshírű kántora endrődi működésének félszázados évfordulóját.

A jubiléum csendben, elvonulva akarta eltölteni a ritka évfordulót, a község és egyház vezetősége azonban a hűséges szolgálat és becsületes hivatás-teljesítés szép erényét kívánta feltárni, amikor diszgyűlésen örököltette meg Ujházy Miklós félszázados, érdemes munkásságát.

Az ünnepség reggelén Csernus Mihály apátplebános hálaadó szentmisét ajánlott fel az Urnak, — amelyen Laczkó Ferenc tamási kántor és az ünnepelet ifjúkori barátja: Kalmár Illés csongrádi főkántor végezték az áhitat nagy emelésével a kántori teendőket.

Délelőtt 9 órakor Endrőd község képviselőtestülete báró Maassburg Alfréd tb. főszolgabíró jelenlétében népes diszgyűlést tartott. Az elnök, Hunya István törvénybíró felkérésére Orbók József igazgató, Szurovecz György esküdött és Varju Fülöp vendéglős küldöttségileg kérték fel a gyűlésen való megjelenésre az ünnepelet Ujházy Miklós kántort, akit lelkes éljenzéssel köszöntöttek a közgyűlési terembe történt belépésekor.

Harsányi László főjegyző — mondotta el ezután magas szárnyalású, gyakori éljenzésekkel megszakított ünnepi beszédét és terjesztette elő az előjáróság indítványát.

Mélyen tisztelt Diszgyűlés!

A község háza szürke falai, ódon butorai és a reá huzott zöld posztó a mai napon tulhaladják eredeti közhivatásukat és ünneplésnek a színhelye. Ezt nemcsak az a néhány virágszál tanúsítja, melyet ebből az alkalomból idevarázsolunk, hanem tanúsítja a szívekben élő szeretet, ragaszkodás, a közszolgálatnak a megbecsülése és elismerése. Meg vagyok ugyanis győződve arról, hogy akik itt most megjelentünk, mindannyian át vagyunk itatva ezektől az érzelmeiktől.

Nem szorosan községi közigazgatási embernek és szolgálatnak a megbecsülése hozott itt össze most bennünket, hanem az endrődi róm. kat. Egyház kebelében 50 év óta megszakítás nélkül működő szeretett Főkántorunk: Ujházy Miklós urnak az ünneplése. Az endrődi róm. kat. Egyház és a politikai társadalom csaknem 100%-ban egyggyé van forrva vallásfelekezeti szempontból hinni és biztosan remélni merem hogy

a csekély számban más vallást követő egyének is velünk éreznek, velünk firtanak és velünk ünnepelnek; tehát egységes az ünneplés az ünnepelet személye és az ünneplők tömege részéről, kiknek képviselőtét a község képviselőtestülete a leg-hűségesebben fejezi ki.

Ezen az ünnepen 50 éve annak, hogy Ujházy Miklós fiatalos erővel, mélységes hitbeli meggyőződéssel, lángoló költői lélekkel az endrődi róm. kat. Egyház szolgálatába lépett és erre a szolgálatra Isten és ember előtt egész életére felesküdt. 50 év egy ember életében nagy idő; hogy milyen nagy idő, azt a Főkántor ur tudná megmondani, ha be tudna számolni arról, hogy hányszor mászta meg a toronyon homályos csigalépcsőjét, hányszor tette kezét szt. Cecília szerszáma, az orgonára. Hányszor hangzott fel ajkáról az Isten dicsőítése és a Boldogságos Szűz magasztalása és hányszor állott sirnál bucsuztatóval, vagy hányszor zugott fel az orgona az életnek induló fiatalok násznapja alkalmával. És az élet mindig szorgalmas munkával volt telítve. A lámpa sokszor kialudt Főkántor urunk felett, amikor az örökszép bucsuztatóit, költeményeit írta. A klasszikus költővel lehet elmondani, hogy: „Elvégeztem ércnél maradandóbb munkámat“, mert az „Egi lant“ három kiadásban megjelent és országszerte közkedvelt ima és énekes könyv volt. Költői lelkületét tanúsítják: a „Háborus offer-torium“, „Halotti bucsuztatók“, és „Válogatott bucsuztatók“ s azon kívül a ki nem adott gyönyörű énekek és bucsuztatók egész tömege.

Az üjjászületett Endrőd község életének harmadát az Ujházy család kántorsága alatt élte le. Az a pálya, melynek kötelezettségeit híven teljesíteni ezen a napon 50 évvel ezelőt magaravállalta, abban az időben rögs, szintelen, fáradságos volt. S hogy ezek a nehéz körülmények között híven kitarított, soha meg nem torpant, azt hivatásszereteten kívül költői adottságának és hivatali adozatkésztségének lehet köszönni. Ezek a körülmények egész életében kísérték és kísérik a mai nap is, mert 75 éves élemedett korára való tekintettel sincsen abban a helyzetben, hogy ezeket az öregségi éveket, a jó Istennek különös kegyelmi ajándékát nyugalomban tölthesse, hanem épen ugy dolgozik, működik mint 50 évvel ezelőt, 25 éves korában. Mi, a község nyilvánossága mindnyájan tanui vagyunk annak a szeretetteljes családi életnek, melyet

Főkántor urunk közöttünk él; tanui vagyunk annak, hogy ebben a szép családi életben hiányoztak az apró szt. Jánosbogarak, a csillogó gyermeki szemek, a csacsogó gyermeki nyelvek. Az ő kedves nejének mélységes vallásossága ezen a borzasztó nagy hiányon is segíteni tudtak és magukhoz emelték elsősorban az özvegy édesanyát és négy árva testvért s azután elhagyatott, vértüktől idegen árva gyermekeket és felnévelték a magyar nemzeti társadalom javára önzetlenül. Jubiléumának és kedves nejének ez a cselekménye a legszebb gyöngye annak a koszorúnak, melyet hosszú, zavartalan házastársi életükön keresztül fontak.

Ez a koszorú fekszik most előttünk, melybe díszes virágokat sző, fon bele az az 50 éves közszolgálat, melyet jóban és rosszban Endrőd község egész társadalmának javára teljesített. Az előjáróság úgy érzi, hogy a most vázolt hosszú közszolgálat mellett nem térhet napirendre szó nélkül és ebből a célból hivat össze a mai diszgyűlést.

VÉGHATÁROZAT:

Endrőd község képviselőtestülete indítatva azoktól a becses és mély értelmű érzelmeiktől, melyeket előadó főjegyző előterjesztett, mélységes tisztelettel, meleg ragaszkodással, őszinte magyar testvéri szeretettel és egyhangu lelkesedéssel köszönti 50 éves közéleti szolgálatának fordulóján Ujházy Miklóst, róm. kat. főkántor urat és előtte az elismerés zászlóját a legmélyebben meghajtja, azért mert az elmúlt 50 év alatt nemcsak hivatásszerű kötelezettségeinek, hanem állásával járó társadalmi kötelezettségeinek is híven és oly módon tett eleget, mely részére a község egész társadalmának megbecsülését mindenkor biztosította. Kívánja a diszgyűlés, hogy a jó Isten Ujházy Miklós főkántor urat családjával és nevelt gyermekeivel együtt árássa el bőséges kegyelmével, áldja meg őket minden jóval és tartsa meg közöttünk az emberi lehetőség végső határáig, melegebb testvéri szeretetben, együttérzésben, hogy azok az utolsó felcsillanó sugarak, melyek a jó Isten kegyelméből még reá omlani fognak, mindig melegek, áldásosak és békeségesek legyenek.

Főkántor ur sokáig éljen, éljen, éljen!

Ismerteti végül a községi főjegyző Főispán ur Oméltóságának 1172/1938 számú alábbi leiratát.

Békes vármegye Főispánjától
Gyula, 1938. jul. 26. 1172/1938. főisp. sz.

Tekintetes

Ujházy Miklós urnak rk. kántor
Endrőd.

Abból az alkalomból, hogy f. évi augusztus 2-án endrődi működésének félszázados fordulóját ünnepelni szerencsés lehet, úgy a kormányzat, mint magam nevében legmelegebb elismerésem fejezem ki a magyar egyházi zene és énekköltészet terén hosszú évtizedeken át kifejtett buzgó és eredményes működése felett.

Őszinte tisztelettel
vitéz Ricsóy Uhlárich Béla s. k.
főispán.

Az egyházközség képviselőtestülete délelőtt fél 12 órakor tartott diszgyűlésen ünnepelte érdemes alkalmazottját.

Csernus Mihály apátplebános egykori iratok alapján ismertette az ötvenévi előtti választás érdekes eseményeit, a régi díjlevelet és Schlauch Lőrinc biborospüspök jóváhagyását.

Egyházi híradás.

„Gazda- és munkás-nap“ rendezését határozták el az endrői kisgazda és munkásegységek. Mivel a résztvenni ígérkező országoshírű szonokok és előadók e hónapban szabadságon üdülnek, a rendezőség akként határozott, hogy a gazdag tárgysorozatú ünnepséget szeptember 25-én rendezi meg. Az egyesületek vegyenek részt valamennyien a rendezésben, hogy községünk jó híréhez méltó legyen az ünnepség!

Egyesületi hírek. Augusztus 21-én d. u. fél 4 órakor Szent Ferenc III. rendje, augusztus 28-án d. u. fél 4 órakor az Oltáregyesület, ugyanazon nap d. u. 4 órakor a polgári iskolában a Jézus Szive Szövetség Női csoportja, szeptember 1-én d. u. fél 6 órakor a Szövetség Leánycsoportjai, szeptember 3-án d. u. fél 6 órakor a Férfi-Liga tartja havi összejövetelét a polgári iskolában.

Leányok! Régi endrői szokás szerint szeptember 8-án: Kisasszony napján a felnőtt leányok közös szentáldozáshoz járulnak az Ur Jézushoz. E szép szokást az idén sem hagyjuk el. Szeretettel kérjük a tizenöt éven felüli hajadonokat, hogy lehetőleg teljes számban járuljanak a szentségekhez és vegyenek részt az éretlük felajánlandó 7 órás szentmisén!

Külterületi szentmisék. Szeptember 11-én az öregkerti kápolnában, szeptember 18-án a polyákalmi és varjasi iskolákban mutatunk be szentmiséket.

A nagylaposi új iskola megáldását szeptember 11-én végezzük.

Falusi Leánykörök vezetői számára rendez hét napos kurzust a Katolikus Nőszövetség Faluszervező irodája Endrődön. Augusztus 27-én este érkeznek a Tiszántul déli részéről a falusi leányegységek vezetői, akik az első három napon zárt lelkigyakorlatot tartanak, majd a kurzus többi napjain a legaktuálisabb kérdésekről hallanak szakszerű előadásokat. A kurzus vezetője Illésy Mária tanárnő, unokája az egykor nagyhirű gyomai kántornak: Illésy Gyulának. A kurzust a központi leányiskola termében tartják.

Figyelem! Legények!

A nagy nyári munka után kezdődik az élet az Egyesületben. Akik ott voltak az országos nagygyűlésen jól tudják, hogy mi a célunk! A többieknek is elmondtuk már, de most megismételjük az őszi programot.

Országos vezetőségünk meghirdette a „magyar cél“-t.

Mi a „magyar cél“?

A független ország, erős nemzeti állam, a szükséges szociális és gazdasági reformok végrehajtása, a szabadság és tekintély összhangja, az örökélet-rendszer bevezetése, a sokgyermekes család védelme, a telepítés és a zsidókérdés. Ezt a programot helyezte a budapesti nagygyűlésünk védnöksége. A legényegylet nem csinál pártot és klikket, hanem egységes józan ma-

gyar közvélemény kialakításán fáradozik.

Ezt a programot fogja egyesületünk a község tekintélyes és jómagyar gazdáival és munkásaival megismertetni. Ez az ősi feladatunk!

A második nagy megmozdulás Szent Imre herceg ünnepén, nov. 5-én tartandó kerületi legénygyűlés lesz; u. n. *seregszemle*. Ilyet mártóbb egylet rendezett; egyes helyeken 3000-5000 résztvevővel. Remélhetőleg a körösvidék legénygárdája sem alszik?!

Természetesen multságokat is rendezünk, mert a legénység fiatalok. Itt közöljük még hogy a varjasi egylet Lesniczky igazgató Ur vezetésével országos bicikli túrára indult. Augusztus második felében megtekintik az alföldi gazdasági intézményeket és a Balaton-vidékét.

Az öregkerti Paróczai tanító Ur vezetésével a szegedi szabadtéri játékokat szemlélik. Az utazási eszköz itt is bicikli!

Isten áldása legyen egyletünkön!
F. B.

Közgyűlés

A képviselőtestület f. hó 2-án rendkívüli közgyűlést tartott, melynek tárgysorozatában nem sok, de fontos ügyek szerepeltek. Tárgyalás alá vette a közgyűlés a régen vajudó villamos áram szolgáltatásra vonatkozó szerződés módosítását. Ezt az ügyet aktuálissá tette az a körülmény is, hogy az energiatörvény értelmében a kormányhatóság is módosításokat követhet. Sok, sok tárgyalás folyt le a község és a villanytelep között, azonban megegyezésre sor nem kerülhetett egyetlen pont miatt s így a közgyűlés az Iparügyi Miniszter Urtól kérelmezi szakértő kiküldését. Az ütközőpont akkor fogott, hogy a villanytelep mereven ragaszkodott ahhoz, hogy a jelenlegi közvilágítás mindenféle kötelezettség nélkül a koncesszió hátralevő idejére rögzítettessék. Ez ellentétben állott a község korábbi egyezségével, mely szerint jelenlegi közvilágítási általánynak, tekintettel a beruházásokra, további 5 évig való fizetésére kötelezte magát. Ez az állásellentét meghiusította az egységet. Letárgyalta újból a közgyűlés a légoltalmi hivatalos berendezésekkel járó terveket és költségvetést. A múlt évi hasonló tárgyú határozatot ugyanis a Belügyminisztérium nem hagyta jóvá s így újabb szempontok szerint kellett átdolgozni. A berendezési költségek eddig 15000.— P-t tesznek ki, mely 7 évig okoz a községnek 2%-os pótdadó emelkedést. Tudomásul vette az előjárásnak jelentését, hogy a Kondorostanyán letelepedett dr. Nyitrai Joachim János orvossal a községi orvosi teendők ellátására nézve a szerződést megkötötte.

Tárgyalás alá vitte a Főispán ur Ömeltóságának a leiratát, melyben értesíti a községet Főispán ur, hogy a nagylaposi állomáshoz vezető bevezető utat és az Öregkertet alatt elvonuló községi utat az állam hajlandó kiköveztetni, ha a költség 1/8-ával a község hozzájárul. A közgyűlés elhatározta, hogy a nagyla-

posi ut kikövezéséhez való hozzájárulás iránt megkeresi a magyar M.Á.V.-ot, miután az az ut az ő tulajdona. Az Öregszőlősi utról a M.Á.V. válaszában megérkezése után fog dönteni. Tudomásul vette, hogy a téli tüzelőanyagot a község helybeli keresztény cégtől szerzi be. Bukva Máté nyomorék gyermek kiegészítő segélyét a jövőre nézve természetben állapította meg. Tekintettel arra, hogy a község a zugi földeken intenzívebben gazdálkodik, elhatározta, hogy a jövő évben gazdasági eszközöket fog beszerezni 1000.— P erejéig.

Az endrői frontharcosok

f. hó 21-én nagyszabású ünnepélyes megmozdulásban áldoznak honalapító első szent Királyunknak. Az egész nap a nagy Királyé és elismerésméltó, hogy frontharcosok első nyilvános megmozdulásukat ilyen nagy és magasztos eszmének szentelik. Dél előtt fél 10 órakor testületileg vonulnak a szent misére, utána pedig a hősök szobránál nyilvános ünnepély lesz a szent Király tiszteletére. Délután 3 órától kisdedovadások, cserkészek és a fiatalság fogja hasznos szórakozással tölteni idejét, a sportpályán. Este 8 órakor ugyancsak a sportpályán épített színpadon műsoros előadás lesz, melynek örök értékű fényt és dísz ad az a körülmény, hogy községünk szülötte, Rózsahegyi Kálmán a Nemzeti színház örökös tagja, m. kir. kormányfőtanácsos egy helybeli szereplővel együtt egy rövidke darabot ad elő. A nagy művész ezzel a gesztusával nemcsak a frontharcosok, hanem szülőfaluja iránt mutatja meg törhetetlen ragaszkodását. A kísértő műsor igen változatos lesz. Konferál a Főjegyző, szavalni fog egy öreg frontharcos, tárogatón szórakoztatják a közönséget Kalmár Károly és Uhrin Imre, vendégül fellép egy másik híres ember: Kalmár Illés, — szintén községünk szülötte, csongrádi főkéntor bájos leányaival s gyönyörű énekszámokat adnak elő. Gyönyörű táncszámokra készülnek: Szabó Pösz, Kovács Klári, Kiszely Olga és Kalmár Gizi. Az Iparos Dalárda szebbnél-szebb dalokkal fogja szórakoztatni a megjelenteket. Az ünnepség reggelig tartó táncokkal fog véget érni.

Kölcsei Ferenc

a magyar Himnusz szerzője halálának 100 éves évfordulója emlékére aug. 24-én déli 12 órakor pontosan fel fog csendülni az egész világon a Himnusz, ahol csak magyarok laknak. Endrőd község társadalma ezen a napon déli 12 órakor gyülekezzen a Hősök szobránál, ahol a Dalárda közreműködésével el fogja énekelni szintén a Himnusz, hogy egyesülhessünk az ünneplésben a világ magyarságával és adózzunk a nagy Költő emlékének. Walthier György rövid beszédben méltatni fogja a nagy Költőt.

Endrői népesedési adatok

Julius 15-től augusztus 15-ig

Születések: Kőszegi Antal törzsörmeisterleánya Magdolna Mária, Kulik János földmunkás leánya Ilona Jusztinia, Buza Sándor földműves fia Sándor, Girincz Béla földműves leánya Mária Magdolna, Hornok Kálmán földmunkás fia László, leánya Piroška, Sóczó József földműves fia József Géza, Szujó Pál földmunkás leánya Irma, Papp László földműves leánya Gizella Ilona, Szabó Sándor földműves fia Péter János, Génicz Máté földmunkás fia László István.

Elhunytak az Urban: Hegedüs Franci Farkas Józsefné 46 éves, tüdőgümőkór, Hornok Sándor 19 éves, tüdőgümőkór, Iványi Máté 2 hónapos, bélhurut, Szakálos Margit 9 éves, vízbefulladás, Ginicz Teréz Dinya Imréné 70 éves, szervi szivbaj, Lapusnyik Ilona Gyuricza Mátyásné 29 éves, tüdőgümőkór, Timár Lajos 11 éves, merevgörcs, Gyuricza József 64 éves, véres agyguta, Valkovszki János 10 hónapos, heveny bélhurut, Hangya Vencel 5 éves, merevgörcs.

Jegyesek: Szuravecz Lajos földműves rk. és Tóth Mária rk., Nagy Lajos csizmadia ev. ref. és Kiszely Erzsébet rk., Iványi Mihály földműves rk. és Uhrin Mária rk., Timár Imre rk. és Pribelszki Judit rk., Sipos Mihály csendőrmester rk. és Varró Rozália rk., Vaszkó földműves rk. és Tóth Cecília rk., Papp Imre földműves rk. és Uhrin Eszter rk., Papp József földműves rk. és Kmallár Irma rk., Szonda István földműves ref. és Kulik Eszter rk., Raduska Lajos földműves rk. és Gyuris Rozália rk.

A tanév megnyitása

A polgári iskolában a jövő tanévre szóló beiratásokat szeptember hó 3-án délelőtt 8 órától tartják. Az első osztályba azok a tanulók iratkozhatnak be, akik az elemi iskola IV. osztályát legalább elégséges eredménnyel végezték el. Beiratkozáshoz szükséges az utolsó iskolai bizonyítvány (értesítő), a keresztlevél és az újraoltási bizonyítvány. Akik már jártak polgárba, csak tanulmányi értesítő könyvecskéjüket hozzák magukkal.

A tandij- és mellékdíjak évi összege 40 pengő. Tüzifa pótdíj 4 P. A nem katolikus vallású tanulók 69 pengőt fizetnek. A tandij havi részletekben is fizethető.

Szegénysorsu, példás magaviseletű és legalább jó előmenetelű tanulók tandijkedvezményt kaphatnak.

A tanév ünnepélyes megnyitása szeptember hó 4-én. A rendes tanítás szeptember hó 5-én kezdődik.

A tanulók tankönyveket kaphatnak kölcsön a beiratkozás sorrendjében.

Javitóvizsgálatok szeptember hó 1-én délelőtt 8 órától. A javítóvizsgálat díjmentes. Figyelmeztetjük a tanulókat, hogy a javítóvizsgálatot akkor is tegyék le, ha nem akarnak tovább tanulni, mert aki a megjelölt időben nem tesz javítóvizsgálatot, az osztályt meg kell ismételnie, ha tovább akar tanulni.

Felvételi és különbözeti vizsgálatok szeptember hó 2-án délelőtt 8 órától.

Az elemi iskolákban a beiratásokat szeptember hó 7-9 és 10-én tartják.

Veni Sancte szeptember hó 11-én. A rendes tanítás szeptember hó 11-én. A rendes tanítás szeptember hó 12-én kezdődik.

Mit kap a magyar falu az 1000 millió pengőből?

Az 1000 millió pengős beruházás fedezetére a Nemzeti Egység kormánya csak a társadalom vagyonos rétegétől kér anyagi áldozatot.

400 millió pengőt belső kölcsönként vesz fel az állam, 350 milliót a vállalatoktól vesz el vagyondézsmá fejében, 170 millióval a házbirtokot és az ingóvagyonot terheli meg és csak 80 millió pengőt kér a mezőgazdától, de csak azoktól, akik 50 ezer pengőnél nagyobb vagyonnal rendelkeznek.

Ugyanakkor, amikor a Nemzeti Egység kormánya a kisembereket teljesen mentesíti az anyagi áldozatoktól, őszinte szociális érzéssel arra törekszik, hogy a beruházási terv végrehajtása során elért előnyökből és haszonból a kisembereknek minél nagyobb rész jusson.

A 600 millió pengő körüli összegből, amelyet a kormány a honvédség felszerelésének tökéletesítésére fordít, sok ezer dolgos kéz kap munkát és kenyeret s ezzel lényegesen enyhül a munkanélküliség, fokozódik a kereseti lehetőség, ami a falu gazdasági termékeinek értékesítését is hathatósan elősegíti.

130 millió pengőt a Nemzeti Egység kormánya az államvasutak, a hajózás, a távirda és távbeszélő fejlesztésére fordít. Ezzel szoros és közvetlen összeköttetést teremt a falvak, a városok és az ország fővárosa között. Ez a 130 millió tehát nagyobb szabású közmunkákat jelent, a közlekedést hatalmas mértékben előmozdítja s a termények szállításának megkönnyítésével a falu helyzetén lényegesen segít.

80 millió pengőt nagyutak és bekötőutak építésére fordít az állam. Országos viszonylatban nagyarányú közmunkát jelent ez a terv is, amelynek révén sokezer falusi kisember jut kenyérhez. Az utépitési program teljes végrehajtása után minden falu és nagyobb tanyai gócpont bekapcsolódik a nagyutak forgalmába. Ez az utépitési terv a falvak kulturális és egészségügyi fejlődését is szolgálja.

20 millió pengőt a falvaknak egészséges ivóvízzel való ellátására, egészségi és szociális viszonyainak javítására fordít a Nemzeti Egység kormánya. Nemcsak kórházakat kívánunk, amelyekben a falusi ember gyógyulást talál, de a népbetegségeket is meg akarjuk előzni és vissza akarjuk szorítani.

20 millió pengő a telepítés meggyorsítására szolgál, mert azt kívánjuk, hogy a falu népének földigényét minél gyorsabban és minél nagyobb mértékben kielégíthessük.

36 millió pengővel az Alföld öntözési munkálatait és egyéb vizimunkákat támogat a Nemzeti Egység kormánya, hogy az ország termelésének fokozását ezen az uton is előmozdithassuk.

4 millió pengő az állattenyésztés fejlesztésére szolgál, mert a falvakat megfelelő tenyészállattal kívánjuk el látni.

6 millió pengő a mezőgazdasági és kertészeti szakoktatás fejlesztését és a talajjavítást segíti elő, amivel a mezőgazdasági kultúrát akarjuk emelni s egyúttal a használhatatlannak bizonyult területeket termőföldé kívánjuk változtatni.

9 millió pengővel siet az állam a beruházási tervben is a mezőgazdasági termények értékesítésének megkönnyítésére, hogy a falusi nép nehez munkájáért megfelelő terményárakhoz jusson.

10 millió pengőnél nagyobb összeggel falusi elemi és gazdasági népiskolák épülnek.

10 millió pengőt a bányászati és nyersanyagkutatásra szánt a Nemzeti Egység kormánya, hogy nyersanyag-szükségletünket, így elsősorban a mezőgazdasági életben is nélkülözhetetlen olajokat, minél nagyobb mértékben belföldön termelhessük.

75 millió pengőt fordít a kormány a gazdavédelem fokozatos feloldására és a mezőgazdasági hitel újabb alapjainak biztosítására, hogy a mezőgazdasági élet vérkeringését meggyorsítsuk.

Külön akció keretében kíván a kormány a kisiparosság hiteligényeinek kérdésével foglalkozni.

A kisemberek érdekeit tartja szem előtt és a legszegényebb rétegek emberi sorsáról gondoskodik ez a terv, amelynek minden tételét a kormány és a Nemzeti Egység Pártja szociális érzése hatja át. Az 1000 millió minden fillérje a magyar népmilliók jelenét és jövőjét szolgálja.

A beruházási terv sikerét csak a nemzet tagjainak szoros összefogása a Nemzeti Egység biztosítja. Országépítő munkánkhoz magyar szeretettel várunk mindenkit táborunkba! Budapest, 1938. július hava.

A Nemzeti Egység Pártja nevében:
TASNÁDI NAGY ANDRÁS s. k.
országos pártelnök

vitéz IMRÉDY BÉLA s. k.
pártvezér

Gabona- és állatpiac

A tőzsde ingadozása és áresése jelzi a bő termés folytán előállott túlkínálatot. Julius 25 óta másfél pengőt esett a buza ára. Falunk gazdaközönségének nagy szerencséje a Körös vize. Hajóra szállíthatjuk búzáinkat, s mázsánként csaknem ugyanannyit kapunk érte, mint Pesten a vasuton szállított búzáért. A nagy kínálat azonban még a Futura felvevő képességét is korlátozza. Az Endrőd—Gyomai Takarékpénztár, mint a Futurával dolgozó „Hombár“ megbizottja kivételes bánásmódban részesítette nagyszámú eladóit. Nemcsak jóval magasabb árakon vette a búzát, de külön tartalékai-ból mintegy 35 vagon buza árát utalta az eladó közönségnek, holott a Futura ezideig alig utalt még vásárlási összeget neki. A bank oly

előnyös árat ad a búzáért, hogy még idegen határból is tekintélyes mennyiségben hozzá szállítják az eladott búzát. A Körös közelsége a fuvar olcsóbbodását eredményezi, innen a jobb ár. Bizony nehezen várjuk a hajózás teljes megindítását, mert most látjuk, mily előny községünkre a vizen való szállítás.

A sertésvásáron az elmúlt hetekben pár fillér emelkedés volt. A megindult angliai zsirszállítás csak javíthat az árakon. A soványsertes és malac-árak szintén emelkedőben vannak.

Nagy néma sirással...

Kápolnában jártam
A szobrokat nézni,
Itt volt az ünnep is
Lelkeket becézni.
Az ablakon át a
Fények ráhajoltak,
Remegett az ajkuk, —
Ahogy megcsókoltak.

Bús gyertyafény volt a
Rózsák takarója,
Olyan szépek voltak,
Mint a magyar-nóta l
A holt Mester vérző
Lábánál feküdtek,
Szívemre gyógyító
Illatokat küldtek.

Szeretnék magamba
Egyszer belelátni,
Van-e még bánatom,
Amit el kell fájni?
Feherre mosnám száz —
Virágszeméremnél,
S megszáritgatnám a
Jézus szívébenél.

Úgy bámultak rám, hogy
Majdnem térdre estem,
Jaj, ha megtudnának
Gyógyítani engem...?!
Nagy néma sirással
Vergődnek, hervadnak,
Csak az ég tudja, hogy
Engemet siratnak...

NÉMETORSZÁG. BARTHA ANDRÁS

Eladó ház Endrődön Széchenyi-
utca 12 szám. Értekezni ugyanott.

VASUTI MENETREND.

Gyomára érkező vonatok.

Budapestről	2.21
Békéscsabáról	5.34
Szarvasról	6.30
Véztőrtől	6.35
Békéscsabáról, sebes	8.19
Budapestről	10.21
Véztőrtől	11.46
Békéscsabáról, gyors	11.56
Budapestről gyors	11.57
Békéscsabáról	14.20
Budapestről	15.24
Véztőrtől	16.51
Békéscsabáról, gyors	16.58
Budapestről, gyors	17.36
Gyuláról	19.26
Budapestről	20.39
Véztőrtől	22.00
Békéscsabáról	23.24

Gyomáról induló vonatok.

Békéscsabára	2.54
Véztőre	3.43
Budapestre	5.41
Gyulára	6.31
Budapestre, sebes	8.20
Békéscsabára	10.28
Békéscsabára, gyors	11.58
Budapestre, gyors	11.59
Véztőre	12.45
Budapestre	14.30
Békéscsabára	15.31
Budapestre, gyors	16.59
Békéscsabára, gyors	17.37
Véztőre	17.41
Szarvasra	19.29
Békéscsabára	20.49
Véztőre	20.50
Budapestre	23.00

HIRDETÉSEK

ENDRÖD-GYOMAI
TAKARÉKPÉNZTÁR R. T.
ENDRÖD

Fiókinézet: Gyoma. Tel.: Endrőd 2.

Folyósít rövidlejáratu mezőgazdasági kölcsönöket. Elfogad felmondás nélküli betéteket a legmagasabb kamattal melletti.

Népházi Szövetkezetben kintülő friss árakat olcsón kap.

Endrődön a
PIACTÉR közelében

háza keresnek vételre.
Jelentkezni lehet a kiadóhivatalban.

Akarja husz fillérrel drágábban eladni a búzáját?

Keresse fel

vitéz Baranyai Istvánt
az Endrőd—Gyomai Takarékpénztárban, magas árat ad érte!

Az Endrőd-Gyomai Takarékpénztár R.-T. mindenféle gabonaneműt magas piaci áron vásárol!

A Katolikus Népszövetség Temetkezési Segítőpénztára

utján mindenki könnyíthet az elhalálozás miatt jelentkező gondon, megnyugvást szerezhet magának és családjának.

Iratkozzék be tagul

Tagfelvétel és a díjak befizetése az Endrőd — Gyomai Takarékpénztár Rt.-nél Endrődön. Tag lehet minden 14—65 év közötti egyén. Orvosi vizsgálat nincsen! Legkisebb havidíj 50 f.

„Az Egyházmegyei Hatóság 1238/1934 sz. engedélyével.“
Szerkesztésért és kiadásért felelős:
WALTHIER GYÖRGY

Főmunkatárs:
CSERNUS MIHÁLY

Kongorác János könyvnyomdája
Törökszentmiklós. Telefon 21.

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIALPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.

Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:

WALTHIER GYÖRGY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi-utca 2. szám.

Hirdetések

kedvezményes feltételek mellett közlünk.

Uj szociális Magyarország hajnalán.

Megjavul a magyar élet.

Az egész ország népe nagy várakozással figyelte Imrédy Béla miniszterelnök kaposvári beszédét. Nem csalódott. A magyar közélet minden fontos kérdését felölelő beszéd, a már is megindult nemzetépítő munka erőteljes folytatásának hivatalos bejelentése, s e munkában a társadalom minden rétegének anyagi és erkölcsi megújodását biztosító világos, bölcsen átgondolt célkitűzés még az ellenzéki jogos kritikák és indoktalan akadékoskodásokat is elnémitotta.

A Darányi-féle győri program tökéletes kifejlesztését és erős kézzel vezetett végrehajtását jelenti a kormány korszakos jelentőségű alkotási készsége.

Az új, boldogabb magyar jövő hajnalhasadását látjuk pirkadni a kaposvári beszéd nyomán.

Imrédy miniszterelnök tüneményes államférfiúi képességeket bizonyító beszéde valóban messze elszállott és a szebb, jobb élet reménységének szövénnekét gyújtotta fel a magyar falu zsellér házaiban.

Tudjuk, hogy a kaposvári program végrehajtása időt és türelmet igényel. Viszont készséggel figyeljük Imrédy heroikus küzdelmét és fáradtságot nem ismerő kitartását, mert a magyar közéletben nem ismerünk másik olyan kiválóságainál fogva rátermett politikust, aki nagyobb szaktudással, önzetlenebb odaadással, acélosabb szívósággal és pártatlanabb igazságtevással tudná új alapokra fektetni, az új idők követelményeinek megfelelően megújításra érett magyar társadalom és közgazdasági élet sok tekintetben avult szerkezetét.

Rövid kormányelnöki működése biztosíték arra, hogy igérete nem marad üres szöveg, hanem azt a tettek egész sorozata követi. Az a nagy változás

pedig, amelyet jétékonyan élvezünk az előző évek nyomasztó gondjai és inséges napjai után, bizalmunkat csak erősítheti benne és működésében.

Mert a falu népe keserűen emlékezik a mostani évtized első felének gyászos, siralmas korszakára.

Milyen volt a múlt?

Hat-hét év előtt megakadt a gazdasági fejlődés. Az alacsony buza és állatárak — párosulva a rossz természettel — adósságba hajtották a földműves lakosság millióit, mert a nagy közterhek és ruházkodásához szükséges magas textil cikkek ára messze felülhaladták földjének jövedelmét. Ezt követte a ház és földárak körülbelül ötven százalékos csökkenése, amely „vagyondezsma” koldusbotra juttatott, vagy legjobb esetben védettségre kényszerített százezreket.

Ugyanekkor a munkanélküliség réme is bekopogtatott a munkásság millióinak kicsiny ablakán. Nyomor, ruhátlanág, nélkülözés éveken át keserítette az éhező munkáscsaládokat. „Inségmunkák” koldusfilléreiből élt szűkösön tíz és tizezer család.

A falu kisiparosainak száma is erősen megcsappant. A kisgazda, a munkás pénztelen volt: nem tudott megrendelést és ezzel kenyeret adni a kisiparnak sem.

Az ifjuság elhelyezésének lehetetlensége az értelmiség anyagi csődjét jelentette.

Ez volt a múlt.

És mi van ma?

Hatalmas induiás, nekilendülés kül- és belpolitikai viszonylatban egyaránt.

Imrédy kaposvári beszéde a következő nagy feladatok sürögős megvalósítását jelenti be:

A kormány által a nemzeti jogok — különösen a kisebbségi sorban élő testvéreink jogainak — érvényesítése érdekében kifejtett konzekvens külpolitika egyik nagy eredménye a nemzet fegyverkezési egyenjogúsága. Ez egyrészt teljessé teszi és komoly garanciákkal támasztja alá a nemzetnek mindeztideig hiányos állami szuverenitását, másrészt

megteremti a lehetőséget egy

olyan erős, akcióképes modern néphadsereg megszervezésére, amely kifelé tekintélyt, biztonságot ad ennek az országnak, befelé pedig egy új, hatalmas energiaközpontot épít bele a nemzet testébe,

a magyar nemzet fiainak céltudatos szellemi és fizikai nevelésére. Évszázadok óta most történik meg először, hogy a hadseregben rejlő hatalmas nemzetnevelő erők százpercentig a magyar nemzetállam, a magyar öncélúság és a magyar nemzeti eszme javára fejtik ki a maguk hatalmas, átalakító és erőfokozó hatását.

— Bejelentette tehát a miniszterelnök a kaposvári beszédben, hogy

a parlament mindjárt az összeülése után a honvédelmi törvénynyel fog foglalkozni,

amely szabályozni fogja nemcsak a katonai szolgálati időnek a megállapítását, a leventeintézmény átszervezését, de a polgári lakosság hadiszolgálati kötelezettségét is.

— Kiténik a kaposvári beszédből, hogy a kormány politikájának tengelyében

a „gyakorlati kereszténységnek” nevezett szociális gondolat megvalósítása áll,

de megvilágítja a beszéd a szociális problémáknak a gazdasági viszonyokkal fennálló szerves összefüggését is. Ehhez képest reá mutat arra, hogy a kormány gazdasági politikája a széles néprétegek, a kisemberek érdekeit és boldogulását, a falusi dolgozó milliók sorsának javítását, terheinek könnyítését és életviszonyainak jobbátételét célozza.

— Ez a gazdaságpolitika a szociális igazságot be akarja vinni nemcsak a városok bérkaszárnyáinak körétegei, de a falu és a tanyák kicsiny és elhagyott kunyhói közé is. Arányosabbá, igazságosabbá akarja tenni a teherviselést, több kenyérhez, emberibb megélhetéshez juttatni a keresztény magyarság tömegeit, egzisztenciát teremteni a magyar értelmiségnek, előbbre vinni a mezőgazdasági termelést és mindezzel elérni azt, hogy a nép legszelebb rétegei is részesei lehessenek a kultúra áldásainak.

A magyar nemzetpolitika következményeinek megfelelően

a kormány a jövedelem- és vagyoneelosztás olyan kialakítását akarja megvalósítani, amely a szociális eszme és a népi egység gondolatának jegyében áll. Azoknak, akiket jó sorsuk gondtalanabb élethez juttatott, kötelességük, hogy mindent megtegyenek az egészséges szociális helyzet és szilárd gazdasági viszonyok megteremtése érdekében

egyfelől tehetségeiknek és anyagi lehetőségeiknek a termelés fokozásának szolgálatába való állításával, másfelől pedig, hogy anyagi és erkölcsi áldozatkésztséggel előmozdítsák a szociális feszültségnek a feloldását.

Szociális és családvédelmi alap

A kormány egy szociális és családvédelmi alap létesítése végett törvényjavaslatot fog benyújtani, amely szerint

a gyermektelen, vagy csak kevesgyermekű örökgyógyok hagyatékának egy hányada ebbe az alapba fog bejutni,

amellett, hogy az örökösödési illeték is fennmarad.

Kétségtelen, hogy az öröklött vagyon erősebb igénybevétele igazságos, mert olyan vagyontárgyat von teher alá, amely ellenérték nélkül száll az örökösre. Ennek a vagyonnak a megterhelése a szociális feladatok megoldására

együttal egyik leghathatósabb eszköz a vagyoneelosztás túlzott aránytalanságainak kiigazítására is.

Erre a célra szolgál az is, hogy a kormány az örökösödési illetéket is megreformálja és pedig akként, hogy a progressziót mind a vagyon nagyságához, mind pedig a rokonsági fok távolságához képest az eddiginél erőteljesebben fogja érvényre juttatni.

Uj adóreformok

— A nagyobb teherbíróképesség eddiginél megfelelőbb igénybevételel valósítja meg

a jövedelmi adók progressziójának helyesebb kiépítése is.

Az egyenes adók közül különösen a jövedelemadó, a vagyoadó és a társulati adó az, amelyeknél a valószínű adóalap kipuhatólása nehéz-

ségekbe ütközött és amelyeknél lehetséges volt, hogy az adózók a törvény szerint járó adó teljes fizetése alól kibujhassanak.

A kormány megtalálja a módját annak, hogy az adókvetés hatályosabbá tételével lehetetlenné tegye az adóelvonást.

— Amidőn ezekkel az intézkedésekkel valóra váltja a kormány azt az adópolitikai alapelvét, hogy

az adóteher nagyobb mértékben helyeztessék át a tehetősebb vállára,

együttal a második oldalon a gyengébbek érdekében érvényesíti az adózásban is a családvédelem gondolatát akként, hogy

a családtagok számára képest nagyobb mérvű enyhítések fognak bekövetkezni.

Nálunk Magyarországon a földkérdés egyike az ország egzisztenciális problémáinak. A magyar föld problémájához csak rendkívül nagy körültekintéssel, szeretettel kell és lehet hozzájárulni. Ezeknek a szempontoknak a mérlegelése vezette a kormányt ahhoz a meggyőződéshez, hogy

a földbirtokpolitika ütemét meg kell gyorsítani.

Nem lehet ugyan lekicsinyelni azokat az eredményeket, amelyeket a telepítési törvény életbeléptetése óta ezen a téren elértünk. A tulajdonjogilag megszerzett ingatlanokból 5234 család, a kishaszonbérletek céljaira igénybevett területekből pedig 3000 család jutott ingatlanhoz, úgyhogy

8234 család nyert önálló gazdasági egzisztenciát.

Addig is, amíg a tulajdonszerzés lehetőségének alapja pénzügyi okoknál fogva még nincs kellőképpen megadva:

a hosszabb lejáratú kisbérletrendszer útján fog földet juttatni a kisegzisztenciáknak.

E célból már a közeljövőben törvényjavaslattal lép a kormány az országgyűlés elé, amely szakít az 1936. évi telepítési törvény rendszérével.

— Az új szabályozás lényege az, hogy a 300 holdon felüli kötött birtokok egyharmadrésze, az 500 holdon felüli szabad birtokoknak pedig egynegyedrésze kishaszonbérletek alapítása céljából az állam által erre kijelölt szerv útján igénybevehető. Kereken 700.000 katasztrális holdra becsülhetjük azt a szántóföldterületet, amelynek kisbérletek céljára való igénybevétele lehetségessé válik az új törvényjavaslattal.

Öt év alatt 45.000 házhely épül

Együttal elő fogja mozdítani a kormány azt a kívánatos célt, hogy

ezeket a házhelyeken egészséges, a mai kor igényeinek megfelelő házak felépítését tegye lehetővé.

Ugyancsak gondoskodni fog a kormány arról is, hogy ott, ahol a közép- és nagyobb birtokoknál a cselédlakások nem kielégítőek,

a mezőgazdasági cselédnek is meglegyen az emberi színvonalat elérő megfelelő otthona és lakása.

A konvenciók cselédnél és munkásnál nincs egyke, a nemzet szaporodása szempontjából ez a legértékesebb elem.

— A magyar agrárpolitika

egyik legnagyobb sikere a gazdaadósvédelem.

Végleges lebonyolítását a kormány sürgősnek tartja, mert a mezőgazdasági hitel ujjáéledésének ez a legfontosabb előfeltétele.

70.000-re emelkedik azoknak a védett birtokoknak a száma, amelyeknél az adósság rendezése végrehajtást nyer

ugy, hogy már csak 3500 védett birtokra nézve marad fenn az adósságrendezés szükségessége.

A kormány már 1939 január 1-én életbelépteti — egyelőre a gyáripari és a bányamunkásokra nézve — kötelezően a családi munkabért. Ez abban áll, hogy mindazok a munkások, akiknek gyermekeik vannak, egy,

erre a célra felállítandó pénztárból külön havi juttatásban részesülnek,

amely gyermeknevelési pótlék minden 14 éven aluli gyermek után jár. A nevelési pótlék kb. 4%-a a munkabér összegének, amelyből

egy-egy gyermek után havonta öt pengő folyósítatik.

A nagy őszi munkaprogramból még kiemelhetjük

a sajtójog szabályozását, a részvényjog reformját, a közéleti összeférhetetlenség és az állás-halmazás szigorú kizárását, a gazdasági és társadalmi élet egyensúlyának helyreállításáról szóló törvény szigorúan pontos végrehajtását.

Az egészségvédelemre a kormány nagy gondot fordít: intézményesen megszervezi a tuberkulózis és a nemi betegségek elleni küzdelmet. Az iskolásgyermek számára az egész országban tej és cukorakciót tesz folyamatba és a családvédelem szempontjából bevezeti

a házasság előtti kötelező orvosi vizsgálatot.

— Ime, ezek a kaposvári beszéd programmatikus tartalmának kiemelkedő pontjai.

A kaposvári beszéd is az áldozatot, az önfeláldozást követelő küzdelem perspektíváit vázolta fel a nemzet előtt, de minden sorából kicsillan az erőnek, az elhatározásnak és a jobb jövő biztos reményének az optimizmusa. Most a közvéleményen van a sor, hogy viszozza ezt az erőt és optimizmust: erővel, fegyelemmel, helytállással, áldozatkészséggel, főként pedig a mai idők rohanó tempójához méltó fokozott kötelességteljesítéssel.

KATOLIKUS AKCIÓ

Serédi bibornok hercegprimás vezetésével indul a magyarok hálazárásának Rómába

A magyar nemzet soha sem tudja meghálálni XI. Pius pápának azt az atyai jóindulatát, amellyel Szent István jubileumi évében nekünk adta, hogy megrendezzük azt a fényesen sikerült, úgy lelkiekben, mint külsőségekben a XXXIV. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszust. A magyar nemzet egyik hálájának lesz kifejezője az a nagy nemzeti zárandoklás, amelyet Serédi Jusztinián dr. bibornok, Magyarország hercegprimása vezet Rómába XI. Pius pápa elé. Ebben a zárandoklásban minden egyházmegye, egyházközség és a Katolikus Akció minden számottevő tagja részt óhajt venni, mert az egész ország egyformán osztozott abban a dicsőségben és hirben amelyet Szent István jubileumi évében az Eucharisztikus Kongresszus jelentett. A zárandoklás november 21-én indul ünnepélyes külsőségek között Budapestről a Déli pályaudvarról s mielőtt Rómába érkeznének a zárandokok, érintik Firezét, Certosát, Fiesolét, Feruggiát és Assisit, majd több napos római tartózkodás után elmennek Nápolyba, Pompeibe, hajóra szállnak és elhajóznak Capri szigetére, Sorrentóba majd visszafelé utjukban kiszállnak Páduában és Velencében és december 1-én érkeznek vissza Budapestre. A programot a zárandoklás rendező Actio Catholica Országos Elnöksége úgy állította össze, hogy abban a kispénzü és tehetős osztály is egyformán részt vehet és a lelkiek mellett testi felüdülésben is részesül azoknak, akiknek megadott, hogy ebben a hódoló zárandok-küldöttségében részt vegyenek. A program már teljesen elkészült s a program részletes felvilágosítást ad mindarra vonatkozólag, amely szükséges mindazok számára, akik e nagy utban részt akarnak venni. A programot bárki kérésére a zárandoklás rendező Actio Catholica központi irodája (Budapest, IV. Ferenciek tere 7., III. lépcső, I. em. 8.) postafordultával azonnal megküldi. Mivel a zárandoklásban való részvételre csak meghatározott számú résztvevőt vesznek fel, éppen azért ajánlatos minél előbb, de legkésőbb október 27-ig arra jelentkezni. A részvétel megkönnyítése végett az Elnökség tudatja ezuton, hogy akik egyéni utlevéllel nem rendelkeznek azok a csoportos utlevéllel is résztvehetnek a zárandoklásban.

Falusi leánykör vezetőképző-tanfolyam Endrődön. Egyházmegyénk Főpásztora a záró-ünnepségen

Hitükben erős erkölcsükben tiszta nemzeti érzésükben öntudatos, gazdaságilag képzett családanyákat nevelni a falu fiatal leányaiból, ez a Falusi Leánykörök szép és nemes célkitűzése. A vezetőképző tanfolyam, amely Endrődön működött, 13 előadójával és 28 hallgatójával elérte célját, mert az előadók lelkes munkája hálás hallgatókra talált.

A tanfolyam vezetősége: Illésy Mária tanárnő, a Falusi Leánykörök Alföldi Központjának vezetője (Mezőtur), Stettner Andrea, Popovits Riza a Falusi Leánykörök Országos Központjának munkatársai (Budapest)

Előadtak még a tanfolyamon: Csernus Mihály endrődi apátplebános, Németh János a győri egyházmegyei A. C. igazgatója, Libor István plebános (Gádoros) Czvikovszky János dr. hittanár (Mezőtur), Pálmai József káplán (Endrőd), Dr. Sprenger Mercedes a Kat. Nőszövetség főtákos (Budapest), Dr. Sylvester Lajos bankigazgató (Mezőtur), Kutasy Margit tanítónő (Tereske), Molnár Lajos igazgató (Alap), Illésy Julia tanárnő (Mezőtur).

A tanfolyam hallgatói: Rozsbay Vilma (Sarkad), Kmetykó Anna (Szarvas), Kovácsik Erzsébet (Szarvas) Velker Gizella (Jóssa), Zilahy Sarolta (Bszentandrás). Hollós

Ilona (Ujirás), Maczkó Mária (Békéscsaba), Wolfinan Paula (Ujkigyós), Kató Klára (Gyoma), Járos Amália (Mikepércs), Lebvezky Erzsébet (Berettyóújfalú), Riskó Margit (Bszentandrás), Balogh Julia (Gádoros), Endrődiek: Lesnizky Józsefné, Bencke Józsefné, Hunnpe Irma, Tóth Józsefné, Lacsuy Istvánné, Kalmár Etelka, Magyar Anna, Pintér Eszter, Gabrielli Irma, Zlehovszky Margit, Ukrin Margit, Timár Luca, Diénes Izráne, Vörös Julia.

Szeptember hó 3-án bemutató záróelőadást rendezett a tanfolyam, amelyen igen szép eredménnyel tettek tanúságot.

Illésy Mária tanárnő bevezető beszédében a Falusi Leánykörök tevékenységének célját ecsetelte. Rámutatott arra, hogy az Alföldön a mozgalom csak ezen a nyáron indult meg. Az országban eddig 560 leánykör alakult, illetve csatlakozott e mozgalomhoz. Majd a Falusi Leánykörök jellegét énekeltek el a hallgatók. Radványi Kálmán: Itt jár az utcán c. költeményét Zilahy Sarolta adta elő. Egyházi énekeket énekeltek a hallgatók, Hollós Ilona a tanfolyam célkitűzéseiről és az előadásairól értekezett. A hallgatók kánonokat énekeltek. Sik Sándor: Ácésember c. költeményét szavalta János Amália, amely után népdalokat énekeltek, majd krónikát

Mit alkotott Szent István király?

Azt, ami után ma vágyik a letiport Magyarország

Évszázadokon keresztül felhangzott a magyar ajkakon Szent István napján az ősi katolikus ének: „Ah, hol vagy magyarok tündöklő csilága, ki voltál valaha országunk istápa, hol vagy István király? Téged magyar kíván, gyászos öltözetben te előtted sirván.”

Évszázadokon keresztül csak ősi emlékezés volt ez az ének, mert tartalmának keserűségét nem érezte a magyar. Ép volt az ország Kárpátoktól az Aldunáig, állott a magyar trón és ha panaszkodott is az ember, de mégis boldogabb volt a magyar, mert akkor még megvolt betevő falatja szegénységében is.

Azóta nagyot fordult az idő ke-reke és keresztülzárguldott ezen a szerencsétlen hazán is. Letörték testéből a kincses Erdélyt, az erdős Felvidéket, a ringó buzájú Bánátot. Ezen a csonkon pedig, amelyet meghagyott a nyugati gonoszság, nyomor, keserűség és reménytelen jövő lett az ur.

Ma már nemcsak a múltnak megszentelt szövegeként éneklük az ország Szent István napjának himnuszát, hanem annak tartalma lelke érzését fejezi ki. Epedve sóvárgunk az első nagy királyunk szelleme, trónjának erőssége, országának dicsősége és népének boldogsága után.

Napjaink nyomorusága megtanít bennünket értékelni mindazt, amit Szent István glóriás alakja és az itt maradt Szent Jobb alkotott? Nézzük csak röviden.

Szent István jobbja megalkotta ebben az országban a hatalom egységét. Azelőtt törzsekre szakadozott a magyar és megesselt bizony, hogy magyar magyar ellen emelt fegyvert. Azelőtt hét úr volt a hazában, akik fölött csak kevéssel emelkedett ki az első vezér. Szent István erős jobbja letörte a kiskirályok hatalmát és kezébe ragadta a királyi pálcát, megalkotta ennek az országnak központi hatalmát: a királyságot.

Ma már belátjuk, hogy mit jelentett nekünk évszázadokon keresztül a magyar király. Szeméje szent, és sérthetetlen volt, ki előtt meghajolt nemes és pór. Szava törvény volt, amelynek érvényét szerzett ebben az országban kard és törvénykönyv. Most tudjuk csak, mit jelent az, ha egy ország trónján ott ül a koronás király!

Szent István erős jobbja megalkotta Magyarországnak területi egységét. Európa szívében megerősítette a vezérek által elfoglalt hazáját a magyarnak, midőn ügyes politikájával elismertette külföld előtt is a magyar királyságot és általa lefektette a nemzetek köztudatába az ország határait. Szent István keze bámulatos ügyességgel fonta a külpolitikának szálait is és ezekkel beleszótta Európának népseregébe a magyart.

Most tudjuk csak, mit jelent az ilyen alkotó, erős és bátor kéznek tevékenysége. Most, amikor Magyarország sorsának szálait nem a mi uralkodónk, hanem a külföldnek véres és tolvaj, lelkiismeretlen kezei bogozzák. Most, amikor szabadkőműves-páholyokból kinyúló francia karmok, gyáva csehkezek, tol-

vajláshoz és rabláshoz szokott szerb és oláh öklök és ezek pártfogói a világ ideiglenes moztatói.

Szent István dicsőséges jobbja megalkotta Magyarországnak lelki egységét. Esze és szíve meggyőződött a katolikus hit igazságairól és nem késlekedett ennek zászlóját kezébe venni és alája gyűjteni minden magyart.

Most tudjuk csak, mit jelentett hazánk vallási egysége, melyet Szent István alkotott. Most, miután 400 esztendő előtt a protestantizmus megbontotta szerencsétlen kézzel ennek az országnak legerősebb vértjét, az egységes katolikus-vallást. Azóta vallásháború vallásháborút ért és ha ma nem küzdenek is a különböző dogmák nevében fegyverrel egymás ellen a magyarok, de ez az ellentét, amely más vallása miatt a magyart a magyartól elválasztja letagadhatatlan.

Hangozzon csak fel ott Szekesfehérváron és Budavárában az ének és vegye ajkára az egész ország! Sikoltson fel az ég felé a sóvárgó kiáltás: Hol vagy, István király! Téged magyar kíván!

De a vágyódó, lelkes éneklésnél ne állapodjunk meg!

Ne csak vágyódjunk azok után a nagy értékek után, amelyeket Szent István alkotott, nekünk örökségül hagyott és amelyeket elherdáltunk, hanem szerezzük is azokat vissza.

Legyen egységes a magyar! Hazánk régi területe ne a sóvárgó történelmi emlék legyen csupán; hanem szerezzük azt vissza valóságban. Ennek gondolata irtonn ki ki minden széthuzást, állítson magyart magyar mellé, kardot kard mellé és ha van, amiben nem is értünk egyet, de az érte való harcban támogassuk egymást.

Legyen lelkében is, hitében, egyházában is újra egységes a magyar! Használjunk fel minden törvényes eszközt az ősi magyar katolikus Egyház erősítésére és híveinek meggyőződésén alapuló gyarapítására.

Ha így aztán egy lesz királyának jogára alatt lelkében és szeretetében ismét a magyar, akkor egy lesz az a ma széttört birodalom is, amelynek határait egykoron Szent István dicsőséges jobbja erősítette.

Szólókura

Az elmúlt évtized vitaminkutatásai a friss gyümölcsöknek előkelő helyet vívtak ki tápanyagaink sában. A gyümölcsök ma már nem élvezeti cikk, csemege többé, hanem nélkülözhetetlen kiegészítő része mindennapi táplálékunknak.

A kuraszzerű gyümölcsfogyasztás mindjobban terjed, minthogy bővül a friss gyümölcselel való gyógyítási tere és lehetősége is. Elismert, komoly orvosok értékelik a figyelemre méltó eredményt a gyümölcsnek tervszerű, rendszeres adagolásával.

Ha nem is a legfontosabb, de bizonyára a legjobban értékelt tulajdonsága a gyümölcskurának, hogy kiválóan alkalmasak a testsúly fokozására vagy csökkentésére.

Gyümölcskura tartására ugyiszólván minden egészséges érett gyümölcs alkalmas, de egyik sem annyira, mint a szőlő, melyet nemcsak nagytömegű termelése, hanem kellemes íze és magos tápértéke is egyenesen jelöl ilyen szerepre.

Uj állami költségvetés

A m. kir. kormány az 1938—39 évre szerkesztett állami költségvetés részletezését tizenkét füzetben feje-

zetek szerint csoportosítva adta ki. A költségvetés fejezetek szerint a következőképpen tagozódik:

	Kiadás	Bevétel
1. Kormányzó tiszteletdíja	120.000 P	— P
2. Kormányzóság	797.000 P	70.000 P
3. Országgyűlés	4,152.000 P	30.000 P
4. Állami adósságok	50,799.000 P	26,829.000 P
5. Állami közigazgatási nyugellátása	167,096.000 P	— P
6. Legfőbb állami számvevőszék	537.000 P	— P
7. Közigazgatási bíróság	837.000 P	1.000 P
8. Miniszterelnökség	7,840.000 P	560.000 P
9. Külügyminisztérium	11,480.090 P	1,870.000 P
10. Közgazdasági miniszter	—	— P
11. Belügyminisztérium	133,036.000 P	12,907.000 P
12. Pénzügyminisztérium	97,533.000 P	803,731.000 P
13. Iparügyi minisztérium	11,632.000 P	4,866.000 P
14. Keresk. és közlekedésügyi miniszt.	39,396.000 P	6,112.000 P
15. Földművelésügyi minisztérium	35,462.000 P	10,969.000 P
16. Vallás- és közokt. minisztérium	97,907.000 P	7,469.000 P
17. Igazságügyminisztérium	34,566.000 P	2,195.000 P
18. Honvédelmi minisztérium	155,087.000 P	869.000 P
19. Posta, távirat és távbeszélő	84,328.000 P	109,500.000 P
20. Államvasutak	227,597.000 P	226,500.000 P
21. Állami vas-, acél- és gépgyárak	49,589.000 P	52,100.000 P
22. Kőszénbányászat	2,830.000 P	3,163.000 P
23. Állami erdőgazdasági birtokok	3,017.000 P	3,387.000 P
24. Állami mezőgazdasági birtokok	5,350.000 P	6,800.000 P
25. Selyemtenyésztés	1,220.000 P	875.000 P
26. Postatakarékpénztár	12,596.000 P	14,177.000 P
27. Állami-üzemek nyugellátásai	100,055.000 P	— P
Összesen:	1.334,869.000 P	1.334,972.000 P

A költségvetés mérlege tehát 103.000 pengő bevételi többletet tüntet fel. A mérleg azonban csak az állami közigazgatás I—XVIII. fejezetek (és az állami üzemek XIX—XXVII. fejezetek) egybevetése után kedvezőbb, mert az állami közigazgatásnál 30,192.000 pengő bevétellel szemben az állami üzemeknél 30,089.000 pengő kiadás mutatkozik.

URAM...

Irta: BARTHA ANDRÁS.

Uram, akinek nincs mit banni,
Kell-e remegve éjszakázn?
Kell-e sikongva járn, féln,
S a virág-elől is kitérni?

Uram, akinek nagy a vétke,
Kap-e illatot szívsebére?
Aki ablakot tárt a bűnnek,
Szennyétől hogyan menekülhet?

Uram, akinek a multja bánja,
Hol huzódhat meg éjszakára?
S aki nem tud most banni, hinni,
Hagyod-e még véredből inni?

Uram, akinek nincsen étke,
Betérhet-e Hozzád ebédre?
Aki szennyes s foltos a rongya,
Besurranhat-e templomodba?

Uram, Te a bűnöst is zárod,
A megtérőt szivedre zárod!
Aki lent halódik a sárban,
Te azt is megőleled lágyan!

Endrőd község képviselőtestületének 1938. évi szeptember hó 7-én tartott gyűlésének tárgyai: Öregszőlői postaügynökségnek felállítására nézve a község képviselőtestülete 1940—1942 évekre 300 pengőt szavaz meg évenként szállítási és kézbesítési hozzájárulás címen.

A Kondorostanyai községi orvosi állás megszervezését a község képviselőtestülete kimondja.

A Fülöp János kondorostanyai lakos által felajánlott házvétel ügye-

ben a község képviselőtestülete érdemben a kevés érdeklődésre való tettel határozni nem tudott.

A fogyasztási adókról szóló szervezési szabályrendeletet a község képviselőtestülete újalkotta.

A helybeli Honsz csoport részére a község képviselőtestülete segélyként 5 éven keresztül 250 pengő évi segély összeget biztosít, tekintettel arra hogy a helyi Honsz csoport házat vásárolt.

Vármegyei gyűlések. Békésvármegye törvényhatóságának kisgyűlése szeptember 13-án, közigazgatási bizottsága pedig szeptember 14-én tartotta rendes havi gyűlését, míg a vármegyei közgyűlés szeptember 29-én lesz. A szabadságon levő főispán helyett dr. vitéz Márky Barna alispán elnökölt a közigazgatási bizottsági és kisgyűlésen. A keddi kisgyűlés tárgyszorozatán több endrői vonatkozású ügy is került felülvizsgálatra: 1. A hivatalos jelentések közzétételének megtérítése, 2. községközi butorok javítása és beszerzése, 3. az új birkaakol építésének javaslata, 4. a kocsorhegyi kúthoz összekötő ut létesítése, közérdekű földmunkák végeztetése, 5. kondorostanyai orvosi lakás építéséhez hozzájárulás, 6. Nemzeti Repülőalap támogatása, 7. utszolgalmijog megszerzése, 8. községi szegődményesek jövő évi bérpótléka, 9. községi orvos lótarthatáshoz hozzájárulás, 10. kondorostanyai kisutca rendezése, 11. a csejti községi iskolához telekvétel, tüzoltó-főparancsnok tiszteletdíja megállapításának ügye.

Dr. Beöthy György egyházmegyei főtanfelügyelő szentelte fel a nagylaposi kápolnás-iskolát

Bensőséges, örömteljes ünnepet ült Endrőd katolikus magyar népe szeptember 11-én. Hosszú évek fáradtságos munkájának gyönyörű alkotására hívta és kérte Isten bőséges áldását az egyházmegye főpedagógusa: dr. Beöthy György apát ur öméltósága.

Endrőd katolikus egyháza újabb bizonyosságot tett kulturális hivatásának nemes öntudatáról és párját ritkító áldozatkészségéről.

Nincs Magyarországon egyetlen község sem, ahol a háború után annyi iskolát és kultur-intézményt létesítettek volna, mint Endrődön a katolikus egyházközség.

Tizenöt elemi iskolai tanterem-nagyobbitást, külön-külön tanyai körzetekben, kilenc tanítói lakás, monumentális, emeletes Népház, polgári iskolai tornaterem, Szent Antal szegényház építése közel félmillió pengő áldozatot kívánt.

Az alkotások hosszú sorozatát betetőzte és hosszú időre befejezte az új nagylaposi kápolnás-iskola hatalmas építménye.

Nincs több iskolára szükség — mondotta e cikk írójának az apát ur, — mert Endrőd tanyavilága 2-3 kilométernyire iskolát talál mindenütt.

Az új iskola építéséhez a Nagyméltóságú Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Ur 8000, Endrőd

község 2000 pengőt, s az iskola teljes felszerelését, a mintegy 7—8000 pengőnyi többi anyagot és költséget az egyházközség vállalta.

Szeptember 11-én délelőtt mintegy 500 főnyi tanyai lakos jelenlétében végezte a szentelés megkapó és felemelő szertartását Beöthy apát. Majd magas szárnyalású beszédben méltatta az 'adakozók önzetlen áldozatkészségét, a katolikus iskola fontos erkölcsi és nemzeti hivatását: Krisztus tiszta szellemének, az evangélium igazságainak, a becsületes munka és szorgalom eredményeinek odaadó terjesztését.

Szentmise után kétszáz terítékű közebeden vettek részt a megjelentek, kiknek soraiban ott láttuk báró Maasburg Alfréd szolgabíró, Dr. Tükör József nagybirtokost és családját, aki az iskola szép telkét adományozta, dr. Ringbauer Károly királyi tanfelügyelőt, a község előjáróságát, Kelner Imre bíró és dr. Tóth Gábor jegyző vezetésével, az egyházközségi képviselőtestületet, a tanári és tanítói kar, s a község vezető rétegének számos tagját. Az ebéden Csernus Mihály apátplebános és Tükör József nagybirtokos mondtak lelkes, nagy éljenzéssel fogadott felköszöntőket, majd a nagylaposi munkáskör elnöke mondott hálás köszönetet az egyházközség kulturális gondosságáért.

Ötvenéves a főpapunk

Nem tudtuk elgondolni, mi lehet az oka annak, hogy Endrőd lelkipásztora: Csernus Mihály apát ur nem a forró nyári hónapokban, hanem most, szeptember esős, hűvös napjaiban megy üdülni és gyógykezelteni reumatikus bántalmait. Távozása után tudtuk meg, hogy főpapunk szeptember 20-án tölti be ötvenedik életévét, s azért utazott el, hogy kikerülje barátainak, hiveinek tömeges gratulációját.

Nem akarjuk megsérteni érzékenységét azzal, hogy értékes munkáját ismertessük. E lap szűk keretei közzé nem is szoríthatjuk alkotások tömegétől ékesített lelkipásztori, közéleti és kulturális munkásságának hatalmas területét. A Jó Pásztor irgalmas kegyelmére bizzuk önzetlen, áldozatos munkásságának kellő értékelését és boldogító jutalmát.

Isten éltesse sokáig mindnyájunk lelki hasznára és örömére!

Diplomáciai következetlenség

A cseh-szudétánemet problémával foglalkozott legutóbb Chamberlain angol miniszterelnök. Többek között kijelentette, hogy „Nagy-

británia és más országok is elkerülhetetlenül háboruba sodródának, ha kísérlet történne a csehországi kérdés erőszakos megoldására.

Emlékezzünk csak! — Félév előtt a 700 éves önállóságát féltékenyen őrző Ausztria „erőszakos közbelépésre” letűnt a történelem színpadáról.

Akkor Anglia, Franciaország, s a többi nagyhatalom is némán hallgatott és nem fenyegette meg a Führert azzal, hogy „az egész világot sorompóba állítja ellene.”

Csehország önálló államilétét, hatalmas és értékes nemzetiségi területeket nagyon is kétes háborus szolgálataiért kapta. Egyetlen csepp cseh vér nem folyt a féltékenyen őrzött új köztársaságért! — És most, amikor a rabigában görnyedő nemzetiségek népszavazást, azaz szabad rendelkezési jogot követeltek, London megfenyegeti Németországot fajtestvérei támogatásáért. — Ez a politikai következetesség?!

Négy kereskedelmi szakmát kötnek képesítéshez. Az ősz folyamán konkrét formában intézkedések történnek a kereskedelmi szakok képesítése tárgyában. Négy szakmát kötnek egyelőre képesítéshez. E négy szakma között lesz a fűszer és vaskereskedelem. Megállapítják a vegyeskereskedelem fogalmát, körülírják működési körét.

ADOMÁNY. Fülöp Imre kondorostanyai gazdálkodó diszes violaszínű miseruhát ajándékozott a tanyai templomnak. Hegedüs Mátyás ácsmester pedig a fájdalmas Szűz szobrát ajánlotta fel. Isten fizesse meg jóságukat.

20000 mázsa magas fajshalyu (82—84 kg-os) búzát szállított el őt hajó Endrőd és környékéről. Különösen Kondoros, a csabai tanyák éjszaknyugati része és a csorvási gazdák szállítottak tengelyen nagyon sok búzát az endrődi hidfőhöz, ahol a hajók horgonyoztak. A legnagyobb mennyiséget a Futura megbízottja; az Endrőd-Gyomai Takarékszövetkezet szállította.

Teleky Pál gróf kultuszminiszter lesz Tokaj képviselője. Teleky Pál gróf kultuszminiszterrel szemben senki sem lépett fel a tokaji kerületben. Így a tokaji kerület egyhangulag Teleky Pál gróf kultuszminisztert küldi be a parlamentbe.

Az iparügyi miniszter új iparpolitikai intézkedése. Az iparügyi miniszter azon elhatározását, hogy az összes eddig kiadott iparigazolványokat felülvizsgálta; most a zsidótörvénnyel kapcsolatban úgy intézkedett, hogy újabb rendelkezésig új iparigazolványok nem adhatók ki. A miniszter fenntartotta magának a diszkrecionális jogot annak megítélésére, hogy egyes szakmákban a köz érdekeinek megfelelően engedélyezhessen iparüzést. A két intézkedés szorosan összefügg a kézművesipari kamarák felállításával és azoknak előkészítő munkálataival.

A magyar gyáripari termelés 1937. évben. Az iparban felhasznált nyersanyagok értéke 1937-ben 1.47 milliárd pengő, míg az előző évben 1.32 milliárd pengő volt. Az iparban alkalmazott munkások átlagos létszáma 275.487 volt, míg 1936-ban 246.269. Személyzeti kiadások összege 1937-ben 445.08 millió pengő volt. Az egyes iparágak között a villamos iparban keresték a munkások: 1765 pengőt, míg a legkevesebbet kő-, agyag- és üvegiparban: 875 pengőt. Az előállított összes iparcikkek értéke 1937-ben 2.89 milliárd pengő volt, szemben az 1936. évi 2.58. milliárd pengővel.

Eger városa ünnepel. Eger, a török elleni küzdelmek dicsőséges végvára, a világhírű magyar bikavér termőháza szeptember 25—október 2 között ünnepi hetet rendez. Az ünnepi hét során mezőgazdasági, gyümölcs, bor, szőlő, ipari, kulturális, kereskedelmi, bélyeg kiállítások mutatják be mindazt az értéket, melyet ez a felső magyarországi város felmutathat. Eger városa mindenkor a magyar élet első harcvonalában állott. Valamikor a kultúra terjesztés és harci erények tették nevezetessé, ma gazdasági fejlettsége és fürdői avatják a csonka Haza legnagyobb értékeivé. Az ünnepi hét egész tartama alatt az ország minden részéből 50 %-os menetdíj kedvezmény teszi lehetővé a nagymultú és nagyjövő magyar város megközelítését. Az ünnepi hét szövegének célja, hogy ezalkalommal kerül először bemutatásra a világhírű egeri bikavér városi márkázásban, Nagyborvásár és kedvezményes borvásárlási lehetőségek. Érdeklődésre a rendezési irodák: Eger, Érsek utca 13, Budapest, Blaha Lujza tér 1—3 készséggel szolgálnak részletes prospektussal.

Megtörtént

A közelmúlt szentistváni ünnepek alkalmával érdekes találkozása volt egyik endrődi „tanyai” polgártársunknak Budapesten. Az egyik kat. cég üzletében kiszolgálásra várakozva, hellyel kínálták meg. Alig ült azonban le, bejött az üzletbe egy előkelő tartású, de egyszerű pap. A főnök a feléje nyújtott kezét tiszteletteljesen fogadva megcsókolta és vendégét látható örömmel igyekezett kiszolgálni. A mi emberünk is felállt, hogy tiszteletét mutassa. Ekkor az érkezett feléje fordult és „honnan jött bátyám?” kérdéssel kezét nyújtotta és gyöngéden megrázta, megszorította az „alföldi paraszt” kezét. — Endrődi tanyákról, felelte emberünk. „Én meg Egerből!” mondta és barátságosan köszönve a főnökkel együtt tovább ment, hogy a rendelést felvétesse, amely egy püspöki cingulusra szült... Erre már az alkalmazottak is mind észrevették a nem mindennapi vendéget és kezdtek egymástól csendesen kérdezni a nevét. Ekkor sugta meg az egyik segéd a mi polgártársunknak is, hogy Kriston egri püspök az egyszerű pap. A mi endrődi testvérünknek úgy befelé eszébe jutott az, amit már régóta vall, hogy a katolikus egyház papjai sohasem nézik le az egyszerű parasztembert csak azért, mert sokan fitymálva modják ezt a szót, hogy „paraszt”. És különösen öröme szolgált, hogy egy püspök, kegyelmes ur is oly szeretettel bánt vele, mint az egyszerű, falusi káplán. Jólesően éreztetik, hogy a ködmön és guba mögött is „lélek” van.

— Tanyai —

Oroszországban műfogak kapnak a tehének. Rigából jelentik: A „Vecsernaya Moszkva” című szovjetlap szerint a vorosilovgardi kerületben gazdálkodó mezőgazdasági rombolók a tejgazdaságokban titokzatos állapotbetegséget terjesztettek, aminek következtében a tehének fogai kihullottak. Miután az állatorvosok nem találták meg a rejtélyes ragály nyitját, a kétségbeesett gazdák fogorvoshoz folyamodtak, aki műfogásokat készített a tehének számára. A lap szerint a kísérlet fényesen bevált: a tehének meglehetősen kérődznek műfogaik segítségével. A példát olyan esetekben is követni fogják, amidőn az állatok bármely okból hullatták el fogaikat.

Esküvő a cirkuszban. Bombayból jelentik: A colombói (Ceylon) Empire cirkusz birkozó ringjében esküvőt kötött a „King Kong, a porondok réme”, az óriástermetű amerikai birkozó és Eleanor Ivanov orosz artistanő. A sportkedvelő közönség teljesen megtöltötte a cirkusz nézőterét. A szokatlan esketési szertartást Colombo helyettes főnyakonyvezetője végezte. A vőlegény az esketés alatt kifogástalan frakkot viselt, de a szertartás befejezése után birkozótrikót öltött és az esketés színhelyére visszatérve, egymásután három ellenfél diadalmasodott. Az újdonsült menyecske lelkesen tapsolt a nézőtérén férje győzelmeinek.

Az Országos Mezőgazdasági Kamara jelentése a mezőgazdaság helyzetéről

A mezőgazdaság helyzetéről szombaton adta ki az Országos Mezőgazdasági Kamara szokásos havi jelentését, amelyből megállapítható, hogy az elmúlt hónap rendkívül csapadékos időjárása sokat rontott a mezőgazdaság helyzetén. Az esőzések beálltával a még keresztekben és asztagokban álló gabonák részben kicsírálóztak és ennek folytán némely helyen jelentős kár mutatkozik. Kedvezőtlenül befolyásolta az időjárás a különben is gyenge gyümölcsstermést. A gyümölcsöt különböző gombabetegek pusztítják. A szőlő sok helyen megrepedezett és romlásnak indult. Egyes vidékeken a magnak hagyott lucernában és lóherében is tetemes károkat okozott az esőzés, de ártott a dohányynak is. Általában elősegítette az időjárás a kapás- és takarmánynövények fejlődését, de ezzel szemben rendkívül megnehezítette a szénakészítést és a betakarítást úgy, hogy a szénában több helyütt 30—40 százalékos kár is mutatkozik. Visszavetette a sok eső a kukoricák beérését. A burgonya az idén kevésbé lesz alkalmas a téli eltartásra. A repcét csak kevés helyen tudták elvetni, de ahol ez megtörtént, szépen kikelt. Az elvetett biborherék is szépen keltek és erős fejlődésben vannak. A nyár derekán kisült legelők újra kiszáradtak és így az őszi folyamán gazdag legelőre van kilátás.

A cséplés befejeztével a helyenkint észlelt munkáshiány megszűnt, de a munkások foglalkoztatottsága még mindig kielégítő, mert sok másirányú munkaalkalom is kínálkozik az utépitéseknél, vizszabályozásoknál és a vasutnál. A mezőgazdasági munkások szociális viszonyai az utóbbi hónapokban bár lassú, de fokozatos javulást mutatnak. Több gondot fordítanak a gazdák a cselédlakások építésére és ennek, valamint a gazdasági viszonyok általános javulásának tulajdonítható a munkás-egészségügy fokozatos javulása is. A férfi-napszámok az előző hónapoz hasonlóan 2—3 pengő között mozognak. Ennél alacsonyabb, vagy magasabb bérek aránylag ritkán fordulnak elő. Az arató- és cséplőmunkások jól kerestek a nyáron páronként: általában 14—18 q gabonát.

Az állategészségügy ujabban némiképp javulást mutat, mert bár a száj- és körömfájás terjedése még teljesen nem állt meg, a betegség lefolyása enyhé, elhullás csak szórványosan fordul elő. Dunántul a száj és körömfájás már szűnőben van. Egyes helyekről sertéspestis, sertésorbáncot és baromfikolerát jelentenek.

Az értékesítés tekintetében nagyobb fennakadások nincsenek. A nagymérvű buzaaknát a Futura már jórészt levezette és a szállítások folynak Németország és Olaszország felé. A vágómarha és a hizott sertés

ára az utóbbi időben valamelyest emelkedett. A száj- és körömfájás miatt lezárt vidékeken az állatértékesítés csaknem teljesen szűnhet. A termelés értékesítésének megindulása következtében az adók befizetése fokozódik. A földárak és haszonberek változatlanok, habár az ingatlanforgalom megcsappant.

Százhusz millió pengővel növekszik az idén a gazdák jövedelme

A Magyar Gazdakutató Intézet most közzétett jelentése szerint a világgazdasági helyzetnek 1937 őszé óta tartó rosszabbodása az utolsó hónapokban is folytatódott, bár a hanyatlás üteme jelentősen meglassabbodott. Magyarország gazdasági helyzetét a mezőgazdaság kedvező helyzete és a nehéziparok igen jó foglalkoztatottsága mellett a fogyasztási iparok átmeneti csökkenése jellemzi. A mezőgazdaság pénzbevétele az 1937/38. gazdasági évben 6%-kal nagyobb volt, mint egy évvel korábban. Az 1938/39. évben a bevétel emelkedése ennél előreláthatólag jóval nagyobb lesz. A gabonatermés a tavalyinál 30%-kal, az öt év átlagterméseredményeknél pedig 20%-kal nagyobb. Emellett az is javítja a mezőgazdaság helyzetét, hogy az olajosmagvak hozama 36%-kal nagyobb az előző évinél és hogy a takarmány- és a zöldségtermés is kedvezőnek ígérkezik. Ha feltételezzük azt, hogy az 1938/39. év folyamán az 1938. augusztus eleji árak maradnak érvényben, a piacra kerülő gabona értéke 125 millió pengővel lesz nagyobb a tavalyinál. A szarvasmarhavágásból származó pénzbevétele az új gazdasági évben előreláthatólag körülbelül 15-20%-kal kisebb lesz. A mezőgazdaság valamennyi bevételi forrását átvizsgálva, a mezőgazdaság pénzbevétele az 1938/39. gazdasági évben előreláthatólag kerekén 120 millió pengővel, 12%-kal nagyobb lesz, mint az elmúlt gazdasági évben.

Magyarország külkereskedelmi forgalmának 1938. első negyedében megindult csökkenése az 1938. második negyedében folytatódott. A pénzügyi helyzet beállománya a márciusban megindult hanyatlás után ismét számottevően emelkedett s liquiditásuk és mobilitásuk a 400 millió belső kölcsön első, 125 millió pengő összegű tranche-ának július 15-én történt lejegyzése után is igen kedvező volt. A jegybank devizakészlete az utolsó hónapok során is emelkedett. Az ipari munkáslétszám a termelés csökkenése ellenére tovább emelkedett és mind június végén, mind a második negyedév átlagában újabb csúcspontot ért el. Igen valószínűnek látszik, hogy a konjunkturavisszahanyatlás kismértékű s rövid tartalmu lesz. A kormány nagyszabású beruházási

programjának keretében az iparnak már eddig jutott megrendelések az érintett iparágaknak a közelmúltban még csökkenő termelését újból növelték és ezzel a csökkenés továbbgyűrűződésének gátat vetettek.

Ünnepélyesen fogadták a Nemzeti Munkaközpont Olaszországból hazatérő tanulmánycsoportját

A Nemzeti Munkaközpont „Becsüld a Munkát” szabadidő szervezete és az olasz Opera Nazionale Dopolavoro hivatalos szabadidő szervezete között csereakció keretében 200 főnyi munkáscsoport utazott tiznapos tanulmányuttra Olaszországba.

A vitéz Marton Béla országos elnök vezetésével külföldön járt magyar munkások fegyelmzett magatartásukkal és nagyszerű fellépésükkel mindentűt a legnagyobb elismerést keltették. Egészen megkülönböztetett fogadtatásban volt részük Mussolininél is, aki az utóbbi időben nem fogad idegeneket s „hogy benneteket fogadtak — mondotta többek között nekik —, ez azt jelenti, hogy nem idegeneknek tekintlek benneteket, hanem barátoknak!”

Staracce, a fasiszta párt főtitkára pedig a Littoria palotában jelentette ki vitéz Marton Bélának, hogy a Nemzeti Munkaközpont „Becsüld a Munkát” szabadidő szervezetének látogatása az olasz—magyar barátságának egy jelentős állomása.

Az olasz sajtó is részletes cikkekben számol be a magyar munkásokról, akik tanulmányutjukról vasárnap este fél tízenegy órákor érkeztek meg a Déli pályaudvarra, ahol egy hatóságok, mint a társadalmi és munkásszervezetek kiküldöttjei ünnepélyesen fogadták őket.

Rendelet készül az egységes piaci helypénzről

A Gazdasági Híradó jelenti:

Régi bonyodalmak kiküszöbölése céljából a kereskedelmi minisztérium rendeletet tervez az egységes piaci helypénzdijszabás bevezetésére, amelyet a városok és községek lélekszáma alapján egyöntetűen rendezné a kérdést.

Eddig minden város és község a minisztérium jóváhagyása mellett önállóan állapította meg a helypénzt. Ily módon azonban sokszor előnytelen döntés történt úgy a városok, mint a kereskedők szempontjából. Remélhető, hogy az egységes helypénzdijszabás véglegesen rendet teremt ebben a kérdésben és megfelel majd a községek érdekeinek. (G. H.)

HEGEDŰ TANITÁST

vállal

Kappel Károly.

KITENYÉSZTETTÉK A TÖKÉLETES BUZÁT. Londonból jelentik: A cambridgei növénytanulmányi intézet tíz évi keresztezés, kiterjesztés és kísérletezés után előállította a tökéletes búzát. Az új búzafaj főelőnyei: 1. átlagtermése 10 százalékkal haladja meg az eddig ismert legtermékenyebb búzáé, 2. szalmája tizenöt centiméterrel rövidbb és jóval erősebb, mint más búzafajtáké, ennél fogva a leghevesebb szél vagy eső sem dönti meg, 3. ellenáll a rozsdakórnak, 4. lisztje különösen alkalmas a kenyérsütéshez.

HIRDETÉSEK

ENDRÖD-GYOMAI
TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.
ENDRÖD

Fiókinézet: Gyoma. Tel.: Endrőd 2.

Folyósít rövidlejáratu mezőgazdasági kölcsönöket. Elfogad felmondás nélküli betéteket a legmagasabb kamattal.

Népházi Szövetkezetben kitűnő friss árúkat olcsón kap.

Endrődön a
PIACTÉR közelében

háza keresnek vételre.
Jelentkezni lehet a kiadóhivatalban.

Akarja husz fillérrel drágábban eladni a búzáját?

Keresse fel

vitéz Baranyai Istvánt
az Endrőd—Gyomai Takarékpénztárban, magas árat ad érte!

Az Endrőd-Gyomai Takarékpénztár R.-T. mindenféle gabonaneműt magas piaci áron vásárol!

A Katolikus Népszövetség Temetkezési Segítőpénztára

utján mindenki könnyíthet az elhalálozás miatt jelentkező gondon, megnyugvást szerezhet magának és családjának.

Iratkozzék be tagul

Tagfelvétel és a díjak befizetése az Endrőd — Gyomai Takarékpénztár Rt.-nél Endrődön. Tag lehet minden 14—65 év közötti egyén.

Orvosi vizsgálat nincsen!

Legkisebb havidíj 50 f.

Eladó ház Endrődön Széchenyi-utca 12 szám. Értekezni ugyanott.

„Az Egyházmegyei Hatóság 1238/1934 sz. engedélyével.”
Szerkesztésért és kiadásért felelős:
WALTHIER GYÖRGY

Főmunkatárs:
CSERNUS MIHÁLY

Kongorác János könyvnyomdájában
Törökszentmiklós. Telefon 21.

HÁRMAS = KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.

Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:

WALTHIER GYÖRGY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi u. 2. sz.

Hirdetéseket

kedvezményes feltételek mellett közlünk.

SZENT MIHÁLY-NAPJÁN

elvonultak a háborus felhők Európa láthatáráról. A négy nyugati nagyhatalom: Anglia, Franciaország, Olaszország és Németország kormányfői hallgattak a józanész, a lelkiismeret, és a szörnyű pusztulástól való rettegés aggódó szavára és békésen intézték el Münchenben az európai politika-világháborút kirobbantani képes súlyos kérdéseit.

Azóta két hét telt el és már is jelentősen megváltozott Közép-Európa képe.

Németország visszakapta 2 és fél millió lakosával a szudétánemet földterületet.

Lengyelország — ultimátum-átnyújtásával kényszerítette Csehszlovákiát a lengyel lakosságú Teschen-vidék átadására.

A 80 milliós Német- és a 34 milliós hatalmas Lengyelország könnyűszerrel vitte keresztül akarátát.

Még mi vagyunk hátra.

Imrédy Béla kormánya erélyes fellépéssel követelte Csehszlovákiától a magyar lakta területek azonnali átadását, s a felvidék többi részére — az önrendelkezési jog alapján a népszavazást.

Némí-huzavona után október 9-én kezdődtek meg Nagy-Komáromban a magyar és csehszlovák tárgyalások.

Első eredmény az volt, hogy október 11-én a visszabocsátandó területek átadásának jelképezésére a honvédsapatok birtokukba vették Ipolyság városát és Sátoraljaujhely külső állomását, mely vasuti csomópontja a felvidék keleti részének.

A tárgyalások még folyamatban vannak, mert a csehszlovák küldöttség vonakodik elismerni a magyar megbízottak jogos követeléseit.

Csehszlovákia ravasz fogásokkal akarja megrövidíteni Magyarországot. Annak tudatában, hogy a részünkről történő fegyveres fellépés reánk zudíthatná a kisanantant másik két hatalmát: Romániát és Szerbiát, megpróbálkozik ellenállni a magyar követeléseknek.

Lemondatták Benest, mert Hitler szóba sem állott addig velük,

amíg „a hazugság atyamestere” intézi a cseh politikát. Új külügyminiszterük azonnal Berlinbe repült és új irányváltást jelentett be a „Berlin-Római tengely” felé.

Ugyanekkor, hogy a felvidéki népszavazást megakadályozzák, a csehbarát tótok és ruthének között szlovák, illetve ruthén miniszteriumot létesítettek s mint befejezett, változhatatlan a népakaratából létrejött alakulást akarják bemutatni a nagyhatalmak előtt, akik a müncheni „pótnyilatkozat” szerint újabb összejövetelel döntenek „a magyar kisebbségi problémáról.”

Nem akarjuk hinni, hogy Hitler vezérkancellár mellőzné a husz esztendő óta Németországgal jóban-rosszban együttérző magyarságot a felkinálkozó csehek kedvéért. Igaz ugyan, hogy az első angol-német megegyezés hallgatott a lengyel-magyar követelésekről és csak Mussolini erélyes kívánságára foglalták pótnyilatkozatba a magyar és lengyel igényeket. Azt is kétségtelenül elismerjük, hogy a szudétánemet kérdés megoldásának nehézségei először nem tanácsolták más kérdések felszínrehozását.

Nem tudjuk elhinni azt sem, hogy miután Németország és Lengyelország teljes kielégítést nyertek, most az enyhítő flastrom árát mi fizessük meg. Ez még a trianoni igazságtalanságokat is fölülmulná!

Sem a szudétánemet, sem a tescheni terület nem tartozott ezer éven keresztül megszakíthatatlanul Német-, illetve Lengyelországhoz. Viszont a felvidék még a tatárjárás és török feldulás idején is mindig a miénk volt!

Legfőbb bizalmunkat azonban Isten után Olaszország nagy fiába: Mussolini-be helyezzük. Ő vetette fel a magyar kérdést, trieszti beszédében lekötötte magát mellettünk, Olaszország külpolitikai helyzete is a magyar megerősödést követeli, feltétlenül bizonyos, hogy százperentes kiállással segíti valóra jogos kívánságainkat.

A ruthén-föld hozzánk csatolása is nagy politikai érdek. A lengyel-magyar közvetlen szomszédság 50 milliós népet helyez a szovjet lapjába vissza-

szorítani minden felforgató kommunista törekvést, de gátat emel a német-orosz békés vagy háborus kapcsolatnak is. A ruthén nép megélhetése, mindennapi kenyerének biztosítása is a magyarsághoz való csatlakozást sürgeti. Talán mire e sorok napvilágot

látnak, megoldásra jutnak a nehéz problémák. De akárhogyan is lesz, az igazság szekere dübörögve indult meg a hazugság országában, felkapaszkodtunk reá és nem engedjük onnan többé leszorítottatni magunkat!

A berlini négyhatalmi értekezlet a szlovák népszavazást követeli

A bécsi rádió cseh és szlovák nyelven ismertette a berlini négyhatalmi értekezletnek a szlovák ügyben pénteken hozott határozatát. Eszerint a zsolnai paktum nem jelentheti a végleges döntést a szlovák kérdésben és nem tekinthető a szlovák probléma végleges megoldásának, hogy sorsát véglegesen a csehekhez kívánja-e köni vagy más formában kívánja eldönteni. A zsolnai határozatok, amelyeket ma a négyhatalmi bizottság előtt Berlinben ismertettek, nem találtak tetszésre még az angol és a

francia kiküldöttök előtt sem, mert az angolok és a franciák is véglegesen akarják elintézni a cseh és szlovák kérdést, már pedig ennek a kérdésnek a zsolnai határozatban körvonalazott dualisztikus rendezése nem igéri különösen a szlovák probléma végleges megoldását. Németország — mondotta a bécsi rádió bemozdója — a többi nagyhatalommal együtt követeli, hogy Szlovéniában népszavazást rendeljenek el és ez a népszavazás lesz majd hivatva véglegesen eldönteni Szlovéniák sorsát.

Mit követelünk Csehszlovákiától?

A magyar lakta területek lakossága 840.000 magyarból, 145.000 szlovákból, 35.000 ruthénből és 57.000 németből áll. E számban már a Pozsony és a nyitakörnyéki vegyeslakosságú területek is benne vannak.

Ezek a követelések azt jelentik, hogy Magyarország 10 millió lakosságára 300—350.000 szlovák esnék, ezzel szemben az új Szlovéniához és Ruszinszko 2,5 millió lakosára 150.000 magyar jutna.

Az olasz és lengyel lapok napról-napra erős hangot adnak a magyar követelések jogosságát mellett. Erősen elítélik a cseh kormány fondorlatos tevékenységét, hogy minden módon ellenállásra serkentik a megbízott „szlovák-küldöttséget”. Az október 13-án előterjesztett cseh ellenjavaslatok teljesen ellenszövegnek a magyar kívánságoknak. Egyetlen várost sem akarnak visszadni az anyaországnak. Ugy látszik, hogy négyhatalmi közbelépésre lesz szükség. Sajnálatos dolog, hogy akiket ezer éven át védünk, tartottunk és nyelvében, nemei érzésében megőriztünk a többség képviselői vállalták a szembefor-

dulást a magyarsággal.

Mi egy talpalatnyi területet sem kívánunk — másébol, de „az igazság kijátszása, meghamisítása ellen küzdeni fogunk minden erőnkkel, minden eszközzel”!

Ezt érzi és ehhez tartja magát minden magyar.

Vissza mindent!

LEGUJABB

Lapunk zártakor vettük a hírt, hogy a komáromi tárgyalás a csehszlovák bizottság makacs ellenszegülése miatt megszakadt. Kánya Kálmán külügyminiszter tudomására adta a cseh bizottságnak, hogy a két bizottság előterjesztéseit álhidalhatatlannak látja s azért a magyar kormány a müncheni egyezményt aláíró négy nagyhatalomhoz fordul igazságos követelésének elintézésére.

Mint egyik lengyel lap írja: Benes elűnt, de rossz szelleme tovább kísért. A hatalmas német és lengyel hadseregekkel nem mert szembeszállani, most azt hiszi, hogy a kicsiny trianoni csonkaország igényeit — felfegyverezett hadseregére támaszkodva — kijátszhatja.

Bizton reméljük, hogy az igazságérzet nem halt ki még a vezető politikusokból és elégtételt szolgáltatnak a magyar népnek is!

KATOLIKUS AKCIÓ

Öszentsége rádiószózata

szeptember 29-én
a nagy aggodalmak estéjén

XI. Pius pápa szeptember 29-én este fél 8 órakor a Vatikán rádióállomása útján rádiószózatot intézett a világ népeihez:

— Miközben millió és millió ember — mondja a Szentatya szózata — aggodalomteljes feszültségben él a közelinek látzó háború és a példátlanul álló öldöklés veszélye miatt,

atyai szívünkben átérezzük fiaink aggodalmát és lelszóljuk a püspököket és papokat, szerzeteseket és híveket, hogy velünk együtt bizalomteljesen és állhatatosan idádkozzanak a békének az igazság és a szeretet jegyében való fennmaradásáért.

A hívők népe forduljon az ima fegyvertelen, de legyőzhetetlen hatalmához, hogy az Isten, akinek a világ sorsa a kezében van, tartsa fenn a világ vezetőiben az őszinte tárgyalások és a tartós megegyezés békés eszközeibe vetett hitet és hogy mindenkinek olyan gondolatokat és cselekvést sugalmazzon, amelyek a béke mellett ismétlenül elhangzott szavaknak megfelelően alkalmasak ennek a békének előmozdítására és imádkozzanak az evangélium tanításának biztos alapokra való helyezéséért.

— Kimondhatatlan hálával azok iránt, akik a katolikus világból imáikat a mi életünkért ajánlották fel, ezt az életet teljes szívünkkel felajánljuk az Urnak a világ üdvösségeért és a békéért. Ezt az életet, amelyet az Ur megkímélt és megújított, vegye el tehát az élet és a halál ura, ha úgy akarja

ennek a már amúgy is hosszú életnek felbecsülhetetlen ajánlóját, vagy ha úgy akarja, hosszabbítsa meg megsomorodott szívű és fáradt munkásának dolgozó napjait. Annál inkább bizhatunk ennek a felajánlásnak elfogadásában, mert ez éppen Szent Vencelnek, ennek a szelidlelkű, de mégis hősi vértanúnak emléknapján történik és bizalmunk annál nagyobb, mert a rózsafüzér hava következik, amikor az egész katolikus világ még nagyobb áhitattal vehet részt abban a fohászkodásban, ami annyi alkalommal kieszközölte már a Szűzanya jótékony közbelépését a fáradságtól meggyötört emberek sorsáért. Ettől a bizalmtól áthatva adjuk a nagy katolikus családra és az egész világra atyai áldásunkat.

Templombucsu

November 5-én: Szent Imre herceg napján ünnepli Endrőd község pártfogójának és a falu katolikus népe régi szép temploma védőszentjének emlékét.

Ez a nap egyik legnagyobb ünnepe községünknek. Kétszáznyolc esztendő fennállása óta sok vészen, viharon, megpróbáltatáson ment keresztül a falu népe. Minden bajában — bánatában — inségében Szent Imre herceg közbenjárását kérte Istennel a hitében öntudatos katolikus hívőereg és nem hiába. Átvészeltünk minden megpróbáltatást: az Ur könyörült imádkozó és hozzátérő népén.

Az idén is lelkünk-szívünk egész melegével sorakozunk Szent Imre oltára körül, hogy e nagy napokban bizonyosságot tegyünk őseinktől örökölt hűségünkről. Köszönetet mondunk neki és szent édesatyjának — Szent István apostoli királynak a magyarság igaz ügyét felkaroló pártfogó szeretetükért.

Felemelő látvány lesz, amikor Endrőd ifjúsága közös szentáldozáson tesz hívóalást Szent Imre csodálatos erényeinek tisztelete és követésére.

De felsorakoznak az őszborult épesapók és édesanyák is, hogy fiaikra kisdjék Védőszentünknek oltalmazó segítségét.

Az ünnepi nagymisét csonka-egyházmezyénk főpásztor: dr. Lindenberger János apostoli kormányzó úr mondja, a szentbeszéd tartását pedig a dévaványi ékeszavú plebánosa: dr. Tóth Viktor Zoltán pápai kamarás úr vállalta.

Régi szokáshoz híven eljönnek templombucsuikra a környező egyházközségek zarándokeregei is, hogy a szentségekhez járulván elnyerhessék ők is a lélek nagy kincsét: a megszentelő kegyelmet és a teljes bucsut is.

Hivatalos ünnep lévén, kérjük a híveket, hogy a köznapi munkától tartózkodjanak és vegyenek részt valamennyien az ünnepségen.

A. C. esperes-tanácsi közgyűlés. A katolikus akció endrői esperesi tanácsának einöke: Fetzter József pápai kamarás október 18-ra hívta össze Endrődre a tanács tagjait. A gyűlésen, mely délután 3 órakor a Népház mozi termében lesz, beszámolnak az egyes hitközségek szakosztályainak működéséről. A szakosztály tagjain kívül a hívek is megjelhetnek a tanácsülésen.

„Az apostoli és katolikus hitet tartsd meg...”

(Szent István „Erkölcsei tanítása” fiához,
Szent Imréhez)

Első szent királyunk emlékei közül egyik legértékesebb az a füzet, amelyet fiához, Szent Imréhez írt és amely „Erkölcsei tanítás” címen maradt reánk.

Annyi gyakorlati tanácsot ad Szent István fiának, oly élénk színekkel és határozott vonásokkal rajzolja az igaz katolikus férfi eszményképét ebben a munkájában, hogy a Nagy Király apostoli szavai csaknem ezer év után is sok megszívlelni valót tartalmaznak minden igaz magyar katolikus férfi számára.

Az első, amit Szent István fiának lelkére köt: a katolikus és apostoli hit. Először is parancsolom, tanácslom, óhajtom, kedves fiam — írja az első fejezetben — hogy az apostoli és katolikus hitet, oly pontosan és gondosan tartsd meg, hogy az összes Istentől alattvalóidnak rendelt emberek példaképe légy és az egyházi emberek méltán nevezzenek téged keresztény férfinak.

De „a hit cselekedet nélkül halott”. Azért a szent király a tettekben nyilvánuló hitet sürgeti. „Akik hamisan hisznek — írja tovább — vagy a hitet tettekkel nem valósítják és nem ékítik, sem itt nem uralkodnak tisztességesen, sem az örök életben és koronában nem részesülnek.”

A második és harmadik fejezetben Szent István a katolikus Egyház védelmét, terjesztését és az Egyházzal való együttérzést, az egyházi tekintély tiszteletét ajánlja fiának, mert az egyházi férfiakat rendelte Isten „a szent dolgok őrzőiként”, a szentségek kiszolgáltatóiként. Az ő kezükbe tétetett a hatalom, hogy büneinktől feloldozzanak avagy azonban megmaradjunk.

A világiakhoz való viszony szabályozója a szeretet. A főurakat tekintse Szent Imre atyáink, a katonákat testvéreinek. „Urakodjék mindazok felett minden harag, minden kevélység és nagyravágyás elkerülésével, békességgel, alázatossággal és szelidséggel, megemlékezvén arról, hogy minden ember egyenlő és hogy semmi sem emel fel, csak az alázatosság, hogy mi sem aláz meg annyira, mint a kevélység és nagyravágyás”. Mennyi szociális gondolat a fejedelem ajkain.

A nyolcadik fejezet a nemzet ősi szokásainak, jogainak megbecsülésére inti az ifjú herceget. Az ősök évszázados szokásai, nemes erkölcei, szerzett jogai egy nemzet legdrágább kincsei, amelyeknek megbecsülése és tiszteletbentartása minden igaz honfinak nemcsak hazafiúi, de vallás-erkölcsi kötelessége is egyszerre mind, mert „aki ősatyjának törvényeit megveti, az az isteni törvényeket sem fogja tiszteletben tartani”.

Amire azonban még a királyoknak is különös szükségük van, az az imádság. „Imádkozz — úgymond a Szent a Szentnek — hogy (Isten) a lanyhaságot, lelki restséget tőled távoztassa, a hiányzó erényeket neked megadja, melyekkel minden titkos és nyílt kísértést legyőzhetsz, hogy az ellen minden támadásával szemben felfegyverkezve, alattvalóiddal egyetemben élted útjait békességben befejezhesd.”

Végül Szent István felsorolja a katolikus férfinak szükséges erényeket: a mértékletességet, tisztességtudást, szemérmességet; mindennekfelett kiemeli az irgalmasszívúséget. „Légy irgalmas azokkal szemben, akik erőszakot szenvednek, megemlékezvén az Ur szaváról: Irgalmasságot akarok és nem áldozatot.

Mekkora szent buzgalom, mennyi emberismeret rövid néhány mondatban!

Amit Szent István fiának tanácsolt, azt saját maga meg is valósította. Ez adja meg a magyarázatát azon átalakító hatásnak, melyet négyévtizedes kormányával nemzetének életére gyakorolt.

A vasárnap áldása

Montalanbert, a híres nagy gondolkodó, mondotta egyszer:

— Vegyétek el az emberektől a vasárnapot és állatú süllyed.

Az élet sokban igazat adott e kiváló szellem állításának. Azonban ennek a megfordítottja is igaz:

— Birjátok rá az embereket a vasárnap megszentelésére és nemesebbékké lesznek.

Ámde a vasárnapnak megszentelése nemcsak a munkaszünetben áll, hanem az Istenrel való foglalkozásban is. Nem lehet példakép az olyan vasárnap, amelyik csak kirándulásból, színházlátogatásból, mozi- és táncmulatságból áll. Az ilyen nap szórakozási nap lenne csupán. A vasárnapnak azonban léleknesztető napnak kell lennie!

DERENG...!

Az eszmék diadalának korát éljük. Néhány hónap előtt száz-
ezrek hódolatának tüneményes
megnyilatkozását láttuk Budapest
utcáin. Az elmúlt hónapokban
szerte az országban az „arany-
vonat” hintette a keresztény szent-
istváni gondolatot s most e na-
pokban a nemzeti együttérzés és
hazaszeretet lángoló eszméje so-
rakoztatta egy táborba a nemzet
minden fiát.

Lobogó izzásba hozták a ma-
gyarság vérkeringését e csodás,
nagy eszmék. A templomok láto-
gatóinak száma erősen növeke-
dett. Százvezrek jőpéldája jótékony
hatást gyakorolt a hitközönyös
lelkekre is. A külpolitikai nagy
események, a fenyegető háboru
réme szintén sokak kezét kul-
csolta össze irgalmat esdő imára.

Isten könyörülő jósága: a ma-
gyar igazság hajnalhasadása a
hála érzetét keltegeti a nemzet
öntudatos fiaiban.

Kérdés azonban, hogy a nem-
zeti és eszmei fellángolás nem
lesz-e futótűz, mely hamar lelo-
had és kialszik!?

Meglesz-e azon eredmény, hogy
az ország törvényeiben, kulturá-
jában, szociális és egyetemes éle-
tében a keresztény szellem, a
krisztusi eszménység és a nem-
zeti egység marad a világitó fátyla?

Rájön-e a magyarság arra, hogy
Európa hatalmas nemzetei között
tekintélyét, igazságának további
diadalát és megvalósulását a nem-
zet egyedeinek és családjainak
erkölcsi újjászületése és az er-
kölcsl törvények alapján történt
berendezése révén szolgálhatja és
érheti el!?

A nemzet boldogabb jövője,
kivánatos erősödése és nagysága
nemcsak a magyar katonák vi-
téztségétől függ, hanem alapjában
és gyökerében a családapák ál-
dozatos munka- és kötelességtel-
jesítésében, s a magyar anyák
Istentől rendelt gyönyörű hivatá-
sának méltó betöltésében áll. Erős,
hatalmas államot 9 millió magyar-
ral képtelenség szervezni!

Szeptember 29-ig sok keserű
könnyet hullattak egy-két gyer-
mekes anyák, rettegve attól, hogy
a haza oltárára kell ajánlaniok
félrett csemetéiket. — Tanulságos
lecke volt.

Ha a magyar bölcsők üresek
maradnak, hiába minden nagy-
vonalu külpolitika, minden nem-
zeti erőfeszítés, a pusztulás, el-
sorvadás sirja fenyegeti a népet.

Éljünk valóban keresztény éle-
tet. Isten tiz parancsolatja és eb-
ből származó erkölcsi, hitvesi és
szülői kötelességek viruljanak a
magyar családokban, akkor a re-
vizió gyönyörű eszméje nem
senyved el, hanem kivirágzik egész
teljességében.

Isten és magyar hazánk ezt
várja minden fiától!

A Felvidék felszabadításáért

A magyar nemzet és magyar
Kormány által folytatott küzdelem
támogatása, egységes közvéle-
mény megteremtése céljából nagy-
gyűlés volt f. hó 9-én három-
negyed 12 órakor a Hősi-szobor
körül. A népgyűlésen több ezer
felnőtt hallgatóság jelent meg az
iskolás gyermekeken és az ifjú-
sági egyesületeken felül, melyek
testületileg vonultak ki. Részt-
vettek az összes társadalmi egye-
sületek. Ugy látszik, hogy az év-
tizedek óta folytatott revíziós tö-
rekvéseknek a gyakorlati megva-
lósulásához való közeledése élénk
érdeklődést és nagy lelkesedést
váltott ki Endrőd község minden
rendű és rangu lakosságából. (Ezt
a körülményt nagy örömmel kell
tudomásul venni.) Az a körülmény,
hogy kitartó revíziós moz-
galmunk végre kézzelfogható ered-
ményt vont maga után, elszánt-
sággal, változatlan nagy lelkesed-
dével, lángoló hazaszeretettel,
kell, hogy eltöltse a jövőre nézve
is minden endrői magyar szívét
és lelkét, mert a további sajtó
sebek, a megaláztatás, a rabszol-
ga sors, a rablincsek lerázása
csak ezekkel a hatalmas erkölcsi
fegyverekkel érhető el, azonkívül,
hogy készen kell lennünk min-
nyájunknak mindenkor arra is,
hogy amennyiben kell és szüksé-
ges, elszántságunknak és eltökélt
elhatározásunknak vérünk és éle-
tünk árán is érvényt tudjunk
szerezni.

A népgyűlés a Magyar Hiszek-
egy hangjaival nyílt meg, utána
Varju Magdolna IV. osztályú elemi
iskolai tanuló szavalt, korát és
képességeit meghaladó ritka fel-
készültséggel. A közönség lelkes
tapssal és éljenzéssel jutalmazta
a kis szavaló-művészt. Fehérváry
Ferencz tanító intézett kitünően
kidolgozott, mélyseges, szívbe-
markoló beszédet a felnőttekhez
és gyermekekhez, melyben a ma-
gyar igazság feltámadásáért, ét-
vényesüléséért folytatandó állandó
és kiméltetlen harc szükségességét
hangoztatta. Igazán elismerést ér-
demel a mai komoly időkhöz
méltó felszólalásáért s ezt a nép-
gyűlés megfelelően honorálta is.
Azután Timár Mihály cserkész
szavalt egy irredenta költeményt
„Igazságot Magyarországnak”
cimmal. A szavaltat sok tapsot és
tetszést nyert.

A zárószavakat községi Főjegyző
mondotta s azokban kitért an-
nak fejtegetésére, hogy azokat az
eredményeket, melyeket elérnünk
valószínűnek látszik, a hívő ma-
gyar lélek a kettős szentév gyü-
mölcsének tekintheti. Ugy látszik
az a sok reménykedő fohász,
buzgó imádság, amelyek az
Eucharisztikus Kongresszus és a
szent. István év alkalmából az egek
Urához röppentek, részben meg-
hallgatásra találtak. Közrehatott

bizonyára ebben a nemzetmentő
munkában az a körülmény is,
hogy a kettős szentév alkalmával
az idegen nemzetek fiai nagy-
számban jelentek meg országunk-
ban, akik itt láttak, tapasztalato-
kat gyűjtöttek, nemcsak arról, ami
szép, ami jó és amiben bővelke-
dünk, hanem arról a sok szen-
vedésről és megaláztatásról, amely-
ben ennek a történelmi multú
nemzetnek Trianon óta része volt
és része van. Épen ezért elsősor-
ban hálával tartozunk Istennek, a
közbenjáró Eucharisztikus Ur-Jé-
zusnak és szent. István királynak,
de azért, hogy mindezeket az
eredményeket vér nélkül elérhet-
tük, hálával tartozunk hatalmas
barátainknak és annak a kormány-
férfinak: vitéz dr. Imrédy Béla
miniszterelnök Urnak és kormá-
nyának, akik oly szívósan har-
colnak, küzdenek a nemzet érde-
keiért, ahogyan azt a kuszált és
súlyos feszültségű nemzetközi vi-
szonyok megkövetelik és ahogyan
az a nemzet létérdekeinek leg-
jobbja megfelel. Épen ezért indít-
ványozta, hogy Endrőd község
társadalmi egyesületei pártállásra
való tekintet nélkül üdvözöljék a
Miniszterelnököt és ebben az
ügyben folytatott küzdelmeiben
biztosítsák rendíthetetlen bizal-
mukról, mert ha vannak is elté-
rések más szempontból politikai-
lag az emberek között, — a re-
vizió kérdésében a magyar feltá-
madás mielőbbi megvalósításában
nézeteltérés nem lehet, mert ha
ezekben a súlyos percekben vá-
laszfalat állít bárki is a magyar
és magyar közé, az az egyén a
hazaárulás szennyes bűnét sűrölja,
de talán el is követi.

A nagy tetszéssel fogadott be-
széd után a himnusz hangjai
zárták be a lélekemelő ünnepélyt.

Megemlítjük itt, hogy községi
Főjegyző indítványa általános
helyeslésre talált és annak folya-
mánya-képen 28 társadalmi egye-
sület üdvözölte a Kormányelnököt
és biztosította hűséges bizalmáról.

A 14.000 lelket számláló endrői
egyházközség hűséges ragaszkodásáról
és rendíthetetlen támogatásáról
értesítette Imrédy Béla
miniszterelnököt.

Országzászló szentelés

Október 2-án tüneményesen
szép ünnepélyt rendezett Endrőd-
Csejt népe. A népes tanyavilág
közepén, az iskola mellett kőszik-
lákat hordtak össze a puszták
fiai és Lesniczki István tanító
vezetése alatt a „Kárpátok” mini-
attúr alakja emelkedett ki az al-
földi sík rónából. A három méter
magas „hegy” ormán gyönyörű
ország-zászló leng: hirdetője a
tanyai magyar nép izzó, átértett
lelkes hazaszeretetének.

Reggel nyolc órakor huszon-

négy magyarruhás csejti legény
vágatott haza Endrődre, hogy
díszkiárást adjon az ünnepségre
vonuló előkelőségeknek. A ban-
dérium kettős sorfala között mint-
egy 15 hintón érkeztek a vendé-
gek, akik között az első kocsi-
ban Csernus Mihály apáttat Ring-
bauer Károly kir. tanfelügyelőt,
Horváth Géza vármegyei NEP
titkárt, Ricsóy-Uhlarik Béla főis-
pán képviselőjét, vitéz Harkay
Rezső alezredest, a vármegyei
vitézek kapitánya, báró Maasburg
Kornél szolgabíró, Tüköry József
nagybirtokost, Tantó József vár-
megyei népművelési titkárt, Vi-
dacs J. századost, a járási katonai
parancsnokság vezetőjét, Gyö-
kössy Dániel ref. lelkészt és Kató
Lajos jegyzőt Gyoma község
képviselőit, valamint Kalmár Imre
bíró és Harsányi László főjegyző
vezetésével Endrőd község elő-
járóságát, tantestületeinek és tár-
sadalmi egyesületeinek képvise-
lőit láthattuk.

Mintegy 600—800-ra tehető az
összegyűlték száma, akik részére
Csernus Mihály apátplebános mon-
dott ünnepi nagymisét hazafias
szentbeszéddel. Szokatlanul szép
és felemelő volt, amikor a hívek
százainak ajkán felcsendültek a
szébbnél-szebb régi magyar egy-
házi énekek.

Az istentisztelet után gazdag
műsor keretében szentelte meg a
hatalmas, gyönyörűen himzett
nemzeti zászlót Csernus apát, aki
együttal az ünnepi beszédet is
mondotta. A zászlóanyai tisztet
Lesniczky Józsefné töltötte be
szárnyalású beszédében
hívta fel a csejti nép figyelmét
az országzászló megszívlelésre-
méltó tanítására.

Csejti leányok, legények, édes
apák és édesanyák mondtak ez-
után lelkes hazafias beszédeket
és tettek fogadást a magyar együt-
térzés és kötelességteljesítés ér-
zelmeinek ápolására, majd Hor-
váth Géza a főispán kiküldöttje,
Gyökössy Dániel Gyoma község
megbízottja, Lesniczky István a
csejti nép és Harsányi László fő-
jegyző a község nevében mon-
dottak értékes, hazafias szárnya-
lású beszédeket.

A gyönyörű ünnepség után
közébed volt a csejti körben,
amelyen mintegy 300-an vettek
rész. Lesniczky Józsefné zászló-
anya a kormányzót köszöntötte a
jelenlevők viharos éljenzése mel-
lett, majd Csernus Mihály apát,
Gyökössy Dániel ref. lelkész, Ring-
bauer tanfelügyelő, Tüköry József
nagybirtokos, Lesniczky István
tanító, s Harsányi László főjegyző
mondtak általános tetszéssel fo-
gadott köszöntöket.

Endrőd község külön is hálá-
val tartozik Lesniczky Józsefné
tanítónőnek és Lesniczky István
tanítónak, akik fáradhatatlan,
odaadó munkával és nagy áldo-
zatkészséggel kezdték és vezették
az országzászló létesítésének nagy
munkáját.

HIREK

Rózsahelyi Kálmán, községünk díszpolgára két napot töltött nálunk. A halásztársaság elnöksége megragadta a kedvező alkalmat és kitűnően sikerül „halvacsorát” rendezett a Mester tiszteletére egybeeső „névnapja” alkalmával. — Harsányi László főjegyző szíves szavakkal üdvözölte Rózsahelyit, majd Csernus Mihály apátplebános és Kovács Libor köszöntötték őt. Rózsahelyi válaszában meleg szeretettel ölelte magához a jelenlévőkön keresztül szülőfalujának magyar népét. „Ithon vagyok. Ez tökéletesen fejezi ki azt a nagyszerű érzést, amely szívemet köztetek eltölti.” Vacsora után vidám pipaszó mellett kedélyes órákat töltött el a szépszámú társaság.

Dr. Sorbán Jenő főszolgabíró a fővárosba utazott, ahol orvosai tanácsára műtétnek veti alá magát. — Járásunk népe aggódó szeretettel kíséri útjára közigazgatási vezetőjét és az operáció szerencsés sikerét kívánja kedves személyének.

Búcsú Ujirázon. Az elmúlt vasárnap ülte meg Ujiráz r. kath. népe a r. kat. templom búcsúját. Magyarok Nagyasszonya ünnepét. A kismisét Hutai Ferenc hittanár, szentszéki bíró végezte, ugyancsak ő prédikált. A nagymisét a körmenettel együtt Csernus Mihály endrődi apátplebános celebrálta, segédlettel. Ugyancsak ő volt az ünnep szónoka is. Erre az alkalomra készült el a templom ol-tárainak és a főoltár képének átfestése is, melyet művészi ízléssel Orvos Endre békéscsabai műfestő végezte.

Csorvási búcsú. Szent Teréznapján üli Csorvás katolikus népe templomának búcsú-ünnepségét. Régebben, néhai Grócz Béla endrődi papsága idején Endrőről is sokan eljártak a népes csorvási búcsúra. Most csak a Kondoros-tanyaiak közül néhányan vesznek részt a szép ünnepségen. Az idei nagymisét és prédikációt Csernus Mihály apátplebános mondja.

Papgyűlés. Az endrődi esperesi kerület papságát október 18-án kerületi gyűlésre hívta össze Fetzler József pápai kamarás, esperes. — A gyűlés napirendjén az aktuális lelkipasztori és tanügyi kérdések szerepelnek. Ugyanezen napon tartja évi közgyűlését az endrődi esperesi kerület „Tanítóegyesülete” is Orbók József igazgató elnöke alatt. A gyűlésen Kovács Rózsika szarvasi tanítónő és vitéz Miskolczy Gábor tartanak gyakorlati vonatkozású előadást.

Ikrek. Paróczai Gergely tanító családjában örvendetes esemény történt. Felesége kettős ikreknek adott életet. Amíg a szülők nagy örömmel fogadták az aranyos kis csöppségeket, addig a nagyapa: Kálmár Imre bíró urunk szomorúan jegyezte meg: „Elrontottátok a statisztikát”. Eddig ugyanis nyolc unokája mind fiú volt, most pedig az ikrek: lányok, — Isten szeresse és áldja őket!

Üdvözlét Németországból. Szeptember 29-én kedves levél érkezett a németek földjéről: az ottani munkástevéreinktől. Kedves szavakkal üdvözölték névünnepe főpapunkat és kérték, hogy köszöntésüket tolmácsolja a falu népének. Az Apátúr átadta nekünk a levelet, amelyből azt olvassuk, hogy Isten áldását kéri Endrőd község minden lakójára: Dobai János, Gellai János és neje, Kovács Illés, Kovács Jolánka, Vaszkó Terézia, Hornok Eszter, Farkas Imréné, Katona Lajos, Katona Lajosné, Vigh Sándor és neje, Gellai Mária, Farkas Veronika, Bálint Veronika, Giricz Eszter, Pintér Andrásné, Gyuricza Imre és neje, Uhrin Sándor, Valuska Mihály, Fekécs Lajos és Mészáros Mátyás. Jól érezzük magunkat, írják, de azért „jobb volna odahaza hallani a öreg templomunk harangjának a misére hívó szavát”. Isten segítsen benneteket, hogy mielőbb meghallhassátok!

Egyházközségi képviselőtestületi közgyűlés. Október hó 7-én tartott képviselőtestületi gyűlésen a megüresedett polgári iskolai tanári állást véglegesen nem töltötték be, mert megfelelő pályázó nem volt. Így átmenetileg — június hó végéig — Nagy Ibolyka Edith okl. poig. isk. tanár kapott megbízást. Az egyházközségre kivetettek ca. 9.800 P. vagyonszámlát, amelyre a költségvetésben nincsen fedezet. Ezért 1939. január 1-től 2 százalékos pótdadó-kivetés válik szükségessé. A folyó évi vagyonszámla összegéhez a községtől kér hozzájárulást az egyház.

A pozsonyi magyarok távirata Mussolinihez. A pozsonyi magyar főiskolai hallgatók táviratot intéztek Mussolinihez. A táviratban hangoztatják, hogy a husz év óta tartó szenvedés elérte tetőpontját. Kérték a Ducét, hasonlóan oda, hogy a felvidéki magyarok szenvedése véget érjen.

Varga Sándor napszámos még a múlt év folyamán összeveszett Kajla Mátyás nevű társával és a verekedés során agyonszurta. A bíróság szándékos emberölésért vonta felelősségre. A gyulai királyi törvényszék péntekre hárította ki a Kuria ítéletét, amely szerint Vargha Sándort jogerősen hétévi fegyházra ítélte.

Hatalmas bajusza nőtt egy hatéves gyermeknek. Bajjáról jelentik: Zovodol jugoszláviai falunak különös szenzációja van. Zorán Glogo jelenleg hatéves, első elemista fiúnak hónapokkal ezelőtt erősen nőni kezdett a bajusza. Az utóbbi hetekben már akkora bajusza volt, hogy akár melyik számológépes megirigylhetette volna. Bajusza miatt nem volt maradása a fiúnak az iskolában. Egy élelmes cirkuszi vállalkozó már alkudozik vele.

Francia kommunisták agyonlőttek egy munkást. Lyon közelében hétfőn este politikai gyilkosság történt. Egy előmunkást, amint munkából kerékpárján hazafelé tartott, az országúton több

ember megtámadott és kétszer rálőtt. A merénylők azután elmenekültek. Az előmunkás még felkiáltott: Jaj, ezek a disznók a szakszervezetből megölték! Majd néhány perc múlva meghalt. A rendőrség megállapította, hogy a meggyilkolt előmunkást kommunista szakszervezeti munkások már több ízben megfenyegették.

Hírek a gabona és állatpiacról

A gabonapiacra megjelent a kereslet, ami némi árjavulást eredményezett. Különösen az árpa és zab ára ért el szép emelkedést. Tiszavidéki 80 kilós buza budapesti paritásban 21,20-ig az árpa 18,30-ig, a zab 11 pengőig felhaladt. Tavalyi morzsolt tengerit 18-, idei csöves tengerit pesti átvételre 8—8,50 pengős áron vásárolnak.

A sertésvásár meglehetősen árat jelent. Kisgazdák prima szelletsertéséiért (darabonként 120 kilón feletti fiatal) 107-110 fillért, 100-110 kilós malacokért 103-106 fillért, silány fiatal félhúzókért 94-98 fillért fizettek. Ugyancsak ennyit adtak az öreg sertésekért is.

Keresztény összefogás (Tanulságos intelmek.)

1. Nem a zsidók hangos becsmérlése, nem szélsőséges mozgalmaknak hangzatos propagandája segít, hanem szívós, átgondolt, elvű magatartás még áldozatok árán is.

2. Nem igaz, hogy nincs gazdasági érzékünk, csak tanulnunk kell és foglalkoznunk a gondolat-ral, hogy alkalma legyen a képességnek kifejlődni. Amihez hozzá kezdünk, amellel tartunk is ki hűségesen.

3. Nem kell várni, amíg tálcán hozzák eléünk a rohamos meggazdagodást biztosító keresztény szövetkezést, hanem keresni kell a meglevő lehetőséget, megragadni az alkalmakat, elébe menni a most még gyenge keresztény kezdeményezésnek és bizalmunkkal erősíteni azt.

4. Az anyagi javakat Isten az emberek számára teremtette, tehát munkája és becsületes szorgalma arányában mindenkinek joga van anyagiakhoz. Ne irigyeljük mások becsületes keresményét, hanem dolgozzunk mi is és takarékoskodjunk ruhán-ételmen, szórakozásainkon, hogy az inséges idők üres kamarával ne találjanak.

5. Szövetkezzünk saját anyagi érdekünkben. Az egyesülés erőt és előnyt jelent anyagiakban is!

Rendelőben

— Nézze, barátom, felirok magának egy szert. Ebből vegyen be minden órában egy evőkanállal.

— Kérem, doktor úr, legyen szíves felírni egy órát és egy evőkanalat is...

Egyházi híradás

Egyesületi hírek. Október 16-án d. u. fél 4 órakor Szent Ferenc III. rendje, október 23-án d. u. fél 4 órakor az Oltáregyesület, október 30-án d. u. 4 órakor a Jézus Szíve Szövetség Női-csoportja tartja havi összejövetelét.

A Jézus Szíve Szövetség Leány-csoportjai havi gyűlésüket november 3-án d. u. 5, a Szövetség Férfi-Liga csoportja pedig november 4-én d. u. 5 órakor tartja.

Leányok! Október 23-tól kezdődőleg minden vasárnap a vecsernye után szórakoztató összejövetelt tartotok a polgári iskolában. Legyetek ott minél többen!

Legények! November 5-én nagy ifjúsági ünnepséget rendezünk. Reggel fél 8 órakor közös szentáldozáson vesznek részt a legények, délelőtt 10 órakor zászló alatt vonulnak fel az ünnepélyes szentmisére, délelőtt fél 12 órakor pedig ifjúsági nagygyűlést tartunk a Népház mozttermében.

Ugyanezen napon délután 4 órakor a polgári iskola cserkészcsapata ifjúsági előadást tart, 6 órakor pedig az ifjúság táncstét tart a Népház nagytermében.

Minden legény, minden levente jöjjön és adjon tiszteletet a magyar ifjúság védőszentjének: Szent Imre hercegnek!

Küllerületi szentmisék. Október 16-án a polyákhalmi kápolnás iskolában, október 23-án az öregkerti kápolnás és nagylaposi kápolnás iskolában, október 30-án a csejti és Szent Imre iskolában mutatunk be szentmiséket. November 6-án a nagylaposi iskolában, november 13-án az öregkerti kápolnás iskolában, november 20-án a csejti és polyákhalmi iskolákban végzünk szentmiséket.

Krisztus Király ünnepén a Női-Liga tagjai járulnak közös szentáldozáshoz.

Várjuk az új harang érkezését. A megszentelés vagy október 30-án vagy november negyediken lesz az érkezés szerint.

November 1-én a d. u. fél 2 órakor tartandó vecsernye után gyász-körmenetet tartunk a szarvasvégi és gyomavégi temetőkbe, ahol szentbeszéd és ima után a hősök szobrához vonulunk, majd a templomba térünk vissza.

November 2-án reggel fél 9 órakor engesztelő gyász-szentmisét mondunk az elhunyt hívekért.

Halottak napján ne feledkezzünk — az elhunytak szenvedésének enyhüléséért — felajánlani szokott alamizsnáadásról! Kiosztás a Szent Antal házban.

Okrán felkelés Kievből

Varsói jelentések szerint felfegyverzett ukránok megtámadták a kiewi repülőteret, meggyilkolták az őrszemeket és hatalmukba akarták keríteni a repülőteren állt katonai repülőgépeket. Mielőtt tervüket végrehajthatták volna, szovjet-csapatok érkeztek a helyszínre, melyek leverték az ukránokat. Mindkét részről igen sokan veszítették életüket a tűzharc során. Az ukránok a kiewi kudarc ellenére is folytatják a szervezkedést, hogy kezükbe ragadják a hatalmat.

KÖZGYÜLÉS

A községi képviselőtestület f. hó 11-én rendkívüli közgyűlést tartott, melyen több fontos tárgy szerepelt.

A nagylaposi-állomáshoz vezető és a szarvasi-kondorosi kövesutakat összekötő utak burkolása tárgyában újfajta kérelmet intézett Főispán Ur útján a Kereskedelemügyi Miniszter Urhoz, hogy ezeknek a bekötő utaknak burkolásával járó költségeit teljes egészében az állam vállalja, miután a község teherbíró képessége a nagyoösszegű hozzájárulást nem bírja el.

Tudomásul vette az előjáróság jelentését, melyben beszámolt a főjegyzői lakás és a bikaistálló építésével felmerült összes költségekről és az építkezések befejezéséről. Ezek szerint a főjegyzői lakás összes kiviteli költsége 18.900 P-re, a bikaistállónak összes kiviteli költségei pedig 12.192 P-re rugnak. Pótn munkák címén mintegy 1600 P. többlet jelentkezett, mert ezek a munkák részben nem voltak előre láthatók, részben pedig tervezési hibának az eredményei. Elrendelte a közgyűlés egyuttal, hogy a bikaistálló körül még fennálló hiányokat az előjáróság pótolja és az erre szükséges hitelt engedélyezze.

A tűzoltóparancsnok tiszteletdíjára nézve korábban hozott határozatot a vármegyei közgyűlés feloldotta és új eljárás utasította a községet. A közgyűlés a közgyűlés mélyreható indokolása dacára egy szavazattöbbséggel fentartotta korábbi elhatározását, mely szerint a parancsnok továbbra is 120 P. évi tiszteletdíjban részesül. A kondorostanyai ingatlan vásárlása tárgyalásra nem volt vehető, a megjelentek csekély száma miatt.

A piaci helypénzszabályzatot újonnan alkotta és orvosolta mindazokat a panaszokat, melyek a szabályzat ellen évek óta felmerültek. A legtöbb panasz azért futott be, mert magának tartották az aprójószág féléknek és a kaskában árusítóknak helypénzét. A képviselőtestület az aprójószág félék helypénzét felére szállította le, vagyis lud, pulyka, nyul darabja és a csirke párja, vagy 10 db. pelyhes baromfi után 2 fillérben, a kaskás árusítók helypénzét pedig 6 fillérben állapította meg. Egynémely tételt emelni volt kénytelen, mert ügyelnie kellett arra, hogy a helypénzrésztesedési jog bérbeadására vonatkozó szerződés sérelmeket ne szenvedjen, Emelés a sátor, bódé és asztalokról való árusításnál történt,

ennek mérve megfelel az előbb említett leszállításoknak.

A község tulajdonát képező s a nagylaposi újtelep mellett elfekvő 6 kat. holdat Kovács Imre tonitónak évi 12 q. buza hasznobérét kiadta.

Jóváhagyta az előjáróság előterjesztését a f. évi költségvetés keretében mutatkozó és szükséges hitelátruházásokról s végül a Nemzeti Repülőalap támogatását figyelembe véve az e tárgyban hozott korábbi határozatot, 2000 P-t szavazott meg.

Endrőd község légoltalmi vezetőségétől.
E2-1938. légó. szám.

Hirdetmény

A m. kir. Honvédelmi Miniszter Ur 61000 elnöki 1938 sz. rendeletével elrendelte, hogy a lakosság önvédelme a légi veszélyek ellen f. hó 31-ig megszerveztessék, Ugyanis a hatósági légoltalom csak középületek és közterületekre terjed ki. A házában belül mindenki maga tartozik vagyonának, családjának védelméről gondoskodni.

Ebből a célból az említett rendeletben megadott felhatalmazás alapján a község belterületét házcsoportokra osztom be és egyben kijelölöm a házcsoportok parancsnokait, kiknek hivatása lesz a házcsoportoknak eddig a hatósági légoltalomnál igénybe nem vett lakosaiból a házcsoport légoltalmi őrseget megszervezni, hogy ez a szervezés könnyebben menjen f. hó 10-15 napjain minden este 6-8-ig oktató tanfolyamot tartunk a község háza tanácstermében, ahol résztvenni köteles és az elsajátított ismereteket tovább adni tartozik a házcsoport összes lakosainak, megjelölt időben és helyen, úgy, hogy az első oktatás f. hó 30-ig feltétlenül megtörténhessék. Ezen a tanfolyamon minden tanár és tanító résztvenni köteles.

A házcsoportok külön hirdetményben tételnek közé.

Köteles minden házcsoportparancsnok a légoltalmi őrseget körzetén belül f. hó 17-től 22-ig megszervezni. A légoltalmi őrsegnek tagjai: parancsnokok, általa kijelölt helyettes, 1 hívívó, 2 tűzoltószolgálatos és 2 egészségügyi szolgálatos. Ahol a lakosság sűrűbb, vagy a körzet területe kívánja, ezek az őrsegnek megfelelő számra egészítendő ki. A kiegészítés mérvére nézve alulírt légóvezető mindenkor utmutatást ad.

Köteles tehát a parancsnok számbavenni a körzetébe eső lakosok számát nyilvántartani a légószolgálatosokat (50 éven felüliek és 18 éven aluliak, nők is) és azokat, akiknek tanyájuk van.

A légoltalmi őrseg felszereléséről (gázálarc, sisak stb.) a házcsoportok összesége gondoskodik.

Az így megszervezett házcsoportok azután együttesen szövetségbe lépnek és meg fogják alakítani a községi légoltalmi ligát. A kiosztott zöld füzeteket „hogyan védekezzünk a légítámadás ellen” mindenki szorgalmasan olvassa és őrizze meg.

Felhívom a lakosság figyelmét arra, hogy a leoltalmi szerveződést elsősorban saját érdekeiben és ne csak a rendelet hatása alatt minden erkölcsi és anyai erejével segítse elő, mert csakis így remélhető, hogy a súlyos időkben nyugodtan nézhetünk bármilyen veszéllyel szemben.

Endrőd, 1938. október 11.

Harsányi László
főjegyző, csoportelnök.

Endrődi népesedési adatok szept. 15-től okt. 15-ig.

Születések: Bacsa Mátyás földmunkás, leánya Juliana Mária. Buza Sándor földmunkás, leánya Irma. Buza Sándor földmunkás, leánya Magdolna. Német Franciska háztartásbeli fia Károly. Liziczai Sándor földmunkás, leánya Mária Magdolna, Rónai János ny. csendőrmester, fia Tibor János. Kurilla Gergely földmunkás, fia Imre Elek. Zombok Imre vadőr, leánya Irén, Nagy Irén napszámos leánya Irén Margit. Gyuricza Máté földműves, leánya Margit. Cserenyecz Ilona háztartásbeli, leánya Ilona, Gyuricza István csizmadia, leánya Etelka. Oláh András földműves, leánya Ilona Luca. Bánfi Gyula napszámos, leánya Margit. Knap Pál földműves, fia Sándor Pál. Lapatinszki Lajos napszámos, fia Lajos. Vaszkó Imre földműves, leánya Mária Magdolna, Szabó Máté Kovács, fia Imre Dénes, Sóczó Bálint kerégyártó leánya Katalin Viktória. Hornok János földműves leánya Mária Gabriella.

Házasságot kötöttek az Ur oltára előtt: Szurovecz Gyula napszámos rk. és Timár Ilona rk. Duber Vilmos napszámos rk. és Szujó Franciska rk. Szabó László János könyvelő rk. és Kenyeres Eszter rk. Márton Imre napszámos rk. és Barják Etelka rk. Privóczki Imre földműves rk. és Anka Hermina rk. Gonda Imre földműves rk. és Dinya Marika rk. Borgula Pál földműves ág. ev. és Bohrát Eszter rk. Szurovecz Lajos szabósegéd rk. és Balázs Mária rk. Varju Boldizsár földműves rk. és Vári Juliánna rk. Cserenyecz János földműves rk. és Varju Mária rk. Dávid János földmunkás rk. és Valuska Etelka rk.

OKTÓBER

Irta? BARTHA ANDRÁS.

Gyöngyösi hull... angyalok tépik
Meselágnál az Ur pipéit —
Az égben... Lágy felhővattákon
Ülnek, hallgatnak, hull a pihe,
S ezüstcimbalmot ver az álom
Az ilyen éjszakákon.

A fák inge lila és bordó,
Bambán bámul a napraforgó,
Ünnep lesz tán? vagy menyegző lesz?
Viráglakzi?... oh, nem!..., nagy, fehér
Cseppekben csorog az eső, ez —
Már a közelgő ősz lesz...

A harangok elfáradt szóval
Üzengetnek... két sovány lóval
Vén paraszt szánt, s a dülön varjúk
Tollát borzolja a fény. Zörgő
Szél tépi haját a harasztoknak,
S menekülnek, szaladnak.

A rózsák, mint elhagyott málkák,
Leülnek és sirnak... a vágyát
Szeretné mind, mind itt feledni,
Simogatni az apám arcát,
Ráborulni és úgy szeretni, —
Hogy vidám tudna lenni...

A jámbor ló

A gazda lovat akar venni
Kohntól, a kupectől, de gyanakodik:

— Jámbor ez a lovacska?

— Mi az, hogy jámbor? —
mondja Kohn — a legutóbbi
vásáron hatan tartottuk vissza
és mégis bement a zsinagó-
gába.

Elhunytak az Urban:
Bula Mátyás 60 éves, szervi
szívbj. Csépai Pál 77 éves,
szervi szívbj. Hegedüs Mátyás
24 éves, tüdőgümőkór. Bálint
Mihály 42 éves, gümős agy-
hártyalob. Knapcsek Katalin 35
éves, szervi szívbj. Pápista
György 80 éves, szívszélhűdés.
Giricz Ilona 61 éves, szervi
szívbj. Giricz Erzsébet 81 éves,
agykori gyengeség. Hornok Má-
tyás 44 éves, tüdőgümőkór. Né-
meth Károly 16 napos, veleszü-
letett gyengeség Bartha Marian-
na 10 hetes, bélhurut. Szakálos
Lajos 53 éves, tüdőlob. Timár
János 70 éves, szervi szívbj.

Eljegyzések: Timár
László földműves Katona Esz-
terrel, Hegedüs Imre földműves
Pelyva Emiliával. Csik József
földműves Dinya Brigittával.
Varju József földműves Dávid
Margittal. Farkasinszki Gyula
zenész Liziczay Erzsébettel.
Oláh Imre cipészegéd Gubuz-
nai Jolánnal. Gyuricza István
földműves Varga Juliannával.
Porupcsánszki Imre földműves
Kurilla Máriaival. Héjja Sándor
földműves Vaszkó Máriaival.
Timár Vince földműves Giricz
Eszterrel. Timár László cipész-
egéd Bacsa Margittal. Farkas
Lajos földműves Roszcsek Má-
riával. Hornok Lajos földműves
Liztes Erzsébettel. Timár Imre
földműves Timár Erzsébettel.
Cserenyecz József földműves
Farkas Matilddal. Farkas Imre
földműves Timár Monikával.
Szurovecz Lajos földműves Fül-
löp Margittal.

A kalászosokból a tavalyinál nagyobb, a kapásokból kisebb termés várható

A mezőgazdaság állapotáról és a várható terméseredményekről szombaton adta ki a földművelésügyi miniszter legújabb jelentését.

A buza minőségre és mennyiségre igen jó termést adott. A beérkezett jelentések szerint a buza hektoliterenkénti sulya 77.0 és 85.0 között váltakozik. Az ország buzavetésének területe az idén körülbelül 2,791.431 kat. hold. Ezen a területen kat. holdanként országos átlagban 9.26 q. összesen körülbelül 25.850 ezer q. buzatermés várható. A múlt évben 2,577.551 kat. hold learatott területen kat. holdanként 7.62 q. összesen 19.638.271 q. buza termett. Idei buzatermésünk tehát körülbelül 6,214.000 q-val többnek ígérkezik.

A rózs cséplését mindenütt jó eredménnyel befejezték. Szalmatermése is jó volt.

Az árpa cséplése befejeződött. Az ősziárpa minőségre és mennyiségre jobb hozamot adott mint a tavaszi árpa. Árpából a termés jónak mondható. Minőségi sulya 60.0—72.0 között van.

Idei árpatermésünk körülbelül 1,034.000 q-val többnek ígérkezik.

A zab cséplését befejezték. A termés minőségre és mennyiségre általában jónak mondható. Hektoliterenkénti sulya 40.0—50.0 között váltakozik.

Az idén zabból körülbelül 117.000 q-val több várható.

A tengeri beérésére az elmúlt három hét időjárása igen kedvező volt. A tálótengerik érsében vannak és meleg idő esetén közepes termést adnak. A csövek általában szép nagyok, teltek és jól benőttek, a második cső azonban legtöbb vidéken fejletlen maradt. Az ország tengerivel bevetett területe az idén 2,042.772 kat. hold. Ezen a területen kat. holdanként országos átlagban 12.82 q. összesen mintegy 26,200.000 q. tengeritermés várható. A múlt évben 2,077.744 kat. hold learatott területen kat. holdanként 13.28 q. összesen 27,587.378 q. tengeri termést. A várható tengeritermés tehát ezidőszerint mintegy 1,390.000 q-val kevesebbnek ígérkezik.

A burgonya korai fajtáinak szedését nagyrészt befejezték. A tövek alatt általában elég gumó volt, de viszont sok kárték az apró. A későiek szedését szintén megkezdtek. A gumók általában csak közepes nagyságúak és egy-két vidék kivételével egészségesek.

A várható burgonyatermés ezidőszerint mintegy 1,539.000 q-val kevesebbnek ígérkezik.

A cukorrépa a kedvező időben jól fejlődött. Szedése és szállítása megkezdődött. A várható cukorrépatermés tehát mintegy 230.500 q-val kevesebbnek ígérkezik.

A mesterséges takarmányok közül a lóhere harmadik, a lucerna negyedik kaszálása jó közepes hozamot adott. A magherék a legtöbb vidéken csak közepes és gyenge hozamot adtak, mert már lábon a tokban kicsiráztak, helyenként pedig a renden áztak.

A gyümölcsfák közül az alma, körte és dió szedése és szállítása folyamatban van. A legtöbb vármegyében igen gyenge a termés és csak egyes helyeken jó és közepes.

Kérelmezzünk háziipari tanfolyamot

Csonka országunk elsőrendű érdeke, hogy a téli hónapokban legnagyobb részt munkanélkül lévő földműves lakosság részére megfelelő munka, illetve munkaalkalom biztosítását.

Ily természetű munkaalkalmat csak a háziipar nyújthat, mert ez a termelési ág az, amely a téli hónapokban saját otthonában, megszokott környezetében tudja foglalkoztatni a lakosságot.

A tanfolyam engedélyezését kérő folyamodványt, az arra illetékesek, akár kamaránkhoz, akár a m. kir. háziipari felügyelőséghez kellő időben adják be.

A háziipari tanfolyamok célja egyrészt a falusi lakosságot olyan foglalkozási ágakra megtanítani, melyekben való jártassága által, a saját háztartásában szükséges használati tárgyait előállítani, másrészt a jelentkező háziipari vállalkozók részére, megfelelő munkásokat kiképezni.

Milyen tárgyak készítése tanulható meg a tanfolyamokon.

1. Kosárfonás: fehérvesszőből, butorok, piaci kosarak, zöld vesszőből, gazdasági kosarak, borító, kocsiülés, kocsiakaszték stb. fonása.

2. Fafaragás: a gazdaságban használatos tárgyak: gyümölcsládák, méhkaptárak, kisebb szekéralkatrészek, vonószék, boronaráma, szántalp stb. készítése.

3. Bőr kikészítés: kisebb állati bőrből zsíros és prémes bőrré való kikészítése: bekecs, suba, sapka készítés, stb.

4. Szepőkötés: fanyeles u. n. szepő készítés.

5. Szalmafonás: fonatok, kalapok, vékák, kenyérkosarak stb. fonása.

6. Gyékénymunka: lábtörölők, gyékényszőnyegek, piaci szatyrok, díszkosárrak, papucsok, stb. készítése.

7. Kukoricacsuhéfonás: szatyrok, lábtörölők, futószőnyegek, redőnyök, üvegfonások, díszkosárrak stb. készítése.

8. Vászonszövés: egyszerű sima vászon, törülköző, min-

tás ing és ágynemű kelmék, zsák, felsőruha-anyag stb. szövése.

9. Gyapju-, kender- és len-feldolgozás: a gyapju mosása, kender és len áztatása (ott, ahol kenderáztató van), kézimunka és szövonalak fonása és cérnázása.

10. Fehérnemű és felsőruha szabás-varrás: a falusi nép egyszerű, minden nap használatos alsó- és felsőruhának szabása, varrása.

11. Csipkeverés és varrás: díszcsipkék, ruhacsipkék készítése és minták kivérése, stb.

12. Kötés: gyermek és női ruhák, férfimellények, ujjasok, bluzok stb. kötése.

13. Himzés: bluzok, kendők, övek stb. himzése.

Az itt felsorolt tanfolyamokon felül felmerülő szükség esetén, más háziipari cikkek előállítását ismertető tanfolyamok is rendezhetők.

A tanfolyam rendezésének feltételei és kérelmezésének módja.

1. Háziipari tanfolyamot csak községi elöljáróság, erkölcsei testület, iskolán kívüli Népművelési Bizottság stb.) rendezhet, magánszemély nem.

A kereső tevékenységre való kiképzés céljaira rendezendő háziipari tanfolyamok csak abban az esetben engedélyeztetnek, ha az azokon kiképzést nyert egyének további állandó háziipari foglalkoztatását valamely tökéletes háziipari vállalat biztosítja.

2. A tanfolyam költségei a tanfolyam rendezését kérő községet terhelik, annak kell biztosítani:

a) a tanfolyam céljára alkalmas helyiséget, a munkahelyiség világítását és fűtését;

b) a tanfolyam kiküldött oktatójának lakás, fűtés, világítás és ellátását stb.

Ezen szolgáltatások elvállalását a kérvényben fel kell tüntetni.

a) fizeti az oktatónak a tanfolyam helyszínére való oda-vissza utazásának költségét;

b) fizeti az oktató díjazását;

c) fizeti az oktató OTI biztosítását.

3. A tanfolyamon feldolgozandó nyers- és segédanyagokról maguk a tanfolyam résztvevői, vagy a tanfolyam rendezését kérő község gondoskodik.

A szövő és fonó tanfolyamokon a szükséges felszerelést 2 drb. szövőszéket és tartozékait, illetőleg rokkákat indokolt esetben az Iparügyi Minisztérium bocsátja díjmentesen használatra, azonban a vasúti és helybeli szállítás a tanfolyam rendezését kérő községet terheli.

4. A tanfolyamon résztvevők létszámának legalább 15—20-nak kell lennie, de a 40 főt nem haladhatja túl. A szövő tanfolyamok résztvevőinek a száma legfeljebb 16 lehet.

5. A tanfolyam engedélyezése a m. kir. Iparügyi Miniszter Ur Öngyméltóságához címzett bélyegmentes kérvényben kérhető, melyet a kerületi Háziipari felügyelőség címére kell megküldeni.

6. A tanfolyam kérelmének fel kell tüntetni, hogy a kért tanfolyamra helybeli megfelelő felkészültségű oktató van-e, aki a tanfolyamon való oktatást elvállalja. Amennyiben ilyen nem volna, vagy az ajánlott oktatót a Háziipari felügyelőség bármilyen oknál fogva nem tartaná alkalmasnak, úgy annak kiküldéséről a Háziipari felügyelőség gondoskodik.

HIRDETÉSEK

ENDRÖD-GYOMAI
TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.
ENDRÖD

Fióktintézet: Gyoma. Tel.: Endrőd 2.
Folyósít rövidlejáratú mezőgazdasági kölcsönöket. Elfogad felmondás nélküli betéteket a legmagasabb kamattal mellet.

Népházi Szövetkezetben kitűnő friss árukat olcsón kap.

Endrődön
PIACTÉR közelében:

háza t keresnek: véte re.
Jelentkezni lehet a kiadóhivatalban.

Akarja husz fillérrel drágábban eladni a búzáját?

Keresse fel
vitéz Baranyai Istvánt
az Endrőd—Gyomai Takarékpénztárban, magas árat ad érte!

Az Endrőd-Gyomai Takarékpénztár R.-T. minde n f e l e
g a b o n a n e m ü t
magas piaci áron vásárol!

A Katolikus Népszövetség Temetkezési Segítőpénztára

utján mindenki könnyíthet az elhalálozás miatt jelentkező gondon, megnyugvást szerezhet magának és családjának.

Iratkozzék be tagul

Tagfelvétel és a díjak befizetése az Endrőd-Gyomai Takarékpénztár Rt-nál Endrődön. Tag lehet minden 14—65 év közötti egyén.

Orvosi vizsgálat nincsen!
Legkisebb havidíj 50 f.

Kege d ű t a n í t á s t

v á l l a l

Kappel Károly

“Az Egyházmegyei Hatóság 1238-1934 sz. engedélyével... Szerkesztésért és kiadásért felelős: WALTHIER GYÖRGY

Főmunkatárs:
CSERNUS MIHÁLY

Nyomatott Nádudvary Mihály „PETŐFI” könyvnyomdájában Gyomán.

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.

Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:

WALTHIER GYÖRGY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi u. 2 sz.

Hirdetéseket

kedvezményes feltételek mellett közlünk.

RAKÓCZI SIRJÁHOZ

Zarándokolt Kormányzójával élén — az egész ország népe. Engeszteltük a Nagyságos Vezérlel Fejedelmet, a magyar szabadság megtestesítőjét, aki az átkos politikai versengés és széthuzás, a szélsőséges, felelőtlen forradalmárok esztelen hóbortja miatt husz hosszú évig *raföldön* pihent.

A kassai dóm öreg harangja a felszabadulás ujjongó örömhírét hirdette a Kárpátok alján. Hírnöke volt az igazság diadalának, a magyar élniakarás és nekilendülés nagyszerű tényének, a magyarság csodálatos egymásratalálásának és testvéri együttérzésének.

Belekongatta a magyar koponyákba, hogy nem csipri-csupri pártérdek, politikai kalózkodások, nem egyéni érvényesülések és pártvezéri ambíciók hajszolása hozza létre a nagy magyar feltámadást és ujjászületést, beledörögte a dacos, széthuzó magyar szívekbe, hogy a magyarság társadalmi és politikai frakciós széttagoltsága és ellenséges marokdása, gyűlölködő bizalmatlansága Trianonhoz elvezethet ugyan, de Nagymagyarország megteremtését sohasem eredményezi.

Világraszóló feledhetetlenül szép ünnep volt a kassai bevonulás. A történelem századok múlva is, mint a magyar mult egyik legszebb emlékét fogja idézni.

Horthy Miklós kormányzó szava nemcsak Kassa város kuruc ivadékaival ujjongó örömrésztét váltotta ki, de utat talált remélhetőleg az ország minden fiának lelkiéhez is. A nemzet vezére a keserves idők tanulságainak levonására hívta fel a magyar népet. A kenyeret és szabadságot adó magyar föld — becsülletes magyar szíveket, hűséges kötelességteljesítést és szilárd ragaszkodást, kemény kitartást, ha kell, áldozatot követel a nemzet összeségéért, a magyar haza jobb jövőjéért.

Szent István apostoli királyunk dicső hagyományainak ápolását, annak szellemében való erős keresztény, magyar életet kívánt népétől az ország Nagyura. Megszívlelheti és követheti ezt minden magyar!

Adják Isten, hogy a kassai örömszünnep új kiinduló pontja legyen a lelkesedésben, hazafias érzésben magárralálalt és együtt ujjongó magyar nép boldogabb jövője kiépítésének!

vitéz Imrédy Béla

A magyar bel- és külpolitika vonalvezetője és legfőbb felelős irányítója az ország miniszterelnöke. A kormány tagjai az ő hozzájárulása nélkül lényeges és fontos javaslatokat és intézkedéseket nem végezhetnek.

Amikor tehát — a Szent Imre napján kezdődő „ünnepi hét” eseményeitől mámorosodva belekiáltottuk a nagyvilágba régóta nem érzett örömmünket és éltettük a magyar igazság elősegítőinek dicső nevét, mulasztást követnénk el, ha az őszinte tisztelet és mélységes hála akkordjait nem zengénénk azon a gondviselésadta férfiu iránt, aki hónapok óta elképzelhetetlenül győtrő és kimerítő, de mindinkább felelősségteljes munkájával vezette és irányította a felszabadulás előkészítő csatározásait.

Tudjuk azt, hogy Mussolini barátságát Bethlen István bölcs előrelátása szerezte meg. Hálával gondolunk Károlyi Gyulára, Darányi Kálmánra és Gömbös Gyulára is, akik megerősítették ezt a kapcsolatot, sőt a német és lengyel baráti összeköttetés által alábástyázták igazságos követeléseinek kemény harcát.

De elsősorban kalapot kell emelnünk és a magyar szív hálájával koszoruznunk azon férfiu homlokát, aki egyoldalról a nemzeti függetlenség és önállóság védelmében „egyed barátunkkal” szemben is védte a magyarság igazát, ugyanakkor azonban acélos keménységgel, de az elhamarkodás és irrealitás érzelmeit leküzdve — harcolt hazája régi területeinek visszaszerzéséért.

Éjjel - nappal permanenciában volt. Talán nem is aludt ez a sovány, aszkéta kinézésű ember. De koponyája a reális politikus földönlő célkitűzéseivel és a lehetőségek mérlegelésével szünet nélkül szötte-fonta az igazsággyőzelmének elszakíthatatlan fonatát. Emberfeletti energiájával és kitartásánál talán csak szerényasége nagyobb.

Amikor a hónapok-hetek diplomáciai gyilkos pergőtüze meghozta az eredményt, nem állott ki a porondra sütkérezni az érdem és elismerés görög tüzeiben, hanem áthárította másokra a dicsőség babérkoszoruját és nemzeti elismerés hála-rózsáit.

Megelégedett azzal a tudattal, hogy becsülletes magyar fajszerete diktálta heorikus küzdelmében legjobb tudása és lelkiismerete szerint járt el és boldoggá tette lelkét azon csodálatos látvány, hogy a husz év óta imádkozó,

kesergő, panaszgó magyarország millióit végre igazán örülni és a hazaszeretet szent érzésében megfürödni, ujjászületni látta.

Isten sokáig éltesse nemzetünk és hazánk javára Imrédy Bélát!
Cs.

Virad!

Honalapító első szent. Királyunk közbenjárására és az Eucharisztikus szentév folyamán elhangzott buzgó fohászok meghozták a kettős szentév nagy ajándékát: a magyar feltámadás viradatát. Halottak napján a Bécsben összeült döntő bíróság több mint egymillió elszakított felvidéki magyar testvért, 12400 négyzetkiló méter elrabolt földet juttatott vissza vér nélkül a Trianonban guzsbakított, porigalázt, sokat szenvedett csonka hazának. Feltámadás volt számunkra a halottak kegyeletes ünnepe. A sírokon égő millió és millió gyertyácska lángja behatolt az örökvilágosság homába, az igazságos és mindent tudó Bírő trónusa elé és megindította számunkra az igazságtevésnek azt a folyamatát, amelynek a történelemben példa nem volt.

Magyar testvér! Hallatlan és páratlan tény az, hogy az elszakított országrészeink egy tekintélyes darabja véráldozat nélkül visszakertült hozzánk. Tudjuk, hogy a magyar földet vérrel szereztük, mindenkor vérrel kellett megtartani és most mégis csoda történt, mert a 20 évvel ezelőtt elvesztésre ítélt föld egy darabja vér nélkül jutott vissza hozzánk. Ez a tény az isteni és emberi igazságosság törvényeinek érvényesülése, melyben mi — sanyargatott, bilincsbevert magyarok — mindig hitünk, mindig bizakodtunk ezen hitünket küldtük imádságban: a Magyar Hízekegyben a Mindenható elő.

Ez a hit, — a rendíthetetlen hit, erőt, acélos karokat, soha ki nem alvó reményt adott a magyarságnak úgy itthon, mint a csonka haza határain túl. Ez a hit vezette, betöltötte a puszták, tanyák a falvak, a városok lakóinak szívet, és azokat kikre ennek az országnak sorsa, újraépítése, az elvesztett területek visszaszerzése reá volt bízva. Ez a hit gyújtotta lángra

a világháboru után már-már kialvó testvéri és hazaszeretetet minden magyarnál: kicsinyenél és nagynál, szegényenél és gazdagnál egyaránt.

A sikerhez hozzájárult — súlyos tényező gyanánt — a másfél évtizedes szilárd és kitartó magyar külpolitikai irányítás és szervezkedés, mely azt eredményezte, hogy a csonka ország külpolitikai viszonylatban hatalmas barátokat szerzett magának, akik a magyar igazság előbbrevitelét önzetlenül szolgálták. Igen gyarló magyarok volnánk, ha a harmadik és a legsúlyosabb tényező gyanánt el nem ismernénk az isteni gondviselés hathatós segítségét, mely nélkül mindabból, ami történt, semmi sem lett volna. Csodálatos a külpolitikai eseményeknek az a találkozása, mely a müncheni egyezményt megteremtette, amikor a magyar igazság érvényesítését Mussolini felhívására az egész világ követte.

Diadalmas, örömteljes, soha nem látott ünnep napjaink voltak nov. 5-től nov. 11-ig, amikor a legelső magyar katona, vitéz Nagybanyal Horthy Miklós kormányzó Ur Óföméltósága beteljesítette a régi álmot és fehér lován bevezette az ujjászületett magyar honvéd hadsereget a Felvidék fővárosába: Kassára. Örömkönyök, harangzugas, tomboló lelkesedés, szétáradó boldogság váltotta fel és enyhítette 20 év galád és igazságtalan szenvedéseit minden magyar szívében úgy itthon, mint az elszakított részekben egyaránt. Még azoknál is, akik még ezidőszertig rabjában sínylőnek, mert a reménységnek olyan erős lendületét nyerték el, mely képessé teszi őket szenvedéseiknek még továbbvaló türesére és amely megacélozza elszántságukat.

A nagy ünnepek emlékein tündödvé a legméltóbbak akkor leszünk magyar voltunkhoz, ha imára kulcsolt kézzel adunk hálát elsősorban a Mindenhatónak s azután elismeréssel gondolunk országvezető Urainkra, kiket legjobban azzal támogatunk, ha tántoríthatatlan ragaszkodással és hittel, rendíthetetlen bizalommal szolgáljuk nemzetmentő politikájukat.
H. L.

KATOLIKUS AKCIO

A Hercegprimás szózata

Dr. Serédi Jusztinián bíboros hercegprimás átvette az esztergomi főegyházmegyéhez tartozó, visszacsatolt területek egyházi kormányzását és szózatot intézett visszatért hiveihez. Kivonathban közöljük a főpásztor szózatát:

„Husz év óta hazánk sorsának jobbrafordulásáért imádkoztunk. Reménységünk most Szent István évében különösen erős tápot nyert. *Biztunk abban, hogy a Szent Király csodát tesz Amerre. a Szent Jobbot vivő vonat ment, letérdeltünk, fohászkodtunk; „Ah, hol vagy magyarok tündöklő csillaga! Hol vagy István király? Téged magyar kíván!”*

Kiáltottunk és nem csatlakoztunk. *A csoda hamarabb megjött, mint reméltük!*

Mi, kis nemzet, lefegyverzett nép, szegény ország, vérontás nélkül csak az igazság fegyverét használva, visszanyertük hazánk területének jelentékeny részét.

Az öröm, a hála, a lelkesedés, a jövőbe vetett további bizalom dagasztják keblünket!

Végtelen vigasszal töltötte el főpásztori szívemet hálaadó hiveim tömegeinek képe, akik zsufozásig megtöltötték főszékes-egyházunk széles méretű csarnokait. *Mert nem lehet gonosz az én népem, mely Isten iránt a hálát így elismeri!*

De ne feledjük, hogy az igazi hála az lesz, ha ősi hitünkben kitartunk és Isten törvényei szerint élünk!

Ne feledjük soha az igazságot, melyet őseink annyiszor felismertek és szemünk elé állítottak, hogy *valahányszor elhagytuk az Urat, atyai szigorúnak vesszejét éreztette velünk, de ismét felénk derült jóságos arca, ha hozzá megtértünk!*

Majd atyai szeretetet sugárzó szavakkal köszöntötte új és mégis régi hiveit. Ragaszkodjatok — írja a Hercegprimás — Istentől rendelt lekipásztoraitokhoz, engedelmeskedjétek készséggel világi előljáróitoknak, kik immár nem idegenként, de testvérként kormányoznak benneteket. Így fogjátok munkálni földi boldogulástokat és lelketek üdvét és így fogjátok előmozdítani hazátok javát is.“

Búcsú

Csodálatosan szép ünnepet ült Endrőd, katolikus, magyarsága Szent Imre herceg ünnepén. A Felvidék visszanyerésének tudatától áttüzesedett lélkü magyarok ezrei vonultak ősi templomukba, hogy örömtől repeső szívük hódolatát kifejezésre juttassák a Gondviselő Isten iránt, aki megérni engedte a biztató, gyógyórú napokat.

Dr. Lindenberger János apostoli kormányzó, a váradi egyházmegye őpásztora ünnepi Te Deumot vezetett a magyar népet megsegítő őgi Hadur dicsőségére. Az általa végzett nagymisén a környék lelkészei segítettek nagyszámban.

A legények szentmiséjén Endrőd kiváló szülöttje: Szabó Frigyes szeghalmi plébános, püspöki tanácsos tartott lélekbe markoló, nemesen oktató beszédet a falu felsorakozott legénytáborához.

A főpásztori szentmise szónoka dr. Tóth Zoltán dévaványai esperes, pápai kamarás volt. Nagyszerű alkalmazással hozta kapcsolatba Szent István jubileumi évét, a Szent Jobb országjáró utját — az elkövetkezett boldogító eseményekkel, a vérelnküli új honfoglalás gyönyörű tényével. Majd a nagy király szellemének ápolására, egyéni, családi átélésére, a katolikus öntudat és önzetlen nemzeti érzés fejlesztésére buzdította a hívek sokaságát.

A templomi ünnepség a pápai és magyar himnusz éneklésével zárult.

Seregszemle

Szent Imre herceg emlékét akként ünnepelték Endrőd itthonmaradt legényei, hogy november 5-én ünnepi seregszemlét tartottak a Népház mozi termében.

A zsufozásig megtelt nagyterem közönsége lelkes hangulatban fogadta dr. Lindenberger János apostoli kormányzó atyai szeretettel átszótt, intó, oktató és példás cselekvő életre buzdító megnyitó beszédét.

Pelyva Imre legényegyleti elnök tüzes beszéde és Bula Vendel hazafias irányú szaválata közben a legényegylet énekcsoportja dalolt lelkesítő magyar nótákat.

Majd Bodor György szegedi központi titkár mondott ügyesen felépített beszédet a magyar legénytábor kitűzött céljairól és szépen fejlődő országos jelentőségű munkásságáról.

A lelkes eljenzéssel fogadott beszéd után Csernus Mihály apátplébános mondott köszönetet az Egyházmegye jelenlevő főpásztorának, báró Maasburg Alfréd szolgabíróinak, a község előljáróságának és a nagy szám-

ban felsorakozott vendégeknek. Komoly felhívást intézett a község fiatalságához, hogy a mai idők szellemének megfelelően olyan egyéni és társadalmi viselkedést tanúsítsanak, amely méltóvá teszi őket a falu jövőjének helyes vezetésére és felvirágoztatására.

A szép ünnepepség a Szózat hangjaival zárult.

Egyházi híradás

Egyesületi hírek!

Leányegyesületünk kulturszakosztálya — népművelési előadás keretében — november 19-én Erzsébetnapi műsoros előadást rendez a polgári iskolában. Havi összejöveteleiket december 1-én d. u. 5 órakor tartják ugyanott.

November 20-án d. u. fél 4 órakor Szent Ferenc III. rendje, november 27-én d. u. fél 3 órakor az Oltáregyesület, fél 4 órakor a Jézus Szive Szövetség Női csoportja, december 3-án d. u. 5 órakor a Férfi-Liga tartja havi összejövetelét. December 8-án délután fél 4 órakor Szivgárda avatást végzünk a templomban, amelyet a polgári iskolában műsoros szivgárda-ünnepség követ. A szülők figyelmét felhívjuk e szép ünnepségre.

Külterületi szentmisék.

November 20-án a csejti és polyákhalmi iskolában, november 27-én a Szent Imre... és nagylaposi kápolnás — iskolákban, december 4-én az öregkerti kápolnás iskolában, december 11-én a Szent Imre és csejti iskolákban, december 18-án a polyákhalmi és nagylaposi kápolnás iskolákban mutatunk be szentmiséket.

Advent. Krisztus megtestesülésének, a megváltás végtelen értékű nagy tényének előkészítő ideje. Istent keressük a siralom völgyében és rátalálunk a betlehemi jászolyban a gyermekké lett Istenre, aki az emberiség legnagyobb kincsét: a békét hozta közénk. Az anyaszentegyház a lelki sötétségben bandukoló őszövetség reményének, vágyának kifejezésére a sötét hajnali órákban mondott szentmisét, az u. n. „Rózáte” miséket. Az első hajnali szentmisét november 28-án végezzük.

Advent (Urjövét) idején minden katolikus a bűnbánat szentségéhez járul, hogy megtisztult lelkébe fogadja a Megváltó Jézus kegyelem-ajándékát.

Harangszentelést végzett dr. Lindenberger János apostoli kormányzó községünkben november 4-én. Timár Imre és neje Dinya Veronika adományából öntetett 211 kilós, Krisztus Király képmásával díszített harangszentelési ünnepségén résztvett a község előljáróságának vezetésével a hívek nagy sokasága. A nemes adakozóknak a Főpásztor mondott köszönetet példás áldozatkészségükért.

Kultürelőadások.

Békésvármegye Iskolánkivüli

Népművelő Bizottságának helyi csoportja november 27-én d. u. 5 órakor kezdi meg idei népművelő előadásait. A megnyitó előadás a Népház mozi termében történik szórakoztató műsor keretében.

Azon társadalmi egyesületekben, amelyek tavaly is különös érdeklődést tanúsítottak a tanulságos előadások iránt, az idén is több előadót szerepeltet a bizottság.

Az előadások idejéről kellő időben kapnak értesítést a Körök is, valamint a nagyközönség is.

Szent Imre ünnepély a polgári iskolában

Az endrői ifjuság képviselőiben jól sikerült ünnepséget rendezett a polgári fiúiskola 571 sz. Szent Alajos cserkészcsapata november hó 5-én délután, az ifjuság védőszentjének, Szent Imre hercegnek tiszteletére, amelynek műsora a következő volt:

1. Cserkészinduló. Előadta a polgári iskola ifjusági énekkara.

2. Hangay Sándor: Dal a liliumos királyfihoz. Szaválta Timár Ernő polg. isk. IV. o. tan.

3. Ünnepi beszédet mondott Pálmai József káplán.

4. Wencel: Menuett. Hegedűn előadták: MaácZ János és MaácZ László cserkészek.

5. Szent Imre keresztje. Színmű. Irta: Vándófalvi Salamon László. Előadták a cserkészek.

6. Petőfi Sándor: a nemzethez. Szaválta Varju László polg. isk. III. oszt. tan.

7. Apácay István: Szent Imréhez. Benke Lajos: Szűz tiszta lilium. Előadta a polg. isk. ifj. énekkara Benke Lajos tanár vezetésével.

8. Magyar tánc. Előadták: Kovács Ilona, Varju Margit, Giricz Margit, Gubuznai Éva IV. Bencsik Hermína, Székely Mária, Timár Klára és Uhrin Teréz. III. oszt. tanulók.

9. Lesz még egyszer ünnep a világon. Versesjáték. Irta: Harsányi László. Előadták a polg. isk. növendékei.

10. Pápai Himnusz. Énekelte a közönség.

A nagytermet teljesen megtöltő közönség szünni nem akaró tapsal jutalmazta az ügyesen előadott műsorszámokat, különösen az ifjusági énekkar számait, az ünnepi beszédet, valamint Varju László lelkes szaválatait. Nagy sikert arattak a MaácZ gyerekek is hegedűszámokkal, de az összes szereplők tudásuk javát adták.

A szépen sikerült előadás a rendező cserkészcsapat érdeme. Dr. Csókási Béla tanár, cserkészcsapat-parancsnok fáradhatatlanul munkálkodott az ünnepség érdekében, lelkes segítőtársai voltak a tanárkar tagjai: Magyarri Anna, Benke Lajos, özv. dr. MaácZné Truszka Irén és Nagy Ibolyka Edith.

A FELSZABADULÁS TÖRTÉNETE

Az a nehéz és idegfeszítő diplomáciai harc, mely az elmúlt hetekben lezajlott és a Felvidék visszacsatolását eredményezte — előzményeiben érdekes eseményeket tárt elénk.

A szudétanémet megmozdulás oly erős viharokat vert fel a diplomácia tengerén, hogy nemcsak Németország emelte fel komoly és határozott hangon figyelmeztető szavát a többmillió szudétanéme lakosság életének és vagyonának védelme érdekében, de közreműködésre serkentette a nyugati nagyhatalmakat is.

Az angol kormány lord Runcimant küldötte ki Csehszlovákiába, a szudétanémet kérdés tanulmányozására és ha lehetséges, békítési akció kezdeményezésére.

Az angol kiküldött jelentése az volt, hogy a németeket és cseheket oly éles ellentétek választják el, hogy együttélésük egy államban elképzelhetetlen.

A mindjobban elmérgesedő kérdés és Benes konok magatartása erélyes fellépésre készítette Hitler kancellárt.

A kisantant főprotektora: Franciaország becsülésreméltó hűséggel állt husz év alatt rengeteg pénzáldozattal segített szövetségese: Csehszlovákia mellé és kijelentette, hogy Németország támadása esetén fegyveres segítséget nyújt Beneséknek. Francia segélynyújtás esetén a szovjet is katonai támogatást ígért a cseheknek.

A kisantant államai közül Jugoszlávia semleges magatartását csak az esetben adta volna fel, ha Magyarország fegyverrel támad Csehszlovákiára, Románia pedig ígéretet tett Benesnek, hogy katonai szövetségi kötelezettségének eleget fog tenni. Beck lengyel külügyminiszter nem tudta semle, ességre birni a románokat.

Amikor Olaszország kijelentette, hogy teljes katonai erejével áll Németország mellé, s ennek következtében egy méreteiben és kimenetelében beláthatatlanul súlyos világháború előjelei mutatkoztak, az angol birodalom jószándéku miniszterelnöke ismételtén felkereste Hitler kancellárt, hogy a békés megoldást tető alá hozva megmentse Európát egy újabb, a réginel is szörnyűsebb katasztrófától.

Chamberlain és Mussolini közös béke-akciójának volt eredménye a müncheni találkozás és ott létesült négyhatalmi egyezmény, mely Mussolini határozott fellépésére és kívánságára, valamint Hitler támogatása mellett pótegyezménybe fog-

lalta a magyar és lengyel kisebbségek kérdésének megoldását is.

A magyar kormány haladéktalanul megindította a diplomáciai tárgyalásokat a prágai kormánnyal, melyek azonban a cseh delegátusok huzódása és habozása miatt sikertelenek maradtak.

A cseh kormány ismételt felhívásunkra október 26-án kelt válaszában kijelentette, hogy a müncheni pótegyezmény határozata alapján csak a magyar nemzetiség sorsáról kíván tárgyalni és errenézve elfogadja Olasz- és Németország döntőbíráskodását.

A magyar kormány kerülni akarván a mindjobban súlyosodó helyzet teljes elfajulását és mozgósított, kitűnően felszerelt hadseregének bevonulását, s ezzel súlyos élet és vagyonvesztést jelentő háború megindítását, elfogadta a két nagyhatalom döntőbíráskodásra leendő felkérését és alávetette magát azok döntésének.

A kormány látta, hogy ez a megoldás Németország újabb keletű cseh-barát viselkedése miatt „fájdalmas áldozatok vállalását” is jelentheti, de a nagyobb rossz elkerülése érdekében nem tehetett mást.

A bécsi döntés követeléseink nagyobb részét teljesítette. Nem kaptuk azonban vissza koronázó Pozsonyunkat, Nyitrát és vidékét, Nagyszőlőst környékével, s nem rendelték el a népszavazást a relatív többségű helyekre sem. Közül 200.000 magyar maradt odaát, míg hozzánk körül 120.000 szlovákjuk testvér került.

Megdöbbenve olvastuk, hogy német lapok szerint a bécsi konferencián nemcsak az 1910-es, hanem a csehektől meghamisított és tendenciózusan összeállított statisztikát is mérlegelni kívánta „részben” Ribbentrop, mert „a cseh életlehetőségi feltételeket sem szabad figyelmen kívül hagyni”. Miért nem láttuk ezt a törekvést a szudétanémet kérdésnél és miért olvassuk most hogy Csehország újabb száz községet kénytelen átadni Németországnak? Ilyenkor nem számít a cseh életlehetőség?

Hogy ennyit is kaptunk, azt elsősorban és legfőképpen Mussolininak és az őt képviselő Cianó grófnak köszönhetjük. A trieszti sikraszállás Magyarország érdekében, a müncheni pótegyezmény a magyar kisebbségi kérdés megoldásáról, az izgalmas római, majd bécsi tárgyalás végső eredménye Mussolininak köszönhető.

Jól esett olvasnunk, hogy az ország kormányzója: Horthy Miklós Ófőméltósága kassai bevonulása előtt üdvözlő táviratban tolmácsolta a magyar nép háláját az olasz királynak és a Duce-nak.

A bevonulás csodálatosan felémelő hangulatában Horthy neve mellett a Duce éljenzése volt a legerőteljesebb a felszabadult vidék lakosainak ajkáról.

Nem feledkezhet meg Ma-

KINEVEZTÉK AZ ÚJ MINISZTEREKET

A kormány tagjai közül kedden kiváltak: Bornemisza Géza, Mikecz Ödön, Sztranyavszky Sándor és, mint nyilatkozatában külön is megokolja, Kátz Jenő honvédelmi miniszter.

A kivált miniszterek helyére a következők kerültek:

Iparügyminiszter: Kunder Antal, aki a kereskedelemügyi miniszteri tárcát is megtartja.

Igazságügyminiszter: Tasnádi-Magy András, a NEP országos elnöke, aki ezt a tisztséget továbbra is betölti.

Földművelésügyi miniszter: gróf Teleki Mihály, aki eddig földművelésügyi államtitkár volt.

Honvédelmi miniszter: vitéz Bartha Károly tábornagy.

A kormányzó kinevezte tárcanélküli miniszterré Jaross Andort, aki a kormányban a felvidéki ügyek minisztere lesz.

A távozó miniszterek közül Sztranyavszky Sándor és Bornemisza Géza a kormányzó teljes elismerését, Mikecz Ödön I. osztályú magyar érdemrendet, Kátz Jenő pedig a titkos tanácsosi méltóságot kapta.

gyarország népe a szomszéd lengyel nemzet testvére, önzetlenül nemes és szilárd állásfoglalásáról sem a magyar követelések jogossága és a ruthén kérdésnek Magyarország javára leendő megoldása érdekében. Beck miniszterelnök minden lehetőséget elkövetett, hogy a közös magyar-lengyel határ Kárpátalja visszacsatolásával megvalósuljon. Nem rajta mulott a fél-megoldás, hanem azon „baráti” nagyhatalom idegenkedésén, amelynek Ukrajnában megszemenő céljai vannak a külföldi tudósítások szerint.

Hisszük és reméljük, hogy az Árpádok korától mindig magyar ruthén föld mielőbb visszakerül hozzánk, s akkor megvalósul a lengyel-magyar közös határ, s ezzel kéttestvér nemzetnek olyan összefogása gazdasági, katonai és kulturális téren, amely dacolni tud minden külpolitikai nyomással és igazságtalan beavatkozással, s bizonyítja századokra a két testvér-nép boldog jövőjét.

E részben hazai, részben külföldi lapokból összeállított eseményvázlat bőséges tanulságot nyújthat a magyarság gondolkodni tudó fiainak. Pesti.

A magyar honvédség élén a Kormányzó vonult be Komáromba és Kassára

A felszabadult felvidék városait és községeit egy hét alatt szállotta meg honvédségünk. November 5-én, Szent Imre-napján indultak el és mentek át a Dunán Medve községnél vitéz fiaink. November 6-án az egész vidék lakosságának, mintegy 70-80.000 ember jelenlétében és viharos üdvözlés között Horthy Miklós lovagolt hadserege élén a csehektől megtisztult Komáromba. — A magyar nemzet nevében Imrédy Béla miniszterelnök üdvözölte gyönyörű beszédben az „országmentő” és „országgyarapító” Hadurat, majd a megszállt város és vidék vezetői fejez-

ték ki hálájuk és alátvalói hűségük őszinte érzelmeit.

Le nem irható az öröm és újjongó lelkesedés, mely eltöltötte a rabság hosszú bilincseiből szabaduló magyar nép lelkét, amikor a nemzet erejét képviselő hadsereg pompásan szerelt ezredei élén megpillantották a nemzet hőseit: Horthy kormányzót.

Ez a lelkesedés és orkányszerű tüntetés a többi leszakított területek visszaszerzéséért elkísérte honvédségünket a felszabadult vidék minden falujába, minden otthonába. Öregek és ifjak versenyeztek abban, hogy husz évig elnémitott ajkuk a magyar biztatás, egységbeszólítás és cselekvés szavait kiáltsák bele az új, tiszta magyar levegőn át a nagyvilág fülébe. A csonkaország fiai néma csodálattal néztük e nagyszerű felhevülést és örömkönnyek között róituk le tiszteletünk adóját a haza és fajszereket bámulatos megnyilatkozása láttán.

A megszállás utolsó napja koronája volt a felszabadulás ünnepeinek. Horthy Miklós kormányzó vezetésével az ország nagyjai és irányítói csaknem valamennyien Kassára vonultak, hogy a magyar történelem egyik legszebb napjává avassák a Felvidék fővárosának: Kassa városnak visszatérését az anyaországhoz.

Az a kis ország, amely Trianon után nekünk megmaradt, százszor és ezerszer áldott, mert kenyéret adott nekünk. Ha szűkösen is éltünk, a magyarság megvehette rajta a lábát és felnevelhette azt az acélos, törhetetlen lendületű katonaságot, amelynek ütemes lábdobbanásaira most megremegtek Kassa ősi falai, mint amikor a tetszhalott testbe visszatér az élet lüktetése. Kassával és a többi felvidéki várossal ezer magyar esztendő tért vissza hozzá

Rákóczi sirja ott a dóm boltozatos pincéjében mintegy szimbólumba sűrítve hordozza azt a történelmi Magyarországot, amely Kassa minden kővében ott él: Léva, Fülek, Rozsnyó, Losonc, Ungvár és Munkács körül a földporába elkeverten a végvári magyarság tetemmel termékenyítették meg a földet. Az ő hősiességük, az ő lebirhatatlan és sohasem csüggedő magyarságuk él itten földben, fűben, fában és levegőben. A kővek beszélnek itt, a kővek szólalnak meg és ontják felénk évszázadok bölcs tanítását. Ők sugják nekünk, hogy ne csüggedjünk, csak magunkban, a magunk erejében bizzunk, mert csak akkor leszünk győzelmesek.

Nagymagyarország egyik legszebb ékessége került most vissza hozzánk, ahova el kell küldenünk fiainkat, hazánk minden sarkából, minden zugából — tanulásra, okulásra, magabaszállásra. Oda kell vinnünk gyermekeinket, hogy az őök szellemének levegője acélozza meg őket. Az a mindent elsöprő öröm és lángolás amely ezen a hűvös novemberi napon áttűzestette és lázassá tette az arcokat, nemcsak a mai generáció ölékezése, hanem tíz magyar évszázad közös nemzeti létének megpecsételése. A zömök román templomokban az Árpádok évezredekre szóló országalapításának tartóoszlopait látjuk. A kassai dóm gótikus magasra törése az Anjouk európai nagyhatalmának gejszerű felszökkenését, a három-tengermosta magyar birodalomnak nagyszerű csodáját idézi. A renaissance-házak olaszos derűje Mátyás király birodalmát jelenítik számunkra, a félig-leomlott kormos várfalak pedig azt a lebirhatatlan szívósságot, amellyel Ázsia pogány áradata ellen másfél évszázadon át megálltunk azon a földdarabon, amelyen egyedül adatott élnünk. Élők és halottak megszakíthatatlan láncként őrizték meg számunkra ezt a földet s minden testvéri ölelés fölött láthatatlanul, de minden magyar szívnek érezhetően millió és millió hajdani magyar szelleme borul itt össze testvéri ölelésben. Mai diadalunkban ezek a régi hősök oroszlánrészt érdemelnek, mert az ő áldozataik hozták meg számunkra ezt a boldog ünnepet.

Pénteken délelőttre Kassa átalakult. Az egész Magyarország itt van. Nemcsak a hivatalosak, hanem az ifjusági egyesületek küldöttségei és a vármegyéből rengeteg kispazda, szegény ember. Az utcákon mozogni sem lehet. Kassa várja urát, a magyarság vezérét Horthy Miklóst. Olyan ez valóban, mint amikor egy nagy család várja a családfőt, akit régóta nem látott. Hát hogyan teritné elje szeretetének minden rózsját, gyöngyét, szépségét!

Jön Berédi biboros-hercegpri-

más és Imrédy a kormány tagjaival. Fergeteges éljenzés. Jön Rothermere lord, hogy tanuja legyen a csodának, melynek megvalósulásában neki is része volt. Tombolva ünneplik. Jön Eszterházy, családjával együtt: fájdalmasan követelik vissza. Most megérkezik Horthy Miklósné fiaival és leányával: a kassaiak könnyezve, zugva ünneplik.

A Stéfanik-szobor helyén lobbog az országzászló, alatta piros-fehér-zöld címeres drapéria s a szobor taladzatán nemzetiszintű fénykörben, transzparenskból, a magyar korona. Az utvonat tele virággal. Egy percre nem szünik meg a tüntetés, amely különösen égigcsapó lesz akkor, amikor a lengyel-magyar határ követelése zug az ajkakon!

De mi volt mindez, s a tegnapi öröm is ahhoz, amikor a Piac-tér felől feltűnik Horthy kormányzó lovasalákja. Előtte lovagol Koós Miklós őrnagy-szárnysegéd. Imrédy Béla és Sónyi Hugó hadseregőparancsnok leszállnak az emelvényről s eléje mennek. Méltóságteljesen, pompásan közeledik a kormányzó. Katona és államfő, népének hőse és vezére. Ahogy leszáll a lóról, ahogy felmegy az emelvényre, maga a megtestesült nemes Magyarország.

Lobognak a zászlók, zug a tömeg.

— Éljen Horthy, Horthy, Horthy, Horthy!

A kormányzó felhalad a dísz-emelvényre, üdvözlök, szalutál, de én csak egyet látok. Azt a kézmozdulatot és tekintetet, amellyel Jaross Andort a felvidéki magyar párt vezérét köszönti, ahogyan Jaross meghajlására válaszol. Megbecsülés van ebben és mély-séges szeretet. Utmutatás az otthoni magyaroknak.

Imrédy Béla, Tost László, Csárszky püspök, Pausz Béláné, Eszterházy János, Payor Miklós beszélnek. Mindegyik beszéd elemény. Tost a polgárság hódolatát hozza, Pausz Béláné a felvidéki magyar asszonyokét és lányokét, Pajor szenátor a politikai életét. Szívből jön valamennyi. De amitán történt, arra felfigyel egész Európa és különösen Középeurópa. Csárszky püspök magyar és szlovák nyelven legmélyebb hódolattal és hűséggel köszönti Horthy Miklóst, a maga és magyar meg szlovák hivi nevében. Ime: a magyar nemzet nagy ünnepén itt vannak a testvérek is. És felharsan a kiáltás sok szlovák torokból:

— Nyech zsije Horthy! Éljen Horthy!

Eszterházy János most is alig tud szóhoz jutni. Szavai olyan mélyen emberiek, igazak és őszinték, olyan egyszerűen s ezért olyan szépek, hogy kimondhatatlan örömmel hallgatjuk. Ünnepélyesen leteszi Kassa mandátumát!

Ennek a városnak volt a cseh parlamentben képviselője. Több ez mint szimbolikus aktus. Egy éve ki hitte, remélte volna ezt...

S a kormányzó szól most. Sokszor könnyezett: láttuk, a beszédek alatt. Most mind, mind erősebb, ércesebb lesz a hangja. Az egész városban halotti csönd s csak akkor tör ki az éljen és a helyeslés, amikor már-már nem lehet visszatartani. A nemzet vezére beszél s ez a vezér férfi és igaz ember. — S ki írná le az örömet, amikor a magyar államfeje bejelenti, hogy szlovákul is szól. A magyar anya egyformán szereti gyermekeit.

— Nyech zsije Horthy, s ezt a kiáltást s ezt a szlovák beszédet meghallják a határokon túl is minden szlovák faluban. Horthy Miklós kormányzó azt mondta és úgy mondta, amit s ahogyan vártuk! Hálát adott Istennek, a nemzetnek, a barátoknak, a testvéreknek s kinyújtotta kezét a szlovák testvérek felé is. Ez az államfő atyja a nemzetnek, hős és példakép, de nagy, bölcs államférfi is.

Te Deum Laudamus.

Aradi Zsolt.

Endrőd ünnepelt

Endrőd község magyar népe lelkesen ünnepelte a Felvidék felszabadulását! Az Országos Frontharcos Szövetség endrődi csoportja a község közönségével együtt november 10-én az esteli órákban, lélekemelő és igaz magyar nemzeti érzésektől átítatott hazafias ünnepélyt rendezett a hősök szobránál.

A délutáni órákban a lakosság, az iskolák növendékei, a társadalmi egyesületek, a frontharcosok zászlóerdő alatt gyülekeztek a hősi szobor előtti téren. A gyomai levante zenekar magyar indulói mellett a körülbelül 5000 lelket számláló ünneplő tömeg példás rendben sorakozott fel, hogy a főbb utvonalakon tüntető felvonulást rendezzen.

Leirhatatlan öröm-ujjongással indult el, fáklyákkal és lámpionokkal, zászlóerdőben az impozáns menet. Lelkes hazafias dalokat énekelve, szavaló kórusokban állandóan éltették a Kormányzót, Imrédy Bélát, Kányát és gróf Telekít, valamint a baráti olasz és lengyel nemzet nagy vezéreit követelve a közös magyar-lengyel határt. Örömujjongva éltették a dicső magyar hadsereget, s hártárt nem ismerő lelkesedéssel követelték „mindent vissza”. Amerre a menet elhaladt a házakon magyar zászlót lengetett az őszi szél, az ablakok feldiszítve, kivilágítva emelték az ünnepély fényét és jelentőségét!

Már fél hét fele járt az idő, amikor a menet visszaérkezett a hősök szobrához, hol a formaruhás frontharcosok fáklyaféky mel-

lett állottak felváltva diszörséget. A nagy tömeg példás rendben állott fel és kezdetét vette a lélekemelő ünnepély! A magyar hiszekegy égbeszálló hangjai után a tanuló ifjuság gyújtó hatású szavatai hangzottak el, majd Kovács Libor endrődi gazda, törvényhatósági bizottsági tag, a frontharcosok alelnöke tartott mélyreható hazafias beszédet a tömeg állandó éljenzése és lelkesedése között. A különféle hazafias magyar dalok után a frontharcosok helyi csoportja nevében vitéz Baranyai István tkptári igazgató, a frontharcosok társelnöke, Rákóczy dicső és nagy szellemét idézve koszoruzta meg a szobrot. Majd a himnusz felemelő hangjai után, a hadirokkantak, frontharcosok, tűzoltók, levették és különféle alakulatok a levante-zenekar magyar indulói mellett díszmenetben vonultak el a hősi szobor előtt, amikor a csodálatosan felemelő lelkes hazafias ünnepély véget ért a nagy tömeg szünni nem akaró lelkesedése mellett!

Utána a frontharcosok tartották meg bajtársi táborozásukat ünnepi vacsora keretében, hová meghívást kaptak a község vezető egyéniségei, valamint a társadalmi egyesületek és testületek vezetői. Mindenki lelkes, örömteljes hangulatban volt és boldogan ünnepeltek. Vitéz Baranyai István a frontharcosok társelnöke hódolatos hálával, tüzes magyar hűséggel, hazafias gondolatokban gazdag beszéddel köszöntötte a Kormányzó Ófőméltóságát, melyet az egybegyűltek állva hallgattak végig, s szünni nem akaró nagy és őszinte magyaros lelkesedéssel szavaló kórusokban éltették Horthy Miklós Kormányzót. Majd Harsányi László főjegyző, a frontharcosok elnöke tartotta meg bajtársi jelentését, melynek keretében szívbemerkoló nagy hatású beszédben ismertette a nap jelentőségét és a magyar feltámadást! Beszélt még a felvidéki magyar sorsról, az ottaniak szenvedéseiről nagy hatással Tüköry József földbirtokos. Végül az esti vonattal érkező Csernus Mihály apátplebános, a frontharcosok díszelnöke szólott, aki izg-vérig lángoló, hazaszeretetlen és nemzeti öntudatban fogant nagyhatalmas beszédben rögzítette a hallgatóság lelkébe a nagy idők jelentőségét és magyar egységet sürgető parancsát. Az egybegyűltek mélyen meghatódva, szünni nem akaró lelkes éljenzéssel ünnepelték megrázó beszédéért szeretett Pásztorukat! Az ünnepi szent hangulatban állandóan éltette a Kormányzót, a Kormányt, a magyar hadsereget és a baráti nemzeteket a díszes tábor még sokáig maradt együtt!

Ugy érezték a derék endrődiek, hogy a magyar feltámadásnak ezen örömteljes napjaiban, amikor minden magyar szív jobban dobog, amikor minden magyar lélek a drága könnyecseppek igaz gyöngyeit ültette ki a sokat szenvedett magyar arcokra, a dicső magyar hadsereg — minden magyar büszkesége — melynek élén a legvitézebb és legfőbb hadúrunk masirozik a Kárpátok lábánál, meghozta azt az időt, amikor Szent István magasztos koronája büvőkörébe vonza mielőbb az ezer éves nagy magyar birodalmat.

v. B. I.

HIREK

Halálozás. Záhonyi Aladár komáromi járásbírósi elnök neje; Kliment Józsa november 7-én hosszú, fájdalmas, de a szentségektől erősi ett nagy lélekkel viselt szenvedés után visszatért Teremtőjéhez. — A gyomai járás népe őszinte sajnálkozással és igaz részvétellel hallotta a gyászhirot, mert Záhonyi Aladár 12 éven át nagy szaktudással és általános megelégedésre vezette a gyomai járásbírósi elnöki tisztét, s elhunyt neje rendkívüli agilitásával és nagy emberszeretettel jóságos segítő angyala volt a leginszesebb időkben a gyomai szegény népnek és gyermekeknek. Gyoma neki köszönheti azt is, hogy ott „az országzászló” mozgalmat és gyűjtést megindította, a szükséges összeg legnagyobb részét össze is hozta. — A temetési szertartást a család régi barátja Csernus Mihály apátplebános végezte Komárom város vezető hivatali és társadalmi rétegének nagy részvétele mellett. — Nyugodjék békében.

Koszorú-megváltás. Záhonyi Aladárné elhunyt alkalmával Csernus Mihály apátplebános 30 pengőt küldött a helyi „Magyar a Magyarért” indított segélyakció javára.

A Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara 1000 pengőt adományozott a „Magyar a Magyarért” mozgalom céljaira.

Pesti lapokból azt olvassuk, hogy a közeli napokban a kormány összetételében némi változás lesz. Az ország népe osztatlan bizalommal tekint Imrédy Béla miniszterelnökre és szociális programjának megvalósítása elé, s nem tudja elképzelni, hogy e rendkívüli feladatot más politikus hasonló hozzáértéssel és reális munkaérékkel el tudná végezni.

Rusinszkóban végsőkéig feszült a helyzet. A nép elkésereése egyre nagyobb mértékben tör fel, mert a cseh hatóságok elnyomása hihetetlen mértéket öltött, s a dühöngő terror elviselhetetlen.

A szlovák ultimátum szétszakítással fenyegeti Csehszlovákiát. Angol lapok szerint komoly katonai zendülés fenyegeti Prágát. Pözsonyban a szlovák katonák több cseh tisztet lelőttek, s most stábilis bíróság elé állították őket.

Lord Rothermere a magyar barát angol főur és sajtó-tulajdonos a napokban visszautazott Londonba. Lapjai tüneményesnek írják le a felszabaduló vidék örömfünnepeit, amelyeken a Lord személyesen is résztvett. A bucsztatásán megjelent magyar vezetőegyeniségeknek azt mondta, hogy „sohasem fogom elfelejteni az itt töltött időt és a látottakat. Most hazamegyek és tovább dolgozom az önök érdekében...”

Mussolini Magyarorszáért

A Duce nyilatkozatai a magyar problémáról

Tíz éve most annak, hogy Benito Mussolini azóta közmondásos jóslata elhangzott:

„A békeszerződések nem korporsók...”

Ő volt az első államférfi, aki az agyontaposott Magyarorszáig érdeklében szól emelt. Benito Mussolini már akkor sikra szállott a magyar igazságért, amikor még egész Európa zárt falanxként hátat fordított nekünk.

Emiélkezzünk csak vissza a Duce egy-egy nagyhorderájú kijelentésére, amely nélkül talán nem jutottunk volna el oda, ahol ma tartunk.

1924 szeptember 26-án este fél 7-kor Mussolini fogadja a Rómában látogatóban lévő magyar képviselőket és vártaszában nyilatkozik, hogy külpolitikájának egyik tengelye a magyarok iránti aktív szimpátia, annál is inkább, mert pozitíven tudja, hogy Magyarország a háború előidézésének bűnében ártatlan.

A magyar-olasz barátsági szerződés aláírásakor 1927 április 6-án Mussolini pohárköszöntőjében többek között a következőket mondotta:

„Az új Olaszország lelkiileg közelállónak érzi magát ama nemzethez, amely érintetlen formában megőrizte a régi erényeket és amely oly dacos vitalitásnak adta tanujelét. Ma inkább, mint valaha, megelégedéssel és hittel látja Olaszország, hogy Magyarország jobb jövő felé halad, amelyre kiválóan méltó.”

„Olaszország nyíltan kijelenti, a nemes magyar nemzet előtt, hogy csodálja a magyarság bámulatos erejét és önuralmát...”

1928 március 24-én Mussolini kihallgatáson fogad egy magyar küldöttséget, amely előtt az alábbi kijelentést teszi:

„A két nemzet közötti barátságot nemcsak a politikai egyezmények biztosítják, hanem — és főképpen — az az általános rokonszenv, amely az egész olasz nemzetet eltölti...”

1928 március 28-án a Daily Mail közli a Ducenak a békeszerződésekre vonatkozó világhírű nyilatkozatát, amelyet Lord Rothermere előtt tett:

„Magyarország és Itália között őszinte barátság uralkodik. Nem szolgálja Európa békéjének érdekét az, ha nyilvánvaló igazságtalansággal ilyen hősiességű nemzetet elkeserítenek. Egy szerződés nem lehet sarkító. A történelem sohasem ismert örökké tartó szerződéseket. A békeszerződések tehát nem korporsók, amelyekből a legyőzötteknek sohasem szabad többé kilépniük...”

1928 június 5-én Mussolini nagy beszédet tartott a szenátusban és egyebek között ezt mondotta:

„Magyarország nem akarta a háborút és kénytelen volt a háború legrettenetesebb következményeit elszenvedni. Amikor Magyarország a háború után igyekezett kiszabadulni az elszigetelt-

ségből, Itália őszinte készséggel nyújtotta feléje kezét. Itália barátsága megnyilatkozott a katonai ellenőrzés megszüntetésénél, a szentgotthárdi incidens elintézésénél, az optánskérdésnél és azoknál a könnyítéseknel, amelyeket Magyarországnak a fiúmei kikötő használatánál biztosított. Magyarország számíthat Itália barátságára.

A trianoni szerződés tarthatatlan, mert igazságtalan. Magyarország és a magyar nép jobb sorsot érdemelnek. Egyetlen szerződés sem örökéletű, mert népek keletkeznek, fejlődnek, haladnak, eltűnnek, sőt ki is halnak. Az örökéletű szerződések azt jelentenék, hogy egy bizonyos adott pillanatban az emberiség mumiává vána. Senki sem állíthatja, hogy a szerződések tökéletesek...”

1928 november 9-én a Berlingske Tidende című dán lap Mussolini-interjú közöl, amelyben többek között ez áll:

„A békeszerződések tökéletlenek. Több probléma, amely a béke és háború lehetőségét hordja magában, vár megoldásra és ezek között első helyen áll a magyar probléma...”

A Duce 1936 novemberi milánói beszédéből:

„Mindaddig, amíg Magyarországnak nem szolgáltatnak igazságot, a Dunamedencében békéről beszélni nem lehet... Magyarország valóban a háború legnagyobb áldozata. Ne feledjük, hogy négy-millió magyar él eredeti hazájának határain kívül. Az olasz nép csodálja a magyar nép katonai erényeit, bátorságát és önfeláldozó magatartását. Talán kínálkozik a közeljövőben olyan ünnepélyes alkalom, amely lehetővé teszi majd Olaszországnak, hogy ezekről a Magyarországi iránti igazi érzelmeiről, komoly tetteikkel tegyen tanubizonyságot...”

1936 november 27, Nápoly: „Nápolyiak! Egy harcban megédzett, munkában kipróbált, régi, dicsőséges hagyományait, ápoló nemzet vezére jön közetek! Fogadjátok méltón, forró lelkesedéssel.

Annai szenvedés után ez a nemzet megérdemli a jobb jövőt, súlyos sebeit meggyógyítását... Eljen Horthy Miklós, Magyarország kormányzója! Eljen Magyarország!

Kivonat a Runcimanhoz intézett levélből. (Popolo d'Italia 1938 szeptember 15.)

„...Csehszlovákia mesterségesen összetákoltt állam, amely meghazudtolta a népek önrendelkezési jogát és amely megérett arra, hogy azáltal bünhödjék, ami áltál vétkezett...”

A Duce 1938 szeptember 18-i trieszti beszédéből:

„...Feketeingesek! Azt, amit most mondok nektek, nemcsak a Róma-Berlin tengely politikája és a magyarok, lengyelek és más nemzetek iránti rokonszenvünk sugallja, hanem a lelkiismeret.

Hasonló értelemben nyilatkozott a Duce nevezetes trevisói, pádovai, vicenzai és veronai beszédeiben. Isten áldása kísérje minden lépését.

Endrődi népesedési adatok okt. 15 — nov. 15.

Születések: Paróczai Gergely tenitő leánya; Eva Margit és Katalin Etlka. Timár Antal földmives fia, Béla István. Hunya Imre földmives leánya, Mária Terézia. Katona Lajos kerekgyártó fia, Lajos. Hanycz Vince földmives leánya, Piroška Ilona. Iványi János kömives leánya, Eszter Mária. Vaszkó Péter földmives fia, Ernő Sándor. Magyar Lajos földmives fia, Lajos. Timár László földmives fia, László Gáspár. Varju Imre földmives leánya, Terézia. Bukva Vince munkás leánya, Irén Margit. Iványi Vince kömives fia, Vince Imre János. Szabó Jozsef juhász fia, Jozsef. Gellai Imre ny. csendőr fia, István. Hegedűs János munkás fia, János Boldizsár. Jánosik Vince földmives leánya, Klára Katalin. Hanycz Monika háztartásbeli fia, Zoltán György. Farkasinszki Imre munkás leánya, Ilona Irén. Varga Gáspár kocsis leánya, Eszter Magdolna. Szathmári Jozsef munkás leánya, Erzsébet Anna. Szabó István irodatiszt fia, Zoltán Béla Árpád. Jambri Lukács földmives fia, Imre. Hornok László földmives leánya, Ilona Irén. Farkasinszki Margit háztartásbeli leánya, Margit. Tóth Károly földmives fia, Károly Tibor. Timár Antal földmives fia, Péter Imre. Dávid Mária háztartásbeli fia, Vendel Imre Iványi Miklós földmives fia, Elek Miklós. Rác Mária háztartásbeli leánya, Imre; Dávid Mária háztartásbeli leánya, Irén. Vaszkó Péter munkás leánya, Etlka. Szilágyi Lajos munkás leánya, Ilona. Harsányi Etl háztartásbeli leánya, Erzsébet Monika. Giricz Bálint cipész leánya, Eszter, Sipos Imre leánya, Margit. Sóczy György munkás fia, György.

Házasságot kötöttek az Ur olfára előtt: Grénás Imre földmives rk. és Timár Mária rk.; Farkasinszki Gyula zenészk. és Liziczai Erzsébet rk., Gyuricza István földmives rk. és Varga Julianna rk. Oláh Imre cipész rk. és Gubuznai Jolánka rk.; Timár László földmives rk. és Katona Eszter rk.; Katona Lajos földmives rk. és Rác Mária rk.; Porupcsánzki Imre földmives rk. és Kurilla Mária rk.; Csik Jozsef földmives rk. és Dinya Brigitta rk.; Timár Vince földmives rk. és Giricz Eszter rk.; Timár László cipész rk. és Bacsa Margit rk.; Radó Sándor kereskedő helyváll. és Vaszkó Etlka Jolánka rk.; Varju Jozsef földmives rk. és Dávid Margit rk.; Héjja Sándor földmives rk. és Vaszkó Mária rk.; Andor János Mihály földmives ref. és Gonda Irma Mária rk.; Farkas Lajos földmives rk. és Rönckes Mária rk.; Timár Imre földmives rk. és Timár Erzsébet rk.; Cserenyecz Jozsef földmives rk. és Farkas-Matild rk.; Farkas Imre földmives rk. és Timár Monika rk.; Szmolá Miklós földmives rk. és Iványi Monika rk.; Németh Imre csizmadia rk. és Vaszkó Veronika rk.; Hunya Károly vendégloz. rk. és Dinya Ilona rk.; Vaszkó György nápsütáros rk. és Buza Mária Ilona rk.; Szurovecz Lajos földmives rk. és Fülöp Margit rk.; Dávid Lajos földmives rk. és Timár Ilona rk.

Elhunytak az Urbán: Dávid Vendel 26 éves, tüdőgümőkór. Galambos Miklós 27 éves, tüdőgümőkór. Uhrin Borbáls 33 éves, szervi szivbaj. Timár András 78 éves agyszélhüdes. Hornok Emerencia 62 éves tüdőgümőkór. Tóth Regina 33 éves agyhártyalob Tóth László 5 hónapos született gyengeség. Szmolá Borbála 62 éves agyszélhüdes. Gyuricza Erzsébet 68 éves szervi szivbaj.

Eljegyzések: Oszlács István földmives Papp Piroskával. Hornok István földmives Hanycz Veronikával. Vaszkó Gergely földmives Hornok Erzsébettel. Gyuricza Imre Miklós földmives Vaszkó Mária Irénnel. Kondor Jozsef vendégloz Hunya Ilonával. Szosznák Mátyás földmives Fülöp Teréziával. Hunya Sándor földmives Oláh Margittal.

Magyar a magyarért!

A Főméltóságú Asszony a csehek által kirabolt felvidéki magyarság felsegítésére országos gyűjtést indított. Hívó szavát megértették az endrödiek is és nemes versengéssel igyekeztek anyagi erejükhöz mérten áldozni a szent és nemes célra. A gyűjtőivek seregét hordták önként vállalkozó nemes lelkű hölgyek és férfiak széjjel a faluban, a tanyákon. Ezek a gyűjtőivek beszédes tanubizonyosságai a testvéri szeretetnek, áldozatkészségnek. Mélységesen megható az az általános és önkéntes adakozás, mely ezt a mozgalmat községünkben kísérte. Ugyanis a községnek azon részei, ahol szegény munkás emberek laknak, körzetbe nem voltak beosztva s mégis ezek a derék munkás emberek 10, 20 és 50 filléreiket, vagy pár kg. gabonájukat önként hozták el a községházán megnyitott általános gyűjtőivekre. Ezek az apró és nem várt adományok a legbecsessebbek és erkölcsi értékükben megelőzik sok tehető embernek sok adományát, mert ezek a nagyobb adományok a hazaszeretet vérkeringésében az ütőereket, az apró nem várt adományok pedig a hajszálereket jelképezik annak bizonyosságául, hogy az áldozatos testvéri szeretet ezekben az ünnepnapokban behálózta az ország minden rétegét s így ezek a drága kicsi fillérek éppen olyan jelentőséggel bírnak, mint a gazdagok csengő pengői.

Örömmel, büszkeséggel, de hálás szívvel is mondunk köszönetet a magyar áldozatkészség minden hősenek kivétel nélkül! Amikor a gyűjtőivek lapozása közben ezek a felemelő érzések eltöltik az ember lelkét, ugyanakkor fájdalmas tördőéseket érezhetünk annak láttára, hogy még ezekben a napokban is akadtak önző, szívtelen emberek, akik nem tudtak, vagy nem akartak felemelkedni a magyar fajtestvériség igazi és maradéktalan magaslatára. Névszerint tudjuk és ismerjük ezeket az üres lelkű ványadt szívű magyarokat! Megörökítjük őket tartósan a közélet számára, nem követendő példa gyanánt, hanem azért, hogy ujjal mutathasson rájuk mindenki, hogy milyenek azok az egyének, akik magukat a nemzet közösségéből ilyen magaviseletükkel kizárják s akiknek a Haza fogalma a jól-lakás érzését betöltő utolsó falat kenyérig, utolsó kanál ételig, de legfeljebb a házkapujáig terjed s azon kívül számára megszűnt a világ, meg-

szűnt a felebaráti szeretet és a magyar testvéri érzés, megszűnt ennek a földnek és nemzetnek szeretete — a hazaszeretet — amely nép és föld tagjaivá a magyarok Istene rendelte. A lelkes adakozók őrfzzék az elismerés és a hála felemelő érzéseit és gondoljanak könnyező szemekkel azokra a megviselt és sokat szenvedett magyar testvéreinkre, kiknek sorsát adományaik enyhíteni fogják és akik bizonyára forró imádságban és fohászkodásban emelkednek fel az Isten trónusáig a hálaadás szent érzelmeivel, hogy találkozzanak az adakozók áldozatos szíveinek magasztos önzetlenségével s így megépül az a láthatatlan híd mely bennünket összeköt az ujjongó, felszabadított, de pillanatnyilag inséges helyzetben lévő és nélkülözö felvidéki testvéreinkkel.

Hálás köszönetet nyilvánítok a fáradhatatlan gyűjtőknek is. A gyűjtés eredménye 2400 P. 3882 kg. búza, 5274 kg. tengeri.

Békésvármegye főispánjához eddig a következő adományok, illetve felajánlások érkeztek:

Dr. vitéz Ricsóy-Uhlarik Béla főispán 100 P., Tábor József, Gyula 100 P., vitéz Orsovay (Grammling) Alajos Békéscsaba 50 P., Csernus Mihály apátplébános Endröd 50 P., Mezőberény község társadalmi egyesülete a felszabadult felvidéki lakosság részére zászló beszerzésre 387.20. A m. kir. állami kórház Gyula, főorvosi kara, egy havi fizetésük 3 százalékát, tisztviselői kara egy havi fizetésük 1 százalékát, Békésmegyei Takarékpénztár Egyesület Gyula, tisztviselői kara, havi fizetése 1 százalékát, melyet a takarékpénztár Egyesület 100 pengőre egészített ki.

Értesítés

A búza világgiazi ára hetek óta csökkenő irányzatot mutat. A rotterdami tőzsdén 9 pengő a búza ára métermázsánként. A magyar gazdaközönség hálával gondolhat Imrédy Béla kormányára, hogy a katasztrófális külföldi búzaár nagy veszteséget okozó alakulását elhárította a magyar gazdák feje felől, amikor rendelkezése a Futura köteles átvenni a kormány által előírt magas áron buzáját. A 80 kilós tiszavidéki búza 21, az árpa 18.30, zab 19.50, tengeri 13.50-es áron kel budapesti átvételben.

A sertésvásárra 12.000 darab sertést hajtottak fel az elmúlt héten. Az irányzat alig változott. Fialtal 130 kilós sertésért 103—107 fillért fizettek. Könnyebbek 1 pengős áron keltek.

Baromfi legkisebb piaci árai: csirke 96, tyúk 93, gyöngyös

118, hizott kacska 104, hizott liba 100, pulyka 90 fillér kg-ként. A tojás minimális ára 118 fillér kg-ként.

A napraforgó ára budapesti paritásban novemberi szállítási esetén 19.—, decemberben 20.—, januárban 21 pengő. Ezen árból levonva a vasuti költséget kapjuk meg a helyi árat. A Futura ezenkívül a felmerülő költségek és iutalék címén 1 pengőt vonhat le mázsánként.

A báró Hatvany Uradalom Növénynevelő üze (Nagytelek, up. Hatvan) nemesített sörárpa, zab és tengeri vetőmagot ajánl fel a gazdálkodóknak. Együtt szállításra jelentkezni lehet a Kath Népszövetségi Kisgazda Kör elnökségénél.

Gazdasági tanácsok. Az őszi trágyázás és mélyszántás előfeltétele a tavasziak jótermésének. Késsítsük elő tehát földjeinket, hogy a tavaszi szántással ne vesztegessük el a föld téli csapadék gyűjtését.

A kukorica szárcsonkok (tövek) ne maradjanak a talaj felületén, mert alattuk nem fejlődhetik a buzavetés. A gondos gazda vetés előtt, fogasolás után letakarítsa földjéről a csonkokat, s csak azután vet. Célszerű a tengeri szárát a föld felett vágni, hogy a rövid szárcsonkokat az eke alászántsa. Mig így is üreges marad a föld a tövek körül, amely körülmény a vetőmag elromlását okozhatja.

Tavasszal ne hengeressük őszi vetéseinket tanácsolja egy kiváló gazda, mivel az így összetömött föld alsó talajrétegéből a víz gyorsabban elpárolog. A májusi száraz idők jobban bírja a nem hengerezett, hanem csak fogasolt vetés.

KUMOR

A bécsi pályaudvaron kérdéses az egyik utas a portást:

— Kérem mikor megy az utolsó vonat Tarnopolba.

— Az utolsó vonat?

Ugyan azt mi ketten nem fogjuk megélni.

Egy asszony hasatérő férjének felháborodva mutat fel egy asnap kapott levelet, ahol ilyen bájos bökölök voltak olvashatók:

„Jegyezze meg nagyságos Asszony” hogy önnek fogalma sincs a háztartásról, házirendről, de cicomázni tudja magát, mint egy páva és rikácsolni mint egy papagály.

— Mit szólsz ehhez a szemtelenséghez? — kérdezi férjét.

— Ezt csakis nagyon jó ismerős írhatta — válaszolta a férj.

HIRDETÉSEK

ENDRÖD-GYOMAI TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T. ENDRÖD

Fióklintézet: Gyoma. Tel.: Endröd 2. Folyósít rövidlejáratu mezőgazdasági kölcsönöket. Elfogad felmondás nélküli betéteket a legmagasabb kamattal mellett.

Népházi Szövetkezetben kitűnő friss árakat olcsón kap.

Endrődön
PIACTÉR közelében

h á z a t keresnek véte re.
Jelentkezni lehet a kiadóhivatalban.

Akarja husz fillérrel drágábban eladni a buzáját?

Keresse fel
vitéz Baranyai Istvánt
az Endröd—Gyomai Takarékpénztárban, magas árat ad érte!

Az Endröd-Gyomai Takarékpénztár R.-T. mindenféle gabonáneműt magas piaci áron vásárol!

A Katolikus Népszövetség Temetkezési Segítőpénztára

utján mindenki könnyíthet az elhalálozás miatt jelentkező gondon, megnyugvást szerezhet magának és családjának.

Iratkozzék be tagul

Tagfelvétel és a díjak befizetése az Endröd-Gyomai Takarékpénztár Rt-nél Endrődön. Tag lehet minden 14—65 év közötti egyén. Orvosi vizsgálat nincsen! Legkisebb havidíj: 50 P.

Kege dőtanítót

vállal

Rappel Károly

„Az Egyházmegyei Hatóság 1238-1934 sz. engedélyével.”

Szerkesztésért és kiadásért felelős:
WALTHIER-GYÖRGY
Főmunkatárs:
CSERNUS MIHÁLY

Nyomatott Nádudvary Mihály „PETŐFI” könyvnyomdájában Gyomán.

HÁRMAS - KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.

Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:

WALTHIER GYÖRGY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi u. 2 sz.

Hirdetéseket

kedvezményes feltételek mellett közlünk.

RIHEZ MENDÜNK?

Az emberiség nagy tömegei — az eszmék és világfelfogások más-más utvesztőin bolyongnak. Keresik az ésszt, a fényt, mely világosságot vet az emberi élet mibenlétére és céljára? Keresik a biztos utat, amelyen béke, megérlés és boldogság jut osztályrészsül az élet mostoha száműzöttjeinek. Lesik-várják a segítőt, szabadtót, aki megoldja az élet és megélhetés sok-sok, nehéz problémáját. Elnelnek századok, évezrek, s a világ népe kielégülést, megnyugvást nem talált.

Mégis van a világnak egy biztos helye, ahol szívesen fogadják és megadják a választ mindazon kérdésre és kételyre, amelyre másutt tétova feleletet adtak.

Ez a hely a betlehemi barlang, ahová leszállt az emberiség Megváltó és Üdvözítő Istene. Akiről Izaías így énekelt: „Kisded született nekünk és Fiu adatott nekünk és hivatik az Ő neve Csodálatosnak, — Istennek“.

Valóban csodálatos lény. Ezerkilencszáz esztendő óta népek, nemzetek milliárdjai vallják Istenüknek és követik utolérhetetlen, minden emberi véleményen felülálló, megdönthetetlen tanítását: az ujszövetség evangéliumát.

Istenember, aki a bűnös, pogányságba süllyedt emberiség nevében teljes elégtételt, az engesztelés és hódolat áldozatát tudta bemutatni a megbántott és haragvó Istennek, — s aki az égből lehozta évezredek vágyát és reménységét: a Teremtő Isten bocsánatát és kegyelmét.

Üdvözítő, aki fel tudta emelni a porból a bűnbánó embert és megtisztulást, megbékélést, megszentelődést, az Istenhez való felemelkedést és soha el nem muló örök boldogságot szerzett neki.

Általa Isten irgalma, áldása, szeretete és igazsága tért vissza a földre. Felemelő boldogításából nincs kizárva senki. Hozzájuthat szegény és gazdag, munkás és király, fekete vagy fehér bőrt, csak egyet kíván: jóakaratot és megjavulási szándékot.

Keresztény igazságosságot, keresztény politikát, keresztény családi és közéletet, keresztény be-

rendezkedést kíván és sürget mindenki föl ez?

Krisztus tanításának, erényeinek, társadalmi igazságot kívánó felebaráti szeretetének megvalósítása az élet minden vonalán!

Hol kezdjük? Önmagunkon! — Álakítsuk ki valamennyien a krisztusi embert, járjunk az ő egyenes utain és más lesz a világ képe.

Karácsonykor bele zug fülünkbe a betlehemi bölcsődal: „Dicsőség a magasságban Istennek és békesség a földön a jóakaratu embereknek!“ Ének, ünneplés, szeretetkiaradás főemel, de ez még nem elég.

Az élet hétköznapjain éljünk úgy, amint Isten választott és megváltott gyermekeihez: a keresztény emberhez illik: az Isten imádni meg ne szünjünk, embertársainkat becsüljük, az igazságot keressük és valljuk, s a tiszta erkölcsöt kövessük.

Ez a jószándéku keresztény élet, így találunk Krisztushoz és így változtatjuk boldogabbá a földszínt!

KARÁCSONYI AJÁNDÉKOT

ad a magyar népnek Imrédy Béla. Hét szociális javaslat került az országgyűlés elé, amelyek hivatván orvosolni a legkiáltóbb és legsürgősebb társadalmi igazságtalanságokat.

Az első javaslat a családi pótlék felemelésével — a kisebb tisztviselők és közalkalmazottak helyzetén kíván segíteni.

A második javaslat az OTBA hatáskörét akarja kiterjeszteni a városi, vármegyei, községi tisztviselőkre és a nem állami tanszemélyzet tagjaira, hogy ezek is betegellátásban részesüljenek.

A harmadik javaslat szól a keresethalmozás szabályozásáról. Csökkenteni kívánja mindazok nyugdíját, akik magánalkalmazásban a nyugdíjon felül nagyobb, tehát dupla jövedelmet huznak. Az ifjúság elhelyezkedésének alapját képezi e tervezet.

A negyedik javaslat a nő-tisztviselők alkalmazását szabályozza és nagyobb dupla jövedelem esetén elbocsátásukat kívánja rendezni. A bizottsági tárgyalásokon sokat rontottak az eredeti helyes elgondoláson.

Az ötödik javaslat az iparban, bányászatban, s kereskedelemben foglalkoztatott munkások, napszamosok és alkalmazottak gyermeknevelési pótlékának megállapításáról kíván intézkedni. Az or-

szággyűlés pénzügyi bizottsága a mezőgazdasági munkások gyermekeinek családi pótlékát is sürgette. A Pénzügyminiszter kijelentése szerint ez is előkészítés alatt áll a földművelésügyi miniszteriumban. Ugy látszik, Sztranyavszky minisztersége alatt nem készült el.

Beterjesztés előtt áll, s mielőbb tárgyalás alá kerül a „földreform“ organikus szabályozását és az u. n. „örökhaszonbérletek“ létesítését rendező javaslat. Teleky Mihály gróf földművelésügyi miniszter kijelentése szerint elsősorban a parlagon heverő földek, azután az idegen állampolgárok földjei, harmadszor a részvénytársaságok és bankok birtokai, majd a kötött

birtokok és a zsidótörvény alapján kisajátítandó birtokok kerülnek igénybevétele.

A hetedik javaslat a zsidótörvény revíziójára és végleges megoldásra vonatkozik. A NEP „zsidóbizottsága“ még e héten elkészíti a végleges tervezetet.

Örömmel látjuk a „gyorsvonattempót“. Sokat tárgyaltunk e kérdésekről éveken át. Rengeteg eszmét került felszínre, de a sok módosítás, sok érdeklőbejátszás elődázta a döntést.

Most végre a parlament opcióasztalára került társadalmunk beteg szervezete. Vigyázzunk, hogy a sok „bölcs bába“ között el ne vesszen a csecsemő!

Magyar átok

Különös fajtája vagyunk az Uristennek. Ránkakasztott a Teremtő annyi jeles tulajdonságot (harckészség, bátorság, türelem, kitartás, szótartás, baráti hűség, hallatlan munkaenergia stb), hogy a földnek kevés nemzete mondhatja el magáról. De van egy szörnyű betegségünk: nem álljuk azt, ha valaki erősebb, okosabb, vagy szerencsésebb nálunk, s félünk akar kerekedni. A konok magyar dac, a „csakazért“ is tüzes, fergegetes indulata nemcsak a magyar falu tudatlan embereit indítja sokszor meggondolatlan lépésekre és cselekedetekre, de kikezdi és megfontoltságától megfosztja gyakran az ország vezetésre hivatott kiválóbb egyéneit is.

Megborzadtunk és elkeseredésünkben ökölboszoritott kézzel szerettük volna „móresre“ tanítani azon „jeles“ politikusokat, akik az elmúlt hetekben gyászos, az egész világ előtt szégyenletes belpolitikai válságba kergették a közéletet.

Azt kérdezte mindenki, vajjon „mi szükség volt erre?“

Hónapok óta kintzó és keserűen tanulságos diplomáciai csatát vívtunk elrabolt területeink visszaszerzéséért, Tudjuk, látjuk, hogy függetlenségünk, nemzeti szabadságunk megóvása nélkül — többet senki el nem érhetett volna, mint Imrédy Béla és kormánya.

És amikor husz esztendő szenvedése után egy-két örömnapot látott ez a sir szélére taszított nemzet, akkor a felvidék magyarjainak elképedésére, a nagyvilág bámulatára, ellenségeink röhejére

— a régi 67-es — 48-as csatározások szüklátórkörü veszekedéseinek mintájára — leszavatták, megbuktatni akarták azt a kormányt, amelynek többen addig tagjai, s a felelősségben részesei voltak — csak azért, mert Imrédy Béla — a parlamenti fölösleges szófecsérlés helyett gyorsabb tempóban, s a mai idők sürgető kényszerítéséhez illeszkedve kívánja az évtizedek óta kívánt és százszor hangoztatott reformokat az ország megerősödése és a népjávéra megoldani.

Néhány jóhiszemű, de rövidlátó politikushoz felsorakoztak a nagybankok és részvénytársaságok igazgatósági tagságát betöltő „honatyák“, a liberális, szociáldemokrata és kiszagda képviselők. Az ellenzék nagy kormányzati változást remélt a kormány leszavazásától. A NEP fronttörő tagjai Sztranyavszky vezetésével új többség alakításával — a kormány átvételét.

Horthy Miklós kormányzó bölcs elhatározása és kemény ökle pontot tett a zavart keltő meggondolatlan próbálkozás végére.

És talán soha még országfő intézkedése nem keltett olyan egyöntetű örömet és lelkesedést, mint a kormány lemondásának el nem fogadása.

A magyar nép odaadón bizik Imrédy Béla kivételes egyéniségében, politikai éleslátásában és igazságos — minden melléktékintet elvető — szociális alkalmi akarában.

Alapos megfontolást, kevés szófecsérlést és gyors cselekvést kíván és követel a magyar nép vezéreitől.

Tudjuk, hogy Imrédy ugyanezt akarja. Bizunk benne és várjuk terveinek megvalósulását!

KÜLPOLITIKAI HIREK

A müncheni tárgyalásoknak legújabb hajtása a német-francia megegyezés és barátságkötés a két állam határának biztosítására. Nagy megkönnyebbülést jelent Rippentrop párizsi látogatása és megegyezése. mert e két nagy európai állam féltékenysége és versengése állandó üszköt jelentett az európai államok érdekerületein.

A francia és más országok szociálista és liberális sajtója dühöng a megegyezés miatt, mert azt hiszik, hogy Németország e határát biztosító megegyezés után szabadon fejt ki tejeszkedési politikáját a keleti államok felé.

Ezt megerősíteni látszik az önálló Ukrajnát létesíteni akaró ukránok vezére, aki azt mondotta, hogy „két éven belül felszabadítják a szovjet és lengyel fennhatóság alatt élő 43 ukránt és „Rutheniával“ egyesítve (a mi ruthén földünk!) önálló országot létesítenek. Kétszáz ezer főnyi seregük és „Hitler“ segíti őket.

Lengyelország politikai körében nagy visszhangot keltett e nyilatkozat, s mint halljuk, erős diplomáciai munka folyik a lengyel-országi meg nem támadási egyezmény erőteljesebb kiépítésére.

Bennünket annyiban érdekel közelebről a hír, hogy a fővárosi sajtó és rádió jelentése szerint újabb és újabb ukrán bandák lépik el a ruthén földet, gyötrik, kiozzák, üldözik a népszavazást és Magyarországhoz való csatlakozást sürgető öslakókat. Hogy eddig nem avatkoztunk be és nem kellettünk védelmére a borzasztó szenvedéseken átment testvereknek, az nem rajtunk mult. Fogcsikorgatva és elkecserevedve kenyszerülünk nézni a szörnyű üldözéseiket. Reméljük, hogy javul a helyzet és nem lesz ábránd a „lengyel-magyar határ“. — Isten él és megalázza a gógós fenhéjazókat!

A Figaró és Oeure című francia lapok azt írják, hogy Ribbentrop támogatást ígert Olaszországnak az afrikai Tunisz megszerzése, mely eddig Franciaország afrikai gyarmatbirodalmának kulcsa volt, de ahol nagy tömegben élnek az olaszok. Naponkint mindkét országban tüntetések zajlanak le, melyek nem szolgálják a megkezdett kibékülést.

A franciák lázas sietséggel sziklaerődöket építenek Tuniszban és szünet nélkül csapatokat szállítanak oda. A közeli olasz fennhatóság alatt levő Libiában mintegy 100.000 olasz katona áll készenlétben és száz szárazföldi és vízi repülőgép állomásozik.

Talán a vizsályt elintézni ment Rómába az angol „békeapostol“ Chamberlain miniszterelnök. Az angol-olasz megegyezés pecsetjét van hivatva szolgálja a fontos látogatás. Mussolini nagy diplomáciai kepessegeit ismer-

ve úgy véljük, hogy jól megalapozott az olasz követelés, s olyan időben jött, amikor a folyton terjeszkedő Németország főszövetségesének még áldozatok árán is kívánatos.

Romániában kivégezték a vasgárda vezéreit. A román királytól látogatása alkalmával kitüntetett német politikusok — válaszul visszaküldték valamennyien a román rendjeleket. Commen rommán külügyminiszter furcsát álmódott a minapiban. Azt ajánlotta, hogy a Magyarország és Románia közötti kapcsolatok megjavítását úgy lehetne elérni, hogy a két ország cserélje ki az ott lakó kisebbségeit. Szóval mi adjuk nekik az összesen 120.000 nálunk lakó román, s ők kegyesen kiengedik az ott élő két és fél millió magyart és székelyt. Persze ezek hagyják ott nekik erdélyi birtokaikat, házait és vagyonukat, — a Magyarország mondjon le minden, ezer éves, elrablott területeiről. Lám csak, milyen bölcsek ezek a balkán diplomaták!?

Szerbiában a velünk barátságos Sztójadinovics kormány nyert óriási többséget a vasárnapi választáson. Itt van a legtöbb reményünk, hogy megfelelő délvidéki határkiigazítás után nemcsak baráti, de testvéri szövetséget kössünk a háboruban is vitéznek ismert, egyenesebb, őszinte szerb neppel.

A japán-kinai háború tovább tart. A japán kultúra és felkészültség imponálóan győz a számban sokkal nagyobb, de szervezetlen és műveletlen kínai tomegek felett. Az európai nagy államok eber szemekkel nézik a japán térhódítást. Félnék a gyarmatok elvesztésétől. A „néprajzi jogok“ majd itt is érvényesülnek!?

A Magyar Távirati Iroda jelenti, hogy a kormányzó ur meghívta vadászatra gróf Ciánó olasz külügyminisztert, aki ennek a meghívásnak még decemberben eleget tesz. Örömmel várjuk a magyarság nagy barátját.

Memel vidéke vasárnap választott. A nyolcvan százalékos német többség a mielőbbi beolvadást követeli a Német birodalomba. Göring lapja azt írja, hogy „a nemzetközi ostobák egyik testületének jutott eszébe, hogy határvonalat húzzon ott, ahol a néprajzilag és gazdaságilag esztelenség volt“. Ugyanezt mondjuk mi is a Kárpátjáról és mégsem engedik hozzánk a gazdaságilag hozzánk tartozó területet!?

A Matin szerint Husztra német katonai megfigyelők érkeztek és Kárpátalján rendőrséget létesítettek, amelynek szervezését többé-kevésbé nyíltan németekre bízták.

Miniszterelnök Ur!

Nagy örömmel olvastuk a kormány törvényjavaslatát a családi pótlékról és a keresethalmozásról.

Méltóztassék megengedni, hogy a családvédelem gondolatát szolgálva — mi érdekeltek is — fel-tárhassuk kérésünket és kívánságunkat.

A családvédelem kiinduló pontját a házasságkötések elősegítésében látjuk. A kisebb fizetésű tisztviselői-karnak tehát az volna a kívánsága, hogy a feleség családi pótléka legalább annyi legyen, hogy az évi ruhaszükségletét fedezze, azaz havi 24 pengő.

Ha az első öt évben nem születne gyermek a nő, vagy ha tíz év alatt csak egy gyermeket születne, akkor pótléka 50 százalékkal csökkenne, azaz 12 pengőre szállna le.

Az egykező szülők nemhogy segélyt, de kiméletet sem érdemelnek, amikor nemcsak Isten erkölcsi parancsát és a házasság szent intézményét fertőzik és gyalázzák meg, de konok akadályozói a magyarság szaporodásának és így gyengítői a nemzeti erőnek.

Az első gyermek után 12-, a második után 18, a harmadik után 24, a negyedik és többi gyermekek után 30 pengő pótlékot kérnek a sokgyermekes tisztviselő családok.

Ha pénzügyi akadály volt, méltóztassék intézkedni úgy, hogy a kettős állású feleség után sem pótlék, sem lakbér ne utaltassék, s a gyermektelen, vagy egy gyermekes nyugdíjasok évi nyugdíjának 15—20 százaléka levonásba hozva — emelne a családvédelmi alapot.

Radikális és végleges intézkedést kérünk. A gyermekáldástól való óvakodás és magzatelhajtások rettentő pusztítást okoznak a nemzet életfájának. Évenként több gyermek nem jön életre, mint ahány elhullott a világháború vérzivatarában ugyanannyi idő alatt. Akkor ellenség gyilkolta a nemzet színe-virágát, most a szülők lelketlensége vagy kényelemszeretete pusztítja azt még gonoszabbul.

Ugy látjuk, hogy a sok tanácskozás ront az eredeti tervre. Kérjük tehát Nagyméltóságodat, hogy eredeti elgondolása szerint hajtsa végre e fontos törvényjavaslatot.

Jogot mertem formálni magamnak e felszólaláshoz, mert hat éves házaságom alatt, bár csekély segédtanári fizetésből tengődünk feleségem négy gyermeket szült, s három ma is él. Lelkiismeretem öntudatos magyar és vallásom felfogásom tiltakozott az ellen, hogy az életet és magyar hazám szolgálatát irigyeljem saját véreimtel.

A fiatalok elhelyezését korlá-

tozza továbbá a keresethalmozásról szóló törvényjavaslat kereset-határának felemelése is. Az eredeti javaslat inkább szolgálta a közérdeket és az ifjuság jövőjét. Méltóztassék megfontolás tárgyává tenni, hogy mindent az adózó polgárság sem bír el. Tehát azok is elégedjenek meg kisebb össz-jövedelemmel, akiknek gyermekeik éppen az ő fizetéscsökkentésük folytán jutnak álláshoz. A gyermektelen, vagy egy gyermekes családok nyugdíjánál és mellékjövedelménél bőven elegendő a 400 pengős maximális határ. — Akik félték a gyermektől, elégedjenek meg kisebb jövedelemmel.

Nagyméltóságod alázatos híve.
Debrecen 1938. dec. 12.

Stefán Béla
rk. polg. isk. tanár.

A szegények karácsonya

sok gondot okoz az előjáróságnak. Ennek kettős oka van. Az egyik az a körülmény, hogy a szegénygyi bizottság a hozzájárulások mérvét a jó termésre és kereseti lehetőségekre való tekintettel az eddiginek felére szállította le. Ez az álláspont téves, mert a községi karitás nem munkabíró és keresetképes egyének, hanem elesett, nyomorult, beteg hozzátartozók nélküli közsegélyre szorultakról gondoskodik. Már pedig ezeknek a szerencsétleneknek életsorsát nem befolyásolja a jó termés és a jó kereseti lehetőség. Másodsorban saivén viseli a karitás a sok, apró-gyermekes családok sorsát is, ahol a családfe esetleg nem teljesen munkaképes.

Nehéz az előjáróság helyzete azért is, mert a negyedik Isteni parancsot igen sokan nem létezőnek tartják. Elaggott szüleiket megvetik, nem segítik és a legnagyobb nyomorban hagyják sanyalódni. Az Isten és a polgári törvények azt parancsolják, hogy a gyermek a szülőjét tartani köteles úgy, ahogy tudja és semmi szín alatt sem lehet az évtizedeken át eltartó, nevelő atyát, anyát a gyermeknek a nyomorba taszítani. Az előjárói gondosság tudja azokat az eseteket, ahol segítő kézzel be kell avatkozni és indokolt esetekben be is avatkozik, akkor is, ha tartásra köteles gyermekek vannak, de ezeknek egzisztenciája önhibájukon kívül olyan súlyos (pl. sok gyermek miatt), hogy szüleiken legjobb akarat mellett segíteni nem tudnak. Nem segít azonban ott, ahol a szülők elhanyagolása csak a kiszáradt, kiapadt gyermeki szeretetre, vagy más bűnös és könnyelmű kifogásokra vezethető vissza!

A legszomorubb azonban s egyben legjellemzőbb az a tünet, hogy újban még a felére lecsökkentett hozzájárulásokat sem fizetik meg az adakozásra Isten és ember előtt kötelezett egyének. Ezek között is van egy tucat határozottan jó módú, vezető egyéniség, akik évekre visszamenőleg hátralékban vannak a hozzájárulásokkal. Ezeknek azt üzenjük, hogy meg van a módja annak, hogy keményszívűségükért megfelelő helyen felelősségre vonassanak, eltekintve attól, hogy saját szívükben és lelkükben kell ezt a felelősségre-vonást és számadástételt érezniök önmagukkal, a lesújtottakkal és Istennel szemben.

Nyomatékosan felhív az előjáróság mindenkit, hogy a hozzájárulásokat

most — az ünnep előtt — haladéktalanul fizessék be, úgy a hátralékosokat, mint a folyó tartozásokat!

A hiányos ruházatu szegény gyermekek serege, a reszkető, kezű s a halálképét visszatükröző aszottképi öreg szülők sorfala sejtelmes reménykedéssel és könnyező szemekkel várják a közeledő negyünnepet. Az ÓRÓK SZERETET ünnepét! Bátoratlanul remélik, hogy a kis Jézus születése napján egy néhány órára csökkenni fog nyomoruságuk és szenvedésük! Talán Ők is érzik az emberi szívek hirtelen megkeményedését és könyörgve jönnek hozzánk, hogy segítsünk rajtuk.

Testvérek! Emberek! Az éjjeli harangszó csengése-böngása már hallatszik a krisztusi szívekben! Halljátok meg szegény és nyomorult testvéreink mély sóhajtásait, halk könyörgő szavait is! Nyissátok meg szíveteket, fogadjátok be az Isteni Kised Megváltó melegét, mert csak akkor érezhetitek a megváltás, a megnyugvás igazi békességes és kegyelemteljes örömet, ha abban közreműködtek, hogy a karácsony örömeiben elesett szegény testvéreink is részesülhessenek!

H. L.

HIREK

Dr. Lindenberger János apostoli kormányzó-urunk résztvett a római zárandoklaton. Szokás szerint előterjesztette a Szentatyának az egyházmegye öt éves működési történetét. A hosszú út nem fárasztotta el főpásztorunkat, mert pár nap múlva, december 4-én felszentelte a szarvasi egyházközség új, diszes „Szent István kultúrházát”. A szarvasi katolikus testvérek nagyszerű alkotása őszinte dicséretet érdemel és elismerést váltott ki a Főpásztor szívéből is.

Körösladány katolikus tábora december 8-án köszönthette dr. Lindenberger János apostoli kormányzót. Az egyházközség búcsúünnepségén a nagy misét mondotta a Főpásztor és megáldoztatta a nagy számban szentségekhez járuló híveket. A főpásztori szentmisén a vidék több lelkipásztora segédkezett, akik délben az egyházközség világi vezetőivel Fehér Lajos pápai kamarás szívesen látott vendégei voltak.

A szarvasi katolikus templomi énekkar nemrégiben nagy sikerű templomi hangversenyt rendezett Takácsy Dénes újkigyósi plebános, énekművész közreműködésével. A nagyszerűen rendezett, tartalmas hangversenyen résztvett Szarvas vezető rétege gróf Bolza Géza nagybirtokos vezetésével. Endrődről Csernus Mihály apátplebános hallgatta meg az énekkar kitűnő számait, akinek a „Magyar Könyörgés” című egyházi énekét nagy precizitással énekelte a templomi kórus. — Fetzer József pápai kamarás vezető beszéde után Tauth Antal egyházkarnagy vezetése alatt az egyházi zene-irodalom sok nagyszerű alkotását énekelte kifogástalan előadásban a szarvasi „Szent Cecilia Énekkar”. Tauth

Antal, Privler Pál és Privler Gyula, továbbá Hegyi József kitűnő orgonajátékai nemcsak élénkítették az előadást, de bizonyosságot tettek arról is, hogy a szarvasi kath. egyházközség kitűnő zenészekkel dicsekedhetik. — Munkájukért elismeréssel adózhatik nemcsak az élvező hallgatóság, hanem az egész egyházközség is.

Békésszentandráson november 30-án ünnepelték a templom búcsúnapiját. Az ünnepi szentmisét Csernus Mihály apátplebános mondotta a kerületi papság részvételével. A szentbeszédet Takácsy Dénes újkigyósi plebános tartotta. A templomi szertartás után a katolikus körben műsoros sajtógyűlést tartottak a hívek sok száza s elhatározták, hogy a jövőben csak katolikus lapot járatnak és támogatnak.

Csongrád vármegye főispánjává — fővárosi hírek szerint dr. vitéz Ricsóy-Uhlarik Béla vármegyénk népszerű és közszeretettel álló főispánját nevezi ki a kormány. Először megriadunk a hír hallatára, s csak akkor nyugodtunk meg, amikor felvilágosítást nyertünk, hogy főispánunk továbbra is megmarad vármegyénk élén. A kormány elismerését jelenti az újabb megbízás, s Békésvármegye népe örül, hogy általánosan nagyrabecsült és szeretett főispánunk kiváló egyéniségét a kormány is kellően értékeli.

Dr. Márky Barna alispán ur kellemes hírt közölt a napokban veitünk. Az 1939. év tavaszán újjáépítik az öregkertek közötti rossz utszakaszt. Igéretet tett arra is, hogy mihelyt a vármegyei utalpengedi, teljes átépítés alá kerül a Gyoma-Endrőd közötti kimondhatatlanul gyatra, az öreg kövesút is. Reméljük, hogy beton lesz! A gyomai járás is megérdemli ezt!

Adományok. Dr. Sorbán Jenő járásunk főszolgabírája a sokgyermekes szegény családok gyermekeinek karácsonyi ruhasegélyére 200 pengőt, Csernus Mihály apátplebános 100 pengőt adományozott. A kósztsást a Zöldkereszt vezetősége végzi.

Járdaépítésünk folytatását akadályozza meg az a döntés, amely a napokban a Miniszteriumból leérkezett a községhez. Szigorú köteletségévé teszi a községnek, hogy új járda építéséhez csak akkor foghat, ha az illető utca lakosai a költségek 50 százalékát fizetik. — Békésvármegye kisgyűlésén Csernus Mihály apátplebános felszólalt a rendelkezés tarthatatlansága miatt. Vannak utcák, mondotta, ahol két-három lakos kivételével senki sem tud fizetni. Valamennyien szegény munkások, akik örülnek, ha a mindennapi kenyeret megkeresik és fizetni tudják részletüket a Faxhoz. Kérte a Főispán és Alispán urat, hogy a miniszteriumot világosítsák fel, s kérjék ilyen ese-

tekben méltányosabb állásfoglalásra. Vármegyénk vezetői megígérték a közbenjárást.

Uj tanító. Endrőd katolikus egyházközségének képviselőtestülete tanítójává választotta ifj. Bánai Ernő okl. tanítót.

Esküvő. Juhász Pál apátfalvi kántor december 18-án vezetioltárhoz Kalmár Ilonát, Kalmár Károly endrődi érdemes birtokos leányát. Volt kántor segédünknek örömmel gratulálunk!

Bartha Andrást, a tehetséges parasztköltőt, a *Timódi Lantos Sebestyén* irodalmi verspályázaton aranyozotti habérkoszorúval tüntették ki.

Gróf Csáky Istvánt nevezte ki Kánya Kálmán utódjává Magyarország Kormányzója. A betegeskedő külügyminiszter utóda — nem új ember a diplomácia utvesztőiben. Közel husz év óta mesterséget űzi, s az elmúlt években főmunkatársa volt Kánya Kálmannak. — Különösen Olaszország vette örömmel Csáky kinevezését, aki benső barátságával dicsekedhetik Mussolini Benito olasz miniszterelnöknek. — A német sajtó a magyar-német viszony teljes megszüldítésát várja az új külügyminisztertől. — Reméljük, hogy Csáky István, akinek nagy szerepe volt a bécsi tárgyalásokban, tovább folytatja eredményes külügyi munkásságát és valóban rászolgál a „reviziós-külügyér” kiténtető címre.

Darányi Kálmán nyug. miniszterelnököt az országgyűlés elnökévé választotta a magyar parlament. Grómmel köszöntjük a magyar politikai élet érdemes kiválóságát új szerepkörében. Érezzük és tudjuk, hogy higgadt vérmérséklete, böics meglátásai és tárgyilagossá igazságszeretete — e munkakörében is nagy sikert, s a képviselőház tárgyalásának biztos nyugodtságát és eredményes működését garantálják.

Ruténföldi statisztika. Kossey képviselő Prágában november 30-án előadást tartott a sajtó képviselői előtt Ruténföld mai helyzetéről és gazdasági viszonyairól. Kossey szerint a mai Ruténföld területe 10.185 négyzetkilométer. Magyarország visszakapott 1423 négyzetkilométert. 485 községből 377 maradt, 820.000 lakosból pedig 660.000, ebből 525.000 ruszin, A legjelentékenyebb kisebbséget a zsidók alkotják mintegy 60.000-en, azután következik 17.000 magyar, 15.000 román és 12.000 német. Elveszett az ország három legnagyobb városa: Ungvár 27 ezer lakossal, Munkács 26.000 lakossal, Beregszász 19.000 lakossal. A kormánynak azok a tagjai, akik Huszról Prágába akarnak menni, kénytelenek 300 kilométert kocsin utazni s csak akkor érik el Eperjesen a vasutat. (Prager Tageblatt.)

Szállást keres

a Szentcsalád

Egyre jobban terjed a katolikus családok között az a kedves ajtatoság, melynek neve: Szállást keres a Szentcsalád. Karácsony ünnepé előtt a katolikus családok össze állnak, 9 család egy csoportba, egymás közt kisorsolják, milyen sorrendbe viszik a szállást kereső Szentcsalád képét minden családba egy napra és milyen sorrendben mennek a Szentcsalád-képnek egyik estétől a másikig szállást adni.

Az ajtatoság úgy kezdődik, hogy december 15-én este összejönnek azon a helyen, ahol a szentképet átveszik és elviszik annak a családnak a lakására, akinél első nap lesz a Szentcsalád elszállásolása. Ebben a családban akkorra kis oltárt készítenek, rajta gyertyát, gyujtanak és a többi nyolc család tagjai is odagyűlekeznek.

Mikor a szentképet a családba hozzák, átadják a házigazdának kedves, beköszöntő imával. A képet a házigazda átveszi és rövid üdvözlő imát mond. Azután a képet a házioltárra helyezik és a Szentcsalád tiszteletére gyertyát gyujtanak. A szentkép előtt ajtatoságot végeznek, Jézus Szívét litániát, lorettói litániát vagy Szent József litániáját, stb.

Ajtatoság végeztével a vendégek eltávoznak, a kép pedig ott marad másnap estig. Előtte kis olajlámpát szoktak égetni.

Napközben a család tagjai rendszeren végzik teendőiket, ha a kép elé kerülnek, lélekben szeretettel üdvözlö a Boldogságos Szűz Máriát és Szent Józsefet. Szokásban van, hogy a Szentcsalád tiszteletére azon a napon megvendégtelnek olyan szegény családot, amelyben kis gyermek is van. Este meghatározott időben ismét összejön a 9 család annál a háznál, ahol a kép van és miután előirt imával elbucsuztatják a képet, elviszik a következő családhoz, ahol a kép elhelyezése és az ajtatoság-ügy történik, mint az első háznál. Így megy ez végig a kilenc családnál.

Karácsonykor az éjjeli misére közösen imáznak a kilenc család tagjai és a felállított betlehemi jászóknál köszöntik a Szentcsaládot.

Szilassy Béla — államtitkár. A hivatalos lap vasárnapi száma közli, hogy a Kormányzó Jaross Andor tárcanélküli miniszter előterjesztésére dr. Szilassy Béla országgyűlési képviselőt a felvidéki magyarság egyik vezetőjét államtitkárrá nevezte ki.

HIRDESSEN

L. A. P. U. N. K. B. A. N.

Halálozás. Dr. Pánczél Emil Gyoma község érdemes, nagy tehetségű főjegyzője életének negyvenedik évében elhunyt. Ószinte sajnálattal közöljük a megrendítő gyászhirot, s ugyanakkor igaz részvétellel kondoleálunk dr. Pánczél József vármegyei főjegyző ur, az elhunyt bátyja révén gyászborult Szeretteinek.

Hírek a vármegyéről. Békésvármegye kisgyűlése december 13-án tartotta december havi kisgyűlését vitéz dr. Ricsóy-Uhlarik Béla főispán elnöklete alatt. Százhatvan tárgy szerepelt a tárgyszorozaton. Endrődöt érintő ügy kevés volt. Köles István th. utkaparó újabb betegszabadságot kapott, mely után nyugdíjazták, Liziczay Sándor ny. utkaparó járandóságát megállapították, a kondorostanyai szerződéses orvosi állás betöltése tárgyában hozott képviselőtestületi határozatot jóváhagyták azon módosítással, hogy annak hatálya az állás végleges rendszeresítése és betöltéséig tart, feloldották a képviselőtestület határozatát, mely megtagadta a hozzájárulást a Nemzeti Repülőalaphoz a jövő évre s jóváhagyták az egészségvédelmi kiadások részletezése tárgyában hozott határozatokat. Ugy a vármegyei, valamint több község alkalmazottai javára megszavazott karácsonyi segélyeket jóváhagyta a kisgyűlés. — E hó második felében tartja a Törvényhatóság negyedik évnegyedes közgyűlését. A több fontosabb tárgy között szerepel a kormány szokásos bemutatkozó leirata. Mint halljuk, a közgyűlés nagy többsége feltűnő ovációban óhajtja részesíteni Imrédy Béla miniszterelnököt.

Főző-tanfolyamot rendezett az Egységes Munkásokban — a Zöldkereszt és az Iskolánkívüli Népművelési Bizottság Szabó Marianna okl. gazdasági szaktanító vezette a kitűnően sikerült tanfolyamot, amelyen 32 endrődi asszony és leány vett részt. A december 15-én tartott „vizsga” pompásan sikerült. A bizottság tagjai Csernus Mihály apátplebános vezetésével nagy megelégedéssel látták a szorgalmas tanítványok ügyességét és elsőrangúnak ítélték az általuk készített nagyszerű ebédet. A tanfolyam sikerét mutatja az is, hogy többben kérték a Bizottságot a tanfolyam jövő évi megrendezésére.

Elmaradt népművelési előadás. Az endrődi Iskolánkívüli Népművelési Bizottság december 14-én egyéb közérdekű tárgy mellett be akarta mutatni a lakosságának az Eucharisztikus Kongresszus főbb eseményeit feltűntető kitűnően sikerült filmet is. — Sajnálattal közöljük, hogy a filmtulajdonos P. Köhler lazarista atya a vasuton oly súlyosan megbetegedett, hogy Gyomán nem szállhatott le a rá váró autóra, hanem vonattal tovább utazott Gyulára kórházi kezelésre. — Igérte, hogy mihamarabb helyreáll, lehozza örömmel a filmet.

Munkában a parlament. Az országgyűlés keddi ülésén tárgyalta és többek hozzászólása után elfogadta a kisebb fizetési fokozatu tiszviselők korpótlékáról és a családi pótlékról szóló javaslatot, majd tárgyalás alá vette az önkormányzati alkalmazottak és nem állami tanítók OTBA-ellátásáról (gyógykezelés) szóló törvényjavaslatot. Kovács Sándor „szűzbeszédében” a családvédelmet erkölcsi tekintetben is megerősíteni kívánta és revízióját sürgette a régi liberális-szabadkőműves irányzat torz-szülöttjének a polgári házasságnak. Dr. Fencik István ruthén képviselő Magyarországon jobb jövőjét a szociális problémák megoldásától várja, s ezért örömmel fogadta el a javaslatot. Sehol sem láttam, mondotta Fencik, amit Magyarországon, ahol a magyar gazda szalonnával és káposztával olyan jól él. A Verhovináról hoztam magammal egy darab zabkenyereket. Amikor egy otthoni embert megkérdeztem, mikor ettek húst, szalonnát, azt mondotta: „Mi szalonnát csak 1914-ben láttunk”. Azt a sorsot kívánja a munkáságnak is, hogy meglegyen a kenyere és szalonnája. — December 21-én kerül tárgyalás alá a földreform és a zsidótörvény. —

Endrőd község képviselőtestülete

folyó hó 2-án tartotta ez évben utolsó rendkívüli közgyűlését igen élénk érdeklődés mellett.

Véglegesen döntött a kondorostanyai segédjegyzői lakás és községháza ügyében azzal, hogy elcserélte a Fülöp János féle házáért a tulajdonát képező kondorostanyai ingatlanokból 10300 négyszögöl földjét. Az endrődi Kereskedelmi Rt. kérelmét, hogy nagylapos — ujtelepen lisztcseretelepet nyisson, melegen pártolta azzal az indoklással, hogy addig is, míg az új malom Nagylapson felépül, az ottani nagyszámú lakosság könnyebben jusson és kevesebb veszteséggel a kenyérliszthez csere útján. Tudomásul vette az Országos Testnevelési Tanács leiratát, melyben 400 pengő segély juttatásáról értesíti a községet.

A takarékmagtári kölcsönökre nézve új szabályrendeletet alkotott, mely az eddiginél több figyelmet fordít a kölcsönök biztosítására.

A Nemzeti ünnepeken a nemzeti és gyász-lobogóknak kitézését a vonatkozó vármegyei szabályrendelet alapján kötelezővé tette a Széchenyi, Andrássy, Apponyi, Kossuth utcákon. A kötelezettség alól a járási Főszolgabíró adhat indokolt esetben felmentést. Az előjáróság már is felhívja a megjelölt utcákon lakó háztulajdonosokat, hogy

a zászlók beszerzéséről sürgősen gondoskodjanak. Kedvezményesen lehet zászlót iratni a község házában a 8. számú irodában.

Tudomásul vette községi állatorvos felfüggesztését.

Megszavazta a legszükségesebb légoltalmi berendezkedésekre szükséges összegnek, mely a jövő évi költségvetésben van biztosítva, kölcsön vételét. Szabó Ágoston és Bela Lajos téves közmunka előírásait törölte. Tárgyalt a csendőrlaktanya elhelyezéséről. Ugyanis a csendőrlaktanya 1939 évi május 1-én jelenlegi helyéről áthelyezendő lesz, mert tulajdonos a bérletet tovább nem tartja. Elhatározta, hogy a testnevelési alap maradványát a zenekari alaphoz csatolja. A hadiözvegyek és árvák segély alapjának f. évi kamatát kiosztani rendelte.

A községi és gyámpénztári tőkepénzek elhelyezését a jövő évben az Endrőd-gyomai takarékpénztárban rendelte el. A r. Kath. egyháznak, tekintettel a nagylaposi iskola építkezésre, újabb 1500 pengős iskola fenntartási rendkívüli segélyt szavazott meg. A vagyonszállítási földken gyakorolható vadászati jogot a vadásztársaságnak évi 100 pengőért bérbe kiadta.

Légoltalmi riadó

volt f. hó 9-én kora reggeltől este 9 óráig. Már két héttel ezelőtt elrendelte a Honvédelmi miniszter Ur az országos gyakorlatokat abból a célból, hogy ezen legrémesebb és legújabb háborús veszedelem ellen a lakosság minden rétege védekezni tudjon és hogy elsajátítsa azt a magatartást, amely alkalmas arra, hogy a reánk szakadó veszedelmeket csökkentse.

A riadót légoltalmi készütség előzte meg. A községnek készütségi állapotba való helyezése kitűnően sikerült és a hosszas előmunkálatok meghozták azt az eredményt, hogy a készütségi felhívásnak egy rövid óra leforgása alatt érvényt lehetett szerezni. A légoltalmi szolgálatosok közül igazolatlanul senki nem maradt el. Ezért a fegyelmezett magatartásért elismerést érdemelnek. A gyakorlat repülőgépekkel volt kombinálva, azonban erre a vidékre a ködös időjárás miatt a repülőgépek nem jöhettek el s így a riadó csak feltevés alapján lett déli I órakor elrendelve, melyet egy fél óra múlva visszatérő riasztás követett. Ugyanis a tapasztalat szerint az ellenséges repülőgépek egy kiküldetés alkalmával ugyanazt a helyiséget nem csak menet, hanem jövet is megtámadják. Ezt a célt szolgálja a visszatérő riasztás.

A riasztási gyakorlatról nem lehet azt a jót elmondani, amit a készütségi állapotra nézve már említettünk. Nem volt meg a szükséges fegyelem a lakosságban, a járókelők a riasztó harangszóra nem igyekeztek valamilyen buvóhelyre. Az esti riasztásnál, mely háromnegyed 9 óra után történt, az a kifogás volt tapasztalható, hogy a teljes elsötétítést több helyen nem fogatosították. Mindezek az apró körülmények egy komoly légi támadás esetén rettentő módon megboszulhatjuk magukat és a községnek is helyrehozhatatlan károkat okozhatnak.

A légoltalmi vezetőség amikor a gyakorlat eredményét elap hasábjain ismertette, egyben felhívja a lakosság figyelmét, hogy a jövőben hasonló esetben szigorúan alkalmazkodjanak az előírásokhoz. A befutott jelentések alapján mindazok ellen megindul a kihágási eljárás, akik a légoltalmi közegeknek és felszólításaiknak nem engedelmesskedtek. Tudomásul kell venni azt is, hogy a légoltalmi kihágások nem 1—2 P-ös pénzbüntetést, hanem hosszantartó elzárást vonnak maguk után és hogy ezeket a kihágásokat a rendőrhatalóság azonnal lefolytatja.

Tudomásul kell venni azt is, hogy a légoltalmi beosztottak ebben a minőségükben még gyakorlat alkalmával is hatósági közegek s így a bántalmazásuk igen súlyos következményeket von maga után. Ez azért említjük meg, mert megtörtént, hogy egyik meggondolatlan lakostársunk a segédrendőr felhívására azzal válaszolt, hogy a segédrendőrt bántalmazta. Igen természetes dolog lesz, ha a büntető igazságszolgáltatás az ilyen embereket örökre kijózanítja társadalom és közrend ellenes felfogásukból és megtanítja őket a becsületes polgári magaviseletre.

Előjáróság.

Győr—Moson—Pozsony

közigazgatásilag egyelőre egyesített vármegyék közigazgatási bizottsága ülést tartott. Az alispáni jelentéshez szólva Szűts Géza plebános, bizottsági tag elítélte a Nemzeti Egység Pártjából kilépett képviselők magatartását és örömmel állapította meg, hogy az egyesített vármegye NEP képviselői, akikkel szemben annakidején maga is politikai küzdelmet vívott, most ezekben a történelmi időkben a kormány mögé álltak. Indítványozta, hogy az Imrédy-kormányt a vármegye bizalmáról és támogatásáról biztosítsák. Az indítványt a bizottság egyhangúan elfogadta. Pintér László országgyűlési képviselő köszönetét fejezte ki Szűts Gézának azért, hogy mint ellenzéki ember is helyesli a kormány reformpolitikáját. A kilépéseknek előnyük is van — mondotta — az, hogy most sokkal egységesebb tábor áll a miniszterelnök mögött.

Haza vágytam...BARTHA ANDRÁS
verse.

Lakodalom volt ott az élet, —
Ahol én most a nyáron jártam,
Fehér csókszirom volt az ágyam,
Nekem dalolt ott minden madár,
És mégis, mégis haza vágytam!

Kék pillangók hozták az álmat,
Vigadni a szememre ültek;
Tán még átka sincs ott a bűnök,
A lecsepegő hold-sugáron,
Illatos szellők hegedültek.

Édes, csorranó nóta mézzel
Traktált meg a halkszaru este
Puha kezét szívemre tette,
Simogatott, vigasztalt, mintha
Lenvirág szemü arám lenne...

Szép hárangzó csalta a reggelt,
Minden virág imába kezdett, —
Amíg a szépség rácséprgett,
S mint szárnyat bontó kicsi lepkék,
Megborzolták a puha csendet.

Minden bokor szépség-berek volt.
Fütyty-szótól volt hangos az utam,
Mikor az est ölébe bujtam,
És mégis, mégis haza vágytam,
Mert ott is csak sirni tanultam...

**A kisgazda állathizlalás
ujabb támogatása**„DARÁNYI IGNÁC
kisgazda-alap”

Az Állatértékesítő „Hangya” Szövetkezet az utolsó esztendő munkája során annyira megerősödött, hogy most már a kisgazda hízalás fokozottabb támogatására gondolhat.

A Hangya elhatározta, hogy azokból a feleslegekből, amelyek az állatértékesítési munka során keletkeznek, egyelőre 100.000 P-ös alapot létesít, amely arra fog szolgálni, hogy a kisgazdák állathizlalási célokra (sovány állatbeszerzés, takarmány beszerzés, stb.) olcsó kölcsönöket kaphassanak. Ezt az alapot a kisgazdák nagy barátjának emlékére Darányi Ignácra nevezik el.

A most erre a célra rendelkezésre bocsájtott, egyelőre 100.000 P-ös tőkét mindenkor a Magyar Nemzeti Bank érvényben lévő kamatlába mellett fogja a gazdaközönségnek kölcsön adni. Mindaddig tehát, amíg a Magyar Nemzeti Bank kamatlába nem változik, 4 százalékos kamattal megfizetése ellenében áll majd a kölcsön a gazdák rendelkezésére.

A Hangya Szövetkezet igazgatóságának lesz joga megjelölni azokat a falusi Hangya szövetkezeteket, amelyeknek állathizlalási csoportja ebből az alaptól részesülhet kölcsönökben. A kiválasztásnál olyan szövetkezeteket fognak megjelölni, amelyeknek állathizlalási csoportja eddig is a szövetkezeti

gondolatnak megfelelően eredményesen működött, s amely csoportnak megfelelő komoly biztosítékot nyújtó vezetője van.

Örömmel adunk hírt a Hangyának erről az újabb intézkedéséről és hisszük, hogy ennek következtében a kisgazdák állathizlalása nagy lépésekkel fog előre haladni.

**Mezőgazdasági gépkezelői
(traktor) tanfolyam**

A budapesti m. kir. állami felsőipariskola igazgatósága mezőgazdasági gépkezelői, traktor tanfolyamot rendez. A tanfolyam kezdete 1939. január 3. Tartama 20 tanítási nap, egész napos — napi 8 órai — oktatással. A tandíj 15 pengő. Bizonyítvány díj 2.10 pengő. A tanfolyamon a mezőgazdaságban használt talajművelő gépek, traktorok, motorok, a cséplőgépek és vetőmagtisztítógépek szerkezetét és kezelését tanítják. Felvehető, aki 18. életévét betöltötte. A tanfolyamra az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkári hivatalában, Budapest IX., Köztelek-u. 8 sz. alatt lehet jelentkezni.

Gabona- és állatárak

A világgiacon a buza árának jelentős esésére számítanak. Az argentinai kivitel várható megnövekedése — az európai és észak-amerikai jó buzatermés mellett — valószínűen messze túlhaladja a buza bevitelre szoruló államok szükségletét és nagy nyomást gyakorol a buza világgiacon. Nálunk a buza felesleg túlnyomó részét a Futura veszi át — a kormányzattól megállapított, s a világgiacon árnál lényegesen magasabb áron. Buzakivitelünk az elmúlt hetekben Németországba, Olaszországba és Svájcba irányult.

A budapesti tőzsdén a 80 kilós tiszavidéki búzát 20.55—20.70 es, áron jegyezték. Idei morzsolt tengeriért 13 pengőt fizettek.

A sertésvásáron hetek óta lanyha az irányzat. 12—15 ezres heti felhajtásokat nem bír el a buda-

pesti piac. Az árak egy hónap alatt 10—12 fillérral estek a prima szedettserítésnél. A korábbi 107—110 filléres árak most 94—98 fillér között mozognak.

A borjuvásár is lanyha irányzatot mutat hetek óta. Prima minőségű borjakért 90—95, másodosztályú borjuért 80—86, silányért 60—74 fillért adtak a fővárosi vásáron.

**Rendelet a parlagon hagyott
mezőgazdasági ingatlanok
megművelés tárgyában**

A m. kir. minisztérium a gazdasági és hitelélet rendjének, továbbá az államháztartás egyensúlyának biztosításáról szóló 1931. XXVI. t. c. 2. §-ában kapott s legutóbb az 1938. XV. t. c. 9. §-ában meghosszabbított felhatalmazás alapján a következőket rendeli.

1. §. (1) Azt a tulajdonost (haszonélvezőt, hitbizományi birtokost), aki mezőgazdasági ingatlanát egy gazdasági évet meghaladó időn át egészen vagy nagyobb részében műveletlenül hagyta és megműveléséről a földművelésügyi miniszter felhívására a megszábot határidőn belül sem gondoskodik, a földművelésügyi miniszter bármikor, még a gazdasági évfolyama alatt is kötelezheti arra, hogy ingatlanát vagy annak egy részét haszonbérletek alakításának céljára, legfeljebb hat évi időtartamra, az államnak vagy az állam által kijelölt szervnek átengedje. Előzetes felhívás nélkül is kötelezni lehet mezőgazdasági ingatlanának átengedésére azt, aki mezőgazdasági ingatlanát két éven át egészen, vagy nagyobb részben műveletlenül hagyta. Az ingatlan a földművelésügyi miniszter határozatának kézbesítése után azonnal át kell adni a földművelésügyi miniszter által kijelölt szervnek, vagy személynek.

(2) Az (1) bekezdés értelmében igénybevett ingatlanokat elsősorban kishaszonbérletek alakítására kell felhasználni. A haszonbérletösszegnek és a szerződés egyéb feltételeinek megállapítására, valamint a haszonbérlet kiválasztására és kimozdítására az 1936. XXVII. törvénycikk rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

Budapest, 1938. november 30.

dr. vitéz Imrédy Béla s. k.
m. kir. miniszterelnök.

VASUTI MENETREND**Gyomára érkező vonatok.**

Budapestről	2.21
Békéscsabáról	5.34
Szarvasról	6.30
Vésetről	6.35
Békéscsabáról, sebes	8.19
Budapestről	10.21
Vésetről	11.46
Békéscsabáról, gyors	11.56
Budapestről, gyors	11.57
Békéscsabáról	14.20
Budapestről	15.24
Vésetről	16.51
Békéscsabáról, gyors	16.58
Budapestről, gyors	17.36
Gyuláról	19.26
Budapestről	20.39
Vésetről	22.00
Békéscsabáról	23.24

Gyomáról induló vonatok.

Békéscsabára	2.34
Vésetre	3.43
Budapestre	5.41
Gyulára	6.31
Budapestre, sebes	8.20
Békéscsabára	10.28
Békéscsabára, gyors	11.58
Budapestre, gyors	11.59
Vésetre	12.45
Budapestre	14.30
Békéscsabára	15.31
Budapestre, gyors	16.59
Békéscsabára, gyors	17.37
Vésetre	17.41
Szarvasra	19.29
Békéscsabára	20.49
Vésetre	20.50
Budapestre	23.30

HIRDETÉSEK

ENDRÖD-GYOMAI
TAKARÉKPÉNZTÁR Rt.
ENDRÖD

Fióktintézet: Gyoma. Tel.: Endröd 2.
Folyósít rövidlejáratú mezőgazdasági kölcsönöket. Elfogad felmondás nélküli betéteket a legmagasabb kamattal.

Népházi Szövetkezetben kitűnő friss árakat olcsón kap.

Ugaron

6, Páskumen 3 hold földet
vagy Peresen cseréni az

Egyházközség.

Akarja husz fillérrel drágábban eladni a buzáját?

Keresse fel

vitéz Baranyai Istvánt
az Endröd—Gyomai Takarékpénztárban, magas árat ad érte!

Traktor-bérszántásra
jelentkezni lehet
Kalmár Vincze
egyházközségi elnök.

A Katolikus Népszövetség és Temetkezési Segítőpénztára

utján mindenki könnyíthet az elhalálozás miatt jelentkező gondon, megnyugvást szerezhet magának és családjának.

Iratkozzék be tagul

Tagfelvétel és a díjak befizetése az Endröd-Gyomai Takarékpénztár Rt.-nél Endrödon. Tag lehet minden 14—65 év közötti egyén. Orvosi vizsgálat nincsen! Legkisebb havidíj 50 f

Hegedűtanítást

vállal

Kappel Károly

„Az Egyházmegyei Hatóság 1238-1934 sz. engedélyével.”
Szerkesztésért és kiadásért felelős
WALTHIER GYÖRGY

Főunkatárs:
CSERNUS MIHÁLY

Nyomatott Nádudvary Mihály „PETŐFI” könyvnyomdájában Gyomán.